SISÄLLYSLUETTELO

Opetuslautakunta pöytäkirja 05.11.2018

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus/ EL-H ... 3

2 § Työjärjestyksen hyväksyminen/ EL-H ... 4

3 § Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat/ EL-H ... 5

4 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/ EL-H ... 6

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset/ EL-H ... 7

6 § Tiedoksi merkittävät asiat/ EL-H ... 8

7 § Opetuslautakunnan alaisen toiminnan määrärahamuutokset sivistystoimen vuoden 2018 talousarvioon/EL-H ... 9

8 § Opetuslautakunnan vuoden 2019 kokoukset, pöytäkirjojen tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen/ EL-H ... 14

9 § Opetuslautakunnan jäsenten nimeäminen sivistystoimen tilojen vapaa-ajan käytön käyttö- ja maksuperusteiden uudistamista varten perustettavaan työryhmään / EL-H ... 16

10 § Vuoden 2017 iltapäivätoiminnan toiminta-avustusten tilitysten ja niihin liittyvien toimintakertomusten hyväksyminen / EL-H ... 18

11 § Perusopetuksen lisäopetukseen opiskelijaksi ottamisen perusteet ja opiskelijamäärä vuodesta 2019 alkaen / MV ... 20

- Äänestysliite § 9 opetuslautakunta 5.11.2018 ... 22

12 § Järjestämisluvan hakeminen englanninkielisen lukiokoulutuksen koulutustehtävään / MV ... 23

- Lukiokoulutuksen järjestämisluvan muutoshakemus ... 25

13 § Sotungin lukion opetussuunnitelman päivitys / MV ... 30

- Sotungin lukion opetussuunnitelma 2018 ... 31

- Tiivistelmä opetussuunnitelman muutoksista, Sotungin lukio ... 296

14 § Selvitys 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Vantaalla / SA-V ... 297

- 5- vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus Vantaalla esitys ... 300

15 § Atomi, Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotila, tarveselvityksen hyväksyminen /ETN ... 304

- Atomi, Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotila, Tarveselvitys ... 306

16 § Länsimäen päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen/ETN ... 351

- Länsimäen päiväkoti, tarveselvitys ... 352

17 § Rajakylän päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen ja hankinta/ ETN ... 391

- Rajakylän päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma ... 392

18 § Korson päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen ja hankinta / ETN ... 413

- Korson päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma ... 415

19 § Kielotien päiväkodin hankesuunnitelman hyväksyminen/ETN ... 436

- Kielotien päiväkodin hankesuunnitelma ... 438

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus §:t 8–13 ... 478

Muutoksenhakuohje 7/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto §:t 7 ja 14–19 ... 479

Opetuslautakunnan kokous

Aika 5.11.2018 klo 17:02–18:50
Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen huone, Asematie 7, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Kanerva Sami, puheenjohtaja	paikalla	Kallionpää Petri	
Kaukola Ulla, varapuheenjohtaja	poissa	Haapalainen Tuija	paikalla
Ahokas Siri	poissa	Karpin Tiia	paikalla
El Issaoui Naima	paikalla	Salminen Helvi	
Harviainen Tuomas	paikalla	Atiye Minna	
Josefsson Helen	paikalla	Sakara Terhi	
Lundell Kai-Ari	paikalla	Lihavainen Antti	
Luukkonen Hanna	paikalla	Ylimaa Markus	
Pispala Nina	paikalla	Kivimäki Kaarlo	
Rehnström Kristian	paikalla	Kiviaho Jani	
Rämö Eve	paikalla	Laitinen Hanna-Leena	
Sainio Jari	paikalla	Kähärä Kaarlo	
Sodhi Ranbir	paikalla	Viksten Tony	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Puoskari Pentti	paikalla	Hakulinen Pentti	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Singh Sonia	paikalla	Ranta Taru	

Muut osallistujat		Läsnä
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 1–10	paikalla
Askola-Vehviläinen Sole, varhaiskasvatuksen johtaja	esittelijä § 14	paikalla
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja		paikalla
Tanninen Eila, talous- ja hallintojohtaja	esittelijä §:t 15–19	paikalla
Vainio Mikko, kirjastopalveluiden johtaja		paikalla
Vikström Anders, ruotsinkielisten palveluiden johtaja vs.		paikalla
Viljamaa Marja, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va.	esittelijä §:t 11–13	paikalla
Akkanen Inka, viestintäpäällikkö		paikalla
Saari Heidi, lakimies		paikalla
Sakki Anna, hallinnon suunnittelija, pöytäkirjanpitäjä		paikalla

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sami Kanerva

Pöytäkirjanpitäjä Anna Sakki

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 9.11.2018, Sivistystoimen neuvonta, Asematie 6 A, 01300 Vantaa

Eve Rämö Jari Sainio

Pykälät 2 ja 4 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 12.11.2018 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus/ EL-H**

Kuntalain 103 §:n 2 momentin mukaan on kunnan muu toimielin kuin valtuusto päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Lautakunnan jäsenet Siri Ahokas ja Ulla Kaukola ovat ilmoittaneet olevansa työn, matkan tai henkilökohtaisen syyn vuoksi estyneitä saapumasta lautakunnan kokoukseen.

Kokouskutsu ja esityslistan asialuettelo on toimitettu lautakunnan jäsenille, kokoukseen osallistuville varajäsenille, kaupunginhallituksen edustajalle ja varaedustajalle torstaina 1.11.2018, jolloin esityslista liitteineen ja asiakirjoineen on tallennettu extranetiin.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta läsnä olevat lautakunnan jäsenet ja muut kokoukseen osallistujat
b) todeta kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
c) että kokouksen läsnäolomuutokset kirjataan tähän pykälään.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että
- Nina Pispala saapui kokoukseen klo 17:05 asian 3 käsittelyn aikana.
- Helen Josefsson poistui kokoustilasta yhteisöjäävinä asian 10 käsittelyn ajaksi klo 17:48–17:49.

2 § **Työjärjestyksen hyväksyminen/ EL-H**

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä kokouksen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

3 § **Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat/ EL-H**

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

- talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen kävi läpi sivistystoimen kommentit korilistaan.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

4 § **Pöytäkirjan tarkastajien valinta/ EL-H**

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Eve Rämö ja Jari Sainio
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 9.11.2018 klo 15.00 mennessä.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset/ EL-H

Opetuslautakunnalle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo
§ 43 Päätös käyttövuoromaksujen huojentamisesta Suomen lukiolaisten Liiton järjestämässä Talvipäivät tapahtumassa Peltolan koululla 18.-21.1.2019
§ 45 Päätös tilojen myöntämisestä maksutta Kenttäurheilijat -58 ry:lle Vantaan Maraton 2018-tapahtuman järjestämiseksi 13.10.2018

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström
§ 33 Maksuhuojennushakemus Helsinge skolan käytöstä torstaisin/PKS Höntsäpelit Ry

Kirjastopalveluiden johtaja Mikko Vainio
§ 19 Suorahankintaa koskeva päätös rfid-tekniikkaa hyödyntävän varausten noutohyllyn hankkimiseksi Martinlaakson kirjastoon

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta opetuslautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

6 § **Tiedoksi merkittävät asiat/ EL-H**

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:

Varhaiskasvatuksen arvo - ja visioprosessi
Työpajat opetuslautakunnan jäsenille järjestetään
1. 30.1. klo 15-17.30, kaupungintalo, Hakunila-kokoushuone
2. 6.2. klo 15-17.30, kaupungintalo, Hakunila-kokoushuone

Työpajan aihe: Miten kaupungin uudet arvot näkyvät varhaiskasvatuksessa sekä varhaiskasvatuksen uusi visio.
Työskentely tapahtuu kahdessa työpajassa. Työpajaan osallistumisesta ei makseta palkkiota.
Tarkempi ohjelma lähetetään sähköpostilla lautakunnan jäsenille joulukuussa.
Lisätiedot: Sole Askola-Vehviläinen, varhaiskasvatuksen johtaja
s.askola-vehvilainen[at]vantaa.fi, 040 041 7634
Ilmoittautumiset: Nina Konttinen, varhaiskasvatuksen palveluasiantuntija
nina.konttinen[at]vantaa.fi 25.1.2019 mennessä.

Ennakkotietona tuleva lausuntopyyntökierros varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden päivittämisestä
Opetushallitus päivittää varhaiskasvatussuunnitelman perusteita. Virallinen lausuntokierros toteutetaan 1.11.–14.11.2018. Opetuslautakunnalta tullaan pyytämään lausuntoa perusteasiakirjaan tehdyistä muutoksista.

Varainhoitovuoden 2019 rahoituksen ja vuoden 2018 toisen lisätalousarvion perusteella jaettavan rahoituksen hakeminen
Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää loppuvuoden 2018 aikana tehtävällä suoritepäätöksellä ammatillisen koulutuksen järjestäjien tavoitteellisten opiskelijavuosien määrät ja perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen määrät vuodelle 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriöstä on saapunut 5.10.2018 kirje varainhoitovuoden 2019 rahoituksen ja vuoden 2018 toisen lisätalousarvion perusteella jaettavan rahoituksen hakemisesta. Vuoden 2019 suoriterahoitukseen liittyvän hakemuksen jättämisen määräaika on kirjeen mukaisesti 31.10.2018.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tarkoituksena on säilyttää vuonna 2019 koulutuksen järjestäjien tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä vuoden 2018 suoritepäätöksen tasolla. Vantaan kaupunki on hakenut 31.10.2018 Opetus- ja kulttuuriministeriöön jätetyllä hakemuksella muutoksia tavoitteellisten opiskelijavuosien määrään, lisäämällä opiskelijavuosia työvoimakoulutukseen ja maahanmuuttajien koulutukseen kohdennettuna.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

7 § Opetuslautakunnan alaisen toiminnan määrärahamuutokset sivistystoimen vuoden 2018 talousarvioon/EL-H

VD/8374/02.01.00.04/2018

Toisen osavuosikatsauksen mukaisesti sivistystoimella on muutospaineita hyväksyttyyn käyttösuunnitelmaan nähden. Tulojen ylitysennuste on pysynyt lähes samana, mutta menojen ylistysennuste on alentunut johtuen palkkaratkaisun tulosalueille aiheuttamatta jääneiden ylityspaineiden takia. Palkkaratkaisu aiheuttaa henkilöstömenojen määrärahojen ylitystä seuraavasti:

Perusopetus	736 000
Musiikkiopisto	49 000
Kuvataidekoulu	9 000
YHTEENSÄ	**794 000**

Bruttoyksiköihin kuuluvan yhteisten palveluiden (sis. johdon, toimialan yhteiset palvelut ja talous- ja hallintopalvelut) menot alittuvat 215 000 euroa johtuen sekä henkilöstömenoihin ja palvelujen ostoihin ja muihin toimintakuluihin varattujen määrärahojen alittumisesta.

Opetuslautakunta
Opetuslautakunnan alaisissa bruttoyksiköissä tulojen arvioidaan ylittyvän 1,1 milj. euroa johtuen perusopetuksen saamasta avustuksesta tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin (syksyn osuus 911 000 €) sekä varhaiskasvatusoikeuden laajentumisen myötä hoitopäivämaksuja kertyy arviolta 308 000 euroa budjetoitua enemmän. Kaupunginkirjaston tulot alittuvat 136 000 euroa maksu- ja myyntituottojen sekä muiden tuottojen alittumisesta johtuen. Aikuisopiston tulot alittuvat 9 000 euroa, koska kansalaisopiston maksutuottojen, maahanmuuttajakoulutuksen tuotot ja hallinnon tuottojen arvioidaan alittuvan, kun taas hankkeiden saamat tuet nostaa tuloarviota

Opetuslautakunnan alaisissa bruttoyksiköissä menojen arvioidaan ylittyvän 2,6 milj. euroa. Perusopetuksen ennusteen mukaan ylitys on yhteensä 3,1 milj. euroa. Perusopetuksessa ylitystä aiheuttaa vammaisopetuksen avustajakulujen (500 000 euroa) ja vammais- ja sijoitettujen oppilaiden kuljetuskustannusten (400 000 euroa) ylittyminen sekä talouskärjessä päätetyn opinto-ohjauksen kehittämisen (500 000 euroa) vaatima lisärahoitus sekä uuden polikliinisen luokan (33 000 euroa) perustamisen tarve syksyllä 2018. Lisäksi saatu avustus tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin merkitsee menojen ylittymistä (911 000 euroa). Perusopetukselle palkkaratkaisu aiheuttaa myös ylitystä ylempänä esitetyn mukaisesti.

Aikuisopisto ennustaa menojen alittuvan 358 000 euroa. Menojen alittuminen johtuu mm. hallinnon, kansalaisopiston, aikuisten perusopetuksen menojen alittumisesta ja menoja puolestaan lisää maahanmuuttajakoulutuksen ja hankkeiden menojen ylittyminen.

Kirjastopalvelut ennustaa menojen alittuvan 150 000 euroa johtuen henkilöstömenojen ja sisäisten vuokrien alittumisesta.

Opetuslautakunnan alaisista nettoyksiköistä ammatillinen koulutus, Varia ennustaa tulojensa alittuvan 233 000 € ja menojensa alittuvan 1 343 000 €. Toimintakate alittuu 1 089 473 euroa. Tulojen alitus johtuu hanketulojen vähenemisestä ja menojen alitus ennakoitua pienemmästä ammatillista perustutkintoa suorittavien opiskelijoiden opiskelijavuosimäärästä, pienemmistä oppisopimuskoulutuksen

koulutuskorvauksista ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvästä talouden ennakoinnista. Käyttösuunnitelman perusteena oleva opiskelijavuosien määrä ennakoidaan alittuvan noin sadalla opiskelijalla. Ennakoidun opiskelijavuosimäärän alittuminen edellyttää nettoperiaatteen mukaisesti käyttösuunnitelman menojen alittumista samassa suhteessa. Laki ammatillisesta koulutuksesta ja uusi ammatillisen koulutuksen rahoituslaki on astunut voimaan 1.1.2018. Lain edellyttämiä toiminnassa ja toimintaympäristössä toteutettuja muutoksia on ennakoitu Varian toiminnassa ja ennakointi sekä toteutuksen tarkka arviointi on vaikuttanut osaltaan menojen alitukseen.

Toimialan varhe -määräraha on budjetoitu yhteisiin palveluihin ja maksut on sinne kirjattu. Tilastoinnin ja kustannusten seurannan vuoksi maksut tulee kohdistaa ao. tulosalueelle, joten myös vastaava määräraha on siirrettävä tulosalueelle. Varian osuus tästä on 89 473 euroa.

Lisäksi ammatillisen koulutuksen reformin ja Varian organisaatiouudistuksen myötä perusopetuksen lisäopetus (kymppiluokka) päätettiin siirtää syksystä 2018 alkaen hallinnollisesti lukiokoulutuksen alaisuuteen ja syksylle varatut määrärahat, 110 000 euroa, siirretään Variasta lukiokoulutuksen tulosalueelle.

Vapaa-ajan lautakunta
Vapaa-ajan lautakunnan alaisten tulosalueiden tulojen arvioidaan ylittyvän 185 000 euroa. Kulttuuripalveluissa tulojen ylitys on 128 000 euroa, johtuu pelkästään hakkeiden saamista tuista. Nuorisopalveluissa tulojen ylitys on 182 000 euroa, jonka aiheuttaa myös hakkeiden saamat tuet. Liikuntapalveluissa tulot alittuvat 125 000 euroa, koska Tikkurilan uimahallin peruskorjaus ja muut ennakoimattomat liikuntatilojen sulkemiset vähentävät tuloja 550 000 euroa. Hankkeiden saamat tuet ja liikuntayhtiöiden mainospaikat ja nimimyynnit lisäävät tuloja 425 000 €.

Vapaa-ajan lautakunnan alaisten tulosalueiden menojen arvioidaan ylittyvän 1,8 milj. euroa. Kulttuuripalveluissa menojen ylitys on 167 000 euroa johtuen hankkeiden menoista ja kulttuurituottajan uuden vakanssin aiheuttamista henkilöstömenoista syksyn ajalta sekä kaupungin avustusuudistuksen yhteydessä sovitusta avustusmäärärahan ylitysoikeudesta.
Nuorisopalveluilla menot ylittyvät 252 000 euroa johtuen pelkästään hankkeiden menoista.
Liikuntapalveluilla menot ylittyy 1 399 000 euroa, josta hankkeet ja seuroille jaettava markkinointiraha mainos- ja nimimyynneistä on yhteensä 358 000 euroa ja VTK:n kiinteistöjen vuokralisäykset on 1 091 000 euroa. Menojen ylitystä pienentää Tikkurilan uimahallin sulkemisesta tulevat henkilöstösäästöt 50 000 euroa.

Vapaa-ajan lautakunnan alaisista nettoyksiköistä musiikkiopisto ennustaa tulojensa ylittyvän 49 000 euroa ja menojensa ylittyvän 98 000 euroa. Toimintakate ylittyy 49 000 euroa. Kuvataidekoulu ennustaa tulojensa ylittyvän 87 000 euroa ja menojensa ylittyvän 96 000 euroa. Toimintakate ylittyy 9 000 euroa. Molemmilla toimintakatteen ylityksen aiheuttaa palkkaratkaisun vaikutus. Musiikkiopistolla ja kuvataidekoululla ei ole varhe -menoja, joten määrärahasiirtoja ei tarvitse tehdä.

Alla olevissa taulukossa on muutokset koottu yhteen.

Bruttoyksiköiden muutokset:

	TOIMINTA-TUOTOT	TOIMINTA-KULUT	Tulosalueiden väliset siirrot / sitovuustason muutokset	TOIMINTA-KULUJEN MUUTOKSET YHTEENSÄ	TOIMINTA-KATTEEN MUUTOS
Bruttoyksiköt yhteensä	**1 259 000**	**-4 174 000**	**-20 527**	**-4 194 527**	-2 935 527
Yhteiset palvelut	0	215 000	89 473	**304 473**	304 473
OPETUSLTK YHT.	**1 074 000**	**-2 571 000**	**-110 000**	**-2 681 000**	-1 607 000
Perusopetus	911 000	-3 079 000		**-3 079 000**	-2 168 000
Suomenkielinen lukiokoulutus	0	0	-110 000	**-110 000**	-110 000
Aikuisopisto	-9 000	358 000		**358 000**	349 000
Varhaiskasvatus	308 000	0		**0**	308 000
Vantaan kaupunginkirjasto	-136 000	150 000		**150 000**	14 000
VAPAA-AJAN LTK YHT.	**185 000**	**-1 818 000**		**-1 818 000**	-1 633 000
Kulttuuripalvelut	128 000	-167 000		**-167 000**	-39 000
Liikuntapalvelut	-125 000	-1 399 000		**-1 399 000**	-1 524 000
Nuorisopalvelut	182 000	-252 000		**-252 000**	-70 000

Uusi talousarvio 2018, bruttoyksiköt yhteensä:

BRUTTOYKSIKÖT (1000 €)	TA 2018	MUUTOKSET YHTEENSÄ	UUSI TA 2018
Toimintatuotot	31 909	1 259	**33 168**
Toimintakulut	-435 617	-4 195	**-439 811**
Toimintakate	-403 707	-2 936	**-406 643**

Nettoyksiköiden muutokset:

	TOIMINTA-TUOTOT	TOIMINTA-KULUT	Tulosalueiden väliset siirrot / sitovuustason muutokset	TOIMINTA-KULUJEN MUUTOKSET YHTEENSÄ	TOIMINTA-KATTEEN MUUTOS
Nettoyksiköt					
OPETUSLTK YHT.	**-233 000**	**1 343 000**	20 527	**1 363 527**	**1 130 527**
Ammatillinen koulutus	-233 000	1 343 000	20 527	**1 363 527**	1 130 527
** Varhe*			*-89 473*		
** Perusopetuksen lisäopetus*			*110 000*		
VAPAA-AJAN LTK YHT.	**136 000**	**-194 000**	0	**-194 000**	**-58 000**
Musiikkiopisto	49 000	-98 000	0	**-98 000**	-49 000
Kuvataidekoulu	87 000	-96 000	0	**-96 000**	-9 000

Uusi talousarvio / toimintakate 2018, nettoyksiköittäin:

AMMATILLINEN KOULUTUS (1000 €)	TA 2018	MUUTOKSET YHTEENSÄ	UUSI TA 2018
Toimintatuotot	2 233	-233	2 000
Toimintakulut	-35 232	1 364	-33 869
Toimintakate	**-32 999**	**1 131**	**-31 869**

MUSIIKKIOPISTO (1000 €)	TA 2018	MUUTOKSET YHTEENSÄ	UUSI TA 2018
Toimintatuotot	981	49	1 030
Toimintakulut	-3 993	-98	-4 091
Toimintakate	**-3 012**	**-49**	**-3 061**

KUVATAIDEKOULU (1000 €)	TA 2018	MUUTOKSET YHTEENSÄ	UUSI TA 2018
Toimintatuotot	302	87	389
Toimintakulut	-911	-96	-1 007
Toimintakate	**-609**	**-9**	**-618**

Irtain omaisuus

Sivistystoimen irtaimen omaisuuden määräraha tälle vuodelle on 3,4 milj. euroa. Määräraha tulee ennusteen mukaan ylittymään varhaiskasvatuksen paviljonkien kalustamiseen liittyvien hankintojen takia 243 000 euroa. Kokonaisuudessaan kuuden paviljongin kalustamisen on arvioitu maksavan 336 000 euroa. Irtaimeen varatun määrärahan käyttötarpeiden muutoksilla (esim. perusparannusten siirtyminen vuodelle 2019) on pystytty kattamaan paviljonkien kalustamisen loppuosa.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää opetuslautakunnan alaisen toiminnan osalta kaupunginhallitukselle, että

a) sivistystoimen bruttoyksiköiden toimintatuottoja korotetaan 1 259 000 eurolla, josta opetuslautakunnan alaisten toiminnan tulot ylittyy 1 074 000 euroa,

b) sivistystoimen bruttoyksiköiden toimintakuluja korotetaan 4 174 000 eurolla, josta opetuslautakunnan alaisten toiminnan menot ylittyy 2 571 000 euroa,

c) lisäksi tehdään bruttoyksiköiden sitovuustason muutoksina seuraavat siirrot: yhteisistä palveluista -89 473 euroa (varhe -määräraha) ammatillisen koulutuksen nettoyksikölle ja lukiokoulutukselle +110 000 euroa (perusopetuksen lisäopetus) ammatillisen koulutuksen nettoyksiköltä. Näiden määräraha- ja sitovuustaso -muutosten jälkeen bruttoyksiköiden uusi talousarvio vuodelle 2018 on (1000 €):
Toimintatuotot 33 168 €
Toimintakulut -439 811 €
Toimintakate -406 643 €,

d) sivistystoimen nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen toimintatuottoja lasketaan 233 000 eurolla ja toimintakuluja lasketaan 1 343 000 eurolla,

e) lisäksi tehdään ammatillisen koulutuksen sitovuustason muutoksena seuraavat siirrot: ammatillisen koulutuksen nettoyksikölle + 89 473 euroa (varhe -määräraha) yhteisistä palveluista ja ammatillisen koulutuksen nettoyksiköltä -110 000 euroa (perusopetuksen lisäopetus) lukiokoulutukselle. Näiden määräraha- ja sitovuustaso -muutosten jälkeen ammatillisen koulutuksen uusi toimintakate vuodelle 2018 on (1000 €) -31 869 €

f) sivistystoimen irtaimen omaisuuden määrärahaa korotetaan 243 000 eurolla.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote kaupunginhallitus ja taloussuunnittelu/Matti Ruusula

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Eila Tanninen, 040 5892 731 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Irja Leikas-Nummela, 050 302 5187, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § **Opetuslautakunnan vuoden 2019 kokoukset, pöytäkirjojen tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen/ EL-H**

VD/8559/00.02.02.00/2018

Kaupunginhallitus on 24.9.2018 hyväksynyt kaupunginhallituksen vuoden 2019 kokousaikataulun ja esittänyt kaupunginvaltuustolle valtuuston vuoden 2019 kokousaikataulun hyväksymistä. Samalla kaupunginhallitus totesi, että muiden toimialojen kokousajat hyväksyy kukin toimielin itse kaupunginhallituksen 16.6.2008 § 20 antaman ohjeistuksen pohjalta.
Kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto kokoontuvat yhteisinä maanantaipäivinä. Myös valtuustovaliokunnan kokoukset, kaupunginhallituksen iltakoulut ja kaupunginhallituksen kokoukset ajoitetaan maanantaipäiville. Muina maanantaipäivinä pidetään yleisjaoston kokoukset ja lautakuntien kokoukset lautakuntien päättäminä kellonaikoina. Toimialoilla, joilla on useampia lautakuntia, lautakuntien kokouksia on myös tiistaisin ja keskiviikkoisin.
Apulaiskaupunginjohtaja toteaa, että

- opetuslautakunnan vuoden 2019 kokousaikataulu on valmisteltu kaupunginhallituksen 24.9.2018 hyväksymän kokousaikataulun ja kaupunginhallituksen 16.6.2008 § 20 vahvistamien ohjeiden mukaisesti
- valmistelussa on otettu huomioon koulujen ja oppilaitosten loma-ajat, pääsiäinen ja itsenäisyyspäivä
- opetuslautakunnan tarkastetut pöytäkirjat pidetään sähköisessä muodossa yleisesti nähtävänä kaupungin kirjaamossa
- opetuslautakunnan arkistoitavat pöytäkirjat säilytetään joitakin vuosia sivistystoimessa minkä jälkeen ne siirretään kaupungin arkistoon arkistoitavaksi.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) että opetuslautakunnan vuoden 2019 kokoukset pidetään seuraavina päivinä klo 17.00 alkaen: 21.1., 25.2., 18.3., 15.4., 13.5., 10.6., 19.8., 16.9., 8.10.(ti), 4.11. ja 9.12.
b) että opetuslautakunnan jokaisessa kokouksessa valitaan kokouksessa läsnä olevista lautakunnan jäsenistä aakkosjärjestysvuorollaan kaksi (2) pöytäkirjan tarkastajaa
c) että opetuslautakunnan pöytäkirjat tarkistetaan kokousviikon viimeisenä arkipäivänä klo 12.00 mennessä
d) että opetuslautakunnan vuoden 2019 kokousten tarkastetut pöytäkirjat pidetään sähköisessä muodossa yleisesti nähtävänä kaupungin kirjaamossa (os. Asematie 7, Tikkurila) pöytäkirjan tarkastamispäivää seuraavan viikon keskiviikkona virka-aikana tai sitä seuraavana arkipäivänä, jos ko. keskiviikko on pyhäpäivä tai jouluaatto
e) että opetuslautakunnan alaisten viranhaltijoiden päätökset ovat nähtävillä päätöksentekoa seuraavan viikon keskiviikkona kaupungin kirjaamossa.
f) opetus- ja vapaa-ajan lautakuntien yhteinen seminaari pidetään 14.2.–15.2.2019. Tarkempi ohjelma ja paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat: Kaupunginhallituksen hyväksymä vuoden 2019 kokousaikataulu on tallennettu extranetiin.

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Anna Sakki, 050 302 9643, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § **Opetuslautakunnan jäsenten nimeäminen sivistystoimen tilojen vapaa-ajan käytön käyttö- ja maksuperusteiden uudistamista varten perustettavaan työryhmään / EL-H**

VD/1369/12.00.02.01/2018

Sivistystoimen tilojen vapaa-ajan käytön jako- ja maksuperusteet ohjaavat toimialan tilojen vapaa-ajan käytön käyttövuorojen ja -lupien myöntämistä, käyttöehtojen asettamista ja käytöstä perittävien maksujen määräytymistä. Vapaa-ajan käytöllä tarkoitetaan koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien perustoiminnan ulkopuolista käyttöä ja liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja kirjastotilojen sekä monitoimitalojen kaikkea käyttöä.

Sivistystoimen tilojen vapaa-ajan käytön käyttö- ja maksuperusteet on hyväksytty opetuslautakunnassa 25.11.2013 § 10 ja vapaa-ajan lautakunnassa 26.11.2013 § 8. Perusteet ovat tulleet voimaan 1.6.2014 alkaen.

Tilojen vapaa-ajan käytön käyttö- ja maksuperusteita on tarpeellista uudistaa. Tavoitteena on päivittää perusteet nykytilanteeseen ja uudistaa tilojen vapaa-ajan käytön ja maksujen perusteisiin liittyviä linjauksia. Käyttövuorojen myöntäminen ja käytöstä perittävät maksut ovat liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripoliittinen ohjausmekanismi.

Uudistuksen tavoitteet:
- Yhdenmukaisuuden lisääminen eri tulosalueiden saman tyyppisten tilojen osalta
- Asiakkaiden ja käyttäjien yhdenvertaisuuden parantaminen
- Tulotavoitteiden saavuttamisen edellytysten parantaminen
- Kaupungin ja toimialan strategisten tavoitteiden saavuttaminen
    - Vahvistetaan kaupungin kulttuurista vetovoimaa lisäämällä suurten ja näkyvien tapahtumien määrää
    - Liikunnallisen elämäntavan lisääminen
    - Vantaalaisten terveys ja hyvinvointi vahvistuvat terveellisempien elintapojen myötä
    - Palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti yhteistyössä kuntalaisten, yritysten ja 3. sektorin sekä muiden kuntien kanssa
    - Vantaa tunnetaan laadukkaista palveluistaan
    - Kehitetään toimintamalleja liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseksi
    - Kiinnitetään erityishuomiota vähän liikkuvien tunnistamiseen ja kannustamiseen

Uudistamistyön tavoiteaikataulu on v. 2019 loppuun mennessä.

Sivistystoimen hallinnassa olevat tilat ovat laajasti vapaa-ajan käytössä. Opetuksen, varhaiskasvatuksen ja kirjaston tilat ovat opetuslautakunnan alaista toimintaa, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritilat vapaa-ajan lautakunnan.

Työryhmään esitetään nimettäväksi kolme (3) opetuslautakunnan ja neljä (4) vapaa-ajan lautakunnan jäsentä. Työryhmän puheenjohtaja on luottamushenkilö ja todetaan työryhmän ensimmäisessä kokouksessa. Apulaiskaupunginjohtajan päätöksellä nimetään työryhmään kulttuurijohtaja Annukka Larkio, nuorisopalveluiden johtaja Riikka Åstrand, liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, hallintopäällikkö Pirkko Nurmi ja lakimies Olli Korhonen (sihteeri). Työryhmä voi kutsua asiantuntijoita mukaan työskentelyyn.

Hallintosäännön 10 luvun 1 § kohta 3 mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää toimialansa asiakas- ja muiden maksujen ja korvausten perusteista sekä kohta 7 mukaan muistakin asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään nimetä kolme (3) opetuslautakunnan edustajaa sivistystoimen tilojen vapaa-ajan käytön käyttö- ja maksuperusteiden uudistamista varten perustettavaan työryhmään.

Käsittely:
Opetuslautakunta nimesi työryhmään seuraavat henkilöt: Kai-Ari Lundell (ps), Kristian Rehnström (rkp) sekä myöhemmin nimettävä opetuslautakunnan varapuheenjohtaja (sd).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Ilkka Kalo, 040 707 1115, Pirkko Nurmi, 050 312 1592, Olli Korhonen, 050 314 6295,
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

10 § **Vuoden 2017 iltapäivätoiminnan toiminta-avustusten tilitysten ja niihin liittyvien toimintakertomusten hyväksyminen / EL-H**

VD/10757/02.03.01.03/2016

Kaupungin kanssa sopimuksen iltapäivätoiminnasta tehneet iltapäivätoiminnan palveluntuottajat saivat koululaisten iltapäivätoimintaan kohdennettua avustusta vuonna 2017 yhteensä 1.831.943 euroa.

Opetuslautakunnan päätöksen mukaan kohdennettua avustusta saivat seuraavat 22 iltapäivätoiminnan palveluntuottajaa:

Folkhälsan Förbund rf, Folkhälsan Välfärd Ab, Hem och skola vid Kyrkoby Lågstadium rf, H&S International School Oy/HSIS Iltapäivätoiminta, Ilolan koulun vanhempainyhdistys ry, Kaivoskympin iltapäiväkerhon kannatusyhdistys ry, Kansallinen Lastenliitto ry – Vantaan paikallisyhdistys ry, Koivukylän Palloseura ry, Korson Veto ry, Mammolina Oy, MLL Seutulan paikallisyhdistys ry, Musiikkikoulu Demo, Musiikkikoulu Grooven kannatusyhdistys ry, Nano Oy Lasten ja Nuorten kerhotoiminta, Pilke päiväkodit Oy, Sahan-seura ry, Vantaan kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry, Vantaan NMKY ry, Vantaan Sanataidekouluyhdistys ry, Vantaan seudun steinerkoulun kouluyhdistys ry, Vantaan seurakuntayhtymä ja Västersundoms Hem och Skola rf.

Myöntäessään avustusta opetuslautakunta edellytti, että vuoden 2017 toimintaan myönnetyn avustuksen käytöstä annetaan erillinen selvitys opetuslautakunnalle 2018 loppuun mennessä.

Kaupungin ohjeen mukaan avustusta saaneen palveluntuottajan tulee toimittaa opetuslautakunnalle määräaikaan mennessä hyväksyttävä tilitys avustusten käytöstä ja iltapäivätoiminnan toimintakertomus. Mikäli avustusta saanut yhteisö ei toimi näin, peritään yhteisöltä ko. avustusmäärä tai tilittämättä jäävä avustusosuus takasin. Tilityksessä on oltava yhteisön nimenkirjoittajien ja toiminnantarkastajien allekirjoitukset.

Sivistystoimi on hallintolain 22 §:n mukaan pyytänyt yhteisöjä, joiden tilitys tai toimintakertomus on ollut puutteellinen täydentämään tilityksensä 17.10.2018 mennessä.

Kaikki vuonna 2017 avustusta saaneet yhteisöt ovat täydentäneet tilityksensä määräaikaan mennessä.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien palveluntuottajien iltapäivätoiminnan toiminta-avustusten tilitykset ja toimintakertomukset:

- Folkhälsan Förbund rf
- Folkhälsan Välfärd Ab
- Hem och skola vid Helsinge Kyrkoby Lågstadium rf
- H&S International School Oy/HSIS Iltapäivätoiminta
- Ilolan koulun vanhempainyhdistys
- Kaivoskympin iltapäiväkerhon kannatusyhdistys ry
- Kansallinen Lastenliitto ry – Vantaan paikallisyhdistys ry
- Koivukylän Palloseura ry
- Korson Veto ry

- Mammolina Oy
- MLL Seutulan paikallisyhdistys ry
- Musiikkikoulu Demo
- Musiikkikoulu Grooven kannatusyhdistys ry
- Nano Oy Lasten ja Nuorten kerhotoiminta
- Pilke päiväkodit oy
- Sahan-seura ry
- Vantaan kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry
- Vantaan NMKY ry
- Vantaan Sanataidekouluyhdistys ry
- Vantaan seudun steinerkoulun kouluyhdistys ry
- Vantaan seurakuntayhtymä
- Västersundoms Hem och Skola rf

Käsittely:
Helen Josefsson poistui kokoustilasta yhteisöjäävinä asian käsittelyn ajaksi klo 17:48–17:49.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat:	Alkuperäiset tilityslomakkeet ja toimintakertomukset ovat nähtävänä kokouksessa.
Täytäntöönpano:	Perusopetuksen tulosalue ja ruotsinkielisten palveluiden tulosalue - ote palveluntuottajat
Muutoksenhakuohje:	Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Raija Oinonen, 043 8267 723, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

11 § **Perusopetuksen lisäopetukseen opiskelijaksi ottamisen perusteet ja opiskelijamäärä vuodesta 2019 alkaen / MV**

VD/8698/12.01.00.08/2018

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

Perusopetuksen lisäopetukseen opiskelijaksi ottamisen perusteet on määritelty perusopetusasetuksen (1998/852) 3 §:ssa. Lisäopetukseen voidaan ottaa oppilaaksi nuori, joka on saanut perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna. Muista oppilaaksi ottamisen perusteista päättää opetuksen järjestäjä.

Perusopetusasetuksessa määritellyn perusteen lisäksi ehdotetaan otettavaksi käyttöön seuraavat kriteerit Vantaan perusopetuksen lisäopetukseen opiskelijaksi ottamisessa:

- Hakija on vantaalainen
- Hakijan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,9.
- Hakija ei ole saanut yhteishaussa opiskelupaikkaa lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta.

Hakukriteerit täyttävät hakijat asetetaan valintajärjestykseen hakutoiveiden järjestyksen mukaan siten, että etusijalla ovat ensimmäisenä hakutoiveenaan Vantaan perusopetuksen lisäopetukseen hakeneet.

Opiskelijamäärä

Vantaan kaupungin hallintosäännön 10 luvun 7 §:n kohdan 13 mukaan opetuslautakunta perusopetuksen oppimäärän suorittaneille annettavan lisäopetuksen opiskelijamäärästä.

Vantaa on sitoutunut toteuttamaan koulutustakuuta, jonka mukaan kaikille peruskoulun päättäville nuorille tarjotaan paikkaa lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa, ammatilliseen koulutukseen valmistavassa koulutuksessa, kymppiluokalla tai nuorten työpajalla. Kevään yhteishaussa ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille on tarjolla Vantaalla eri valmistavia koulutuksia:

- Perusopetuksen lisäopetus (kymppiluokat) on tarkoitettu nuorille, jotka ovat kiinnostuneet ensisijaisesti opiskelemaan lukiokoulutuksessa.
- Ammatilliseen koulutukseen valmentava VALMA -koulutus on tarkoitettu ensisijaisesti nuorille, jotka ovat kiinnostuneet ensisijaisesti opiskelemaan ammatillisessa koulutuksessa.
- Maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) on tarkoitettu nuorille, jotka tähtäävät ensisijaisesti lukiokoulutukseen ja joiden äidinkieli on muu kuin suomi ja he tarvitsevat tukea ensisijaisesti suomen kielen opinnoissa.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 11

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va:n esitys:
Päätetään, että
a) perusopetuksen lisäopetukseen opiskelijaksi ottamisen perusteet Vantaalla ovat seuraavat:
   - Nuori on saanut perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna
   - Hakija on vantaalainen
   - Hakijan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,9.

– Hakija ei ole saanut yhteishaussa opiskelupaikkaa lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta.

Hakukriteerit täyttävät hakijat laitetaan valintajärjestykseen hakutoiveiden järjestyksen mukaan siten, että etusijalla ovat ensimmäisenä hakutoiveenaan Vantaan perusopetuksen lisäopetukseen hakeneet.

b) perusopetuksen lisäopetukseen varataan vuosittain enintään 60 opiskelijapaikkaa
c) em. opiskelijaksi ottamisen perusteet ja opiskelijamäärä ovat voimassa kesän 2019 hausta lähtien.

Käsittely:
Esittelijä muutti esitystään seuraavasti: ”Hakijan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,7.”

Lautakunnan jäsen Hanna Luukkonen teki seuraavan sisältöisen muutosesityksen: ”Hakijan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on vähintään 6,5.”
Eve Rämö kannatti Hanna Luukkosen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen. He, jotka kannattavat nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va:n muutettua esitystä äänestävät Jaa, ja he jotka kannattavat jäsen Luukkosen esitystä äänestävät Ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 Jaa-ääntä ja 5 Ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va:n muutetun esityksen voittaneen.

Päätös:
Hyväksyttiin nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va:n muutettu esitys.

Lisäksi merkittiin, että opetuslautakunta päätti yksimielisesti jättää seuraavan pöytäkirjalausuman: ”Vuoden päästä opetuslautakuntaan tuodaan tilastoja ja tietoa siitä, miten keskiarvoraja on vaikuttanut lisäopetuksen hakuun ja tuloksiin ja kuinka paljon oppilaita on jäänyt haun ulkopuolelle.”

Täytäntöönpano: Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Marja Viljamaa, 050 312 1694, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

Opetuslautakunnan äänestysliite 2017-2021

OPETUSLAUTAKUNNAN KOKOUS 5.11.2018 asia 11 / § _

Jäsen	JAA	EI	Varajäsen
Siri Ahokas	X		Tiia Karpin
Naima El Issaoui	X		Helvi Salminen
Tuomas Harviainen		X	Minna Atiye
Helen Josefsson	X		Terhi Sakara
Sami Kanerva, PJ	X		Petri Kallionpää
Ulla Kaukola, VPJ		X	Tuija Haapalainen
Kai-Ari Lundell	X		Antti Lihavainen
Hanna Luukkonen		X	Markus Ylimaa
Nina Pispala		X	Kaarlo Kivimäki
Kristian Rehnström	X		Jani Kiviaho
Eve Rämö		X	Hanna-Leena Laitinen
Jari Sainio	X		Kaarlo Kähärä
Ranbir Sodhi	X		Tony Viksten
Yhteensä	8	5	

Poissa _____ **Tyhjää** _____

12 § **Järjestämisluvan hakeminen englanninkielisen lukiokoulutuksen koulutustehtävään / MV**

VD/8648/12.00.01.01/2018

Hallintosäännön 10 luvun 7 §:n mukaan opetuslautakunta päättää lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Lukiolain (629/1998) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen.

Lukiolaissa on myös määritelty, että oppilaitoksen opetuskieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla lisäksi muu koulutuksen järjestämisluvassa määrätty kieli.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain muuttamisesta esitetään, että ylioppilastutkinnon voisi jatkossa suorittaa myös englanniksi. Englanninkielisen ylioppilastutkinnon voisi suorittaa opiskelija, joka suorittaa tai on suorittanut lukiokoulutuksen oppimäärän tai tutkintoon osallistumisen perusteena olevan ammatillisen tutkinnon pääosin englannin kielellä. Ehdotettujen lakien olisi tarkoitus tulla voimaan 1.8.2019 ja ehdotettuja ylioppilastutkinnon suorittamista koskevia muutoksia sovellettaisiin kokelaisiin, jotka aloittavat ylioppilastutkinnon suorittamisen aikaisintaan kevään 2021 tutkintokerralla.

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja esittää, että Vantaan kaupunki hakee lukiolain 4 §:ssä tarkoitetun lukiokoulutuksen järjestämisluvan (päätös OKM/76/530/2017) muutosta siten, että Vantaan kaupungin lukiokoulutuksen järjestämislupaan sisältyisi 1.8.2019 alkaen englanninkielisen lukiokoulutuksen koulutustehtävä.

Taloudelliset vaikutukset

Mikäli Vantaan kaupungille koulutuksen järjestäjänä myönnetään hakemuksen mukainen englanninkielisen lukiokoulutuksen koulutustehtävä, lukiokoulutuksen aloituspaikkoja on tarkoitus lisätä 1.8.2020 lähtien 30:llä. Englanninkielisen lukiokoulutuksen aloituspaikkamäärän riittävyyttä on tarkoituksenmukaista tarkastella koulutuksen käynnistyttyä, ja tarvittaessa lisätä määrää tulevina vuosina.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä mukaan käyttömenot opiskelijaa kohden ovat olleet 6043 €. Englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämisen myötä lukiokoulutuksen käyttömenot kasvaisivat vuoden 2017 opiskelijahinnan perusteella arvioiden seuraavasti:

Vuosi	Opiskelijamäärä kevät	Opiskelijamäärä syksy	Engl. kielisen koulutuksen käyttömenot yhteensä	Käyttömenojen kasvu ed. vuoteen
2020	0	30	76 600 €	+ 76 600 €
2021	30	60	257 900 €	+ 181 300 €
2022	60	90	439 200 €	+ 181 300 €
2023	90	90	544 000 €	+ 104 800 €
2024	90	90	544 000 €	0 €

Yhteensä käyttömenot kasvaisivat nykytilanteeseen nähden noin 544 000 €, kun aloituspaikkamäärä on 30.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 12

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja va:n esitys:
Päätetään hakea lukiokoulutuksen järjestämisluvan muutosta siten, että Vantaan kaupungin järjestämislupaan sisältyisi 1.8.2019 alkaen englanninkielisen lukiokoulutuksen koulutustehtävä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Järjestämisluvan muutoshakemus

Täytäntöönpano: Nuoriso- ja aikuiskoulutus

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Hanna Kukkonen, 050 302 4916, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Marja Viljamaa, 050 312 1694, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@minedu.fi

JÄRJESTÄMISLUVAN MUUTOSHAKEMUS

Vantaan kaupunki hakee lukiolain (629/1998) 4 §:ssä tarkoitetun lukiokoulutuksen järjestämisluvan (päätös OKM/76/530/2017) muutosta siten, että Vantaan kaupungin lukiokoulutuksen järjestämislupaan sisältyisi 1.8.2019 alkaen englanninkielisen lukiokoulutuksen koulutustehtävä.

Tarve englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämiselle on lisääntynyt viime vuosien aikana maahanmuuton, kansainvälisen liikkuvuuden ja kielitaidon lisääntymisen myötä. Tällä hetkellä vieraskielisten osuus Vantaalla on yli 16,6 % ja suuri osa kaupunkiin muuttavista asukkaista on maahanmuuttajataustaisia. Vantaan kaupungin strategisena tavoitteena on profiloitua vahvasti kansainvälisenä kaupunkina ja olla aktiivinen toimija kansainvälisissä verkostoissa. Tulevina vuosina Vantaalle houkutellaan yhä enemmän kansainvälisiä uusia osaajia mm. kansainvälisillä sijoittumispalveluilla sekä kehittämällä englanninkielisiä palveluita. Tässä kokonaisuudessa myös englanninkielisellä lukiokoulutuksella olisi tärkeä merkitys esimerkiksi kansainvälisiin tehtäviin saapuvien perheiden näkökulmasta. Myös kansainvälisesti liikkuvien suomalaisten perheiden määrä on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina, minkä myötä muun muassa Suomeen palaavat perheet etsivät asuinpaikkaansa sen mukaisesti, että lapset voivat jatkaa opintojaan englanniksi.

Englanninkielisen perusopetuksen tarjontaa on lisätty Vantaan peruskouluissa keväästä 2018 ja tällä hetkellä englanninkielistä opetusta järjestetään kolmessa peruskoulussa ja opetuksen piirissä on yhteensä 663 oppilasta. Vantaan kansainvälisen koulun päättää vuosittain noin 60 oppilasta, joista keskimäärin 77 % jatkaa peruskoulun jälkeen lukiokoulutuksessa. Perusopetuksen päättävien ikäluokkien kasvaessa ennuste on, että englanninkielisen perusopetuksen päättäneiden määrä kasvaa entisestään. Vantaan kansainvälisen koulun 7–9 luokilla on 1.8.2019 lähtien 100 oppilasta/luokka-aste.

Tällä hetkellä englanninkielistä lukiokoulutusta järjestetään Vantaalla Tikkurilan lukiossa, jossa järjestetään IB-opetusta. Tikkurilan lukion IB-linjalla on 30 aloituspaikkaa, joita hakee vuosittain ensisijaisena hakutoiveenaan 50–85 nuorta (1,45–2,80 hakijaa/aloituspaikka). Vuonna 2018 IB-linjan aloittaneista opiskelijoista noin 37 % oli vantaalaisia ja loput muista kunnista tulleita. Edellä kuvatuista syistä johtuen tiedusteluja Tikkurilan lukion IB-linjalle pääsemiseksi tulee pitkin vuotta, mutta opiskelijoita ei pystytä ottamaan koulutukseen, koska järjestämisluvan mukaiset opiskelupaikat täyttyvät jo yhteishaussa. Englanninkielisellä lukiokoulutukselle olisi Vantaalla siis selkeä lisätarve.

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi

PL 1500
01030 Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Opetuksen järjestäminen

Mikäli opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää järjestämisluvan englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämiseen, Vantaan kaupunki aloittaa englanninkielisen lukiokoulutuksen 1.8.2020 lähtien. Koulutuksen suunniteltu aloituspaikkamäärä on 30. Aloituspaikkamäärän riittävyyttä on tarkoituksenmukaista tarkastella koulutuksen käynnistyttyä, ja tarvittaessa lisätä määrää tulevina vuosina.

Opetus toteutettaisiin nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti siten, että opetuskielenä olisi englanti. Koulutus olisi suunnattu opiskelijoille, joilla on valmiudet ja motivaatio menestyä englanninkielisessä opiskelussa. Opiskelijoiksi voisivat hakeutua esimerkiksi ulkomailla tai kansainvälisessä koulussa peruskouluopintonsa suorittaneet.

Englanninkielistä lukio-opetusta on tarkoitus järjestää joustavasti lukiokoulutuksen rinnalla siten, että suomenkielisiä lukio-opintoja suorittavat voisivat suorittaa opintoja englanninkielellä ja myös toisinpäin.

Henkilöstö

Pääsääntöisesti opettajat englanninkieliseen lukiokoulutukseen pyritään löytämään siitä lukiosta, jonka yhteydessä opetus tullaan järjestämään. Tämä on ollut toimiva malli esimerkiksi IB-opetuksessa, jossa kaikki IB-linjan opettajat työskentelevät myös yleislinjalla. Lukuvuoden 2019–2020 aikana järjestetään Vantaan kaupungilla virassa oleville opettajille mahdollisuus ilmaista kiinnostuksensa englanninkielisen opetuksen antamiseen. Kiinnostuneiden osalta arvioidaan heidän valmiutensa ja osaamisensa englanninkielisen opetuksen antamiseen. Mikäli englanninkielistä koulutusta järjestävästä lukioista ei löydetä riittävää määrää opettajia, tarvittaessa englanninkielisen lukiokoulutuksen opettajina voidaan hyödyntää myös IB-lukion opettajia.

Opiskelijoiden käytettävissä olisivat kattavat opiskeluhuollon palvelut: opiskeluhuollon psykologi, terveydenhoitaja, kuraattori sekä oppimisen tukipalvelut kuten erityisopettaja ja opinto-ohjaaja.

Opiskeluympäristöt

Vantaan lukioissa on käytettävissä erinomaiset fyysiset tilat eri oppiaineiden opetuksen toteuttamiseen. Lukioissa on ajanmukaiset opetustilat sekä laboratorioluokat fysiikan, kemian ja biologian opetukseen. Lisäksi opetusta toteutetaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä myös lukion ulkopuolella.

Oppimateriaalien sähköistymisen myötä myös oppimisympäristöjen ergonomiset vaatimukset ovat muuttuneet. Kaikissa Vantaan lukioissa on kehitetty oppimistiloja ergonomian, teknologisen

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi

PL 1500
01030 Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

kehityksen sekä muuntojoustavuuden näkökulmista. Oppiminen, oppija ja pedagogiset lähestymistavat ovat oppimisympäristöjen kehittämistavoitteiden lähtökohtana ja keskiössä.

Vantaan lukioissa opiskelijoiden käytössä on ajanmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa. Opiskeluun tarvittavien laitteiden (kannettavat tietokoneet, tabletit) lisäksi oppilaitoksissa tarjotaan mahdollisuuksia tutustua tulevaisuuden työelämän kannalta olennaisiin teknologisiin välineisiin. Tällaisia ovat esimerkiksi 3D-tulostaminen, ohjelmointi, studiot videoiden tekoon, virtuaali- ja lisättyjen todellisuuksien mahdollisuudet sekä robotiikan rakentaminen ja sen sovellutukset eri oppiaineissa.

Opiskelijat ovat toivoneet lukion toimintaympäristön monipuolistamista sekä yhteisölliseen teknologian käyttöön keskittymistä. Tulevina vuosina oppimisympäristöjen kehittämisessä keskitytään oppimisympäristöjen laajenemiseen virtuaalisista ja fyysisistä näkökulmista. Laajenemistavoitteissa painotetaan korkeakouluyhteistyön jalostamista systemaattisemmaksi toiminnaksi.

Yhteistyö

Perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyölle Vantaalla on luotu toimivat rakenteet vuonna 2014. Yhteistyö muodostuu muun muassa perusopetuksen ja toisen asteen rehtoreiden vuosittaisista yhteisistä tapaamisista, tiedonsiirron toimintamallista, opinto-ohjaajien välisestä yhteistyöstä sekä perusopetuksen päättävien jatkokoulutukseen sijoittumisen seurannasta. Englanninkielisen lukiokoulutuksen osalta yhteistyötä tehdään erityisesti Vantaan kansainvälisen koulun kanssa, jotta sujuva siirtymä perusopetuksesta jatko-opintoihin voidaan varmistaa.

Vantaan lukiot muodostavat tiiviin verkoston, jossa myös lukioiden opiskelijakunnat ovat mukana. Lukiot kehittävät yhdessä lukioiden opetussuunnitelmaa ja vantaalaisia toimintamalleja. Lukiot mm. tarjoavat opiskelijoille yhteisiä kursseja ja teematapahtumia. Englanninkielisen lukiokoulutuksen osalta yhteistyötä toteutettaisiin erityisesti Tikkurilan lukion IB-opetuksen kanssa.

Korkeakoulujen kanssa tehdään yhteistyötä mm. tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittamaa yliopisto-opintoihin tai ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvia kursseja lukioaikana. Keskeisenä yhteistyökumppanina toimii tällä hetkellä Laurea-ammattikorkeakoulu, jossa opiskelijoiden on mahdollista suorittaa Väylä-opintoja. Lisäksi opiskelijat tutustuvat korkeakouluopintoihin erilaisten vierailujen ja vierailijoiden välityksellä.

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyysohjelma, jonka lukio päivittää lukuvuosittain.

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi

PL 1500
01030 Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Laadunhallinta ja itsearviointi

Laadunhallinnan ja itsearvioinnin osalta englanninkielisessä lukiokoulutuksessa noudatettaisiin Vantaan lukioiden yhteistä mallia, jonka tavoitteena on systemaattinen oman toiminnan arviointi, kansallisten ja paikallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, tiedon tuottaminen päätöksenteon ja kehittämisen tueksi sekä oman toiminnan vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen.

Laadunhallinnan ja itsearvioinnin osa-alueita ovat johtaminen, henkilöstö, taloudelliset resurssit, opetussuunnitelmatyö, opetuksen toteuttaminen, oppimisen tuki, osallisuus ja vaikuttaminen, yhteistyö ja kumppanuudet sekä oppimistulokset ja opiskelijoiden sijoittuminen jatko-opintoihin. Laadunhallintamallin mukaisesti vuosittain on arvioitavana kolme osa-aluetta, joista kootun arviointitiedon perusteella valitaan kehittämiskohteet seuraavalle lukuvuodelle.

Laadunhallinnan ja itsearvioinnin kokonaisuus muodostuu lukiokohtaisista lukuvuosisuunnitelmista, navigoinneista, lukioiden laatukortista, Vantaan kaupungin LAAVA-arvioinnista (Laatu ja arviointi Vantaalla), opiskelijoille, opettajille ja huoltajille suunnatuista kyselyistä ja niiden tulosten analysoinnista sekä vuosittain seurattavista tilastotiedoista.

Talous
Koulutuksen ylläpitäjänä toimii Vantaan kaupunki. Toiminnasta vastuussa on sivistystoimi, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalue. Suomenkielisen lukiokoulutuksen tuloslaskelma vuodelta 2017 on esitetty alla.

				Tilinpäätös 2017
Tulosyksikkö		Tilinumero		EUR
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1123.SIS	MYYNTITUOTOT	154 555,00
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1124.SIS	MAKSUTUOTOT	11 270,52
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1125.SIS	TUET JA AVUSTUKSET	150 058,95
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1126.SIS	MUUT TOIMINTATUOTOT	214 764,18
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1119.SIS	TOIMINTATUOTOT	530 648,65
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1140.SIS	HENKILÖSTÖKULUT	-15 639 235,11
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1141.SIS	PALVELUJEN OSTOT	-2 096 807,15
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1142.SIS	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-494 544,66
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1143.SIS	AVUSTUKSET	-13 823,69
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1144.SIS	MUUT TOIMINTAKULUT	-4 416 187,44
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1122.SIS	TOIMINTAKULUT	-22 660 598,05
11111340.VOK	Suomenkielinen lukiokoulutus	VAN1115.SIS	TOIMINTAKATE	-22 129 949,40

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi

PL 1500
01030 Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi

PL 1500
01030 Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

13 § Sotungin lukion opetussuunnitelman päivitys / MV

VD/4853/12.00.01.02/2017

Hallintosäännön 10 luvun 7 §:n 9 kohdan mukaan opetuslautakunta päättää päivälukioiden opetussuunnitelmien hyväksymisestä.

Sotungin lukion opetussuunnitelma on laadittu lukuvuoden 2016–2017 aikana ja se on hyväksytty opetuslautakunnassa 5.6.2017.

Opetushallitus on antanut 24.4.2017 (OPH-865-2017) ja 10.4.2018 (OPH-887-2018) määräykset lukion opetussuunnitelman perusteiden muutoksista. Ensimmäinen määräys koskee opiskeluhuoltoa ja opetuksen järjestäjä voi harkita, edellyttävätkö muutokset paikallisen opetussuunnitelman tarkistamista. Toinen määräys koskee todistuksia ja niihin merkittäviä tietoja. Määräyksen mukainen todistusmerkintä tulee sisällyttää lukion opetussuunnitelmiin ja lukion päättötodistuksiin 1.8.2018 lukien.

Sotungin lukion opetussuunnitelma on tarkistettu syksyllä 2018 Opetushallituksen määräysten mukaisesti ja samassa yhteydessä on tehty päivityksiä lukiokohtaiseen kurssitarjontaan. Sotungin lukion opetussuunnitelma esitetään päivitettäväksi seuraavien muutosten osalta:

- Vantaan kaupungin arvojen päivitys valtuustokauden strategian mukaisiksi
- Todistuksia ja niihin merkittäviä tietoja sekä opiskeluhuoltoa koskevien kappaleiden päivitys Opetushallituksen määräysten (OPH-865-2017 ja OPH-887-2018) mukaisesti
- Lukiokohtaiset muutokset lukion kurssitarjonnassa. Tarkemmat tiedot lukiokohtaisista muutoksista lukiokohtaisissa yhteenvedoissa

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 13

Nuoriso- ja aikuiskoulutusjohtaja va:n esitys
Päätetään hyväksyä liitteenä oleva Sotungin lukion opetussuunnitelma.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Sotungin lukion opetussuunnitelma sekä yhteenveto muutoksista

Täytäntöönpano: Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:
Hanna Kukkonen, 050 302 4916, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Marja Viljamaa, 050 312 1694, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Sotungin lukion opetussuunnitelma

Nimi	Sotungin lukion opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Sotungin lukio
Hyväksymispäivämäärä	5.11.2018

SISÄLTÖ

1. Lukion opetussuunnitelma. 1
1.1. Johdanto. 1
1.2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 1
1.2.1. Arvoperusta. 1
1.3. Opetuksen toteuttaminen. 2
1.3.1. Oppimiskäsitys. 2
Sotungin lukio. 3
1.3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät. 3
Sotungin lukio. 4
1.3.3. Toimintakulttuurin pääpiirteet. 5
Oppiva yhteisö. 5
Osallisuus ja yhteisöllisyys. 6
Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus. 6
Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. 7
1.3.4. Opintojen rakenne. 7
Tuntijako. 8
Kieliohjelma. 12
1.4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 13
1.4.1. Ohjaussuunnitelma. 13
Sotungin lukion ohjaussuunnitelma. 15
1.4.2. Oppimisen ja opiskelun tuki. 15
Sotungin lukion oppimisen tuki. 16
1.4.3. Opiskeluhuolto. 17
Sotungin lukion opiskeluhuollon toimijat. 19
1.4.4. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus. 20
Sotungin lukio. 21
1.4.5. Itsenäisen opiskelun periaatteet. 21
1.5. Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa. 21
1.5.1. Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa. 21
Sotungin lukio. 22
1.5.2. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. 22
1.5.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. 22
Sotungin lukio. 22
1.5.4. Kirjastoyhteistyö. 23

1.5.5. Yhteistyö urheiluseurojen kanssa. 23
1.6. Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma. 23
1.7. Opiskelijan oppimisen arviointi. 26
1.7.1. Arvioinnin tavoitteet. 26
Sotungin lukio. 26
1.7.2. Kurssisuorituksen arviointi. 27
Sotungin lukio. 27
1.7.3. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 27
Sotungin lukio. 28
1.7.4. Itsenäisesti suoritettu kurssi. 28
Sotungin lukio. 28
1.7.5. Suullisen kielitaidon kurssien arviointi. 29
1.7.6. Opinnoissa edistyminen. 29
Sotungin lukio. 30
1.7.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 30
Sotungin lukio. 32
1.7.8. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 32
1.7.9. Lukion oppimäärän suoritus. 33
1.7.10. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 34
Sotungin lukio. 36
1.8. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi. 36
1.9. Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat. 36
2. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 38
2.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 38
2.2. Aihekokonaisuudet. 39
2.3. Äidinkieli ja kirjallisuus. 43
2.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä. 44
2.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä. 52
2.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi. 62
2.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä. 64
2.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä. 68
2.4.3. Ruotsi, B3-oppimäärä. 71
2.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska). 74
2.6. Vieraat kielet. 76
2.6.1. Englanti, A-oppimäärä. 79
2.6.2. Espanjan kieli, A-oppimäärä. 84
2.6.3. Espanjan kieli, B2-oppimäärä. 88
2.6.4. Espanjan kieli, B3-oppimäärä. 92

2.6.5. Latinan kieli, B3-oppimäärä. 95
2.6.6. Ranskan kieli, A-oppimäärä. 97
2.6.7. Ranskan kieli, B2-oppimäärä. 102
2.6.8. Ranskan kieli, B3-oppimäärä. 105
2.6.9. Saksan kieli, A-oppimäärä. 108
2.6.10. Saksan kieli, B2-oppimäärä. 113
2.6.11. Saksan kieli, B3-oppimäärä. 116
2.6.12. Venäjän kieli, A-oppimäärä. 119
2.6.13. Venäjän kieli, B2-oppimäärä. 124
2.6.14. Venäjän kieli, B3-oppimäärä. 127
2.6.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä. 130
2.7. Matematiikka. 132
2.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus. 135
2.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä. 136
2.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä. 144
2.8. Biologia. 148
2.9. Maantiede. 156
2.10. Fysiikka. 163
2.11. Kemia. 169
2.12. Filosofia. 174
2.13. Psykologia. 179
2.14. Historia. 185
2.15. Yhteiskuntaoppi. 193
2.16. Uskonto. 199
2.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto. 201
2.16.2. Islam. 205
2.16.3. Katolinen uskonto. 209
2.16.4. Ortodoksinen uskonto. 213
2.17. Elämänkatsomustieto. 218
2.18. Terveystieto. 224
2.19. Liikunta. 228
2.20. Musiikki. 232
2.21. Kuvataide. 238
2.22. Opinto-ohjaus. 244
2.23. Teemaopinnot. 247
2.24. Lukiodiplomit. 250
2.25. Urheiluvalmennus. 252

2.26. Muut paikalliset kurssit: tietotekniikka, teatteri-ilmaisu, kansainvälisyys ja tutortoiminta. 254
2.27. Taiteiden väliset kurssit. 257

1. Lukion opetussuunnitelma

1.1. Johdanto

Opetushallitus on 27.10.2015 antanut määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteista nuorten lukiokoulutusta varten. Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998) sekä valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014). Opetussuunnitelman perusteiden mukainen uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2016 alkaen lukion aloittavilla opiskelijoilla, ja käyttöönotto etenee vuosiluokka kerrallaan.

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti kevään 2016 aikana. Opetussuunnitelman laatimisesta ovat vastanneet lukioiden opettajat ja rehtorit sekä sivistysviraston henkilöstö. Opetussuunnitelmaprosessin eri vaiheissa on kuultu myös opiskelijoiden sekä opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä.

Opetussuunnitelman uudistuksen näkökulmia ovat olleet muun muassa:

- Laaja-alaista osaamista kehittävä opiskelu
- Lukion pedagogiikan uudistuminen ja yhteiskuntaan avautuminen
- Opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen edistäminen
- Monipuoliset arviointikäytänteet
- Monipuolisten opiskeluympäristöjen ja opetusteknologian käyttö
- Opiskelijan jatko-opintovalmiuksien ja työelämätietouden kehittäminen
- Yhteisöllisen ja osallistavan toimintakulttuurin edistäminen
- Opiskelijan ohjauksen vahvistaminen ja yhteisöllisen ohjausvastuun korostaminen

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään kaupunkitasoiset linjaukset lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä vantaalaisten lukioiden toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, opiskelijan ohjausta ja tukemista, opiskelijan arviointia sekä oppimistavoitteita ja opetuksen keskeisiä sisältöjä koskevat yhteiset toimintaperiaatteet. Kaupunkitasoiset tekstit ovat suunnitelmassa peruskirjasimella ja opetussuunnitelman perusteiden tekstit kursiivilla.

Suomenkieliset lukiot ovat laatineet Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelman pohjalta lukiokohtaiset opetussuunnitelmat lukuvuoden 2016–2017 aikana.

1.2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

Sotungin lukion toiminta-ajatus kiteytyy viiteen tavoitteeseen: tietoon, taitoon, tunteeseen, tahtoon ja toimintaan. Painopistealueinamme ovat liikunta ja urheiluvalmennus, kansainvälisyys sekä tieto- ja viestintätekniikka. Kaikessa toiminnassamme korostuvat itsensä haastaminen,

elämyksellisyys, omien rajojen ylittäminen, yhteisöllinen oppiminen, yhdessä tekeminen sekä vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja tunteiden käsitteleminen erilaisten kokemusten kautta.

1.2.1. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistysperinteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsimällä. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on

pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Lukio-opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Opetussuunnitelmassa arvoperustaa konkretisoidaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa syventävät näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut aihekokonaisuudet, jotka ovat arvokannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin.

Vantaan lukiokoulutuksen arvopainotukset

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

1.3. Opetuksen toteuttaminen

1.3.1. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Lukio-opinnoissa opiskelijoita ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Oppimisprosesseistaan tietoiset opiskelijat osaavat arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Näin kehittyvät myös elinikäisen oppimisen edellyttämät

taidot. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa edistetään seuraavien taitojen kehittymistä:

- itseohjautuvuus ja oppimaan oppiminen
- globaali kansalaisuus
- tiimityötaidot
- luovuus
- viestintä- ja vuorovaikutustaidot
- kriittinen ajattelu

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa

* Kannustetaan yhteistyöhön opettajan ja opiskelijoiden välillä sekä opiskelijoiden välillä.

* Viedään oppimista luokkahuoneen ulkopuolelle.

* Virtuaaliset oppimisympäristöt ja muut digitaaliset työkalut ovat oppimisen tukena.

* Rakennetaan yksilöllisiä oppimispolkuja.

1.3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien valinnan ja kehittämisen perustana ovat myös opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään lukiossa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla voidaan rakentaa kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Lukion opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiossa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämisellä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle

myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Opiskelijat vastaavat itse henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta, ellei koulutuksen järjestäjä niitä tarjoa.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu kurssi koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Lukiokurssi voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi kurssi sisältää myös lähiopetusta ja -ohjausta.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Opiskelussa otetaan huomioon vuorovaikutus luonnon sekä rakennetun ympäristön kanssa ja pyritään kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Teknologian käyttö mahdollistaa opiskeluympäristön laajentumisen oppilaitoksen ulkopuolelle. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana, näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee monipuolisten opiskeluympäristöjen kehittämistä. Vantaan lukioiden yhtenä tavoitteena on kehittää yhteistyötä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, esim. oppimaan oppimistaidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun, oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin erityisesti lukion aloitusvaiheessa. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja. Opiskelijat harjoittelevat ja vahvistavat tieto- ja viestintäteknologian taitojaan osana kaikkien oppiaineiden opetusta. Opiskelijoille ratkaistaviksi annettujen tehtävien lähtökohtina tulisi olla opiskelijoiden omat kokemukset sekä ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyvät ilmiöt. Ratkaisut edellyttävät usein eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämistä. Vantaan lukiot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin innovaatiotaitoja edistäviin tapahtumiin.

Vantaan lukioissa opiskelijalla on joustava mahdollisuus valita erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä opiskelumuotoja kuten etäopiskelu, jossa lukiokurssi suoritetaan kokonaan ohjatusti verkon kautta sekä kokonaan tai osin itsenäinen tietoverkkoja hyödyntävä opiskelu. Opiskelijalla on mahdollisuus käyttää joustavia opiskelumuotoja tai opiskella kurssi itsenäisesti. Tällä tuetaan opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana.

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa painotusalueina ovat kansainvälisyys sekä liikunta ja urheiluvalmennus. Kansainvälisyyden tuomat mahdollisuudet laajentavat oppimisympäristöä ja vuorovaikutusta yhteisö- ja yksilötasolla. Mahdollisuus osallistua erilaisiin kansainvälisiin projekteihin ja toimintoihin on yhtäläinen kaikille opiskelijoille.

Sotungin lukion liikunta- ja urheiluvalmennustoiminta muodostaa sosiaalisen ja tukea tarjoavan oppimisympäristön, jossa voi kehittyä opintojen ohella oman urheilulajinsa osaajana sekä pitää huolta yleisestä fyysisestä hyvinvoinnistaan.

1.3.3. Toimintakulttuurin pääpiirteet

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Opetussuunnitelman perusteet korostavat toimintakulttuuria, joka edistää kestävää hyvinvointia ja osallisuutta sekä on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä lukion koko henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan opetussuunnitelmassa.

Opetussuunnitelman perusteiden lähtökohtana ovat seuraavat toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Sen rakentuminen edellyttää dialogisuutta ja pedagogista johtajuutta. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Jaksojen temaattinen toteutus voi luoda edellytyksiä opetuksen eheyttämiselle. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja elinikäiselle oppimiselle. Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä kotien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden sekä työ- ja yrityselämän kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan myös verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opinto-ohjaajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori, apulaisrehtorit, vararehtorit, lukiosihteerit ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen eri päätöksentekofoorumeihin.

Oppilaitoksen sisäisen yhteistyön sekä kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön lisäksi lukiot verkostoituvat muiden oppilaitosten, työ- ja yrityselämän, kansalaisyhteiskunnan, kansainvälisten toimijoiden ja muiden tahojen kanssa. Vantaan lukiot kehittävät alumnitoimintaa. Vantaan lukioille laaditaan työelämälähtöisyysohjelma, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vantaan lukioille laaditaan ohjelma digitalisaation toteuttamiseen. Ohjelmaa arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa opiskelijoilta ja opettajilta kerätään säännöllisesti palautetta, jonka pohjalta valitaan kehittämiskohteita. Näin varmistetaan joustavuus ja muuntautumiskyky muuttuvassa toimintaympäristössä ja osallistetaan kaikki lukiossa työskentelevät kehittämään toimintaa yhdessä. Sotungin lukio toimii myös aktiivisessa yhteistyössä lähialueen muiden oppilaitosten ja yhteisöjen kanssa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjä edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja luo heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan kautta. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisten toimintatapojen ja ryhmänohjauksen merkitys korostuvat lukio-opintojen aloitusvaiheessa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista painottamalla opiskelijoiden osallisuutta monenlaisissa foorumeissa. Kaikkia opiskelijoita rohkaistaan osallisuuteen. Lukiot tukevat ja kannustavat opiskelijoita osallistumaan paitsi oppilaitoksen sisäisiin vaikuttamiskanaviin myös lähialueen ja valtakunnan tason vaikuttamiseen. Vantaan lukioiden opiskelijakunnat tekevät aktiivisesti yhteistyötä. Lukiot korostavat ryhmänohjauksen merkitystä opiskelijoiden sosiaalisten suhteiden muotoutumisessa. Ryhmänohjaus yhdessä tutortoiminnan kanssa tukee opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Lukioiden ryhmänohjausta arvioidaan ja kehitetään aktiivisesti.

Sotungin lukio

Opiskelijakunnan edustajat osallistuvat opettajainkokouksiin sekä johtoryhmän ja muiden lukion tiimien kokouksiin ja tuovat sinne opiskelijoiden näkökulman. Näin ylläpidetään jatkuvasti kehittyvää, osallistavaa ja yhteistyöhön kannustava työyhteisöä. Lukion toimintaa, tiloja kursseja ja muuta opetusta kehitetään koko työyhteisön tietoja ja taitoja hyödyntäen sekä niitä kehittäen.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Oppivassa yhteisössä edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea ottaen huomioon heidän moninaisuutensa ja erityistarpeensa. Toiminnassa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää hyväksytä vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Opiskelijoita kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Vantaan lukiokoulutus

Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät kehittävät yhdessä lukioissa toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Vantaan lukioissa ei hyväksytä kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää. Lukiot laativat lukuvuosittain Vantaan lukioiden yhteisen opiskeluhuollon suunnitelman linjausten mukaan oppilaitoskohtaiset opiskeluhuollon toimintasuunnitelmat. Opiskelijat osallistuvat suunnitelman laatimiseen ja sen arviointiin.

LIITE: Opetuslautakunta 05.11.2018 / 13 §

Oppilaitokset laativat osaksi lukuvuosisuunnitelmaa sivistystoimen ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisen toimintasuunnitelman, jolla edistetään kestävää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Lukioissa järjestetään teematapahtumia, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Opiskelijat osallistuvat teematapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opiskelijat ja oppilaitoksen henkilöstö kehittävät ruokailua ja ruokailujärjestelyjä yhteistyössä ateriapalveluja oppilaitokselle tuottavan yrityksen kanssa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielistä, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta ja mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Myös valitut oppimateriaalit tukevat tätä tavoitetta.

1.3.4. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Lukio-opinnot muodostuvat lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, pääasiassa oppiaineen pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja. Valtakunnalliset syventävät kurssit ovat valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) tarkoitettuja syventävinä opintoina tarjottavia kursseja, joihin Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet. Näitä kursseja opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi lukiossa voi olla opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit ovat menetelmäkursseja, saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja, aineksia eri oppiaineista sisältäviä eheyttäviä kursseja tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Soveltaviin kursseihin kuuluu valtakunnallisia soveltavia kursseja ja lukion opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia soveltavia kursseja. Valtakunnallisia soveltavia kursseja ovat eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat koulutuksen järjestäjän tarjoamat valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset lukiodiplomit sekä ne taideopintokurssit, joille Opetushallitus on laatinut valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden luvussa Taiteiden väliset kurssit.

Kurssien suoritusjärjestyksestä päätetään lukion opetussuunnitelmassa.

Tuntijako

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Syventävät kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		8+8
Matematiikka		
Yhteinen opintokokonaisuus	1	
lyhyt	5	2
pitkä	9	3
Ympäristö ja lunnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	1	3
Fysiikka	1	6
Kemia	1	4
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet		
Filosofia	2	2
Psykologia	1	4
Historia	3	3
Yhteiskunatoppi	3	1
Uskonto/elämänkatsomustieto	2	4
Terveystieto	1	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liiikunta	2	3
Musiikki	1 - 2	2
Kuvataide	1 - 2	2
Opinto-ohjaus	2	
Teemaopinnot		3
Kursseja lukiossa yht. vähintään 75	**Pakolliset** yht. 47 - 51	**Syventävät** vähintään 10

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi Vantaan lukioissa tarjotaan lukiokohtaisia soveltavia kursseja. Kurssien tavoitteet ja keskeiset sisällöt on kuvattu lukioiden opetussuunnitelmissa. Vantaalla ei ole kuntakohtaisia eikä lukiokohtaisia syventäviä kursseja.

Sotungin lukion soveltavat kurssit:

OPINTO-OHJAUS

OPS03 Ryhmänohjaus

OPS04 Kesätyöportfolio

OPS05 Opinto-ohjauksen korvaava kurssi

ÄIDINKIELI ja kirjallisuus

ÄIS10 Kielenhuollon kertauskurssi

ÄIS11 Äidinkielen tukikurssi

ÄIS12 Mediatiimi-kurssi

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

S210 Kieliopin kertauskurssi A

S211 Kieliopin kertauskurssi B

RUA Ruotsi, toinen kotimainen kieli

RUAS09 Muualla suoritettu kurssi

RUAS10 Muualla suoritettu kurssi

RUB1 Ruotsi, toinen kotimainen kieli

RUBS18 Starta på nytt!

RUBS19 Det är dags att skriva och lyssna

RUBS20 Slutspurten – loppukiri

RUBS22 Muualla suoritettu kurssi

ENGLANTI , pitkä oppimäärä

ENS09 Englannin tukikurssi abiturienteille

ENS10 Kirjoita, kuuntele ja kertaa kielioppia!

ENS11 Englannin kielen tukikurssi, jonka voi suorittaa muussa oppilaitoksessa

ENS12 Kulttuurimatka englanninkieliseen maahan

ENS13 Muualla suoritettu kurssi

ENS14 Muualla suoritettu kurssi

ENS15 Muualla suoritettu kurssi

SAKSA, pitkä oppimäärä

SAS09 Endspurt

SAKSA, B3

SAB309 Kulttuurimatkakurssi

RANSKA, B3

RAB309 Ranskan abikurssi

RAB310 Kulttuurimatkakurssi

ESPANJA, B3

EAB309 Espanjan yo-valmennus

Matematiikka

MAYS00 Lukiomatematiikan alkuaskel

Lyhyt matematiikka MAB

MABS09 Lyhyen matematiikan yo-valmennus

Pitkä matematiikka MAA

MAAS14 Pitkän matematiikan yo-valmennus

MAAS15 Pitkän matematiikan 2. vuoden kertauskurssi

Fysiikka

FYS08 Fysiikan abikurssi

FYS09 Hiukkasfysiikka

FYS10 Fysiikan työkurssi

KEMIA

KES06 Kemian yo-valmennus

KES07 Laskennallinen kemia

KES08 Kemian työkurssi

BIOLOGIA

BIS06 Biologian yo-valmennus

BIS07 Selkärankaisten vertaileva anatomia

MAANTIEDE

GES05 Maantieteen yo-valmennus

PSYKOLOGIA

PSS06 Sosiaalipsykologia

PSS07 Tutki ja kokeile

PSS08 Urheilupsykologia

PSS09 Psykologian yo-valmennus

USKONTO, ev-lut

UES07 Uskonnon yo-valmennus

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

ETS07 Elämänkatsomustiedon yo-valmennus

FILOSOFIA

FIS05 Filosofian yo-valmennus

HISTORIA

HIS07 Historian yo-valmennus

HIS08 Yhdysvaltain historia

HIS09 Venäjän ja Neuvostoliiton historia

HIS10 Muualla suoritettu kurssi

YHTEISKUNTAOPPI

YHS05 Yhteiskuntaopin yo-valmennus

YHS06 Yrittäjyyskurssi

YHS07 Muualla suoritettu kurssi

TERVEYSTIETO

TES04 Terveystiedon yo-valmennus

MUSIIKKI

MUS05 Musiikkiprojekti

MUS06 Kuoro

MUS07 Poplaulu

MUS08 Bändikurssi

MUS09 Kitarakurssi

MUS10 Musiikkiteknologia

MUS11 Ääni- ja valotekniikan kurssi 1

MUS12 Ääni- ja valotekniikan kurssi 2

MUS13 Ääni- ja valotekniikan kurssi 3

MUS14 Muualla suoritetut musiikkiopinnot

MUS15 Muualla suoritetut musiikkiopinnot

Kuvataide

KUS05 Maalaus

KUS06 Rakentelu ja keramiikka

KUS07 Piirustus

KUS08 Taidetta, tunnetta ja toimintaa

LIIKUNTA

LIS06 Vanhojen tanssit

LIS07 Kuntosalikurssi

LIS08 Palloilu- ja mailapelikurssi

LIS09 Juoksukurssi

LIS10 Liikunnanohjaus- ja liikunnan preppauskurssi

LIS11 Laskettelukurssi

LIS12 Liikuttaja-kurssi

LIS13 Kehonhuolto –ja rentoutumiskurssi

TIETOTEKNIIKKA

ATS01 Tietokoneen @/A-ajokorttikurssi

ATS02 Ohjelmointi

ATS03 Rakenna Android sovellus

ATS04 Peliohjelmointi

TEATTERI-ilmaisu

TEAS01 Ilmaisutaidon kurssi

TEAS02 Teatteri-ilmaisun kurssi 2

TEAS03 Teatteri-ilmaisun kurssi 3

TUTORTOIMINTA

TUT01 Tutorkurssi 1

TUT02 Tutorkurssi 2

KANSAINVÄLISYYS

KV01 Kansainvälinen projekti 1

KV02 Kansainvälinen projekti 2

KV03 World School

KV04 Kansainvälinen projekti 4

KV05 Kultturimatka Ruotsiin

Kieliohjelma

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden kielitarjonta vaihtelee lukioittain. A-kielinä opetetaan englantia, saksaa, ranskaa ja ruotsia sekä osassa lukioita myös venäjää ja espanjaa. B-kielinä opiskelija voi valita saksaa, ranskaa, ruotsia, espanjaa ja venäjää sekä osassa lukioita myös italiaa, kiinaa, japania tai latinaa.

Kieltenopetus järjestetään opiskelijoiden tarpeet huomioiden. Opetus voidaan toteuttaa ryhmäopetuksena, ryhmäopetuksen ja itseopiskelun yhdistelmänä tai itseopiskeluna. Kielten opetuksen järjestelyissä lukiot tekevät yhteistyötä.

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa voi opiskella:

- Saksaa A- ja B3-kielenä
- Espanjaa B3-kielenä
- Ranskaa B3-kielenä
- Venäjää äidinkielenä ja B3-kielenä.

Pitkän oppimäärän mukaiset (A) espanjan ja ranskan kieliryhmät perustetaan mikäli opiskelijoita on riittävästi.

1.4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

1.4.1. Ohjaussuunnitelma

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Ohjausta voidaan järjestää kurssimuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Opiskelijan tulee saada lukio-opintojensa aikana ohjausta opiskelunsa ja valintojensa tueksi. Ohjauksen avulla opiskelija ymmärtää erilaisten lukioaikaisten valintojen vaikutuksen ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiinsa. Opiskelijan opiskelutaidot sekä kyky arvioida taitojaan kehittyvät. Häntä tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan. Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi sekä ohjataan opiskelijaa näihin liittyvässä tiedonhaussa. Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen ohjaushenkilöstön tuella.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opintoihin siirtymiseen kiinnitetään huomiota lukio-opintojen loppuvaiheessa.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Osaksi opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, joka osaltaan toimii koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi ohjaustoiminta ja

sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa kaikki opiskelijat saavat ammattitaitoista ja hyvin suunniteltua ohjausta. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, rehtorit sekä huoltajat. Ohjauksen järjestämisessä huomioidaan, että Vantaa on monikulttuurinen kaupunki.

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Opettajat, opinto-ohjaajat ja rehtorit välittävät perusopetuksen henkilöstölle, oppilaille ja oppilaiden huoltajille tietoa lukiokoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista. Perusopetuksesta lukiokoulutukseen siirtymisen tukena käytetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa. Ohjauksen avulla opiskelija kasvaa lukio-opiskelijaksi ja oppii:

- Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen
- Kehittämään oppimaan oppimistaitoja
- Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä
- Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia
- Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan
- Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Opinto-ohjaajilla on päävastuu ohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua. Lukioaikana opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jota seurataan ja päivitetään vuosittain.

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja tiedottaa tarvittaessa huoltajia opiskelijan opintojen etenemisestä. Aineenopettaja tehtävänä on muun muassa vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä sekä välittää tietoa oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu eri toimijoiden tehtävät opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintovaihtoehtoihin ja vierailla oppilaitoksissa. Urasuunnittelua tuetaan yrityksiin ja organisaatioihin tehtävien vierailujen ja ammattilaisten vierailujen kautta. Tarkemmin työelämälähtöisyyden toteuttamista kuvataan Vantaan lukioiden yhteisessä työelämälähtöisyyssuunnitelmassa.

Hyvä yhteistyö huoltajien kanssa tukee opiskelijan hyvinvointia, opiskelua ja opiskeluedellytyksiä. Huoltajia tiedotetaan lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata

lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Vantaalaisissa lukioissa laaditaan osana lukuvuosisuunnitelmaa ohjaussuunnitelma, jota päivitetään vuosittain. Ohjaussuunnitelma sisältää:

- Konkreettiset tavoitteet
- Työnjako eri toimijoiden kesken
- Nivelvaiheen ohjaus ja tiedonsiirto
- Yhteistyö sidosryhmien kanssa kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Tiedotussuunnitelma
- Ohjaustoiminnan arvioinnin menettelytavat

Sotungin lukion ohjaussuunnitelma

Sotungin lukion ohjaussuunnitelma päivitetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmaan. Ohjauksen suunnitelma sisältää kuvaukset ohjauksen toimijoiden työnjaosta ja vastuista. Suunnitelmassa kuvataan lisäksi nivelvaiheen yhteistyö, huoltajien kanssa tehtävä työ, tiedottamisen käytänteet sekä ohjauksen suunnitelman arvioinnin menettelytavat.

1.4.2. Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisestä, matemaattisesta, motorisesta tai tarkkaavaisuuden häiriöstä. Se voi liittyä myös sosiaalisiin vaikeuksiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen ongelmiin. Lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen voi pohjautua perusopetuksesta perusopetuslain 40 §:n perusteella (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) saatuun tietoon, opiskelijan omiin, opettajien tai muun henkilöstön havaintoihin tai erilaisiin arviointeihin. Tuen suunnittelu perustuu saatavilla olevaan tietoon opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lukiossa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja opiskeluympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta opiskelijalle tarkastellaan ja niihin pyritään löytämään opiskelijan opiskelua tukevia ratkaisuja. Opettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Jokaisen opettajan tehtävänä on antaa kannustavaa palautetta ja ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa siten, että hänen itseluottamuksensa, itsearviointitaitonsa ja oppimaan oppimisen taitonsa sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Lukiolain 13 §:n (629/1998, muutettu lailla 478/2003) mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa säädetään ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa voidaan sopia kirjattavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan lukiolain 29 §:n 2 momentin mukaisia palveluja. Oppimisen ja opiskelun tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki suunnitellaan ja järjestetään.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla noudatetaan varhaisen puuttumisen ja myönteisen kannustamisen periaatteita. Opiskelijan tuen suunnittelu aloitetaan pääkaupunkiseudun yhteisen opiskelutietolomakkeen pohjalta, jonka opiskelija tuo lukioon tullessaan. Tieto jo käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista välitetään niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain ja lukiolain mukaan voidaan luovuttaa.

Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana järjestettävässä lukiseulassa. Opiskelijoita tiedotetaan lukiseulasta ja heille järjestetään mahdollisuus osallistua siihen. Erityisopettaja tulkitsee lukiseulan tulokset ja selvittää kunkin opiskelijan osalta tarpeen lukitestiin. Lukitestin perusteella suunnitellaan yksittäisen opiskelijan tukitoimien tarpeet. Erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhteistyössä erityisen tuen suunnitelman (ETS).

Aineenopettajat saavat kurssien yhteydessä tietoonsa opiskelijan erityisen tuen tarpeen, joka voi johtua lukivaikeuksista tai muista syistä. Aineenopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa tukemisen toteuttamisen esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuilla. Opiskelijan jatkuvaa kehittymistä seurataan ja annetaan positiivista, rakentavaa palautetta sekä kannustetaan häntä jatkuvaan itsearviointiin. Erityisiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi ainekohtainen pienryhmätyöskentely, tukiopetus, tukikurssit, opintopiirit ja osaamisen monipuoliset näyttömahdollisuudet. Ylioppilaskirjoituksia varten haettavat erityisjärjestelyt suunnitellaan opiskelijan, erityisopettajan ja rehtorin yhteistyönä.

Lukio-opiskelun tavoitteena on saada opiskelija ottamaan vastuuta opiskelustaan. Eri oppiaineiden opinnoissa sekä opinto-ohjauksessa harjoitellaan oppimaan oppimisen strategioita ja oman oppimistyylin tunnistamista. Kukin aineenopettaja sisällyttää kursseihinsa kyseisen aineen opiskelumenetelmien harjoittelua. Aineenopettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden jatkuva havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Sotungin lukion oppimisen tuki

Oppimisen tukea Sotungin lukiossa antavat aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat sekä opiskelijahuollon henkilöstö. Sotungin lukiossa opettajat ovat sitoutuneet antamaan opiskelijoille kannustavaa palautetta. Opiskelujen tueksi tarjotaan sekä tukikursseja eri oppiaineissa että tukiopetusta.

Erityisopettaja ja/tai erityisen tuen yhdysopettaja kartoittavat opiskelijoiden lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet lukiseulalla sekä antavat yksilöllistä oppimisen valmennusta tarvitsijoille. Opiskelijahuollon henkilöstö tarjoaa palvelujaan opiskelijoille.

1.4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 2 ja 3 §.]

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3, 9 (muutettu lailla 1409/2014) ja 11 §.]

Opiskeluhuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 ja 4 §, lukiolaki 629/1998, 27 § (1268/2013).]

Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta [lukiolaki 10 §, 29 a § (muutettu lailla 1289/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (muutettu lailla 1501/2016)].

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskeluhuolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa [lukiolaki 27 § (muutettu lailla 1268/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §]. Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön [lukiolaki 21 § (muutettu lailla 1268/2013 ja 1499/2016)]. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §.)

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (muutettu lailla 1501/2016)].

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhuollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä, opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 2 mom. (muutettu lailla 1501/2016)].

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella

suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §).

Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuoltoa koskeva osuus, 2) opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 ja 13 § (muutettu lailla 1501/2016), lastensuojelulaki 417/ 2007, 12 § (muutettu lailla 1292/2013), lukiolaki 10 § (muutettu lailla 478/2003), terveydenhuoltolaki (1326/2013) 17 §.]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. [Lastensuojelulaki 12 § (muutettu lailla 1292/2013).]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhuoltosuunnitelmia.

Vantaan lukiokoulutus

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän välityksellä. Vantaalla toisen asteen koulutuksen opiskeluhuollon ohjausryhmässä ovat edustettuina kaupungin toimijoina nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja, ruotsinkielisen tulosalueen johtaja, lukion rehtori, ammattiopisto Varian rehtori, Varian lisäopetuksen ja tukipalveluiden johtaja, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen kehittämispäällikkö, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ylilääkäri, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palvelupäällikkö, opiskeluterveydenhuollon osastonhoitaja, psykososiaalisten palvelujen päällikkö sekä toisen asteen oppilaitosten kuraattoripalveluista vastaava koulun sosiaalityön yksikön esimies.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja: opiskeluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto.

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhuoltotyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja toimintatavat. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion lukuvuotta varten laadittavassa opiskeluhuollon toimintasuunnitelmassa.

Sotungin lukion opiskeluhuollon toimijat

Opiskeluhuolto kuuluu koko Sotungin lukion henkilökunnalle. Yhteisölliseen hyvinvointiryhmään kuuluvat rehtori (pj), opettajien edustaja, opiskeluhuollon kuraattori, opiskeluhuollon psykologi,

opinto-ohjaaja(t), terveydenhoitaja ja tarvittaessa muut asiantuntijat sekä opiskelijoiden ja vanhempien edustaja.

Opiskeluhuollon henkilöstön resurssit ovat seuraavanlaiset: terveydenhoitaja kolme päivää viikossa, lääkäri erikseen sovitusti ja pääsääntöisesti terveystarkastuksia varten, psykologi kaksi päivää viikossa, kuraattori kolme päivää viikossa sekä kaksi päätoimista opinto-ohjaajaa.

Opiskeluhuoltopalveluiden riittävyyttä ja opiskelijoiden hyvinvointia seurataan säännöllisesti yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä sekä kyselyin: valtakunnallinen kouluterveyskysely, opiskelijakyselyt (esim. hyvinvointi, kiusaamisen esiintyminen ja viihtyisyys) ja kysely huoltajille.

1.4.4. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain 6 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, missä määrin ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Vieraskieliset opiskelijat

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja lukion opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain 8 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Vieraskielisiä opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Heitä kannustetaan tuomaan esiin kulttuuriaan ja siten rikastuttamaan lukion toimintakulttuuria.

Vantaalaisissa lukioissa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia perusteita.

Vantaalla ohjauksen järjestämisen merkittävänä haasteena on tuottaa ja mahdollistaa erilaisista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulleille opiskelupolku, joka tukee opiskelijan integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa.

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa tarjotaan suomi toisena kielenä-opetusta kurssimuotoisesti. S2-opettaja testaa opiskelijoiden kielitaidon ja suunnittelee kielitaidon vahvistamisen yksilöllisesti opiskelijan kanssa. Tukikursseja tarjotaan säännöllisesti. S2-opettaja kirjoittaa vieraskielisyystodistukset ylioppilastutkintoa varten.

Sotungissa järjestetään myös monikulttuurisuustapahtumia.

1.4.5. Itsenäisen opiskelun periaatteet

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti. Tällä tuetaan opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan kurssin ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

1.5. Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa

1.5.1. Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tekevät yhteistyötä Vantaan kaupungin ylläpitämän ammattiopisto Varian ja Vantaalla sijaitsevien muiden ammatillisten oppilaitosten kanssa esimerkiksi opiskeluhuollon, perusopetuksen lisäopetuksen ja valmistavien koulutusten, kansainvälisen toiminnan ja yhteisten kurssien järjestämisessä. Ammatillisten oppilaitosten toimipisteet sijaitsevat maantieteellisesti lähellä lukioita; se tarjoaa hyvät edellytykset yhteistyön laajentamiselle. Lukiot suhtautuvat avoimesti mahdollisten uusien yhteistyömuotojen kehittämiseen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Vantaan lukiot muodostavat tiiviin verkoston, jossa myös lukioiden opiskelijakunnat ovat mukana. Lukiot kehittävät yhdessä lukioiden opetussuunnitelmaa ja vantaalaisia toimintamalleja. Lukiot mm. tarjoavat opiskelijoille yhteisiä kursseja ja teematapahtumia.

Vantaan lukiot toimivat aktiivisesti eri lukioverkostoissa kansallisesti ja kansainvälisesti.

Sotungin lukio

Sotungin lukio muodostaa muiden vantaalaisten toisen asteen oppilaitosten kanssa verkoston, jonka jäsenet tekevät monitahoista yhteistyötä. Yhteistyö vahvistaa oppilaitosten osaamista ja toisen asteen yhteissuunnittelua.

Lukion opiskelijalla on oikeus valita opinto-ohjelmaansa kursseja muista vantaalaisista toisen asteen oppilaitoksista, etälukiosta ja aikuislukiosta.

Sotungin lukio ylläpitää ja syventää yhteistyötä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa, jolloin opiskelijalle tarjotaan tilaisuus laajentaa ja monipuolistaa oppimistaan henkilökohtaisten oppimistavoitteidensa mukaisesti.

1.5.2. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot kehittävät yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoiden on mahdollista suorittaa tiettyjä ammattikorkeakoulu- tai yliopistokursseja jo lukioaikana. Kesäyliopiston ja avoimen yliopiston kurssitarjontaa on myös mahdollista hyödyntää osana lukio-opintoja.

1.5.3. Yhteistyö muiden oppilaitosten, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot toteuttavat yhteistyötä eri kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa kunkin lukion oppilaitoskohtaisten tavoitteiden mukaan. Tällaisia tahoja voivat olla muun muassa seurakunnat, poliisi, museot, autokoulut ja urheiluseurat. Lukiot tekevät yhteistyötä mm. musiikki- ja tanssiopistojen sekä muiden taideoppilaitosten kanssa esimerkiksi toteuttamalla yhteisiä projekteja. Tavoitteet ja toiminnan sisältö kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan.

Perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyölle Vantaalla on luotu toimivat rakenteet vuonna 2014. Vantaan lukioille laaditaan työelämälähtöisyysohjelma, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyysohjelma, jonka lukio päivittää lukuvuosittain.

Sotungin lukio

Sotungin lukio tekee aktiivista yhteistyötä lähialueen eri toimijoiden ja yhteisöjen kanssa lukuvuosisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Sotungin lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jota päivitetään vuosittain.

1.5.4. Kirjastoyhteistyö

Vantaan lukiokoulutus

Lukioiden ja kirjastojen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia innovatiiviselle ja soveltavalle oppimiselle ja se tukee lukion laaja-alaista yleissivistystehtävää. Kirjastopalvelut ja kirjasto ympäristönä tulevat lukiolaiselle luontevaksi osaksi elämää, mikä vahvistaa myös ekologista elämäntapaa. Kirjastot antavat opastusta tiedonhankintaan ja lähdekriittisyyteen. Kirjastoyhteistyö voi mahdollistaa myös erilaisia tapahtumia ja oppimisen tiloja, jotka voidaan nivoa osaksi laajempaa ilmiöpohjaista oppimista tai yksittäisen kurssin aihealuetta.

Kirjastot ovat tapahtumakeskuksia, jotka tarjoavat inspiraatiota ja intoa tiedon ja kirjojen ja muiden aineistojen maailmaan. Kirjastot voivat tarjota luku- sekä elokuva- tai musiikkivinkkejä lukion kursseille ja näin monipuolistaa oppimiskokemusta. Myös erilaiset kirjaston tiloissa järjestettävät harrastetapahtumat voivat tukea soveltavaa oppimista sekä oman osaamisen jakamista.

1.5.5. Yhteistyö urheiluseurojen kanssa

Sotungin lukion keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat valtakunnalliset ja alueelliset seurat ja yhteisöt.

Sotungin lukio on mukana mm. Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemiassa (Urhea), johon kuuluu pääkaupunkiseudun urheiluoppilaitoksia sekä korkea-asteen oppilaitoksia. Yhteistyö Urheiluakatemian kanssa parantaa urheilijoiden opintomahdollisuuksia ja edistää heidän valmentautumistaan tulevaan ammattiin.

1.6. Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma

Tieto- ja viestintäteknologia valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa

Opetussuunnitelman yleinen osa

- Oppimiskäsitys: "...*Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta...Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu.*"
- Opiskeluympäristöt ja -menetelmät: "...*Opiskelijoita ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa...Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Lähtökohtaisesti opiskelijat itse vastaavat henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta. Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna*."
- Toimintakulttuuri: "*...Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen...*"
- Opetuksen yleiset tavoitteet: "*...Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä...*"

Opetussuunnitelman oppiainekohtaiset osat

- Äidinkieli ja kirjallisuus: "*...Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.*"
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä - opetuksen tavoitteet: "*Opiskelija osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla.*"
- Ruotsi ja vieraat kielet: "*...Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana...*"
- Matematiikka: "*Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta....Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.*"
- Biologia: "*...Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä...Opetuksen tavoitteet: osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä...käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena... Arviointi: Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.*"
- Maantiede: "*...Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä... Arviointi: Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa...*"
- Fysiikka ja kemia: "*...Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa...*"
- Psykologia: "*...Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia...*"
- Yhteiskuntaoppi - opetuksen tavoitteet: "*pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*."
- Uskonto: "*...Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja*."
- Elämänkatsomustieto: "*...Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.*"
- Liikunta: "*...Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista...*"
- Musiikki: "*...Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.*"
- Kuvataide: "*...Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä...*"
- Opinto-ohjaus: "*...Opiskelijan tiedonhankintataitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa...*"
- Teemaopinnot: "*...Soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologian taitojaan käytännön toiminnassa...Tutkiva työskentely teknologialla (TO2): Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa*

tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin."

Vantaan lukiokoulutus

1 Johdanto

Lukio-opetuksen tarkoituksena on valmistaa opiskelijat mahdollisimman hyvin tulevaisuuden haasteisiin. Tulevaisuuden työelämän taidot ja osaamisvaatimukset liittyvät monella alalla tieto- ja viestintätekniikan sujuvaan käyttämiseen. Opetuksen ja oppimisen digitalisaatio sekä sähköiset ylioppilaskokeet edellyttävät uudenlaista pedagogista ajattelua ja ennakkoluulotonta laaja-alaista tiedon käsittelyä.

Vantaan lukioiden yhteisen tieto- ja viestintäteknologian suunnitelman tarkoituksena on ennakoida tulevaa ja tehdä tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytöstä luonteva osa lukioiden opetusta, oppimista ja toimintakulttuuria. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytölle täytyy olla pedagogiset perusteet.

2 Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttö Vantaalla

Tieto- ja viestintäteknologiaa opiskeluissa hyödyntämällä opiskelija tulee tietoiseksi omista taidoistaan ja niistä tieto- ja viestintäteknologian osa-alueista, joissa hänellä on vielä parantamisen varaa. Opettajien tehtävänä on laatia sellaisia oppimistehtäviä, joita tekemällä opiskelijoiden on mahdollista saavuttaa mahdollisimman hyvät tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot. Taitojen opiskelun tarkoituksena on harjaannuttaa opiskelijoita tulevaisuuden työelämän odotuksiin.

Geneeriset taidot voidaan arvioida esimerkiksi seuraavasti:

- ei juurikaan näyttöä
- aloitteleva
- kehittyvä
- hyvin edistynyt
- erinomainen

2.1 Jatkumo peruskoulusta lukioon

Lukioiden yhteinen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma muodostaa jatkumon peruskoulussa opituille tiedoille ja taidoille. Peruskoulusta lukioon siirtyvän opiskelijan oletetaan osaavan käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti. Vantaan peruskouluilla on käytössä yhteiset TVT-taitotasot, joita hyödynnetään myös lukioiden tieto- ja viestintäteknologian opetuksen suunnittelun pohjana. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon, että vantaalaisiin lukioihin tulee opiskelijoita useista eri kunnista. Opiskelijoiden välillä voi olla suuria osaamiseroja.

2.2 Tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvät avaintaidot

Lukiokoulutuksen kannalta tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot voidaan luokitella seuraaviin ryhmiin:

- toimisto-ohjelmistojen osaaminen, kuten tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka ja kuvankäsittely
- pilvipalvelujen käyttö
- lähdekritiikki, tiedon luotettavuuden arviointi, tehokas hakupalveluiden käyttö
- tietoturvan perusteet
- sähköisissä ylioppilaskokeissa vaadittavat taidot
- sosiaalisen median käyttötaidot
- ohjelmointiin liittyvät ajattelun ja soveltamisen taidot

Jokaisen lukiosta valmistuvan tulisi hallita luetellut tieto- ja viestintäteknologian avaintaidot. Avaintaitoja opitaan eri oppiaineiden kursseilla. Kukin lukio laatii suunnitelman siitä, millä kurssilla kukin avaintaito opetetaan.

2.3 Opiskelijan tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa opiskelijat tekevät tieto- ja viestintäteknologisia taitoja kartoittavan itsearvioinnin tai taitotasotestin. Opiskelija saa kartoituksen tehtyään tiedon osaamisensa tasosta, jota hyödyntäen hän tekee itselleen tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman.

Opiskelijan laatima kehittymissuunnitelma voi sisältää suunnitelman osallistumisesta lukiokohtaisille ATK-kursseille, ATK-ajokorttien suorittamisesta tai jostain muusta tavasta opiskella tieto- ja viestintäteknologiaa. Laadittu suunnitelma on osa opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi laadittua suunnitelmaa. Opiskelijoiden itselleen laatimaa tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelmaa seurataan kunkin lukion määrittelemällä tavalla. Tällaisia tapoja voivat olla esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman päivittäminen ryhmänohjaustuokioilla, osana opinto-ohjaajien kanssa käytäviä ohjauskeskusteluja tai osana ryhmänohjaajan kanssa käytäviä henkilökohtaisia keskusteluja. Tieto- ja viestintäteknologian kehittymissuunnitelman laatimista ja päivittämistä varten voidaan hyödyntää Wilman lomaketoimintoja.

1.7. Opiskelijan oppimisen arviointi

1.7.1. Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.”

(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on edistää opiskelijan oppimista. Lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista arvioidaan. Arvioinnilla opiskelijaa kannustetaan omien tavoitteiden asettamiseen ja tarkoituksenmukaisten työskentelytapojen valintaan. Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen ovat osa opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Palaute sekä itse- ja vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään rinnakkain monia arviointimenetelmiä. Keskeisiä menetelmiä ovat opettajien ja opiskelijoiden väliset keskustelut sekä itse- ja vertaisarviointi, joiden kautta opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

Sotungin lukio

Arvioinnin tavoitteena on kannustaa opiskelijaa kehittämään oppimistaan. Opiskelijan oppimista tuetaan monipuolisilla palaute- ja arviointitavoilla.

1.7.2. Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Arvioinnilla edistetään opiskelijan oppimista ja annetaan palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opiskelijan kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opettajien kanssa käytävien keskusteluiden sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen omat oppimistavoitteet ja suunnittelemaan osaamisensa kehittämistä.

Kurssien arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, jotka opettaja valitsee suhteessa käytössä oleviin opiskelu- ja työskentelymenetelmiin sekä kurssin tavoitteisiin. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Itsearvioinnin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä arvioida omaa työskentelyä verrattuna kurssin alussa asetettuihin tiedollisiin ja taidollisiin tavoitteisiin sekä niiden kehittymistä kurssin aikana.

Huoltajille tiedotetaan opetussuunnitelman mukaisista arvioinnin perusteista. Pyydettäessä huoltajille annetaan kurssikohtaisen arvioinnin perusteet.

Sotungin lukio

Arviointiperusteet sovitaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Kurssisuorituksen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Opiskelijat tietävät kurssisuorituksen arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon kurssin alkaessa.

1.7.3. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrätyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4…" (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta opinto-ohjauksen kursseja ja

teemaopintojen kursseja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisesta syventävästä tai soveltavasta kurssista voidaan antaa arvosanaksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisten syventävien ja soveltavien kurssien arvioinnista päätetään opetussuunnitelmassa.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää arvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K ja Z -merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä kurssia, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. K-merkintä poistuu lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa opiskelijan arvioinnista. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa kurssia. Opiskelija voi suorittaa puuttuvia kurssin osia lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vantaalla ei järjestetä lukiokohtaisia syventäviä kursseja. Lukiokohtaisten soveltavien kurssien arviointitavasta päätetään oppilaitoskohtaisesti.

Sotungin lukio

Kurssi on suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin tavoitteet on saavutettu kurssin alussa sovituilla tavoilla. Soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

1.7.4. Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin opinnoista, jotka edellytetään itsenäisesti opiskeltaviksi, ja niiden suoritusperiaatteista.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti. Kurssin itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan kurssin ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Sotungin lukio

Opiskelija sopii kurssin itsenäisestä suorittamisesta aineenopettajan kanssa ennen jakson vaihtumista. Aineenopettaja päättää keskusteltuaan opiskelijan kanssa, soveltuuko kyseinen

kurssi itsenäisesti suoritettavaksi ja onko opiskelijalla riittävät edellytykset omaksua hyvin kurssin keskeiset sisällöt itsenäisesti opiskellen. Kurssin hyväksytty itsenäinen suorittaminen edellyttää kirjallisen sopimuksen noudattamista.

1.7.5. Suullisen kielitaidon kurssien arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kursseista annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, 17 § 3 mom., muutettu lailla 1116/2008)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.”(Lukioasetus 810/1998, 6 § 4 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

1.7.6. Opinnoissa edistyminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Menettelystä, kuten esimerkiksi mahdollisen etenemisesteen käytöstä, päätetään opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Opiskelijalle tulee pyynnöstä antaa mahdollisuus hylätyn kurssiarvosanan korottamiseen osoittamalla osaamista kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Opetussuunnitelmassa määrätään tarkemmin uusimisen tavoista.

Opetussuunnitelmassa määrätään, millä tavoin opiskelijalle annetaan mahdollisuus korottaa myös hyväksyttyä kurssiarvosanaa. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Opiskelija voi korottaa hylätyn kurssiarvosanan suorittamalla ne kurssin osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kurssikokeen uusiminen voi olla osa hylätyn kurssin uusintaa, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden kurssiin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hyväksyttyä kurssiarvosanaa käymällä kurssi uudelleen. Kurssi suoritetaan opettajan kanssa sovittavalla tavalla joko opetukseen osallistuen tai itsenäisesti suorittaen. Hyväksytyn kurssin arvosanan korottaminen edellyttää riittävää näyttöä kurssilla vaadittavien sisältöjen paremmasta hallinnasta. Kurssin arvosanoista parempi jää voimaan.

Sotungin lukio

Aineryhmät määrittävät kurssien suoritusjärjestyksen. Suoritusjärjestys on luettavissa opinto-oppaasta. Sotungin lukiossa ei käytetä etenemisestettä. Hyväksyttyä kurssiarvosanaa voi korottaa osallistumalla uudelleen kurssille tai suorittamalla opettajan määräämät kurssin osat uudelleen.

1.7.7. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla."

(Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

"Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, 23 §, muutettu lailla 1116/2008) säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen laajuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijoille annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitavaan kurssiin, tulee kurssista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä. Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	3
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritettujen opintojen osalta.

Lukiolain 34 §:n mukaan muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 § ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Lukiolain 34 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. (Lukiolaki 629/1998, 34 a § 2 mom. ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.)

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssin arvosanaksi. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden -oppimäärän kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden johtosäännön mukaan rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta. Muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, jos ne vastaavat laajuudeltaan ja sisällöltään opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen

tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa valtakunnallisesti määriteltyjen kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

Sotungin lukio

Mikäli opiskelija on muualla hankkinut lukion oppiaineen kurssia laajuudeltaan ja tasoltaan vastaavaa osaamista, voi rehtori kuultuaan aineenopettajaa, ja opiskelijan osoitettua osaamisensa aineenopettajan määräämällä tavalla, päättää osaamisen tunnustamisesta.

Opintojen hyväksilukemisesta päättää rehtori.

Oppimäärän tason vaihtamisesta ilmoitetaan kirjallisesti opinto-ohjaajalle.

1.7.8. Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 17 a §, muutettu lailla 1116/2008)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista oppiaineen kursseista. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja. Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyjä teemaopintokursseja.

Paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään opetussuunnitelmassa. Paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja,	*joista voi olla hylättyjä kurssi arvosanoja enintään*
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom.)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- *paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien pohjalta annetulla lisänäytöllä*
- *mikäli opiskelijan arvioinnista päättävät harkitsevat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.*

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukioasetuksen mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kursseista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

1.7.9. Lukion oppimäärän suoritus

"Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Opiskelijalle vapaaehtoiset opinnot voivat olla kestoltaan edellä mainittuja lyhyempiä tai pitempiä. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 45 minuuttia." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (Valtioneuvoston asetus 942/2014).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja valtakunnallisten syventävien kurssien määrä on vähintään 10 ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Valtakunnallisina syventävinä kursseina tarjottavista teemaopintojen kursseista, paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

”Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 1 mom., muutettu lailla 958/2015)

”Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.” (Lukiolaki 629/1998, 34 d 2 mom., muutettu lailla 958/2015)

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla (lukiolaki 629/1998, 34 e § 2 mom., muutettu lailla 958/2015).

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien keskiarvon perusteella määräytyvää arvosanaa kolmella tavalla

- valtakunnallisten soveltavien ja lukiokohtaisten kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella ja
- erillisessä kuulustelussa.

Arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta tiedotetaan lukioiden opinto-oppaissa.

1.7.10. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

”Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.” (Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

”Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.” (Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.

3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/R2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 mukainen.*
- *Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."*

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa ”uskonto/ elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä…9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Teemaopinnoista merkitään hyväksytysti suoritetut kurssit käyttäen kurssien nimiä ja niistä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritetut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa valtakunnallisina syventävinä kursseina suoritettuja hylättyjä teemaopintokursseja, hylättyjä paikallisia syventäviä, hylättyjä valtakunnallisia soveltavia eikä hylättyjä paikallisia soveltavia kursseja.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*

- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen kurssien määrä mukaan lukien lukiodiplomikurssi*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (sama kuin lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa voi suorittaa liikunnan, musiikin, teatteritaiteen sekä äidinkielen ja kirjallisuuden lukiodiplomin.

1.8. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toiminnan tavoitteet kirjataan lukioiden yhteiseen tuloskorttiin ja siitä edelleen lukiokohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan lukuvuosittain.

Lukiot toteuttavat erilaisia kyselyjä opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle. Tällaisia kyselyjä ovat mm. Kouluterveyskysely, Kunta 10-tutkimus, opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus – kartoitus, pääkaupunkiseudun palvelukykytutkimus ja lukioiden itse laatimat kyselyt. Kyselyjen tulosten arvioimiseen osallistuvat henkilökunta, opiskelijat ja huoltajat. Tulosten pohjalta oppilaitokset valitsevat kehittämiskohteita ja laativat niille toteuttamissuunnitelmat.

Vantaan lukioiden yhteistä opetussuunnitelmaa kehitetään ja päivitetään tarpeen mukaan. Lukiot päivittävät oppilaitoskohtaisia opetussuunnitelmiaan lukuvuosittain.

Kokonaisvaltaisessa laadunhallinnassa Vantaan lukioissa on käytössä CAF-järjestelmä (Common Assessment Framework).

1.9. Opetussuunnitelmaa täydentävät asiakirjat

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma.

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä

toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Kyseinen suunnitelma on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), 13 §].

Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014)koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa täydentävät seuraavat asiakirjat:

Lukiokoulutuksen yhteiset suunnitelmat

- Hyvinvointia Vantaan lukiolaisille – Lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma (10.6.2014)
- Työelämälähtöisyyssuunnitelma (laaditaan lukuvuonna 2016–2017)
- Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (laaditaan syksyllä 2016)

Lukiokohtaiset suunnitelmat

- Lukion opetussuunnitelma
- Lukuvuosittainen toimintasuunnitelma
- Opiskeluhuollon toimintasuunnitelma
- Hyvinvointikansio, joka sisältää seuraavat asiakirjat:
  - Opiskeluympäristön turvallisuuden ja työolojen arviointi
  - Oppilaitoksen järjestyssäännöt tai muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset
  - Lukiokohtainen opiskeluhuollon toimintasuunnitelma
  - Oppilaitoksen pelastussuunnitelma
  - Suunnitelma toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
  - Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - Suunnitelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihteiden käyttöön puuttumiseksi
  - Koulutapaturmien ehkäisyyn ja ensiapuun liittyvä ohjeistus
  - Viestintäohje
- Tasa-arvosuunnitelma (16.12.2014)
- Yhdenvertaisuussuunnitelma (laaditaan syksyllä 2016)
- Kansainvälisyyssuunnitelma

2. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

2.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa elinikäisen oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja moniulotteisuuden. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta myös oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Opiskelija saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä osaa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Opiskelija tottuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija harjaantuu toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että vierailla kielillä. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä.

Lukio-opiskelu rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka elinikäisen opiskelun taito ja tahto.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuoli- ja tasa-arvotietoiselle opetukselle. Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

2.2. Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat oppiainerajat ylittäviä teemoja ja laaja-alaisia osaamisalueita. Aihekokonaisuudet on otettu huomioon perusteiden oppiainekohtaisissa osuuksissa sekä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa teemoissa.

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä*
- *ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi*
- *saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja ajatteluun*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.*

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- *aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä*
- *hyvinvointi ja turvallisuus*
- *kestävä elämäntapa ja globaali vastuu*
- *kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys*
- *monilukutaito ja mediat*
- *teknologia ja yhteiskunta.*

Näiden aihekokonaisuuksien lisäksi koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä opetussuunnitelmaan muita aihekokonaisuuksia.

Aihekokonaisuuksia täydennetään ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa. Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja lukion toimintakulttuurissa. Teemaopintojen sisältöjä voidaan valita aihekokonaisuuksista. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan*
- *ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkymiin*
- *saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yrityselämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia*
- *kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja*
- *osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja*

- *harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämään myös epäonnistumista ja pettymyksiä*
- *rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä*
- *tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.*

Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa. Lähidemokratia, media eri muodoissaan sekä nuorten toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat rakentavat perehtymällä näihin elämänalueisiin käytännössä ja erilaisten tietolähteiden avulla. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Aihekokonaisuuden tavoitteena on luoda yleiskuva hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista psyykkisistä, sosiaalisista, fyysisistä, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Elämänhallinnan taidot ja itsetuntemus sekä terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet, arvot ja tahto ovat aihekokonaisuuden keskeisiä sisältöjä. Aihekokonaisuudella edistetään liikunnallisen elämäntavan omaksumista, vahvistetaan mielenterveyden suojatekijöitä ja opitaan tunnistamaan mahdollisia riskitekijöitä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia ymmärtäen inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita*
- *ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua*
- *tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismin ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä*
- *osaa käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin*
- *osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin*
- *osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi lukiossa, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnallisesti*
- *tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.*

Aihekokonaisuus on osa lukion hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa yhteisöllisyys ja keskinäinen huolenpito korostuvat. Hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmat liittyvät myös opiskelijakunnan toimintaan, kodin ja oppilaitoksen yhteistyöhön, oppilaitosruokailuun sekä opiskeluhuoltoon. Aihekokonaisuuden toteuttamiseksi lukio voi tehdä yhteistyötä nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalitoimen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja toimintaan kestävän kehityksen puolesta. Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyiselle ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti. Lähtökohtana on ihmisen toiminnan sopeuttaminen luonnonympäristöjen kantokykyyn ja luonnonvarojen rajallisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden toimivuudesta huolehtiminen. Pyrkimyksenä on opiskelijoiden kasvaminen vastuullisiksi toimijoiksi, joilla on taito ja tahto toimia kestävän tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee perusasiat kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestävän*
- *osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta*
- *tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle*
- *osaa analysoida globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestävään elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä tuntee keinoja köyhyyden ja eriarvoisuuden lievittämiseksi*
- *osaa analysoida kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä*
- *osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolvisesti huolehtivaa elämäntapaa*
- *osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestävää ja oikeudenmukaista kehitystä.*

Aihekokonaisuuden toteuttamisessa luodaan yleiskuva muutostarpeista ja niiden mittavuudesta sekä tuodaan esiin jo tehtyjä korjauksia ja muutosmahdollisuuksia. Kasvaakseen kestävän kehityksen aktiiviseksi edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla valinnoillaan ja teoillaan on merkitystä.

Globaalin vastuun näkökulman sisällyttäminen lukion toimintaan edistää kestävän elämäntavan oppimista. Lukio voi tukea kestävän kehityksen toteutumista laatimalla oman kestävän kehityksen ohjelman. Keskeistä kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisessa on opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteettien rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimijuuttaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä. Aihekokonaisuuden keskeisenä lähtökohtana on lukion opiskelijoiden oma kokemusmaailma, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutkia, mistä osallisuus ja toimintakykyisyys muodostuvat kulttuurisesti moninaistuvassa yhteiskunnassa, kansainvälistyneessä työelämässä ja monitulkintaisessa, keskinäisriippuvuuksien muovaamassa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ihmisoikeuksia ja osaa pohtia ihmisoikeuksien edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä*
- *osaa reflektoida kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa*
- *vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin ja harjaantuu toimimaan kulttuuritulkkina*
- *ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet sekä mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uusintamisessa*
- *vahvistaa kielitietoisuuttaan, monikielisyyttään ja monilukutaitoaan*
- *osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen*
- *saa tilaisuuksia harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen osaamistaan tehden luovaa, monenkeskistä yhteistyötä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.*

Aihekokonaisuuden teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielisissä opiskeluympäristöissä. Opiskeluympäristöjen rakentamisessa lukio voi hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostojaan ja kotikansainvälisyyden keinovalikoimia. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kieli- ja kulttuuriympäristönä sekä hyvien tapojen edistämiseen. Lukion traditiot, juhlat ja muut tapahtumat voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Monilukutaito ja mediat

Aihekokonaisuus syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden keskeisestä asemasta ja merkityksestä ihmisenä kasvamiselle ja kulttuurille. Monilukutaidolla tarkoitetaan taitoja tulkita, tuottaa ja arvottaa tekstejä eri muodoissa ja konteksteissa. Medialukutaito on osa monilukutaitoa. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien tai niiden yhdistelmien muodostamia kokonaisuuksia. Monilukutaito tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Erilaiset lukutaidot kehittyvät kaikessa opetuksessa ja kaikissa oppiaineissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista*
- *syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä*
- *harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa*
- *syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein*
- *harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin*
- *tuntee tekijänoikeuksia ja sananvapautta koskevia keskeisiä normeja sekä osaa analysoida medioihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä*
- *osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.*

Opiskelijoiden monilukutaidon kehittymistä tukee oppiaineiden välinen yhteistyö, opiskelu monipuolisissa opiskeluympäristöissä, opiskelijoiden omien ideoiden ja toimintaympäristöjen hyödyntäminen sekä yhteistyö esimerkiksi medioiden, kirjastojen sekä tutkimus- ja kulttuurilaitosten kanssa. Opiskelijat oppivat erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mediassa toimimisen tapoja esimerkiksi osallistumalla mediamateriaalin laatimiseen. Lukion tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma voi tukea aihekokonaisuuden toteutusta.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutteisuudesta. Teknologian avulla ihminen rakentaa maailmaa tarpeidensa pohjalta uusia ratkaisuja etsien ja luoden. Teknologisten ratkaisujen perustana on tietämys luonnonlaeista ja #ilmiöistä. Luovuus ja ongelmanratkaisu, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä kestävä tulevaisuus ovat näkökulmia teknologian kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen keskeisiä sisältöjä ovat elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttuminen. Aihekokonaisuutta voidaan lähestyä historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia*
- *ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä*
- *ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta*
- *rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena*
- *oppii yhteistyön taitoja ja yrittäjyyttä sekä tutustuu teknologisilta ratkaisuiltaan kiinnostaviin yrityksiin ja innovatiivisiin työelämän toimijoihin*
- *osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana*
- *osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työpaikkojen kehitykseen, työn sisältöön ja työllisyyteen*

Ihmisen suhdetta teknologiaan pohditaan kodin, työelämän ja vapaa-ajanvieton näkökulmista. Teknologisen kehityksen suuntia ja vaihtoehtoja arvioidaan eettisin ja taloudellisin perustein sekä hyvinvointi- ja turvallisuusnäkökulmista. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen ja osallistumaan sitä koskevaan päätöksentekoon pitäen esillä pyrkimyksiä kestävään elämäntapaan. Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla teknologioiden soveltamiseen eri aloilla. Työskentely digitaalisissa ympäristöissä ja teknologia-alan eri toimijoiden kanssa voi olla osa aihekokonaisuuden toteutusta. Ohjauksella voidaan edistää tasa-arvoa opiskelijoiden valinnoissa.

2.3. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Oppiaine on osa lukion kieli-, kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tulkintaan ja eettiseen pohdintaan.

Kirjallisuudenopetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista. Kirjallisuuden lukeminen monipuolistaa omaa ilmaisua.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus mahdollistaa omasta kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta lähtevän identiteetin rakentamisen moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on oppia arvostamaan monikielisyyttä, kulttuurista monimuotoisuutta, kielellisiä ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat yhteydessä toisiinsa. Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien opetuksessa tehdään yhteistyötä oppimäärien välillä ja muiden oppiaineiden kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Monikielisyys on olennainen osa vantaalaisuutta, ja Vantaalla arvostetaan ja hyödynnetään monikielisyyttä opetuksessa. Suomen kielen ja kirjallisuuden ja S2:n oppimäärän välillä tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Yhteistyötä voidaan tehdä myös oman äidinkielen opettajien kanssa.

Oppimisessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: teattereita, kirjastoja, museoita, yrityksiä ja yhteisöjä.

2.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä sekä saamen kieli maan alkuperäiskansan kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien sisältöihin.

Vantaan lukiokoulutus

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärässä korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tätä tukevat muun muassa tieto- ja viestintätekniikka ja sen yhteisölliset tiedon tuottamisen tavat sekä vuorovaikutusharjoitukset.

Oppimisessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: teattereita, museoita, kirjastoja, yrityksiä ja yhteisöjä. Opetus ammentaa lähiympäristöstä, kuten kaupunkilaisesta elämänmuodosta ja paikallisista ilmiöistä.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen*

- *syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kauno- ja tietokirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä*
- *syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *monipuolistaa vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta*
- *ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit*
- *syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoitusperiä sekä etsiä ja valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen*
- *ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia ja käyttää lähteitä oikein*
- *osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kaikilla oppimäärän osa-alueilla sekä ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksia kieleen, teksteihin ja vuorovaikutukseen*
- *nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta sekä ymmärtää niiden historiallisten juurten merkityksen ja näkyvyyden nykykulttuurissa.*

Arviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin alussa keskustellaan yhdessä kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opetuksessa tähdätään entistä laadukkaampaan itsearviointitaitoon sekä vastuullisuuteen yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana arviointia, ja opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä.

Koska oppiaine on taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, hyväksyttyyn kurssiarvosanaan vaaditaan monenlaisia suorituksia, kuten kokonaisteosten käsitteleminen ja erilaisten tekstien ja suullisten esitysten laatiminen. Kurssi on siis suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI01)

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjaannutaan käyttämään kirjastoa tiedonhankinnan apuna ja harjoitellaan lukutekniikkaan liittyviä taitoja. Työskentelytavoissa korostuvat yhteisöllisyys ja vuorovaikutustaidot.

Kurssi mahdollistaa luontevasti yhteisöllisen tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen nykyteknologiaa hyödyntäen. Kurssilla otetaan alusta asti käyttöön erilaisia digitaalisia tekstiympäristöjä. Kurssin sisällöt herättävät opiskelijan oman motivaation kehittää itseään ja hyödyntää taitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana*
- *lisää tietojaan ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.*

Keskeiset sisällöt

- *oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun*
- *tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa*
- *tekstien moniäänisyys*
- *proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen*
- *ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa*

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI02)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija rakentaa yleiskuvaa siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on hänen identiteetilleen ja yhteiskunnalle. Kieli- ja kulttuuri-identiteetin tarkastelussa otetaan huomioon Vantaan ja pääkaupunkiseudun näkökulma: käsitellään slangia, pääkaupunkiseudun paikallismurteita ja sosiaalisen median kieltä. Kurssin aikana harjoitetaan yhteiskirjoittamista teknologiaa hyödyntäen. Kurssi mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen puhe-esityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän*
- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään*

- *ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa*
- *ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen*
- *oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa*
- *kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus*
- *suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus*
- *kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä*
- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely*
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI03)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuden tulkitseminen tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä humaania ajattelua, toisen asemaan asettumista. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Harjaannutaan taiteen vastaanottajana ja oman taidekokemuksen erittelijänä ja opitaan analysoimaan omia päättelytapoja ja jakamaan tätä tietoa myös muille.

Hyödynnetään pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden*
- *syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista*
- *monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus*
- *monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi*

- *monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa*
- *kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI04)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ajankohtaisia, myös paikallisia mediassa käsiteltäviä, aiheita ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Opiskelija kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan, ja osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja.

Argumentaation harjoittelu edistää ristiriitojen ja konfliktien käsittelytaitoja ja rohkaisee opiskelijaa ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä. Opiskelija harjaantuu suunnittelemaan ja ennakoimaan omaa vuorovaikutustaan ja viestintätilanteen vaikutusta.

Opiskelijat oppivat arvioimaan tiedon luotettavuutta ja hyödyllisyyttä. He oppivat myös arvioimaan argumentaatiota tunnistaakseen perättömiä olettamuksia ja virheellisiä väittämiä, esimerkiksi väittelyiden avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään*
- *oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista*
- *osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.*

Keskeiset sisällöt

- *vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys*
- *sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki*
- *kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja*
- *argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu*

5. Teksti ja konteksti (ÄI05)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuteen perehtyminen syventää inhimillistä kokemusta. Opiskelija oppii, miten kaunokirjallisuudessa kuvataan psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista todellisuutta. Hän ymmärtää inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Tämä lisää kriittisen ajattelun taitoa sekä asiayhteyksien ja säännönmukaisuuksien tunnistamista.

Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin. Kurssilla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Opiskelija harjaantuu muodollisen tai epämuodollisen tyylin valinnassa puhe- ja kirjoitustilanteissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa*
- *tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoa tyylin näkökulmasta*
- *suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia*
- *kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee*

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (ÄI06)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen. Moniarvoisuuteen perehdytään kirjallisuuden kautta. Kurssi tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä ja syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelija osaa hyödyntää saamaansa palautetta.

Kurssi syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden merkityksestä ihmisenä kasvamiselle kulttuurin ajankohtaisilmiöiden ja nykykirjallisuuden avulla. Ajankohtaisista kulttuurin ilmiöistä voidaan nostaa esiin erityisesti kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä monikulttuurisuus sekä erilaiset digitaaliset tekstit.

Opiskelija osaa sijoittaa itsensä osaksi kulttuurista jatkumoa ja näkee myös itsensä kulttuurisena tuotteena. Kurssilla hyödynnetään pääkaupunkiseudun ajankohtaista kulttuuritarjontaa. Opiskelijoita ohjataan multimodaalisten kulttuuristen ilmiöiden äärelle.

Tavoitteet

- *perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin*
- *syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa*

- *syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista*
- *tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja*
- *oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti*
- *monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat*
- *kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa*
- *nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa*
- *dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI07)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmentaudutaan työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla. Kurssi valmentaa myös muita keskeisiä työelämässä tarvittavia puheviestintätaitoja. Kulttuurienvälistä kommunikaatiota voidaan luontevasti käsitellä kurssin aikana

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä*
- *syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*
- *kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan*
- *tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
- *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi*
- *kielellinen ja ei-kielellinen viestintä*
- *arjen vuorovaikutustilanteet*
- *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä*
- *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu*
- *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä*

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI08)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla vahvistetaan työelämässä ja jatko-opinnoissa vaadittavia kirjoitustaitoja ja moniäänisissä tekstiympäristöissä toimimista. Kurssilla kirjoitetaan tekstejä digitaalisessa ympäristössä.

Kurssilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa.

Lisäksi kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen edellyttämää kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen*
- *tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa*
- *kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta*
- *mediatekstien tuottamista ja analyysia*

9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI09)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi valmentaa kehittymään aktiiviseksi kansalaiseksi sekä omaehtoiseksi ja itsenäiseksi toimijaksi kaikenlaisissa tekstiympäristöissä. Kurssilla käytetään hyväksi erilaisia digitaalisia tekstejä ja varmennetaan monilukutaitoa.

Lisäksi kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen edellyttämää kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä*
- *syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista*
- *varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan*
- *syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa*
- *fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista*
- *tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

10. Kielenhuollon kertauskurssi (ÄIS10)

Sotungin lukio

Kurssi on koulukohtainen soveltava kurssi, ja sen voi valita milloin vain. Sisältö: Kerrataan kielenhuollon kompastuskivet, esim. alkukirjaimet, yhdyssanat ja välimerkit. Kurssista saa suoritusmerkinnän.

11. Äidinkielen tukikurssi (ÄIS11)

Sotungin lukio

Kurssin voivat valita kaikki, jotka tarvitsevat tukea äidinkielen kirjallisissa tehtävissä. Kurssin tavoitteena on harjoitella sekä vastaustekstien että esseiden kirjoittamista. Kurssilla tuetaan henkilökohtaisesti opiskelijan luku- ja kirjoitustaitoja, ja siellä voi tehdä äidinkielen kotitehtäviä opettajan avustamana. Kurssista saa suoritusmerkinnän.

12. Mediataitojen kurssi (ÄIS12)

Sotungin lukio

Kurssin voi valita milloin vain. Kurssilla ei käytetä oppikirjaa. Kurssi tukee syventävien kurssien lisäksi ylioppilaskirjoituksiin valmentautumista. Kurssista saa suoritusmerkinnän. Medialukutaidossa luku- ja kirjoitustaidot laajenevat perinteisestä tekstistä laajemmin monenlaisiin mediateksteihin. Mediatekstillä tarkoitetaan muodoltaan erilaisia mediasisältöjä. Teksti voi olla muodoltaan perinteisen kirjoitetun tekstin lisäksi kuvallinen, videoon tai ääneen pohjautuva tai näiden yhdistelmä. Kurssilla tutustutaan erilaisiin mediateksteihin ja opitaan analysoimaan niitä. Kurssilla myös syvennetään medialukutaitoa. Suoritusmerkintä.

2.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei opettajien arvion mukaan anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä #opetus vahvistaa opiskelijan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema ja velvoitteet Suomen enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Vantaan lukiokoulutus

Oppimäärä on tarkoitettu niille opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame tai joilla on monikielinen tausta.

Oppimäärässä korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tätä tukevat mm. pilvipalvelujen käyttö ja vuorovaikutusharjoitukset.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä*
- *osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa*
- *syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä*
- *havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta*
- *vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna*
- *oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä*
- *syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- *osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla*
- *nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta*
- *osaa pohtia monikielisyyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.*

Vantaan lukiokoulutus

S2-kursseilla tärkeää on oppia monipuolista medialukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknisiä valmiuksia. Opetuksessa otetaan huomioon kotouttaminen, kielen oppimisen tukeminen, kielen kehityksen tuen tarjoaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, elämäntaidot, oma elämänpiiri

ja yhteisöllisyys. Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun vahvuuksia: opetukseen integroidaan käyntejä teatterissa, elokuvissa, museoissa ja yrityksissä.

Opiskelijalle tarjotaan ohjausta oppimäärän valintaan.

Arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus #oppimäärän mukaisesti suoritetut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten kurssien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin alussa keskustellaan yhdessä kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opetuksessa tähdätään entistä laadukkaampaan itsearviointitaitoon sekä vastuullisuuteen yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana arviointia, ja opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä.

Oppiaineen luonteen vuoksi hyväksyttyyn kurssiarvosanaan vaaditaan monenlaisia suorituksia, kuten erilaisia tekstejä ja suullisia esityksiä. Kurssi on siis suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (S201)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjaannutaan käyttämään kirjastoa tiedonhankinnan apuna ja harjoitellaan lukutekniikkaan liittyviä taitoja. Työskentelytavoissa korostuvat yhteisöllisyys ja vuorovaikutustaidot.

Kurssi mahdollistaa luontevasti yhteisöllisen tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen nykyteknologiaa hyödyntäen. Kurssilla otetaan alusta asti käyttöön erilaisia digitaalisia tekstiympäristöjä. Kurssin sisällöt herättävät opiskelijan oman motivaation kehittää itseään ja hyödyntää taitojaan.

Opiskelija ymmärtää oman monikielisyytensä arvon ja mahdollisuudet. Häntä kannustetaan opiskelemaan myös omaa äidinkieltä.

Opiskelijaa tuetaan lukiolaiseksi sosiaalistumisessa ja lukion oppimistapojen omaksumisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisena, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja*
- *vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulleen ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä*
- *harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitoja puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat*
- *erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa*
- *yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus*
- *virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluokat*

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (S202)

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija rakentaa yleiskuvaa siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on hänen identiteetilleen ja yhteiskunnalle. Kieli- ja kulttuuri-identiteetin tarkastelussa otetaan huomioon Vantaan ja pääkaupunkiseudun näkökulma ja huomioidaan pääkaupunkiseudun kielellinen moninaisuus. Kannustetaan opiskelijoita havainnoimaan kieltä myös omien viiteryhmiensä ulkopuolella esimerkiksi yhteisillä vierailuilla tai opiskelijoiden omien oppimisprojektien avulla. Kurssin aikana harjoitetaan yhteiskirjoittamista teknologiaa hyödyntäen. Kurssi mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen apuna puhe-esityksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan*
- *ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä*
- *ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa*
- *vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys*
- *eri tekstilajien hallinnan syventäminen*
- *lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät*
- *suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys*
- *suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus*
- *kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus*
- *aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaus ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely*
- *kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua*
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (S203)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kirjallisuuden tulkitseminen tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä humaania ajattelua, toisen asemaan asettumista. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Harjaannutaan taiteen vastaanottajana ja oman taidekokemuksen erittelijänä ja opitaan analysoimaan omia päättelytapoja ja jakamaan tätä tietoa myös muille. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan lähiympäristön kulttuurikohteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa*
- *oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä*
- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä*

- *ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta*
- *syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista*
- *kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä*
- *kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti, myös verkossa*
- *suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta*
- *viestien tulkitsemista ja tuottamista*
- *kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktiot*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (S204)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Vantaan lukiokoulutus

Tuetaan opiskelijoiden itsenäistä päätöksentekoa ja tietoisuutta omista valinnoista.

Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen kanaviin ja harjaannutaan ottamaan kantaa itselle merkityksellisiin kysymyksiin.

Luetaan kirjallisuutta painottaen sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta että yksilöllistä eläytymistä.

Suullisia argumentointitaitoja harjoitellaan esimerkiksi väittelyn tai vaikuttavien puheiden suunnittelun, tuottamisen ja niiden arvioinnin kautta. Argumentaation harjoittelu edistää ristiriitojen ja konfliktien käsittelytaitoja ja rohkaisee opiskelijaa ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja*
- *oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen*
- *syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.*

Keskeiset sisällöt

- *kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka*

- *asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja*
- *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
- *argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa*
- *kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana*
- *perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia*
- *sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet*
- *nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio*

5. Teksti ja konteksti (S205)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja kontekseja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Vantaan lukiokoulutus

Suomalaiseen kirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää ymmärtämystään suomalaisesta kulttuurista. Opiskelija harjaantuu muodollisen tai epämuodollisen tyylin valinnassa puhe- ja kirjoitustilanteissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin, muun muassa erityisalojen tekstit*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa*
- *oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.*

Keskeiset sisällöt

- *tyylin aineksien vaikutus tekstiin*
- *abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot*
- *tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit*
- *eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta*
- *kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta*
- *suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu*
- *kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio*

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (S206)

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii arvostamaan ympäröivän kulttuurin moninaisuutta ja näkee sen rikkautena.

Opiskelija sijoittaa itsensä osaksi kulttuurista jatkumoa ja näkee myös itsensä kulttuurisena tuotteena. Kurssilla tarkastellaan ja arvioidaan erityisesti suomalaisuuteen liittyviä tarinoita ja myyttejä. Opiskelijoita ohjataan multimodaalisten kulttuuristen ilmiöiden äärelle ja hyödynnetään pääkaupunkiseudun ajankohtaista kulttuuritarjontaa

Harjoituksissa otetaan huomioon lukion päättökokeen vaatimustaso.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin*
- *perehtyy nykykulttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä*
- *oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan*
- *oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit*
- *kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)*
- *kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita*
- *luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua*
- *suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (S207)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmentaudutaan työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla. Kurssi valmentaa myös muita keskeisiä työelämässä tarvittavia puheviestintätaitoja. Kulttuurienvälistä kommunikaatiota voidaan luontevasti käsitellä kurssin aikana.

Kurssilla harjoitellaan muodollisia ja epämuodollisia puhetilanteita. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä*
- *harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*
- *kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan*
- *oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä*
- *oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.*

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
- *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi*
- *suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia*
- *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet*
- *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *erilaiset asiointitilanteet*
- *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista ja kansainvälistä puhekulttuuria*
- *kielen lausetason perusrakenteet, peruslauseen jäsenet ja suomen kielelle ominaiset lausetyypit*
- *sananmuodostuskeinojen kertausta*

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (S208)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen vaatimaa kypsyyttä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen*
- *syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun*
- *varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen*
- *kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista*
- *tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista*
- *kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia*

- *kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan*
- *kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen*
- *suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro*

9. Lukutaitojen syventäminen (S209)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan osoittamaan päättökokeen vaatimaa kypsyyttä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä*
- *syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista*
- *syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista*
- *kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.*

Keskeiset sisällöt

- *erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista*
- *kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista*
- *kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa*
- *tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus*
- *vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos*
- *kirjailija- tai teosesittely*
- *käännösharjoitus*

Paikalliset soveltavat kurssit

10. Kieliopin kertauskurssi A (S210)

Kurssin aikana kertaamme kieliopista harvinaisempia sijamuotoja, pronominien ja etenkin relatiivipronominien käytön, relatiivilauseet, omistusliitteet ja nominityypit. Kielenhuollon puolella kertaamme mm. yhdyssanat, yhdysmerkin käytön ja pilkkusäännöt. Teemme kurssilla myös sanastoharjoituksia.

Suoritusmerkintä.

11. Kieliopin kertauskurssi B (S211)

Kurssin aikana teemme sanastoharjoituksia ja kertaamme kieliopin haastavampia kohtia (harvinaisemmat sijamuodot, vokaalisointu, astevaihtelu, puhutun ja kirjoitetun kielen erot, verbityypit, passiivi, verbien nominaalimuodot, lauseenvastikkeet, objektin sijat, subjektin ja predikaatin kongruenssi). Teemme myös kielenhuoltoon (etenkin lauseoppiin) liittyviä harjoituksia.

Suoritusmerkintä.

2.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Oppiaineen tehtävä

Ruotsin kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään ruotsin kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Ruotsin kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia ruotsia ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia ruotsinkielisissä ympäristöissä sekä Suomessa että Ruotsissa kuin muuallakin, missä se on mahdollista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoissa maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa ruotsin kielellä, mahdollisesti myös muilla pohjoismaisilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelijaa ohjataan määrittämään yksilölliset tavoitteet ruotsin opinnoissaan. Opettaja tukee opiskelijaa hahmottamaan oman taitotasonsa ja saavuttamaan tavoitteensa. Opiskelijoita kannustetaan arvioimaan edistymistään ja työskentelytapojaan säännöllisesti ja seuraamaan oppimaan oppimistaitojensa kehittymistä. Vantaan lukioissa pyritään kehittämään erilaisia vertaistyöskentelyn ja -tuen tapoja, ts. opiskelijat oppivat yhdessä toisiaan tukien.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *kehittyy ruotsin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*

- *rohkaistuu hyödyntämään ruotsin kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*

- *vankentaa ruotsin kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita*

- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*

- *osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- *osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
A-oppimäärä	*B2.1*	*B2.1*	*B1.2*
B1-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2*	*B2.2*	*B2.2*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa innostetaan käyttämään ruotsin kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä. Vantaalaiseen ruotsinkieliseen kulttuuriin tutustutaan esimerkiksi vierailukäynneillä.

Arviointi

Ruotsin kielessä arviointi perustuu ruotsin kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat ruotsin kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa ruotsin kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	*Äidinkielenomainen oppimäärä*		*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*2*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*3*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*4*
Kurssi	*5*	→	*5*		
Kurssi	*6*	→	*6*	→	*5*
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*7*
Kurssi	*8*	→	*8*	→	*6*

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Vantaan lukiokoulutus

Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa otetaan Vantaalla huomioon opiskelijan sitoutuminen, sinnikkyys ja vastuun ottaminen opinnoissaan. Opiskelija saa luokkayhteisössään jatkuvaa, monipuolista ja kannustavaa palautetta, jonka pohjalta opiskelija voi reflektoida omaa edistymistään.

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Kurssi on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset tavoitteet on saavutettu.

2.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista.

Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsi kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa sekä B1.2 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ruotsinkielinen maailmani (RUA01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Kurssilla rohkaistaan opiskelijaa käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa.

Aihekokonaisuuksista korostuvat teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Ruotsinkielisiin kohteisiin tutustutaan esimerkiksi vierailuilla.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RUA02)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitoja kehitetään kurssilla. Aihekokonaisuuksista painottuvat hyvinvointi ja turvallisuus sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen pohjoismaisessa kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä (RUA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään tietotekniikkaa tiedonhaussa ja medioihin tutustumisessa. Tällä kurssilla aihekokonaisuuksista korostuu kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys. Kurssilla tutustutaan suomenruotsalaisuuteen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RUA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla korostuu aktiivinen ja ratkaisukeskeinen opiskelu ja toimiminen hyvän tulevaisuuden puolesta vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Aihekokonaisuuksista korostuu tällä kurssilla aktiivinen kansalaisuus.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RUA05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla korostuu oman mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen. Eri tieteenaloihin tutustutaan mm. vierailulla vantaalaisiin yrityksiin tai tiedekeskukseen. Tällä kurssilla korostuvat tiede ja aihekokonaisuuksista teknologia ja yhteiskunta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RUA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista. Työntekomahdollisuuksia esitellään ruotsin kielellä niin Suomessa kuin Pohjoismaissa. Kurssilla on luontevaa tuoda esille aktiivinen kansalaisuus- ja innovatiivisuus -teemoja esimerkiksi julistamalla liikeideakilpailu. Kurssi tarjoaa mahdollisuuden oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RUA07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla syvennetään vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoja. Opiskelijat kehittävät mediatuottamisen ja medialukutaidon osaamista eri viestintäympäristöissä ja eri välinein. Kestävää elämäntapaa havainnollistetaan niin kotimaisesta kuin globaalista näkökulmasta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RUA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tavoitellaan ymmärrystä kulttuurin eri ilmenemismuodoista. Kurssin aikana harjoitellaan vastuullista ja eri tilanteisiin sopivaa kielenkäyttöä, esimerkiksi työn haussa ja politiikassa. Kurssilla on mahdollista tutustua kaksikieliseen Suomeen vierailujen muodossa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Muualla suoritettu kurssi. (RUAS09)

Sotungin lukio

Hyväksiluettu korvaava soveltava kurssi. Suoritusmerkintä.

10. Muualla suoritettu kurssi (RUAS10)

Sotungin lukio

Hyväksiluettu korvaava soveltava kurssi.

2.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minun ruotsini (RUB11)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuu opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissa.

Kurssilla vahvistetaan ruotsin kielen perusteita.

Kurssilla painottuu aihekokonaisuus kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB12)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painottuvat opiskelutekniikkojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen ja erilaisten arkisten vuorovaikutustilanteiden harjoitteleminen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään sähköisiä työkaluja ruotsin kielen opinnoissaan.

Kurssin teemat käsittelevät aihekokonaisuuksia kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)

Vantaan lukiokoulutus

Tavoitteena on tehdä suomenruotsalaisuus eläväksi ja kartuttaa opiskelijan valmiuksia olla matkailijana Pohjoismaissa. Kurssilla tehdään yhteistyötä esimerkiksi paikallisten kaksikielisten tahojen kanssa.

Kurssin puitteissa hyödynnetään tietotekniikkaa muun muassa tiedonhaussa, medioihin tutustumisessa ja eri tekstilajien tuotoksien laadinnassa.

Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta, mediat ja monilukutaito sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

4. Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija harjaantuu hakemaan monenlaisia tekstiaineistoja opiskelussa sekä tuottamaan niitä.

Kurssilla opitaan ymmärtämään monikulttuurisuutta Pohjoismaissa.

Aihekokonaisuuksista painotetaan kurssilla seuraavia: teknologia ja yhteiskunta sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan työn hakemista ja ansioluettelon kirjoittamista.

Työelämäkontakteja luodaan paikallisten yritysten kanssa kouluvierailujen ja työpaikkavierailujen muodossa.

Kurssilla aihekokonaisuuksista on mahdollista painottaa aktiivista kansalaisuutta, yrittäjyyttä ja työelämää sekä teknologiaa ja yhteiskuntaa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan kaksikieliseen pääkaupunkiseutuun esimerkiksi päiväkoti- ja vanhainkotivierailujen muodossa.

Aihekokonaisuuksista kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus liittyvät luontevasti kurssin sisältöön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

7. Kestävä elämäntapa (RUB17)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla syvennetään vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoja. Opiskelijat voivat kehittää mediatuottamisen osaamistaan eri viestintäympäristöissä ja eri välinein.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä mediat ja monilukutaito ovat mahdollisia sisällyttää kurssin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Starta på nytt! (RUBS18)

Sotungin lukio

Kurssi on tarkoitettu peruskoulusta lukioon juuri siirtyneille opiskelijoille. Kurssin tavoitteena on kerrata kaikki peruskoulussa opitut rakenteen ja perehdyttää opiskelija lukion työtapoihin. Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti kirjallista tuottamista. Suoritusmerkintä.

9. Det är dags att skriva och lyssna (RUBS19)

Sotungin lukio

Kurssi soveltuu opiskelijoille, joiden kirjallinen ruotsi kaipaa täsmentämistä. Kurssilla harjoitellaan erityisesti kirjoitelman tekemistä. Opiskelijat tutustuvat eri tekstityyppeihin ja niiden erityisvaatimuksiin. Muoto-opin lisäksi opiskelijat pyrkivät parantamaan sanastonsa laajuutta kurssin aikana. Suoritusmerkintä.

10. Slutspurten - Loppukiri (RUBS20)

Sotungin lukio

Kurssi on tarkoitettu lähinnä abiturienteille. Kurssilla vankennetaan sanaston ja rakenteiden hallintaa ja keskitytään erilaisten tekstien monipuoliseen käsittelyyn sekä kirjalliseen tuottamiseen. Kurssilla myös valmentaudutaan ylioppilaskokeiden kuullunymmärrysosioon. Suoritusmerkintä.

12. Muualla suoritettu kurssi (RUBS22)

Koulun ulkopuolella suoritettu lukiokurssin laajuutta vastaava hyväksiluettu kurssi. Suoritusmerkintä.

2.4.3. Ruotsi, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitetaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon alueita. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Luontevaan ruotsin kielen ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä.

”...Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 13 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta lukiossa alkavan B-oppimäärän mukaisesti.” (Valtioneuvoston asetus 942/2014, 9 § 6 mom.)

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää oman kieli- ja kulttuuritaustansa arvostusta ja jäsentää käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *tutustuu suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä*
- *tutustuu siihen, miten suomen ja ruotsin kielet ovat vaikuttaneet toisiinsa Suomessa*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa, A2.1 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön (RUB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hahmotetaan ruotsin kielen suhdetta opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan ruotsinkieliseen kulttuuriympäristöön Suomessa ja Pohjoismaissa.

2. Matkalla Pohjoismaissa (RUB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun sekä asioimiseen liittyviä vuorovaikutustaitoja ja kartoitetaan pohjoismaista kulttuuri- ja yleistietoutta. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RUB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (RUB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Tutustutaan erilaisiin elämäntilanteisiin Pohjoismaissa. Harjoitellaan viestintää erilaisissa ruotsinkielisissä kohtaamistilanteissa Suomessa, Pohjoismaissa ja muuallakin, missä se on mahdollista.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (RUB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RUB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin sekä medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan opiskelu- ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Selvitetään, minkälaista kielitaitoa mahdollisissa jatko-opinnoissa tarvitaan. Tutustutaan työpaikkoihin ja kesätyömahdollisuuksiin, joissa voi käyttää ruotsin kielen taitoa. Aihepiirit liittyvät kouluun, jatko-opintoihin ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (RUB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska)

Suomen kielen opetus lukiossa syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään suomen kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan, luomaan siltoja eri kielten välille sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Suomen kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia suomea ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia suomenkielisissä ympäristöissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan kieleen/kielenkäyttöön liittyvien asenteiden ja arvojen merkitystä. Opetus vahvistaa ja kehittää oppilaiden valmiuksia ja mahdollisuuksia toimia suomeksi aktiivisesti sekä vaikuttaa lähiympäristössään ja laajemmissa yhteyksissä.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia suomen kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa suomen kielellä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Suomen kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Suomen kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan toimia suomeksi eri yhteyksissä*
- *ymmärtää suomen kielen merkityksen kansalliskielenä*
- *rohkaistuu hyödyntämään suomen kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa suomen kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *syventää ja laajentaa suomen kielen rakenteiden tuntemustaan*
- *kehittyy tavoitteellisena kielenkäyttäjänä, joka osaa soveltaa oppimisstrategioita kieliopinnoissaan*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida omaa kielitaitoaan ja suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten esimerkiksi jatko-opintojen ja työelämän näkökulmista.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
A-suomi	*B2.1*	*B2.1*	*B1.2*
B1-suomi	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
B3-suomi	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen suomi	*B2.2*	*B2.2*	*B2.2*

Arviointi

Suomen kielessä arviointi perustuu suomen kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat suomen kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja taidoissa toimia autenttisissa suomenkielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa suomen kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	Äidinkielenomainen oppimäärä		A-oppimäärä		B1-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1
Kurssi	2	→	2	→	2
Kurssi	3	→	3	→	3
Kurssi	4	→	4	→	4
Kurssi	5	→	5	→	5
Kurssi	6	→	6		
Kurssi	7	→	7	→	7
Kurssi	8	→	8	→	6

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

2.6. Vieraat kielet

Kieltenopetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Kielten opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaitona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa osaamillaan kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasoilla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielten eri oppimäärien opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana*
- *vankentaa kohdekielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen*
- *kehittyy tavoitteellisena kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita*
- *ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet*
- *osaa arvioida omaa osaamistaan sekä suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten jatko-opintojen, työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmasta.*

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri kielissä tai oppimäärissä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa*	*Taito tulkita tekstejä*	*Taito tuottaa tekstejä*
Englanti A	*B2.1*	*B2.1*	*B2.1*
Muut kielet A	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Englanti B1	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet B1	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Englanti B2	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet B2	*A2.2*	*A2.2*	*A2.2*
Englanti B3	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet B3	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet B3	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arviointi

Vieraissa kielissä arviointi perustuu vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden sekä kieli- ja oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat vieraiden kielten yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa vieraassa kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi latinan kieltä lukuun ottamatta seuraavasti:

Kurssit	*A-oppimäärä*		*B1-oppimäärä*		*B2-oppimäärä*		*B3-oppimäärä*
Kurssi	*1*	→	*1*	→	*1*	→	*3*
Kurssi	*2*	→	*2*	→	*3*	→	*5*
Kurssi	*3*	→	*3*	→	*4*	→	*6*
Kurssi	*4*	→	*4*	→	*2*	→	*4*
Kurssi	*6*	→	*5*	→	*5*	→	*7*
Kurssi	*7*	→	*7*	→	*6*	→	*8*
Kurssi	*8*	→	*6*				

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Kurssit

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2. Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

KX = muu kieli

2.6.1. Englanti, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy englannin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin paikallisissa, kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *ymmärtää englannin kielen merkityksen ja roolin kansainvälisen kommunikaation kielenä*
- *osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- *osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista*
- *saa kokemuksia laajempien englanninkielisten tekstien lukemisesta, tulkitsemisesta ja käsittelystä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa opiskelijoita rohkaistaan opintojen alusta asti käyttämään englannin kielen taitojaan ja kehittämään siten rutiinia myös suullisia kommunikointitilanteita varten. Opiskelijoita tuetaan kommunikointitaitojensa kehittämisessä mm. itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Opetuksessa syvennetään opiskelijan käsitystä siitä, miten eri kommunikointitilanteet vaativat erilaisia kielellisiä työkaluja. Tavoitteena on, että opiskelijat kehittävät taitojaan erityisesti kansainvälisen opiskelu- ja työelämän englannin kielen niin kirjallisille kuin suullisillekin kommunikoinnille asettamien vaatimusten saavuttamiseksi.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Sotungin lukio

Kurssit 1-8 arvioidaan asteikolla 4-10.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Englannin kieli ja maailmani (ENA01)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä englannin kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijoina ja suunnittelemaan englannin opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista englannin kielen opiskelijoita alusta lähtien arvioimaan keskustelutilanteita ja käynnistämään keskusteluita, ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa tavoitteena on oppia huomioimaan ja ymmärtämään inhimillistä moninaisuutta, ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Tähän liittyy myös eri kulttuureihin ja kielialueisiin tutustuminen ja tutustumisen kautta niiden moninaisuuden arvostaminen. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten englannin kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (ENA02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun englanniksi. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa. Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi voi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään erityisesti hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (ENA05)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus -kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja -yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja/tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen englanniksi ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA06)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelu, työ ja toimeentulo -kurssi antaa mahdollisuuden monipuoliseen yhteistyöhön lähialueen kiinnostavien ja innovatiivisten oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen kanssa, jolloin mm. yrittäjyyden ja työntekemisen eri muotoihin voidaan tutustua käytännönläheisesti ja erityisesti englannin kielen merkityksen ja globaalin työllistymisen näkökulmasta.

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi. Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin englannin kielellä esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä

kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (ENA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa. Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla suoritetaan suullisen kielitaidon koe, josta saa todistuksen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Englannin tukikurssi abiturienteille (ENS09)

Sotungin lukio

Kurssilla kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan kielitaitoa ylioppilaskirjoituksia varten. Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kerrataan kurssien 3-7 aihepiirejä. Kurssilla harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä. Suoritusmerkintä.

10. Kirjoita, kuuntele ja kertaa kielioppia! (ENS10)

Sotungin lukio

Kurssi on soveltava, yo-kirjoituksiin valmentava kurssi. Kurssilla kerrataan erityisesti kielioppia, harjoitellaan, kuullunymmärtämistä ja kirjoitetaan paljon erilaisia tekstejä. Suoritusmerkintä.

11. Englannin kielen tukikurssi (ENS11)

Sotungin lukio

Englannin kielen tukikurssi, jonka voi suorittaa muussa oppilaitoksessa. Suoritusmerkintä.

12. Kulttuurimatka englanninkieliseen maahan (ENS12)

Kulttuurimatka englanninkieliseen maahan. Kurssin tavotteena on tutustua maan kieleen ja kulttuuriin sekä harjoitella suullista kielitaitoa. Suoritusmerkintä.

13. Muualla suoritettu kurssi (ENS13)

Hyväksiluettu muualla suoritettu kurssi.

14. Muualla suoritettu kurssi (ENS14)

Hyväksiluettu muualla suoritettu kurssi.

15. Muualla suoritettu kurssi (ENS15)

Hyväksiluettu muualla suoritettu kurssi.

2.6.2. Espanjan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (EAA01)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja

suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (EAA02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (EAA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (EAA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa.Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (EAA05)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (EAA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (EAA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA08)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.3. Espanjan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri

kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (EAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita

rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (EAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (EAB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (EAB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (EAB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.4. Espanjan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (EAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (EAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (EAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (EAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (EAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (EAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Espanjan yo-valmennus (EAB39)

Sotungin lukio

Kurssi on ylioppilaskirjoituksiin valmistava kertauskurssi. Kurssilla kerrataan kielioppia, harjoitellaan ainekirjoitusta, luetunymmärrystä sekä kuullunymmärtämistä. Opiskelijoiden sanaston laajentamiseen tähdätään moninaisin harjoittein. Suoritusmerkintä.

2.6.5. Latinan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (LAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi

heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (LAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (LAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (LAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (LAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (LAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (LAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (LAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.6. Ranskan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa

ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (RAA01)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RAA02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa.Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RAA05)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RAA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RAA08)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.7. Ranskan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (RAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (RAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (RAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (RAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (RAB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (RAB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (RAB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.8. Ranskan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (RAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (RAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (RAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (RAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ranskan yo-valmennus (RAB39)

Sotungin lukio

Kurssi on ylioppilaskirjoituksiin valmistava kertauskurssi. Kurssilla kerrataan kielioppia, harjoitellaan ainekirjoitusta, luetunymmärrystä sekä kuullunymmärtämistä. Opiskelijoiden sanaston laajentamiseen tähdätään moninaisin harjoittein.

2.6.9. Saksan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen.

Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen

eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (SAA01)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (SAA02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (SAA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (SAA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa.Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (SAA05)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (SAA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (SAA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (SAA08)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Endspurt (SAAS9)

Sotungin lukio

Kurssi on ylioppilaskirjoituksiin valmistava kertauskurssi ja tarkoitettu näin lähinnä abiturienteille. Kurssilla kerrataan kielioppia, harjoitellaan ainekirjoitusta, luetunymmärrystä sekä

kuullunymmärtämistä. Opiskelijoiden sanaston laajentamiseen tähdätään moninaisin harjoittein. Suoritusmerkintä.

2.6.10. Saksan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (SAB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (SAB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (SAB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (SAB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (SAB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (SAB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.11. Saksan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa

lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (SAB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (SAB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (SAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SAB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan

keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (SAB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (SAB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Kulttuurimatkakurssi (SAB39)

Kulttuurimatka Saksaan. Kurssin tavoitteena on tutustua saksalaiseen kieleen ja kulttuuriin sekä harjoitella suullista kielitaitoa. Suoritusmerkintä.

2.6.12. Venäjän kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun erityisiä, kansainvälisiä toimijoita (kuten Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, jota käytetään ja jatketaan myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan kielen eri osa-alueita ja omia vahvuuksiaan ja haasteitaan niihin liittyen. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa

ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa käydään läpi hyväksytyn kurssisuorituksen kriteerit ja keskustellaan niistä. Kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (VEA01)

Vantaan lukiokoulutus

Lukion ensimmäisellä pitkän kielen kurssilla vantaalaisia lukiolaisia tuetaan itse- ja vertaisarvioinnin kautta arvioimaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kieltenopiskelijana ja suunnittelemaan kielen opintojaan, asettamaan niille tavoitteita ja ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan.

Vantaalaisissa lukioissa halutaan rohkaista kielen opiskelijoita alusta lähtien osallistumaan aktiivisesti keskustelutilanteisiin ja siten kehittämään kieli-, viestintä-, ja vuorovaikutustaitojaan. Kommunikointitilanteissa opiskelija tutustuu eri kulttuureihin ja kielialueisiin ja oppii samalla arvostamaan moninaisuutta. Vantaalainen monikulttuurisuus ja sijainti kansainvälisten liikenneyhteyksien sydämessä tekee tällaisten kommunikointitaitojen hallitsemisen osaksi arkeamme.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (VEA02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita aitoon vuorovaikutukseen, mm. kertomaan omasta elinpiiristään sekä sitä kautta kehittämään taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan myös oppimaan ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä omassa elämässään että mediaympäristöissä toimiessaan ja kehittämään taitojaan tunnistaa kielen eri rekistereitä eri kommunikointitilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (VEA03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kulttuurisia ilmiöitä laaja-alaisesti sosiaalisen kulttuurin ja tapakulttuurin näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan luovaan itseilmaisuun kohdekielellä. Oman kulttuuri-identiteetin ja eri kulttuurien, sekä taiteen tuntemusta syvennetään. Kulttuurikurssilla hyödynnetään soveltuvin osin Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa. Kurssitöiden suunnittelussa opiskelijat voivat työstää kulttuuriin liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, esim. aiheen valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (VEA04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi antaa erinomaiset mahdollisuudet hyödyntää ajankohtaista, yhteiskuntaan liittyvää digitaalista materiaalia ja tiedonhankintaa, mikä kehittää ja syventää opiskelijoiden monilukutaitoa.Yhteiskunnallisten ilmiöiden analysointi sisältää myös vantaalaisen näkökulman. Yhteiskunnallisia asioita käsitellään muun muassa hyvinvoinnin ja sitä tukevien tekijöiden näkökulmasta, jotta opiskelijat oppivat tukemaan niin lähiyhteisöjen että laajemman yhteiskunnan hyvinvointia omalta osaltaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (VEA05)

Vantaan lukiokoulutus

Tiede ja tulevaisuus-kurssi antaa hyvän mahdollisuuden ainerajoja ylittävään yhteistyöhön eri oppiaineiden tai paikallisten, kiinnostavien ja innovatiivisten tiede- ja teknologiaoppilaitosten ja –yritysten kanssa. Opiskelijoita tuetaan löytämään kommunikointivälineitä myös omien kiinnostusten mukaisten tiede- ja / tai teknologia-aiheiden käsittelemiseen kohdekielellä ja tulevaisuuden opiskelusuunnitelmien mukaisiin aihepiireihin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (VEA06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opiskelija vahvistaa käsitystään omasta kielitaidostaan suhteessa jatko-opintoihin ja työelämään sekä myös asettaa tavoitteita sen kehittämiseksi.

Kurssilla tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (VEA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan muodostamaan oma, paikallinen ja globaali näkökulma kestävään kehitykseen ja elämäntapaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (VEA08)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat voivat itse- ja vertaisarvioinnin keinoin arvioida omia suullisia kommunikointitaitojaan ja asettaa tavoitteita niiden kehittämiseksi. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan uskallusta ja itseluottamusta kommunikointitilanteissa.

Kurssi mahdollistaa lähemmän tutustumisen kohdekielen yhteiskuntaan ja kulttuurielämään osallistumalla pääkaupunkiseudun tarjoamiin tilaisuuksiin, esimerkiksi tutustumiskäynneille, retkille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.13. Venäjän kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (VEB21)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla rohkaistaan opiskelijoita tutustumaan kohdekielisiin sanomalehtiin ja nuorten lehtiin lyhyiden ja yksinkertaisten artikkeleiden avulla. Opiskelijoita voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (VEB22)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB23)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (VEB24)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (VEB25)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla mietitään opiskelijoiden kielitaidon merkitystä tulevaisuudessa opiskelun ja työelämän kannalta. Kurssilla tutustutaan lähialueen työ- ja opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi vierailemalla tai kutsumalla vieraita eri yrityksistä tai oppilaitoksista. Kurssilla opetellaan kohdekielisen ansioluettelon tekemistä ja harjoitellaan työhaastattelutilanteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia, sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi koulun, kaupungin tai lähialueen yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan lisäämiseksi (esim. ystävyyskoulut, vaihto-opiskelijat, ulkomaiset vierailijaryhmät, instituutit, seurat).

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

2.6.14. Venäjän kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Oppiaineen tehtävä

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan ymmärtämään lähiseudun kansainvälisten toimijoiden (mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Aviapolis) merkitys kotiseudulle ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on koti suurelle joukolle muista maista muuttaneita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuureihin (elokuvateatterit, teatterit, ravintolat, näyttelyt, museot). Lukiot voivat myös järjestää yhdessä kieliin liittyviä tapahtumia, mikä mahdollistaa tilojen ja resurssien tehokkaamman hyödyntämisen.

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään osaamiaan vieraita kieliä ja luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena ja elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Arviointi

Vantaan lukikoulutus

Vantaalaisissa lukioissa kiinnitetään huomiota jatkuvaan ja kannustavaan palautteeseen, jonka avulla opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoiden tärkeänä työkaluna oman edistyksen hahmottamisessa ja työskentelyn kehittämisessä ovat itse- ja vertaisarviointi, joita aletaan harjoitella heti ensimmäisistä kursseista lähtien. Kaikki arviointi ja palaute ei tapahdu pelkästään opiskelijan ja opettajan välillä. Palautetta opetellaan antamaan ja vastaanottamaan monipuolisesti niin kielen eri osa-alueista kuin opiskelutaitojen kehittymisestä sekä kulttuuri- ja viestintätaidoista. Jokaisen kurssin alussa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa ja kurssin arviointiperusteet kirjataan sellaiseen paikkaan, josta opiskelijat pystyvät näkemään ne koko kurssin ajan. Erityistilanteissa opiskelija ja opettaja voivat hyvissä ajoin ja hyvin perustein sopia mahdollisista poikkeuksista.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (VEB31)

Vantaan lukiokoulutus

Ensimmäisellä kurssilla kiinnitetään huomiota hyvien opiskelustrategioiden löytämiseen. Opiskelijoita ohjataan miettimään, miten he oppivat ja käyttävät kieliä, ja itse- ja vertaisarvioinnin avulla arvioimaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenopiskelijoina. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta. Teknologiaa käytetään hyödyksi heti ensimmäisestä kurssista alkaen ja opiskelijoita kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Kurssilla painotetaan suullista viestintää. Kurssin lopussa opiskelija osaa kertoa yksinkertaisia asioita itsestään ja selviytyy arkisissa tilanteissa kohdekielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (VEB32)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan olemaan aktiivinen keskustelukumppani ja käynnistämään keskusteluja. Kurssilla harjoitellaan esimerkiksi matkalipun ostoa, ravintolassa ja hotellissa asiointia sekä tien kysymistä. Kurssilla tutustutaan kielialueen suosittuihin matkakohteisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (VEB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (VEB34)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijat kehittävät monilukutaitoaan ja heitä ohjataan toimimaan vastuullisesti kirjallisen viestinnän tuottamisessa ja jakamisessa. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä ja kohdemaan kulttuurin ja tapakulttuurin tuntemusta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB35)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin nuorta koskeviin aiheisiin. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen keskusteluun.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (VEB36)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueen laajoja kulttuurimahdollisuuksia.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (VEB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.6.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, ja opiskelijoita ohjataan käyttämään tarvittavia apuvälineitä luetun ymmärtämisessä ja tekstin tuottamisessa. Suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia.

Kursseilla käsitellään runsaasti teemoja, jotka tukevat kohdekielen kulttuuriin, maantieteeseen, historiaan ja yhteiskuntiin liittyvää osaamista. Tämä mahdollistaa luontevan integroinnin eri oppiaineisiin. Kursseille varataan tilaa opiskelijoiden esille nostamien, yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Rakenteita opetellaan ja harjoitellaan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämis- ja kuullunymmärtämistottumusten vakiinnuttamiseen varataan tarvittaessa aikaa kaikilla kursseilla.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, ja opiskelijoita ohjataan käyttämään tarvittavia apuvälineitä luetun ymmärtämisessä ja tekstin tuottamisessa. Suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia.

Kursseilla käsitellään runsaasti teemoja, jotka tukevat kohdekielen kulttuuriin, maantieteeseen, historiaan ja yhteiskuntiin liittyvää osaamista. Tämä mahdollistaa luontevan integroinnin eri

oppiaineisiin. Kursseille varataan tilaa opiskelijoiden esille nostamien, yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Rakenteita opetellaan ja harjoitellaan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämis- ja kuullunymmärtämistottumusten vakiinnuttamiseen varataan tarvittaessa aikaa kaikilla kursseilla.

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa tai arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Opetuksen tavoitteet

Euroopan ulkopuolisten kielten B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa*
- *löytää kiinnostavia kohdekielisiä ympäristöjä*
- *osaa ottaa viestinnässään huomioon keskeisiä kulttuurisia konventioita*
- *muodostaa käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittyy kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 vuorovaikutuksen, puhutun tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen taidoissa sekä A1.3 kirjoitetun tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan vähitellen kirjoitusmerkkeihin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja lukemista.

2. Matkalla maailmassa

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää viestintästrategioiden ja erilaisten kompensaatiokeinojen käyttöä. Tutustutaan myös joihinkin sosiaalisen kohtaamisen ei-kielellisiin piirteisiin. Harjoitellaan kirjoittamaan lisää (yksinkertaistettuja) merkkejä ja suppeita viestejä. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan tietokoneella.

3. Elämän tärkeitä asioita

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan lukemaan yhä enemmän yleisimpiä kirjoitusmerkkejä. Opetellaan käyttämään kirjoitusmerkkisanakirjoja.

Harjoitellaan yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien kirjoittamista ja omien lyhyiden kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaan.

4. Kulttuurikohtaamisia

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien eroavuuksiin. Aihepiirit käsittelevät viestintää erilaisissa kohtaamistilanteissa Suomessa ja ulkomailla. Kirjoitusmerkkien käyttöä lisätään vähitellen. Hyödynnetään sekä perinteisiä että sähköisiä sanakirjoja ja sanastoja tekstien kirjoittamisessa ja lukemisessa.

5. Hyvinvointi ja huolenpito

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla painotetaan luetunymmärtämis- ja kuullunymmärtämisstrategoiden harjoittelua. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. Jatketaan kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

2.7. Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa.

Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin. Opiskelijaa rohkaistaan myös käyttämään ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä sekä tuetaan opiskelijan taitoa siirtyä toisesta matemaattisen tiedon esitysmuodosta toiseen.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta. Edellä mainituista apuvälineistä käytetään jatkossa nimitystä tekniset apuvälineet.

Vantaan lukiokoulutus

Matematiikan opiskelun tavoitteena on, että opiskelija tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa. Opintojen aikana opiskelija rohkaistuu kokeilevaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan valtakunnalliseen ja kansainväliseen kilpailutoimintaan.

Opetuksen tavoitteet

Vantaan lukiokoulutus

Matematiikan avulla mallinnetaan ja ratkaistaan tieteen, arkielämän ja ympäristön erilaisiin ilmiöihin liittyviä ongelmia. Tällöin aihekokonaisuuksia käsitellään erilaisten tehtävien kautta. Matemaattinen lukutaito edellyttää erilaisessa muodossa esitetyn tiedon ymmärtämistä ja sen tuottamista (viestintä- ja mediaosaaminen).

AKTIIVINEN KANSALAISUUS JA YRITTÄJYYS

Matematiikan opiskelu kehittää ongelmanratkaisutaitoa, harjaannuttaa oman toiminnan suunnitteluun ja opettaa perustelemaan omia ajatuksia. Matematiikan opiskelu vaatii aloitteellisuutta ja pitkäjänteistä harjoittelua, mikä kasvattaa yritteliäisyyteen. Opiskelija oppii ideoimaan ja tekemään aloitteita, mutta samalla myös kestämään epäonnistumisia ja pettymyksiä.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Matematiikan opiskelussa opiskelijat oppivat työskentelemään sekä yksin että ryhmänä toisiaan tukien. Soveltavissa tehtävissä käsitellään hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita kuten esimerkiksi oman talouden hallintaa, puoliintumisaikaa, maanjäristyksiä, väestönkasvua.

KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA JA GLOBAALI VASTUU

Talousmatematiikassa opitaan talouselämässä käytettäviä käsitteitä ja saadaan valmiuksia oman talouden suunnitteluun. Tilastotiedettä soveltamalla opiskelija oppii tulkitsemaan tilastoja ja tekemään niiden perusteella johtopäätöksiä. Erilaisten sovellustehtävien avulla opitaan ymmärtämään ihmisen toiminnan vaikutuksia pitkällä aikavälillä.

KULTTUURIEN TUNTEMUS JA KANSAINVÄLISYYS

Matematiikan kieli on yhteinen, erilaisia kulttuureita yhdistävä kieli. Opiskelija oppii ymmärtämään, miten matematiikka on kehittynyt tuhansien vuosien aikana. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen kulttuurien kehittymisessä esimerkiksi rakentamisessa ja taiteessa.

MEDIAT JA MONILUKUTAITO

Opiskelija oppii täsmällistä ja loogista matemaattista kieltä. Opiskelija oppii hankkimaan tietoa ja esittämään sitä taulukoiden, diagrammien sekä kuvioiden avulla. Opiskelija harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja sen luotettavuutta.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Opiskelija oppii ymmärtämään matematiikan keskeisen merkityksen teknologian kehittymisessä. Opiskelija osaa käyttää tarkoituksenmukaisia teknisiä apuvälineitä. Opiskelijat oppivat arvioimaan teknologisten apuvälineiden käytön hyödyllisyyttä ja rajallisuutta.

Arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kursseja luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän paikallisia syventäviä tai paikallisia soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset kurssit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän paikallisiksi syventäviksi tai paikallisiksi soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan kehittämään oppimaan oppimisen ja itseohjautuvuuden taitoja. Näissä taidoissa kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä työskentelyä koko opiskeluajan.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan matemaattiseen osaamiseen, teknisten apuvälineiden käyttöön sekä matemaattisen tekstin tuottamiseen ja ymmärtämiseen.

Arviointimenetelminä hyödynnetään mm. arviointi -ja palautekeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamista arvioidaan opiskelijan tuotosten avulla. Näitä ovat esim. tutkielmat, raportit, suulliset esitykset, itsearvioinnit, kokeet ja testit.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota mm. työskentelytaitoihin yksin ja ryhmässä, matematiikkaan kohdistuvaan kiinnostukseen, muiden auttamiseen ja neuvomiseen.

Teknisten apuvälineiden käyttöön liittyvässä arvioinnissa huomioidaan kiinnostus ja taito hyödyntää teknologiaa monipuolisesti oppimisen tukena sekä matemaattisen tiedon esittämisessä.

Matemaattisen tekstin tuottamisessa kiinnitetään huomiota perusteluihin, huolellisuuteen ja täsmällisyyteen sekä matemaattisen informaation mielekkääseen esittämiseen ja käsittelyyn mm. teknisillä apuvälineillä.

Kurssi on hyväksytysti suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu kurssin alussa sovituilla tavoilla.

2.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

2. Luvut ja lukujonot (MAY01)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuiseen ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana kerrataan ja syvennetään opiskelijan tietämystä peruslaskutaidoissa, funktion käsitteessä ja prosenttilaskennassa. Tutustutaan lukujonoihin ja summiin sekä logaritmiin. Aloitetaan harjoittelemaan matemaattisen tekstin ja tiedon tuottamista teknisillä apuvälineillä.

Kurssin tavoitteena valtakunnallisten tavoitteiden lisäksi on se, että opiskelija

- kiinnostuu matematiikan oppimisesta ja tarttuu rohkeasti uusiin haasteisiin
- aloittaa harjoittelemaan matemaattisen tekstin ja tiedon tuottamista teknisillä apuvälineillä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*

- *ymmärtää lukujonon käsitteen*
- *osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan*
- *saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *reaaliluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta*
- *funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta*
- *lukujono*
- *rekursiivinen lukujono*
- *aritmeettinen jono ja summa*
- *logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys*
- *muotoa , x ## olevien yhtälöiden ratkaiseminen*
- *geometrinen jono ja summa*

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Lukiomatematiikan alkuaskel (MAYS00)

Sotungin lukio

Keskeiset sisällöt: yhteinen kurssi pitkän ja lyhyen matematiikan opiskelijoille lukion alettua 2.jaksossa tasoittamaan yläasteen ja lukion aloittamisen kynnystä. Aiheina mm. polynomilaskentaa, potenssioppia, prosenttilaskentaa, geometriaa. Tavoitteena on vahvistaa taitoja, jotta opiskelija pystyy suoriutumaan matematiikan lukio-opinnoistaan.

Arviointi: Suoritusmerkintä tuntityöskentelyn ja kokeen perusteella.

2.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin*
- *ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä*
- *oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena*
- *kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan*

- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA02)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita ja niihin liittyviä yhtälöitä. Aiheina mm. polynomien laskutoimitukset ja muistikaavojen hyödyntäminen. Yhtälöiden ja yksinkertaisten polynomiepäyhtälöiden ratkaiseminen myös teknisillä apuvälineillä. Opiskelija osaa hyödyntää polynomifunktioiden ominaisuuksia sovellusongelmien ratkaisussa ja käyttää myös teknisiä apuvälineitä apuna perusteluissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita*
- *osaa ratkaista toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkia ratkaisujen lukumäärää*
- *osaa ratkaista korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin ja polynomiepäyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *polynomien tulo ja muotoa olevat binomikaavat*
- *2. asteen yhtälö ja ratkaisukaava sekä juurten lukumäärän tutkiminen*
- *2. asteen polynomin jakaminen tekijöihin*
- *polynomifunktio*
- *polynomiyhtälöitä*
- *polynomiepäyhtälön ratkaiseminen*

2. Geometria (MAA03)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija syventää geometrian taitojaan ja tietojaan. Geometrista tietoa sisältäviä lauseita opetellaan muotoilemaan ja niiden avulla perustelemaan kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia. Geometrisia ongelmia ratkaistaan käyttämällä hyväksi esimerkiksi yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa. Teknisiä apuvälineitä hyödynnetään.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*

- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita*
- *osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria*
- *kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

3. Vektorit (MAA04)

Vantaan lukiokoulutus

Sisältö: Perehdytään vektorikäsitteeseen ja vektorilaskentaan sekä kaksi-, että kolmiulotteisessa avaruudessa.

Keskeiset sisällöt: vektoreiden perusominaisuudet, vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla, koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo, yhtälöryhmän ratkaiseminen, suorat ja tasot avaruudessa. Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla*
- *ymmärtää yhtälöryhmän ratkaisemisen periaatteen*
- *osaa tutkia kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla*
- *koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo*
- *yhtälöryhmän ratkaiseminen*
- *suorat ja tasot avaruudessa*

4. Analyyttinen geometria (MAA05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on oppia käyttämään algebrallisia menetelmiä esimerkiksi geometristen ongelmien ratkaisemisessa. Opiskelija oppii pistejoukon yhtälön käsitteen ja tutkii yhtälöiden avulla pisteitä, ympyröitä ja paraabeleja. Itseisarvoyhtälöitä ja -epäyhtälöitä opitaan ratkaisemaan. Teknisiä apuvälineitä opitaan käyttämään erilaisissa kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja*
- *syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) |*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *pistejoukon yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt*
- *itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen*
- *pisteen etäisyys suorasta*

5. Derivaatta (MAA06)

Vantaan lukiokoulutus

Ratkaistaan rationaaliyhtälöitä ja -epäyhtälöitä. Opiskellaan käsitteet raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta. Opitaan käyttämään derivaattaa polynomifunktioiden ja rationaalifunktioiden tutkimisessa ja ongelmien ratkaisemisessa. Harjaannutaan teknisten apuvälineiden käytössä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta*
- *osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot*
- *tietää, kuinka rationaalifunktion suurin ja pienin arvo määritetään*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä polynomi- ja rationaalifunktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *rationaaliyhtälö ja #epäyhtälö*
- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen*
- *polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

6. Trigonometriset funktiot (MAA07)

Vantaan lukiokoulutus

Opitaan yksikköympyrä, radiaanin käsite ja suunnattu kulma. Tutustutaan trigonometrisiin funktioihin ja niiden derivoimiseen. Opitaan soveltamaan yhdistettyä funktiota derivaatan määrittämisessä. Ratkaistaan trigonometrisia yhtälöitä. Käytetään teknisiä apuvälineitä

trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa sekä trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiäsin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa trigonometristen funktioiden yhteydet ja*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *osaa tutkia trigonometrisia funktioita derivaatan avulla*
- *osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa ja trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen*
- *yhdistetyn funktion derivaatta*
- *trigonometristen funktioiden derivaatat*

7. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA08)

Vantaan lukiokoulutus

Kerrataan potenssien laskusäännöt ja opiskellaan murtopotenssien käyttö. Opitaan käsittelemään juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita ja hyödyntämään niitä matemaattisessa mallinnuksessa. Tavoitteena on osata tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa potenssienlaskusäännöt mukaan lukien murtopotenssit*
- *tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla*
- *osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja juuri-, eksponentti- ja logaritmiyhtälöiden ratkaisemisessa sekä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktion derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *potenssien laskusäännöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*
- *juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat*

8. Integraalilaskenta (MAA09)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla opitaan integraalifunktion käsite ja opitaan määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita. Opitaan soveltamaan määrättyä integraalia esimerkiksi pinta-alojen ja tilavuuksien laskemisessa. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *integraalifunktio*
- *alkeisfunktioiden integraalifunktiot*
- *määrätty integraali*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

9. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

Vantaan lukiokoulutus

Kerrataan ja syvennetään tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Keskeisinä sisältöinä diskreetti ja jatkuva jakauma, jakauman tunnusluvut, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, todennäköisyyden laskusäännöt ja odotusarvo sekä normaalijakauma. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa sekä digitaalisessa muodossa olevan datan käsittelyssä ja tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.*

Keskeiset sisällöt

- *diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma*

- *jakauman tunnusluvut*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *kombinatoriikka*
- *todennäköisyyksien laskusäännöt*
- *diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*
- *normaalijakauma*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

10. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)

Vantaan lukiokoulutus

Perehdytään logiikan ja lukuteorian alkeisiin. Tutustutaan matemaattisen todistamisen periaatteisiin ja harjoitellaan todistamista. Lukuteorian peruskäsitteet käydään läpi ja opitaan tutkimaan kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kongruenssin avulla. Käytetään teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla*
- *syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *geometrinen todistaminen*
- *suora, käänteinen ja ristiriitatodistus*
- *induktiotodistus*
- *kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö*
- *Eukleideen algoritmi*
- *alkuluvut ja Eratostheneen seula*
- *aritmetiikan peruslause*
- *kokonaislukujen kongruenssi*

11. Algoritmit matematiikassa (MAA12)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään algoritmisen ajattelun taitoja. Opitaan iteroinnin käsite ja ratkaistaan numeerisesti epälineaarisia yhtälöitä. Sisältöinä ovat myös polynomien jaollisuus ja tekijöiden määrittäminen, numeeristen menetelmien käyttö muutosnopeuden sekä pinta-alojen laskemisessa ja yhtälöiden ratkaisemisessa. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssiin liittyvissä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää algoritmista ajatteluaan*
- *osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat*

- *ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti*
- *osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät*
- *osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.*

Keskeiset sisällöt

- *iterointi ja Newton-Raphsonin menetelmä*
- *polynomien jakoalgoritmi*
- *polynomien jakoyhtälö*
- *Newton-Cotes-kaavat: suorakaidesääntö, puolisuunnikassääntö ja Simpsonin sääntö*

12. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan sekä lukujonoteorian taitoja ja tietoja. Keskeisinä aiheina ovat: käänteisfunktio, kahden muuttujan funktio, osittaisderivaatta ja funktioiden ja lukujonojen raja-arvo äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, sarjat ja niiden summa. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktioiden tutkimisessa, sarjojen ja summien laskemisessa sekä muissa kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan*
- *osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen*
- *osaa tutkia lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.*

Keskeiset sisällöt

- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta*
- *funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *lukujonon raja-arvo, sarjat ja niiden summa*

Paikalliset soveltavat kurssit

13. Pitkän matematiikan 2. vuoden kertauskurssi (MAAS14)

Sotungin lukio

Kurssi on soveltava.

Suoritusjärjestys: MAA8-kurssin jälkeen tai samanaikaisesti.

Sisältö: Kurssilla kerrataan kurssien MAA5-MAA8 keskeiset asiat.

Arvostelu: Suoritusmerkintä.

14. Pitkän matematiikan yo-valmennus (MAAS15)

Sotungin lukio

Kurssi on soveltava.

Suoritusjärjestys: MAA10-kurssin jälkeen.

Sisältö: Kurssilla kerrataan pitkän matematiikan keskeisiä sisältöjä ja valmentaudutaan yo-kirjoituksiin. Keskeisenä materiaalina vanhat yo-tehtävät. Arvostelu: Suoritusmerkintä

2.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tieteissä.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä*
- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään, oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa ja rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen*
- *hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille*
- *sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä*
- *kehittää käsitystään matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta*
- *harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta*
- *tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä*
- *osaa käyttää kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB02)

Vantaan lukiokoulutus

Harjaannutaan käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa. Opitaan luottamaan omiin matemaattisiin kykyihin. Keskeisiä aiheita ovat: suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus, ongelmien muotoileminen yhtälöiksi, yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen. Lisäksi harjaannutaan arvioimaan ja tulkitsemaan ratkaisuja. Opitaan toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktion tutkimiseen ja sovellusongelmien ratkaisemiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet*
- *vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus*
- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*

2. Geometria (MAB03)

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija syventää geometrian taitojaan ja tietojaan. Tehdään päätelmiä ja havaintoja kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista. Harjaannutaan kuvioiden ja kappaleiden piirtämisessä. Geometrisia ongelmia ratkaistaan käyttämällä hyväksi esimerkiksi yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa. Käytetään geometriaa käytännön ongelmien ratkaisuissa. Määritetään kuvioiden ja kappaleiden pinta-aloja sekä tilavuuksia. Teknisten apuvälineiden käyttö kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometrian sovellusongelmien ratkaisemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.*

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa*

3. Matemaattisia malleja (MAB04)

Vantaan lukiokoulutus

Opitaan kuvailemaan reaalimaailman ilmiöitä matemaattisen mallin avulla. Arvioidaan mallien soveltuvuutta ongelmaan ja lasketaan ennusteita mallien pohjalta. Ratkaistaan

potenssi- ja eksponenttiyhtälöitä. Syvennetään lukujonojen taitoja ja ratkaistaan niiden avulla sovellusongelmia. Käytetään teknisiä apuvälineitä kurssin funktioiden tutkimisessa ja sovellusongelmien yhteydessä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *potenssiyhtälön ratkaiseminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla*
- *lukujonot matemaattisina malleina*

4. Tilastot ja todennäköisyys (MAB05)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään tilasto- ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Käydään läpi todennäköisyyden käsite ja todennäköisyyden laskulait. Käytetään erilaisia malleja havainnollistamaan todennäköisyyslaskennan probleemia. Opitaan regressio ja korrelaation käsite. Käytetään esimerkiksi taulukkolaskentaohjelmaa erilaisten regressiomallien arvioimisessa ja ennusteiden tekeminen mallien avulla. Teknisiä apuvälineitä käytetään kurssiin liittyvissä sovellusongelmissa sekä digitaalisessa muodossa olevan datan käsittelyssä ja tutkimisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

- *diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *kombinatoriikkaa*
- *todennäköisyyden käsite*
- *todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä*

5. Talousmatematiikka (MAB06)

Vantaan lukiokoulutus

Syvennetään prosenttilaskennan taitoja. Opiskellaan talouselämän käsitteitä. Kehitetään valmiuksia oman talouden suunnitteluun. Vahvistetaan taloustiedon ja yrittäjyyden opiskelun laskennallista pohjaa. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muut laskelmat. Sovelletaan matemaattisia malleja sekä lukujonoja ja summia talouselämän ongelmiin. Käytetään teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusongelmissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä*
- *kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun*
- *vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun*
- *soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.*

Keskeiset sisällöt

- *indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Matemaattinen analyysi (MAB07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin keskeisenä asiana on funktion muutosnopeuden tutkiminen graafisin ja numeerisin menetelmin. Opitaan derivoimaan polynomifunktioita. Harjaannutaan tutkimaan funktion kulkua ja määrittämään funktion suurin ja pienin arvo suljetulla välillä. Käytetään teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.*

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*

7. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB08)

Vantaan lukiokoulutus

Vahvistetaan ja monipuolistetaan tilastojen käsittelytaitoja. Opitaan määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla. Keskeiset sisällöt ovat mm. normaalijakauma, toistokoe, binomijakauma ja luottamusväli. Käytetään teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan*
- *osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä*
- *osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin käsite*

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Lyhyen matematiikan yo-valmennus (MABS09)

Sotungin lukio

Kurssilla kerrataan lyhyen matematiikan keskeisiä sisältöjä ja valmentaudutaan yo-kirjoituksiin. Keskeisenä materiaalina vanhat yo-tehtävät. Arvostelu: Suoritusmerkintä

2.8. Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksestä.

Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Opetuksen tuella opiskelija myös ymmärtää evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia, kuten geeniteknologiaa, hyödynnetään monin tavoin

maataloudessa, teollisuudessa ja lääketieteessä. Opetus myös ohjaa opiskelijaa ymmärtämään, miten biologista tietoa voidaan hyödyntää arkielämässä, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opetuksessa tehdään yhteistyötä erityisesti terveystiedon, mutta myös muiden oppiaineiden kanssa.

Vantaan lukiokoulutus

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva omasta osallisuudesta luonnon kiertokulussa ja siitä miten biologista tietoa voidaan hyödyntää omissa kulutusvalinnoissa. Biologian opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun luonto-, tiede- ja elämyskohteita opiskeluympäristöinä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kiinnostuu biologisesta tiedosta ja motivoituu biologiaa koskevien uutisten seuraamiseen*
- *saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa*
- *ymmärtää, mikä on biologialle tieteenalana ominaista, tuntee biologisia rakenteita ja prosesseja, perinnöllisyyttä sekä ymmärtää evoluution merkityksen*
- *perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin*
- *osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä*
- *suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa hankkia, käsitellä, analysoida ja tulkita tutkimusaineistoa sekä arvioida ja esittää tutkimustuloksia*
- *osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä, laboratoriossa ja maastossa*
- *arvioi kriittisesti median kautta välittyvää biologista tietoa*
- *käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena*
- *perehtyy biologian soveltamiseen eri aloilla*
- *osaa soveltaa ja käyttää biologisia tietoja ja taitoja arkielämässä*
- *arvostaa eliökunnan monimuotoisuutta, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa ohjataan median kriittiseen seuraamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy valikoimaan eri medioista välittyvästä tiedosta itsensä ja lähiympäristönsä kannalta olennaisimman.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta, ja taidot, kuten ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky arvioida tietoa kriittisesti.

Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai

yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssien alussa keskustellaan kurssitavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan ylös opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia käytetään arvioinnin osana. Opiskelijat saavat jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Arvioinnin tukena käytetään opiskelijan tai opiskelijaryhmän omassa koulussaan tai lähiympäristössään toteuttamaa hanketta, jossa voidaan hyödyntää opiskelijoiden läheisiä asiantuntijoina. Opiskelijat voidaan ohjata osallistumaan sekä omien että muiden opiskelijoiden tuotosten arviointiin kullekin kurssille sopivalla tavalla.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (BI01)

Kurssilla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua. Keskeinen näkökulma kurssilla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan esimerkiksi tutustumalla lähiluontoon, Luonnontieteelliseen keskusmuseoon tai Viikin Biokeskukseen.

Lisäksi opiskelija osaa käyttää ja arvioida kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla. Hän tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan. Tutkimusta laadittaessa hyödynnetään lähiympäristön luontoa. Työskennellessään tutkimuksen tai projektin parissa jokainen ryhmän jäsen on vastuussa omasta osuudestaan. Ryhmät huomioivat jokaisen vahvuudet työskennellessään ja pitävät huolen, että jokaisen työosuus on lopputuloksen kannalta merkittävä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itse- ja vertaisarvioinnin sekä jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan*
- *ymmärtää evoluution jatkuvuuden, prosessit ja merkityksen*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä*
- *työskentelee kokeellisesti ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen tai projektin yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- *elämän ominaisuudet, perusedellytykset ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologisen tiedon esittäminen mallien avulla*

Solu elämän perusyksikkönä

- *elämän syntyvaiheet*
- *solujen rakenne ja energiatalous*
- *DNA ja geenien ilmeneminen*

Eliön elinkaari

- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu*
- *kasvu, kehittyminen ja kuolema*

Evoluutio

- *luonnonvalinta ja sopeutuminen*
- *lajien syntyminen ja häviäminen*
- *eliökunnan sukupuu*

Biologian kokeellisuuteen liittyvä pienimuotoinen tutkimus tai projekti

2. Ekologia ja ympäristö (BI02)

Kurssi tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät ja mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Kurssi perehdyttää myös muihin ekologisiin ympäristöongelmiin. Kurssilla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tarkastellaan biodiversiteettiä, sitä uhkaavia tekijöitä sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksia myös vantaalaisten esimerkkien avulla. Tavoitteena on ymmärtää kaupunkilaisten oman toiminnan ja kestävän elämäntavan vaikutus omaan lähiympäristöön ja sen tulevaisuuteen.

Tutkimus- tai kehittämisprojektissa hyödynnetään vantaalaisia ekosysteemejä ja omaa lähiympäristöä.

Kurssilla käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa. Työskennellessään tutkimuksen tai projektin parissa jokainen ryhmän jäsen on vastuussa paitsi omasta osuudestaan myös koko ryhmän tuotoksesta. Ryhmät huomioivat jokaisen vahvuudet työskennellessään ja pitävät huolen, että jokaisen työosuus on lopputuloksen kannalta merkittävä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakenteiden, vuorovaikutusten ja toimintojen periaatteet*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*

- *ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle*
- *hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä sekä tuntee menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia*
- *ymmärtää ekososiaalisen sivistyksen ja kestävän elämäntavan välttämättömyyden sekä oppii toimimaan niiden mukaisesti*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskevan tutkimuksen tai ympäristön tilaa koskevan yhteisen kehittämisprojektin.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

- *elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutukset*
- *ekosysteemien rakenne ja palautuvuus*
- *aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *luonnon monimuotoisuus*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *lajien väliset suhteet*
- *eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja eliöiden levinneisyys*

Ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- *ilmastonmuutoksen ekologiset vaikutukset*
- *luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin kohdistuvat uhkat*
- *aineiden kiertoon ja energian virtaukseen liittyvät ongelmat*
- *paikalliset ympäristöongelmat*

Kohti kestävää tulevaisuutta

- *ekosysteemipalveluiden merkitys*
- *ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi omassa lähiympäristössä*

Ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai ympäristön kehittämisprojekti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (BI03)

Kurssin tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Kurssilla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Kurssin työtavoille on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan omat tutkimukset.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa biologisen tutkimuksen tekoon esimerkiksi Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa. Ryhmässä suoritetaan esimerkiksi mikroskopointeja ja kokeellisia tutkimuksia. Tällöin opiskelijat tekevät tutkimussuunnitelman noudattaen sitä kokeellisessa työssään.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä*
- *syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin*
- *tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita*
- *arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Solu tutkimuskohteena

- *miten soluja tutkitaan*
- *solubiologisen tiedon ja genomitiedon tarve ja käyttö*

Eliöt rakentuvat soluista

- *biomolekyylit*
- *tumallisen ja tumattoman solun rakenne ja toiminta*

- *DNA:n ja RNA:n rakenne*
- *proteiinisynteesi ja epigeneettinen säätely*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja sen merkitys*
- *solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen*

Periytymisen perusteet

- *geenit ja alleelit*
- *sukusolut ja niiden synty meioosissa*
- *geenien periytyminen ja ominaisuuksien siirtyminen sukupolvelta toiselle*
- *mutaatiot ja mutageenit*

Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

4. Ihmisen biologia (BI04)

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Kurssilla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi lääketieteellisen tutkimuksen tekoon Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa. Opiskelija saa lisätietoa miten suojautua ulkoisilta terveyttä uhkaavilta tekijöiltä omassa elämässään. Opiskelijoiden tietämys kehittyy kohti oppiainerajat ylittävää tasoa (terveystieto).

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen*
- *ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana*
- *ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia*
- *osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan*
- *ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely

- *ravintoaineet ja ruoansulatus*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö ja hengityksen säätely*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elintoimintojen säätely

- *hermosto ja aistit*
- *umpirauhaset ja hormonit*
- *lämmönsäätely*
- *kemiallinen tasapaino*
- *elimistöjen sopeutuminen ja puolustusmekanismit*

Lisääntyminen

- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*
- *sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus*
- *perimän ja ympäristön merkitys*

Ihmiselimistön toimintaa mittaava tutkimus

5. Biologian sovellukset (BI05)

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Kurssilla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kurssilla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi bioteknologiseen tutkimukseen Viikin Biokeskuksessa. Opiskelija pystyy kurssin käytyään perehtymään esimerkiksi eläinjalostuksen eettisiin ongelmiin ja niiden biologisiin ratkaisukeinoihin. Opiskelija kykenee muokkaamaan omaa käsitystään bioteknologian menetelmistä ja mahdollisuuksista osana ihmiskunnan tulevaisuutta. Esimerkkinä käsitellään vantaalaisia ympäristöongelmia ja niiden bioteknisiä ratkaisumahdollisuuksia. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ympäristön hyväksi eettisiä periaatteita kunnioittaen. Kurssin käytyään opiskelijat löytävät uusia näkökulmia sen sijaan, että turvautuisivat vanhoihin ja valmiiksi jäsenneltyihin käsityksiin. Opiskelija pystyy kriittisesti arvioimaan geeniteknologian sovelluksia ja merkitystä.

Opettaja ohjeistaa opiskelijoita tuntiosaamisen, itsearvioinnin ja jatkuvan näytön merkityksestä kurssin alussa. Myös vertaisarviointia käytetään kurssiarvioinnin osana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellutusten merkityksen yhteiskunnassa*
- *tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävää tulevaisuutta*
- *ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa*
- *ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa*
- *ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa*
- *osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Bioteknologian sovellukset ja merkitys

- *ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottaminen uusiutuvien luonnonvarojen avulla*
- *bioteknologian sovellukset teollisuudessa ja ympäristönsuojelussa*

Mikrobiologian sovellukset ja merkitys

- *bakteerien ja virusten rakenne ja toiminta*
- *bakteerien viljely, käsittely ja tunnistaminen*
- *mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa*

Geeniteknologian sovellukset ja merkitys

- *geenitekniikan menetelmät*
- *genomitieto*
- *mikrobit geeniteknologiassa*

Kasvi- ja eläinjalostus

Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Biologian yo-valmennus (BIS06)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa paremmat valmiudet ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Kurssilla käydään läpi tyypillisiä YO-kysymyksiä, YO-tehtävien arviointikriteerejä sekä esseevastaamisen tekniikkaa. Kurssin käynyt opiskelija on kehittynyt kirjoittajana. Kurssi kehittää biologiseen tietämykseen liittyviä analyysi- ja tulkintataitoja, joita YO-kokeessa tarvitaan. Kurssi kehittää edelleen opiskelijoiden biologian tiedollisia valmiuksia. Kurssilla kerrataan pakollisten ja syventävien biologian kurssien keskeisimpiä asiasisältöjä. Suoritusmerkintä.

7. Selkärankaisten vertaileva anatomia (BIS07)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii eri selkärankaisryhmien keskeiset anatomiset piirteet tukirangan, hengitys- ja verenkiertoelimistön, ruuansulatuskanavan ja lihaksiston osalta. Kurssin käynyt opiskelija osaa preparoida eri kokoisia eläimiä. Kurssilla kerrataan myös ihmisen anatomiaa. Suoritusmerkintä.

2.9. Maantiede

Oppiaineen tehtävä

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Tutkiva lähestymistapa auttaa opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä, paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Geomedialla tarkoitetaan karttojen, paikkatiedon, diagrammien, kuvien, videoiden, kirjallisten lähteiden, median, suullisten esitysten sekä muiden maantieteellisten tiedonhankinta- ja esitystapojen monipuolista käyttöä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia. Opetuksessa hyödynnetään myös koulun ulkopuolisia opiskeluympäristöjä sekä verkkoympäristöjä.

Vantaan lukiokoulutus

Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva paikallisista, alueellisista ja globaaleista aluerakenteista, Vantaasta monikulttuurisena ympäristönä sekä siitä, miten maantieteellistä tietoa voidaan hyödyntää. Maantieteen opetuksessa käytetään pääkaupunkiseudun luonto-, tiede- ja kulttuurikohteita opiskeluympäristöinä.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana*
- *kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta*
- *ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee, ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin*
- *ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat, ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta*
- *tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen*
- *kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia eri puolilla maailmaa*
- *osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä*
- *tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan*
- *toimii paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävää kehitystä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija rakentaa maailmankuvaansa maantieteen tarjoamin työvälinein. Opiskelijaa ohjataan median kriittiseen seuraamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy valikoimaan eri medioista välittyvästä alueellisesta tiedosta itsensä ja lähiympäristönsä kannalta merkityksellisimmän.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tiedonprosessointitaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot koulussa toteutetussa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla keskustellaan kurssin alkaessa sen tavoitteista ja arviointiperusteista yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kriteerit sovitaan yhdessä ja kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia käytetään hyväksi yhtenä arvioinnin osa-alueena. Kurssin edetessä opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Arvioinnin tukena voidaan myös käyttää opiskelijan tai opiskelijaryhmän omassa koulussaan tai lähiympäristössään toteuttamaa hanketta, jossa voidaan hyödyntää opiskelijoiden lähipiiriä asiantuntijoina**.**Opiskelija kehittää itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taitojaan tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset keskeiset kurssitavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailma muutoksessa (GE01)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnon, rakennetun ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Lisäksi käsitellään myös Vantaan tai pääkaupunkiseudun näkökulmasta ekososiaalista sivistystä ja kiertotaloutta. Haluttaessa pyydetään huoltajia esittelemään omaa asiantuntemustaan kurssiaiheista ja työelämästä. Mahdollisista vierailukohteista päätetään yhdessä. Näitä ovat esim. Helsinki-Vantaan lentoasema, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energian jätteenpolttolaitos ja Heureka. Kurssin käytyään opiskelija pystyy toteuttamaan eettisiä valintoja omassa kulutuskäyttäytymisessään.

Opettaja ohjeistaa kurssin alkaessa, miten tarkasti maailman karttakuvaa sekä paikannimistöä tulee sisäistää ja kuinka osaamista mitataan. Arvioinnissa otetaan tarvittaessa huomioon muut kurssin alussa määritteltävät tehtävät.

Opiskelijat seuraavat ajankohtaisia tapahtumia maapallolla ja Vantaalla. Opettaja ohjeistaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla*
- *ymmärtää, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin*
- *osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta*
- *tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää, sekä tuntee mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti*
- *osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä*
- *ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot omasta lähiympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta*
- *maantieteelliset tutkimustaidot ja geomedia*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla*
- *maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen*

Luonnon järjestelmään liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien ennakointi ja niihin varautuminen

Luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen

- *ilmastonmuutos ja muut globaalit ympäristöriskit*
- *resurssien viisas käyttö sekä kierto- ja biotalous*
- *maapallon eri alueiden mahdollisuudet ja vahvuudet*

Ihmiskunnan globaalit riskialueet ja keskeiset kehityskysymykset

- *inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat, hyvinvoinnin jakautuminen, eriarvoisuus, haavoittuvuus, nälkä ja pakolaisuus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Sininen planeetta (GE02)

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kurssilla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan oman lähiympäristön esimerkkeihin luonnonmaisemista sekä niiden synnystä ja muutoksista. Opiskelija ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon ja sen käytön merkityksen myös vantaalaisessa arjessa. Samalla opitaan luomaan asiayhteyksiä ja tunnistamaan säännönmukaisuuksia sekä näkemään luonnonmaantieteellisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Tuntiaktiivisuus otetaan huomioon kurssin alussa sovittavien arviointiperusteiden mukaan. Opiskelijan kykyä tulkita luonnonmaisemia ja niiden syntyä käytetään arvioinnin tukena. Opettaja ohjaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen*

- *ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä*
- *ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla*
- *ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat, ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*

- *geomedia ja muut luonnonmaantieteen tietolähteet ja niiden käyttö sekä luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmät*

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä liikkeessä sekä vyöhykkeisyys

- *ilmakehän rakenne ja tuulet*
- *sateet*
- *meriveden liikkeet*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet*

Maapallon rakenne ja muuttuvat pinnanmuodot

- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*

- *luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla*
- *arvokkaat luonnonmaisemat*

Luonnonmaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

3. Yhteinen maailma (GE03)

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Kurssilla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Kurssi perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan ihmiskunnan globaaleja ilmiöitä. Kurssilla syvennetään ekososiaalista sivistystä tarkastelemalla kulttuurimaantieteellisiä ilmiöitä esimerkiksi Vantaalla ja muualla pääkaupunkiseudulla. Haluttaessa pyydetään sopivia asiantuntijoita esittelemään kurssin teemoja ja työelämän näkökulmia niihin liittyen.

Mahdollisesta vierailukohteesta päätetään yhdessä, esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoasema, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energian jätteenpolttolaitos, Heureka tai muu vastaava kohde.

Tuntiaktiivisuus otetaan huomioon kurssin alussa sovittavien perusteiden mukaan. Opettaja ohjeistaa kurssin alkaessa miten kykyä tulkita kulttuurimaisemia ja niiden kehitystä harjoitellaan. Opettaja ohjaa opiskelijat itse- ja vertaisarviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen*
- *osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin*
- *tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia*
- *osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla*
- *ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävän kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen peruskäsitteet*
- *geomedia ja muut ihmismaantieteen tietolähteet sekä tutkimusmenetelmät*
- *miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti*

Väestö ja asutus

- *väestönkasvu, asutus, muuttoliikkeet, kaupungistuminen*
- *kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien toteutuminen*

Alkutuotanto ja ympäristö

- *kestävä maa-, kala- ja metsätalous*

Teollisuus ja energia

- *raaka-aineet, energialähteet, biotalous ja teollisuuden sijainti*

Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus

- *liikenne, matkailu, globaali talous ja informaatioteknologian kehitys*

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- *maankäyttö, keskukset ja periferiat*
- *kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*

Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

4. Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (GE04)

Kurssi perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia kurssilla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään Vantaan omia paikkatietopalveluita. Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ajankohtaisten rakennus- ja maankäyttöhankkeiden kautta. Opiskelija ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessaan ja yhteiskunnan eri aloilla esimerkiksi aluesuunnittelun työkaluna. Kurssin käytyään opiskelija pystyy käyttämään geomediaa sekä ymmärtää paikkatiedon perusteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomediaa maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa*
- *kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa*
- *osaa käyttää paikkatietosovelluksia*
- *ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet*
- *ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen*
- *osaa käyttää geomediaa maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.*

Keskeiset sisällöt

Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän kehityksen edistämisessä

Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot

- *kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- *aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet*
- *kehittyneisyyserot eri aluetasoilla sekä kansainvälinen yhteistyö, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja kestävän kehityksen sitoumukset*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti

- *maantieteellisen pienimuotoisen tutkielman laatiminen geomediaa hyväksi käyttäen tai paikallisen, alueellisen tai globaalin tason osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttaminen itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa geomediaa hyväksi käyttäen*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Maantieteen yo-valmennus (GES05)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa paremmat valmiudet ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Kurssilla käydään läpi tyypillisiä YO-kysymyksiä, YO-tehtävien arviointikriteerejä sekä esseevastaamisen tekniikkaa. Kurssi kehittää opiskelijoita kirjoittajina sekä maantieteelliseen tietämykseen liittyviä analyysi- ja tulkintataitoja, joita YO-kokeessa tarvitaan. Kurssi kehittää edelleen opiskelijoiden maantieteen tiedollisia valmiuksia. Keskeisinä sisältöinä pakollisten ja syventävien maantieteen kurssien asiasisältöjen kertaaminen. Suoritusmerkintä.

2.10. Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan fysiikkaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan käsitykset fysiikan käsitteistä rakentuvat, ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti fysiikan teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Fysiikan opinnoissa tuodaan esiin tutkimuksen kansainvälisyyttä. Kansainvälisyyttä ja työelämälähtöisyyttä edistetään tekemällä tutustumiskäyntejä paikallisiin yrityksiin ja opintomatkoja eri kohteisiin, esimerkiksi Cerniin.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta fysiikan osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja fysiikan opiskelustrategioiden soveltamisessa*

- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ymmärtää, että hänen oma toimintansa on keskeisintä oppimisessa.

Arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan fysiikan osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, ongelmaratkaisuprosessin jäsennettyä kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arviointi on kannustavaa ja opiskelijan kehitystä edistävää. Kurssin arviointiperusteet ja hyväksytyn suorituksen kriteerit keskustellaan kurssin alussa ja opiskelijan tulee saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet saadakseen hyväksytyn arvosanan. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Kriteeristöön voidaan sisällyttää esimerkiksi: aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja oppitunteihin, kurssin aikana tehdyt tehtävät, osakokeet, sähköiset testit, ryhmä-/parityö, esitelmät, työselostukset, itsearviointi, vertaisarviointi, palautettavat tehtävät tai kurssikoe.

Arvioinnissa pyritään hyödyntämään myös itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tutustutaan aineen ja maailmankaikkeuden rakenteisiin ja perusvuorovaikutuksiin. Opiskellaan liikeilmiöitä ja voimia liikkeen muutoksen aiheuttajina. Kehitetään ymmärrystä fysikaalisen tiedon rakentumisessa tutkimusten ja mallintamisen avulla.

Kestävää elämäntapaa ja globaalia vastuuta opetetaan energian käsitteen avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista*
- *osaa käyttää ja soveltaa liikeilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelun tukena.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä*
- *tutustuminen perusvuorovaikutuksiin, maailmankaikkeuden rakenteisiin ja syntyyn sekä aineen rakenteeseen*
- *voima liikkeen muutoksen aiheuttajana ja liikeilmiöt*
- *tutkimukset ja mallintaminen fysikaalisen tiedon rakentumisessa*
- *tulosten kerääminen, esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Lämpö (FY02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Opiskellaan lämpö ja lämpötila käsitteitä. Tutustutaan kaasujen tilanmuutoksiin, lämpölaajenemiseen ja paineeseen. Paneudutaan aineiden lämpenemiseen, jäähtymiseen ja olomuodon muutoksiin. Opiskellaan mekaaniseen työhön, tehoon ja hyötysuhteeseen liittyviä prosesseja. Opiskellaan lämmön siirtymistä ja energian säilymistä lämpöopissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa lämpöilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *lämpö ja lämpötila*
- *kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine*
- *kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia*
- *mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde*
- *energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua*

3. Sähkö (FY03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa. Opiskellaan sähkövirran, jännitteen ja resistanssin käsitteitä ja Ohmin lakia. Tutustutaan yksinkertaisiin tasavirtapiireihin ja Kirchhoffin lakeihin. Opiskellaan sähköteho ja Joulen laki. Opiskellaan kondensaattorin, diodin ja LEDin merkitystä ja toimintaa komponentteina. Tutustutaan sähköstaattiseen vuorovaikutukseen, Coulombin lakiin ja sähkökenttään. Kurssilla kiinnitetään jatkuvasti huomiota sähköturvallisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähköön liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *harjaantuu matemaattisessa mallintamisessa ja suureyhtälöiden käyttämisessä*
- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja osaa tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki*
- *yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *kondensaattori, diodi ja LED komponentteina*
- *sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä*
- *sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen*

4. Voima ja liike (FY04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudessa. Opiskellaan vuorovaikutuksen aiheuttamaa liikkeen muutosta tasaisen ja tasaisesti kiihtyvän suoraviivaisen liikkeen mallin avulla. Opiskellaan Newtonin lait. Harjoitellaan voimakuvion piirtämistä ja voimien yhteisvaikutuksen ymmärtämistä. Tutustutaan erilaisiin etä- ja kosketusvoimiin. Kehitetään liikeyhtälön käyttöä matemaattisissa tehtävissä. Opiskellaan momentin ja pyörimisen tasapainon käsitteitä yksinkertaisissa tilanteissa. Opiskellaan yksiulotteisten törmäysten avulla liikemäärän säilymislaki ja impulssiperiaate. Opiskellaan liike- ja potentiaalienergia sekä energian säilymislaki.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa voiman ja liikkeen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *harjaantuu graafisten esitysten käyttämisessä ja tuottamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle*
- *vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*

- *Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus*
- *etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus*
- *liikeyhtälö*
- *momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *liikemäärän säilymislaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset*
- *liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymislaki*
- *mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet*

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä lääketieteessä ja musiikissa. Tutustutaan tasaiseen ympyräliikkeeseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen. Opiskellaan värähdysliikettä ja harmonisen voiman aiheuttamia ilmiöitä. Tutustutaan aaltoliikkeen syntymekanismiin ja aaltojen etenemiseen. Paneudutaan aaltoliikkeen heijastumiseen, taittumiseen, diffraktioon, interferenssiin ja seisoviin aaltoihin. Opiskellaan ääntä aaltoilmiönä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa*
- *tasainen ympyräliike*
- *gravitaatiovuorovaikutus*
- *harmoninen voima ja värähdysliike*
- *aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen*
- *aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikeilmiönä*
- *mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen*

6. Sähkömagnetismi (FY06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan fysiikan merkitystä energia- ja viestintäteknologiassa. Tutustutaan magnetismiin, magneettiseen vuorovaikutukseen ja magneettikenttään. Tutkitaan varatun hiukkasen liikettä sähkö- ja magneettikentässä. Opiskellaan sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki. Opiskellaan generaattorin ja muuntajan toimintaa sekä vaihtovirran syntyä ja energian siirtoa sähkövirran avulla. Opiskellaan sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähkömagnetismiin ja valoon liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa*

- *harjaantuu ilmaisemaan itseään fysiikalle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa*
- *magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä*
- *sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki*
- *generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen*

7. Aine ja säteily (FY07)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota fysiikan ja kosmologian kehittymiseen. Opiskellaan energian ja sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen. Opiskellaan fotonien merkitys sähkömagneettisen säteilyn välittäjinä. Tutustutaan aaltohiukkasdualismiin ja atomiytimen rakenteeseen. Opiskellaan ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi. Opiskellaan radioaktiivisuutta ja hajoamislaki. Paneudutaan säteilyturvallisuuteen ja säteilyn hyötykäyttöön.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa aineen ja säteilyn käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *syventää kokonaiskuvaa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä.*

Keskeiset sisällöt

- *näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen*
- *energian kvantittuminen*
- *sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit*
- *aaltohiukkasdualismi*
- *atomiytimen rakenne*
- *ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi*
- *radioaktiivisuus ja hajoamislaki*
- *säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö*
- *tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi*

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Fysiikan yo-valmennus (FYS08)

Sotungin lukio

Kurssilla luodaan kokonaiskuva fysiikan eri osa-alueista. Tavoitteena on kehittää jo hankittuja tietoja ja taitoja lukion fysiikan pakollisien kurssien aihepiireistä. Arviointi: Suoritusmerkintä

9. Hiukkasfysiikka (FYS09)

Kurssilla tutustutaan fysiikan huippututkimukseen. Opiskellaan perusasioita hiukkasfysiikasta ja verkostoidutaan yhteistyötahojen kanssa. Kurssilla tehdään vierailuja esimerkiksi Cernin hiukkaskiihdytinlaboratorioon Sveitsissä. Vierailun aikana päästään tutkimaan aineen olemusta ja sen koossapitäviä voimia sekä maailmankaikkeuden syntyä ja alkuräjähdystä. Suoritusmerkintä.

10. Fysiikan työkurssi (FYS10)

Tutustutaan kokeellisesti fysiikan ilmiöihin ja harjoitellaan tutkimuksen tekoa sekä raportointia. Voidaan myös suorittaa yhteistyössä kemian tai muiden luonnontieteiden kanssa. Suoritusmerkintä.

2.11. Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan kemiaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Kemian opetus tukee opiskelijoiden käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijoiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita kemian opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Kemian opinnoissa tuodaan esiin tutkimuksen kansainvälisyyttä. Kansainvälisyyttä ja työelämälähtöisyyttä edistetään tekemällä tutustumiskäyntejä paikallisiin yrityksiin, yliopistoihin tai ammattikorkeakouluihin.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia turvallisesti ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti kemian tietojensa avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia kemialle ominaisilla tavoilla*
- *jäsentää käsitystään jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöistä kemian käsitteiden avulla*
- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvän teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja ymmärtää, että hänen oma toimintansa on keskeisintä oppimisessa.

Arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan kemian osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arviointi on kannustavaa ja opiskelijan kehitystä edistävää. Kurssin arviointiperusteet ja hyväksytyn suorituksen kriteerit keskustellaan kurssin alussa ja opiskelijan tulee saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet saadakseen hyväksytyn arvosanan. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Kriteeristöön voidaan sisällyttää esimerkiksi: aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja oppitunteihin, kurssin aikana tehdyt tehtävät, osakokeet, sähköiset testit, ryhmä-/parityö, esitelmät, työselostukset, itsearviointi, vertaisarviointi, palautettavat tehtävät tai kurssikoe.

Arvioinnissa pyritään hyödyntämään myös itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kemiaa kaikkialla (KE01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kiinnitetään huomiota kemian merkitykseen nykyaikana, jatko-opinnoissa sekä työ- ja arkielämässä. Kurssilla opiskellaan atomin rakennetta ja jaksollista järjestelmää. Lisäksi

tutustutaan alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksiin selittäen niitä aineen rakenteen ja kemiallisten sidosten avulla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan*
- *kehittää valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista jokapäiväisen elämän ja ympäristön ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen erilaisia kemian ilmiöitä sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat*
- *osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä aineen rakenteen malleja, jaksollista järjestelmää ja tietolähteitä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä*
- *atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia*
- *aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla*
- *kysymykset tiedonhankinnan lähtökohtana*
- *turvallinen työskentely, aineen erotusmenetelmät, aineiden ominaisuuksien tutkiminen, havainnointi ja johtopäätösten tekeminen*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Kurssilla tutustutaan orgaanisen kemian yhdisteiden rakenteisiin sekä selitetään orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia rakenteiden avulla. Opiskellaan avaruusrakennetta ja isomeriaa. Lisäksi opiskellaan aineiden ainemäärien ja liuosten pitoisuuksien laskemista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa orgaanisiin yhdisteisiin ja ainemäärään liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen orgaanisiin yhdisteisiin, ainemäärään ja pitoisuuteen liittyviä ilmiöitä*
- *ymmärtää, kuinka kemiallinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys hyvinvoinnin ja terveyden kannalta*
- *orgaanisten yhdisteiden, kuten hiilivetyjen, happi- ja typpiyhdisteiden, rakenteiden mallintaminen ja kuvaaminen erilaisilla malleilla*
- *avaruusrakenne ja isomeria*

- *orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *ainemäärä ja pitoisuus*
- *työvälineiden ja reagenssien käyttö sekä liuosten valmistus*
- *aineen rakenteen analyysimenetelmät, kuten spektroskopia*

3. Reaktiot ja energia (KE03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta. Tutustutaan reaktioyhtälöihin ja opiskellaan niiden symbolista ilmaisua ja tasapainottamista. Lisäksi opiskellaan epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita ja niiden sovelluksia. Tutustutaan aineen ja energian häviämättömyyteen kemiallisessa reaktiossa. Opiskellaan kaasujen ominaisuuksia ja kaasujen yleinen tilanyhtälö.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin liittyviä ilmiöitä*
- *ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen*
- *epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita sekä niiden sovelluksia*
- *aineen häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa ja sen yksinkertainen laskennallinen käsittely*
- *energian häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa, sidosenergia ja Hessin laki*
- *kaasujen ominaisuudet ja yleinen tilanyhtälö*
- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, titraus analyysimenetelmänä, tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*

4. Materiaalit ja teknologia (KE04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä teknologiassa ja yhteiskunnassa. Opiskellaan metallien ja polymeerien ominaisuuksia, käyttöä ja elinkaarta. Tutustutaan atomin ulkoelektronirakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Opiskellaan hapetus-pelkistysreaktioita sekä sähkökemian keskeiset periaatteet. Kehitetään kemiallisten reaktioiden laskennallista soveltamista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa materiaaleihin ja teknologiaan liittyviä kemian käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen materiaaleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä*
- *harjaantuu ilmaisemaan itseään kemialle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys teknologiassa ja yhteiskunnassa*
- *metallien ja polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*
- *atomin ulkoelektronirakenne ja jaksollinen järjestelmä alkuaineiden jaksollisten ominaisuuksien selittäjänä*
- *hapetusluvut ja hapetus-pelkistysreaktiot*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi*
- *kemiallisten reaktioiden laskennallinen soveltaminen*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*
- *yhteistyön rooli kemiallisen tiedon tuottamisessa*

5. Reaktiot ja tasapaino (KE05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla painotetaan kemian merkitystä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Tutkitaan kemiallisen reaktion nopeutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Opiskellaan kemiallisen reaktion tasapainoa ja tasapainotilaan vaikuttamista. Opiskellaan tasapainoon liittyviä graafisia esityksiä sekä laskennallista käsittelyä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioiden ja kemiallisen tasapainon käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen reaktioihin ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *kemian merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavia tekijöitä*
- *homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino sekä tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit ja puskuriliuokset*
- *tasapainoon liittyvät graafiset esitykset*
- *homogeenisen ja happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *tutkimustulosten ja -prosessin arviointi*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Kemian yo-valmennus (KES06)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on luoda kokonaiskuvaa lukion kemian eri aihealueista ja täten valmentaa opiskelijaa kemian ainereaalin kirjoituksiin. Suoritusmerkintä.

7. Laskennallinen kemia (KES07)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on vahvistaa ja syventää kemian laskennallista osaamista. Lisäksi pyritään ymmärtämään, miten kemian laskut liittyvät kokeellisuuteen ja kemian tutkimukseen. Aiheina ovat stoikiometrinen laskeminen, entalpian laskeminen, tasapainotilaan sekä pH-laskuihin liittyvät laskutekniikat. Lisäksi kurssilla voidaan käsitellä muitakin aihealueita. Suoritusmerkintä.

8. Kemian työkurssi (KES08)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on ymmärtää kemian kokeellisuus osana kemiaa. Tarkoituksena on oppia laboratoriotyöskentelyä, sen tekniikkaa ja työskentelytapoja. Lisäksi pyritään oppimaan tulosten tulkintaa ja niiden esittämistä tieteellisesti. Kurssi voi sisältää esimerkiksi yritysvierailuja.

Opiskelija voi myös lukea hyväksi kesäkurssilla tai toissa lukiossa käydyn työkurssin. Kurssi voidaan toteuttaa myös biologian tai fysiikan kanssa yhteisenä. Suoritusmerkintä.

2.12. Filosofia

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten perusteluja järkiperäisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofiassa opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Tämä edistää opiskelijan kykyä eettiseen pohdintaan ja sen ymmärtämiseen, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajoja käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiassa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin ajattelutaitoihinsa ja yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi sekä toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaviksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot ja oppii sitä kautta luottamaan omaan ajatteluunsa sekä arvioimaan sitä kriittisesti ja pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa ja ristiriitaista.*

Vantaan lukiokoulutus

Tavoitteena on, että opiskelija:

- harjoittelee kriittisen ajattelun taitoja ja oppii suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan
- oppii tutkivan oppimisen taitoja, yhteistä tiedon rakentamista sekä oppii kantamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Arviointi

Filosofiassa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan kurssikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Yhteistyökumppaneina hyödynnetään esimerkiksi seuraavia lähialueen toimijoita: Vantaan taidemuseo Artsi, Nuorten filosofiatapahtuma ja Platonin Akatemia.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat: monilukutaito ja mediat sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille mielipiteille ja väitteille perusteluja sekä hahmottamaan esitettyjen perustelujen rakennetta ja arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *tuntee perustavia tieto-opillisia erotteluja, osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

- *mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

2. Etiikka (FI02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin*
- *hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta*
- *osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa perustella moraalin velvoittavuuden ja soveltaa moraaliin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.*

Keskeiset sisällöt

- *moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet*
- *moraalin luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteiskuntafilosofia (FI03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Kurssin sisältö ja luonne mahdollistaa **kaikkien opetussuunnitelman** perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Aihekokonaisuudet ovat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkemyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon*
- *oppii käyttämään keskeisiä filosofisia käsitteitä yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan jäsentämiseen sekä omien yhteiskunnallisten ratkaisujensa perustelemiseen*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *oppii arvioimaan käsitteellisesti yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisten instituutioiden olemassaolo ja oikeuttaminen: yksilö- ja yhteisökeskeiset teoriat yhteiskunnasta, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen*
- *vallan käsite ja muodot, vallan oikeuttaminen, demokratian muodot ja kilpailijat, anarkismi*
- *työnjako, talous ja hyvinvointi, talouden toimintaperiaatteiden ja omistamisen oikeuttaminen*
- *poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen: vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus; konservatismi, liberalismi ja sosialismi; kansallisvaltiot ja globaali näkökulma*
- *yhteiskunnalliset jännitteet ja ristiriidat sekä niiden ratkaiseminen: oikeusvaltio ja sen vaihtoehdot, yhteiskuntajärjestyksen luhistuminen – sodat, sisällissodat, terrori sekä holokausti ja muut kansanvainot yhteiskuntafilosofisina ongelmina*

- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: sukupuolen rakentuminen, informaatioteknologia, kulttuurien kohtaaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista. Opetusjärjestelyillä rohkaistaan opiskelijoita käyttämään omia TVT-laitteitaan.

Kurssilla hyödynnetään paikallisia yhteistyökumppaneita, esimerkiksi tiedekeskus Heureka.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiirissä painottuvat:

- teknologia ja yhteiskunta
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa jäsentää havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden ja mallien suhdetta todellisuuteen*
- *oppii hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

- *metafysiikan keskeiset kysymykset ja käsitteet, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta ja todellisuuden perusrakenteesta*
- *olemassaolon kysymyksiä: muutos ja pysyvyys, oliot ja ominaisuudet, mahdollinen ja välttämätön, reaalinen ja virtuaalinen*
- *todellisuuden ilmeneminen ja hahmottaminen*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat*
- *tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmät, tieteellinen päättely; ilmiön, tutkimusaineiston, mallin ja teorian käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde*
- *selittäminen ja tieto luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä: tietäminen ja ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Filosofian yo-valmennus (FIS05)

Sotungin lukio

Kurssilla syvennetään aiemmin opittua ja harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista. Kurssin aikana perehdytään esseen kirjoittamiseen ja arviointikriteereihin. Suoritusmerkintä.

2.13. Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Psykologian opetus on luonteeltaan tutkimusperustaista. Tässä tarkoituksessa opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedonmuodostuksen menetelmiä painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä aihesisältöjä. Opetuksessa tämä tutkimusperustaisuus ja aihesisällöt kytketään ihmisen jokapäiväisen toiminnan ja arjen ymmärtämiseen eli tuodaan tutkimustieto lähelle opiskelijaa.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon ja tutkimusmenetelmien mahdollisuuksia ja rajoituksia*
- *ymmärtää psykologiaan ja psykologiseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa tietojaan myös psykologisten tutkimusten arviointiin*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan arkielämään, elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *osaa hyödyntää psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien aiheiden ja ilmiöiden erittelyyn*
- *osaa soveltaa psykologista tietoa tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee erittelemään kriittisesti psykologista tietoa (ja erottamaan sen arkiuskomuksista)
- ymmärtää omaa oppimisprosessiaan sekä kehittää opiskelun itsesäätelytaitoja (esim. vastuun ottamista, motivaation säätelyä, opiskelutekniikoiden valintaa ja metakognitiivisia taitoja)
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään. Arvioinnissa painotetaan tiedon

muokkaamistaitoa ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (PS01)

Vantaan lukiokoulutus

Valinnaisiin ilmiöihin perehtymisessä hyödynnetään paikallisia yhteistyökumppaneita kuten järjestöt, Vantaan kaupungin terveys- ja sosiaalipalveluiden, varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden tai vapaa-ajan toimijat. Kurssin valinnaisten teemojen tarkastelussa hyödynnetään myös aihekokonaisuuksia. Opiskelijat voivat esimerkiksi tarkastella, onko koetulla onnellisuudella merkitystä kansalaisen roolissa, kestävän elämäntapaan suuntautumisessa tai elämänpolkua koskevissa valinnoissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkityksen ihmisen toiminnan selittämisessä ja ymmärtämisessä*
- *tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten tunteet, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa ja omaa psyykkistä hyvinvointiaan näitä kuvaavien käsitteiden avulla*
- *perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta*
- *osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita*
- *ymmärtää psykologisen tiedon perustuvan tutkimukseen ja tunnistaa tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoinen ja tiedostamaton psyykkinen toiminta

- *ihmisen toimintaan vaikuttavat biologiset tekijät sekä perustieto hermoston toiminnasta*
- *perustietoa tunteista ja motivaatiosta*
- *kognitiivisten tulkintojen merkitys ihmisen toiminnassa*

Sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan

- *perustietoa sosiaalistumisesta ja normien omaksumisesta*
- *esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä*

Perehtyminen johonkin valinnaiseen ilmiöön, kuten aggressiivisuus, jännittäminen, riippuvuudet, syömiskäyttäytyminen, sosiaalinen vuorovaikutus, onnellisuus tai rakkaus

Opiskelu ja oppiminen psykologian näkökulmista

- *oppimisen biologinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen perusta*
- *tehokkaat opiskelumenetelmät*
- *motivaatio ja oppiminen*

Psykologisen tiedon muodostuminen

- *psykologian tutkimuskohteet*
- *arkitiedon ja tieteellisen tiedon ero*
- *esimerkkejä psykologian tutkimusmenetelmistä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Kehittyvä ihminen (PS02)

Vantaan lukiokoulutus

Vierailut konkretisoivat opiskelijoille psykologista tietoa ja niiden yhteydessä harjoitellaan tutkimusmenetelmiä, kuten haastattelua, testejä ja havainnointia. Kurssilla voidaan vierailla jossain kehityspsykologian tietoja soveltavassa kasvatusinstituutiossa, kuten päiväkodissa, vanhainkodissa tai alakoulussa.

Kurssin teemoihin yhdistetään myös opetussuunnitelman perusteissa mainittuja aihekokonaisuuksia. Opiskelijat voivat perehtyä esimerkiksi teknologisoituneen elämän vaikutukseen kehityksen eri osa-alueilla, hermoston kypsymisessä, elämänpolun mahdollisuuksien rikastajana tai ihmissuhteiden muokkaajana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, miten ihmisen kehitystä tutkitaan, ja osaa arvioida tiedon perusteita*
- *osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta*
- *perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä osaa selittää kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana*
- *perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon*
- *tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen*
- *osaa arvioida kehityspsykologista tietoa ja soveltaa sitä itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kehityksen tutkiminen

Kehityksen osa-alueet ja niihin vaikuttavat tekijät lapsuudessa ja nuoruudessa

- *fyysis-motorinen kehitys*

- *kognitiivinen kehitys*
- *emotionaalinen kehitys*
- *psykososiaalinen kehitys*
- *minuuden ja minäkäsityksen kehitys*

Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen erityiset haasteet

- *ajattelun kehitys*
- *identiteetin kehitys: henkilökohtainen, sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti*
- *sukupuoli-identiteetti ja seksuaalisuuden kehittyminen*
- *toiminnanohjauksen kehitys ja sen hermostollinen tausta*

Kehityksen jatkuvuus elämänkaaren aikana

- *elämänkaaren käsite*
- *kehitykseen vaikuttavien tekijöiden vuorovaikutus*
- *jokin kehityksen jatkuvuutta selittävä teoria*

Kehitykseen vaikuttavat biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät

- *hermoston kypsyminen*
- *aivojen muovautuminen elämänkulun aikana*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus*
- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *sosialisaatio ja kulttuurierot kehityksessä*

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin valinnaisten teemojen tarkastelussa hyödynnetään myös aihekokonaisuuksia. Opiskelijoiden kanssa voi tutkia esimerkiksi sitä, mitä opiskelijoiden tuleva työelämä vaatii korkeampien kognitiivisten toimintojen kehittämiseltä tai miten kognitiiviset prosessit ovat mukana eri kulttuurien kohtaamiseen liittyvissä ongelmissa (mm. kognitiiviset vinoumat, ennakkoluulot) ja niiden ratkaisemisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot*
- *perehtyy kognitiivisten toimintojen tutkimukseen ja pystyy arvioimaan sitä*
- *ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.*

Keskeiset sisällöt

- *kognitiivisen toiminnan periaatteita, kuten sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *kognitiivisten toimintojen neuropsykologinen perusta*
- *kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiä*
- *havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti kognitiivisina perustoimintoina sekä niiden biologinen perusta*

- *jonkin valinnaisen korkeampitasoisen kognitiivisen toiminnon tarkasteleminen, esimerkiksi kieli, ongelmanratkaisu, päätöksenteko tai asiantuntijuus*

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS04)

Vantaan lukiokoulutus

Kaikki aihekokonaisuudet ovat yhteydessä kurssin keskeisiin teemoihin, kuten yksilön hyvinvointiin, stressiin/kriiseihin ja mielenterveyteen. Aihekokonaisuuksiin voi perehtyä opiskelijoiden kanssa esimerkiksi tutkimalla sitä miten kansalaisuuden ja työelämän vaatimukset näkyvät yksilön hyvinvoinnissa tai miten elinympäristön ja teknologian muutokset vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Kurssilla tutustutaan myös eri mielenterveyspalveluihin Vantaalla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti*
- *osaa kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *osaa eritellä tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille*
- *tuntee psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja*
- *osaa tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointiaan psykologisen tiedon valossa ja saa perusteita tehdä omaa hyvinvointiaan tukevia ratkaisuja*
- *ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden*
- *syventyy vähintään yhden mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

- *tunteiden muodostuminen ja vähintään yhden tunteen biologinen perusta*
- *tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys itseymmärryksen välineenä*
- *psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen*
- *uni ja nukkuminen hyvinvoinnin osatekijöinä*
- *stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot*
- *keskeiset mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito*
- *mielenterveyden ongelmien syntyä selittäviä tekijöitä*
- *sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille*

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS05)

Vantaan lukiokoulutus

Kaikki aihekokonaisuudet voidaan liittää ilmiölähtöisesti kurssin teemoihin, kuten persoonallisuusteorioihin ja kulttuuriin. Opiskelijoiden kanssa voidaan tutkia esimerkiksi sitä miten kulttuuri vaikuttaa yksilöllisten erojen syntymiseen - onko yhteisökeskeisessä kulttuurissa kasvaneiden ihmisten välillä vähemmän tai erilaisia yksilöllisiä eroja kuin yksilökeskeisessä kulttuurissa kasvaneiden ihmisten välillä - tai miten psykodynaaminen teoriaperinne on muuttunut kulttuurisen kehityksen myötä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden*
- *tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykkyys, lahjakkuus ja tulkintatyylit*
- *tuntee yksilöllisten erojen biologista perustaa*
- *tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen*
- *syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta*
- *osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena*
- *osaa soveltaa persoonallisuuspsykologista ja sosiaalipsykologista tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.*

Keskeiset sisällöt

- *persoonallisuuden määrittely*
- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *vähintään kaksi persoonallisuusteoriaa, persoonallisuuden selittämisen mallia tai näkökulmaa, kuten sosiokognitiivinen, psykodynaaminen tai humanistinen psykologia, temperamenttiteoria tai piirreteoria*
- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa*
- *kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Psykologian yo-valmennus (PSS09)

Sotungin lukio

Kurssilla syvennetään aiemmin opittua ja harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista. Tutustutaan esseevastausten analysointiin ja arviointikriteereihin. Suoritusmerkintä.

7. Sosiaalipsykologia (PSS06)

Sotungin lukio

Kurssilla tutustutaan sosiaalipsykologian tutkimuskohteisiin ja sovellutuksiin. Perehdytään teoriassa ja käytännön harjoitusten kautta ryhmän toimintaan ja sen havainnointiin. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

8. Tutki ja kokeile (PSS07)

Sotungin lukio

Kurssilla syvennytään psykologiseen tutkimukseen, tutkimusmenetelmiin. Kurssin aikana psykologian klassikkotutkimukset tulevat tutuiksi. Kurssin aikana tehdään omia tutkimuksia, koska tekemällä menetelmät muistaa parhaiten. Kurssi on erityisen suositeltava psykologian kirjoittaville. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

9. Urheilupsykologia (PSS08)

Sotungin lukio

Miten oma asenne vaikuttaa urheilusuoritukseen? Mikä on voittajan strategia? Kurssilla tutustutaan erilaisiin psykologisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat urheilusuoritusten ja harjoittelun taustalla. Kurssi sopii muillekin kuin urheilijoille ja se on suunnattu opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet psykologian ensimmäisen kurssin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2.14. Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla paikallista historiaa tarkastellaan osana Suomen historiaa ja paikalliseen kulttuuriperintöön tutustutaan kurssien puitteissa.

Vantaalla opetuksen tavoitteissa korostuu lisäksi yhteisvastuullisen, kestävän ja oikeudenmukaisen elämäntavan huomioiminen, ihmisoikeudet ja tasa-arvo sekä paikallisella että globaalilla tasolla.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *hallitsee Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset prosessit taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon ja syventämään historiatietoisuuttaan*
- *pystyy muodostamaan ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja ihmisten toimintaa monipuolisesti kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa tarkoituksenmukaisia lähteitä käyttäen, arvioimaan sitä kriittisesti sekä ymmärtämään sen monitulkintaisuuden ja suhteellisuuden*

- *osaa käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan nykyisyyden ja tulevaisuuden kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opetuksen tavoitteena on pyrkimys ymmärtää niin paikallisen kuin muidenkin kulttuuri-identiteettien muotoutumista ja niiden merkitystä osana kulttuuriperintöä. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää roolinsa vastuullisena yhteisön jäsenenä.

Historian opetuksessa harjoitetaan mediakriittisyyttä ja yhteistyö- sekä vuorovaikutustaitoja.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa opittua käytännössä, kuten taitoon käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja valmiuksiin arvioida kriittisesti historian tulkintoja ja käyttöä.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia.Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI01)

Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Kurssilla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Kurssilla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Vantaan lukiokoulutus

- Vantaalla kiinnitetään erityistä huomiota mediakriittisyyden ja monilukutaidon kehittämiseen.
- Kurssin tavoitteena on kehittää tietoja ja taitoja, jotka mahdollistavat kestävän ja oikeudenmukaisen elämäntavan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävää tulevaisuutta*
- *ymmärtää eurooppalaisten kulttuuripiirien ja yhteiskuntien sekä globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *osaa analysoida väestökehityksen, talouden ja yhteiskuntarakenteiden välisiä riippuvuussuhteita ja haasteita*
- *osaa arvioida kriittisesti tekniikan, tieteen ja muuttuvan informaation merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana*
- *osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Historia tieteenalana

- *historian tutkimus, tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltioihin

- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*

- *suurten jokilaaksojen kulttuurit*
- *Välimeren talousalue ja yhteiskunnat antiikin aikana*

Keskiajan talous ja yhteiskunta

- *feodaaliyhteiskunta*
- *keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki*

Maailmantalouden syntyminen

- *löytöretkien edellytykset ja seuraukset yhteiskunnille*
- *kolonialismi ja globaalin talouden ensiaskeleet*

Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset

- *modernin tieteen ja teknologian kehitys, tuottavuuden kasvu ja elintason nousu*
- *muutokset sukupuolten asemassa ja työjaossa*
- *muuttoliikkeet ja ympäristövaikutukset*

Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat

- *laajeneva hyvinvointi ja palveluyhteiskunnan synty*
- *väestöllinen muuntuminen ja sen yhteiskunnalliset edellytykset ja vaikutukset*
- *2000-luvun verkottuva maailma*

2. Kansainväliset suhteet (HI02)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Kurssilla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien

kilpailu. Kurssilla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Vantaan lukiokoulutus

- Harjoitellaan media- ja monilukutaidon kriittistä soveltamista. Tavoitteena on perehtyä vastuulliseen median sisältöön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.
- Pohditaan ideologioiden osuutta ja merkitystä historiallisissa prosesseissa vaikuttavana tekijänä.
- Tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan puolustaa oikeudenmukaista ja kestävää elämäntapaa sekä ihmisoikeuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä ja vaikutuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *historian käyttö politiikan välineenä*

Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika

- *imperialismin, nationalismin ja muiden aatteiden vaikutukset kansainväliseen politiikkaan ja yhteiskuntiin*
- *ensimmäisen maailmansodan seuraukset*
- *demokraattiset ja totalitaariset valtiot kansainvälisessä politiikassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*
- *toinen maailmansota seurauksineen*

Jakautunut maailma

- *kylmän sodan supervaltakilpailun ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset muodot*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *kylmän sodan päättyminen ja sen seuraukset*

Keskinäisriippuvuuksien maailma

- *Lähi-itä ja muut konfliktialueet sekä vastakkainasettelujen monet muodot*
- *maailman uudet valtakeskittymät ja niiden vuorovaikutussuhteet*

- *YK ja muut kansainväliset rauhanrakentajat*

3. Itsenäisen Suomen historia (HI03)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Kurssilla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Vantaan lukiokoulutus

- Arvioidaan analyyttisesti ja kriittisesti suomalaiseen ja paikalliseen identiteettiin liitettyjä ihanteita ja mielikuvia.
- Kurssilla tutustutaan myös paikalliseen kulttuuriin ja identiteettiin.
- Tavoitteena on ymmärtää Euroopan kehityksen vaikutus paikalliseen historiaan ja Suomen historiaa**n.**

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen kehityskulkuja sekä osaa pohtia tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään*
- *osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaisuuteen ja suomalaiseen kulttuuriin eri aikoina kuuluneita ihanteita ja niihin liitettyjä mielikuvia sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Keskeiset sisällöt

Miten Suomesta tuli Suomi?

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys sekä 1860-luvun murroskausi*
- *kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset muutokset 1800- ja 1900-lukujen taitteessa*

Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet

- *itsenäistyminen kansainvälisessä kontekstissa*
- *sisällissodan syyt ja seuraukset sekä eheyttämisen aika*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *turvallisuuspoliittiset vaihtoehdot ennen toista maailmansotaa*
- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *Suomen sisäpolitiikka ja asema kansainvälisessä politiikassa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*

- *kulttuurisesti monimuotoistuva ja kansainvälistyvä Suomi*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI04)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä.

Vantaan lukiokoulutus

- Harjoitellaan mediakriittisyyttä ja monilukutaidon kehittämistä.
- Tavoitteena on ymmärtää miten nykyinen kulttuuri on muodostunut.
- Pohditaan kulttuuriperinnön vaalimisen merkitystä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *kykenee analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Antiikin kulttuuripiiri

- *kulttuurit ja elämäntavat*
- *tieteen ensiaskeleet ja demokratian synty*

Keskiajan kulttuuri

- *keskiaikainen maailmankuva*
- *uskonto, kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Uuden ajan murros

- *renessanssi ja tiedon vallankumous*
- *reformaation merkitys*
- *itsevaltiuden ajan kulttuuri*

Valistuksen aikakausi

- *luonnontieteellisen maailmankuvan kehitys*
- *valistuksen aatepohja ja sen vaikutukset*
- *ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*

Aatteiden ja teollistumisen aika

- *keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset*
- *tiede uskonnon haastajana*
- *porvariston vuosisata ja yhteiskunnalliset muutokset*

Monimuotoinen nykyaika

- *massojen aika, populaarikulttuurin synty ja sen kaupallistuminen*
- *kulttuurin globalisoituminen*
- *sukupuoliroolien murros*
- *tieteen kehitys ja median kasvava merkitys*

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI05)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Vantaan lukiokoulutus

- Arvioidaan analyyttisesti ja kriittisesti suomalaiseen ja paikalliseen identiteettiin liitettyjä ihanteita ja mielikuvia.
- Kurssilla tutustumaan syvemmin paikalliseen kulttuuriin ja identiteettiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomalaista kulttuuriperintöä*
- *hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin.*

Keskeiset sisällöt

Suomen alue ennen ristiretkiä

- *tutkimusmenetelmät ja käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*
- *rautakautinen heimoyhteiskuntien Suomi*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *sääty- ja maatalousyhteiskunta*
- *kehittyvä talous*

Ruotsista Venäjän osaksi

- *Suomen aseman muutos ja yhteiskunnalliset uudistukset Ruotsin ajan lopulla*
- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *kansallinen herääminen, sivistys, tiede ja taide*

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI06)

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Vantaan lukiokoulutus

- Pyritään ymmärtämään monikulttuurisuutta ja perehdytään sen vaikutukseen omassa ympäristössä.
- Tavoitteena on harjaantua toimimaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä ja ymmärtää kulttuuriperinnön merkitystä.
- Lisäksi arvioidaan ja analysoidaan arvoja sekä muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit rakentuvat.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *ymmärtää tarkastelemansa kulttuuripiirin historiallisen kehityksen sekä sen arvojen ja elämäntapojen moninaisuuden ja osaa eritellä siihen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa syntyneitä kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä*
- *osaa analysoida esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *osaa arvioida monikulttuurisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- *Amerikan alkuperäiskulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Historian yo-valmennus (HIS07)

Sotungin lukio

Kurssi antaa abiturienteille paremmat valmiudet ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Kurssilla käydään läpi tyypillisiä YO-kysymyksiä, YO-tehtävien arviointikriteerejä sekä esseevastaamisen tekniikkaa. Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijoita kirjoittajina sekä kehittää historian tutkimiseen liittyviä analyysi- ja tulkintataitoja, joita YO-kokeessa tarvitaan. Kurssi kehittää edelleen opiskelijoiden tiedollisia valmiuksia. Kurssilla kerrataan historian pakollisten ja syventävien kurssien sisältöjä. Kurssilla harjoitellaan hahmottamaan historian tarkastelunäkökulmia ja keskeisiä tulkintakysymyksiä. Arviointi perustuu kurssin aikana kirjoitettuihin esseisiin ja arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Yhdysvaltain historia (HIS08)

Sotungin lukio

Kurssin tärkeitä teemoja ovat Yhdysvaltain kulttuurin, talouden ja poliittisen järjestelmän kehitys. Yhdysvaltain sisäisen kehityksen lisäksi tarkastelemme sen ulkopolitiikkaa, roolia maailmantaloudessa ja merkitystä populaarikulttuurissa. Kurssi etenee ajallisesti 1700-luvun puolivälistä 2000-luvun alkuun. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

9. Venäjän ja Neuvostoliiton historia (HIS09)

Kurssilla käydään läpi Venäjän ja Neuvostoliiton historian ja kulttuurin vaiheita keskiajalta nykypäivään. Tärkeitä kysymyksiä kurssin kannalta ovat miten ideologiat ja johtajat ovat vaikuttaneet Venäjään ja sen kehitykseen. Tämän lisäksi erityisinä teemoina ovat Venäjän laajentuminen vuosisatojen aikana ja vuorovaikutus lännen kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Muualla suoritettu kurssi (HIS10)

Koulun ulkopuolella suoritettu lukiokurssin laajuutta vastaava hyväksiluettu kurssi. Suoritusmerkintä.

2.15. Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksessa tutustutaan ja kannustetaan vaikuttamisen keinoihin myös paikallistasolla.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää yhteiskunnan olemuksen ja muutoksen historiallisen kehityksen tuloksena*
- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *hallitsee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja erilaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *tuntee vaikutusmahdollisuutensa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena*
- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien kannalta.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää pääkaupunkiseudun poliittiset ja taloudelliset erityispiirteet, roolinsa yhteisön jäsenenä sekä pystyy näkemään kestävän kehityksen merkityksen nykyhetkessä ja tulevaisuudessa.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä arvioida asioiden välisiä yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä.

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön. Huomiota kiinnitetään opiskelijan tiedonhankintataitoihin, kykyyn ilmaista tietojaan ja argumentoida jäsentyneesti sekä taitoa arvioida ja tulkita kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Suomalainen yhteiskunta (YH01)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoite on, että opiskelija kiinnostuu myös paikallistason yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja löytää keinoja siihen. Kurssilla tutustutaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisiin edistämiskeinoihin.
- Opiskelijoita kannustetaan sananvapauden hyödyntämiseen ja mediakriittisyyteen.
- Kurssilla tuotetaan ja tulkitaan erilaisia aineistoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet paikallisella ja valtiollisella tasolla*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *pystyy tarkastelemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus

- *kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *hyvinvointivaltion tehtävät ja voimavarat*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoitus, edut ja haasteet*
- *yhteiskunnallinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus*

Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot*
- *demokratia ja muut poliittiset järjestelmät*
- *Suomen kunnallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *kansalaisyhteiskunnan vaikuttamiskeinot: vaalit, puolueet, järjestötoiminta ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *muuttuva mediakenttä*

2. Taloustieto (YH02)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää innovaatioiden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa.
- Kurssilla tutustutaan työelämään ja yrittäjyyteen monipuolisesti.
- Globaalitalouden yhteydessä otetaan esille globaali vastuu ja kulutusvalinnat, myös paikallistasolla.
- Kurssilla huomioidaan pääkaupunkiseudun talouteen liittyvät erityispiirteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tehdä taloudellisia päätöksiä, hallita omaa talouttaan ja tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *tuntee kansantalouden perusteet, keskeiset käsitteet ja teoriat sekä ymmärtää talouselämän rakenteita ja toimintaperiaatteita*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja*
- *osaa tarkastella talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja ja analysoida niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja yksilön talous

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon muodostaminen*
- *oman talouden hoito*
- *työnteko, yrittäjyys ja yritykset sekä niiden rooli kansantaloudessa*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien ja kansantalouden vuorovaikutus*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus*
- *rahoituslaitokset, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden suhdannevaihtelut*
- *työttömyys ja työvoimapula*

Talouspolitiikka

- *talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *verotuksen merkitys veronmaksajille sekä valtion ja kuntien taloudelle*
- *talouspolitiikan keinot*
- *politiikan ja markkinavoimien merkitys taloudellisessa päätöksenteossa*

Kansainvälinen talous ja Suomi

- *globaalitalous*
- *Suomen ulkomaankauppa ja sen merkitys*
- *talouden tulevaisuudennäkymät*

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH03)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Vantaan lukiokoulutus

- Kestävään tulevaisuuteen perehtyminen pitää sisällään myös ilmastonmuutokseen ja kestävään elämäntapaan tutustumisen, samoin poliittisten päätösten vaikutuksen niihin.
- Kurssiin liittyy myös monilukutaidon ja mediakriittisyyden kehittäminen sekä muuttuvan maailman epävarmuuden käsittäminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita*
- *osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuus-ympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti

- *arvot, poliittiset kulttuurit ja kulttuurinen moninaisuus*
- *perusvapaudet ja kansalaisuus*
- *Suomi ja Pohjoismaat Euroopassa*

Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta

- *EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä niiden haasteet*
- *Suomi osana eurojärjestelmää*
- *EU:n ja lähialueiden haasteet ja mahdollisuudet*

Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet

- *Suomen turvallisuusympäristö ja turvallisuuspolitiikka sekä uudet turvallisuusuhat*

- *kansainvälisen yhteisymmärryksen edistäminen ja Suomi*
- *globalisaatio, ympäristö, väestö ja kestävä tulevaisuus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Kansalaisen lakitieto (YH04)

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

- Tavoitteena on, että opiskelija tuntee myös paikalliset oikeudenhoidon toimijatahot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista*
- *tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja kansalaisen kannalta merkittävät kansainväliset tuomioistuimet*
- *osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat*
- *osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä*
- *osaa toimia oikein ja lainmukaisesti sekä osaa soveltaa lakitiedossa hankittuja tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- *peruskäsitteet ja oikeudellisen tiedon hankkiminen*

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- *perheoikeus*
- *työoikeus*
- *kuluttajansuoja*
- *velka, vakuudet ja maksukyvyttömyys*
- *asuminen*
- *muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin*
- *tekijänoikeudet*
- *ympäristöoikeus*

Rikos- ja prosessioikeus

- *rikostutkinta ja syyteharkinta*
- *oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot*
- *rangaistukset*
- *kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Yhteiskuntaopin yo-valmennus (YHS05)

Sotungin lukio

Kurssi antaa abiturienteille paremmat valmiudet ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Kurssilla käydään läpi tyypillisiä YO-kysymyksiä, YO-tehtävien arviointikriteerejä sekä esseevastaamisen tekniikkaa. Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijoita kirjoittajina sekä kehittää yhteiskuntaopin tutkimiseen liittyviä analyysi- ja tulkintataitoja, joita YO-kokeessa tarvitaan. Kurssi kehittää edelleen opiskelijoiden tiedollisia valmiuksia. Kurssilla kerrataan yhteiskuntaopin pakollisten ja syventävien kurssien sisältöjä. Kurssilla harjoitellaan hahmottamaan yhteiskuntaopin tarkastelunäkökulmia ja keskeisiä tulkintakysymyksiä. Arviointi perustuu kurssin aikana kirjoitettuihin esseisiin ja arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Yrittäjyyskurssi (YHS06)

Sotungin lukio

Kurssi toteutetaan yhteistyössä valtakunnallisen Nuori Yrittäjä-kampanjan kanssa. Kurssilla on tarkoitus kokoontua noin 10 kertaa syksyn aikana ja perustaa oma yritys. Nuori Yrittäjä-kampanjan materiaalia ja ohjaustunteja apuna käyttäen perustetaan oma yritys, jota hoidetaan kevään ajan. Suoritusperusteena on läsnäolo ohjaustunneilla sekä tarvittavien tehtävien palauttaminen sovitussa aikataulussa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Muualla suoritettu kurssi (YHS07)

Koulun ulkopuolella suoritettu lukiokurssin laajuutta vastaava hyväksiluettu kurssi. Suoritusmerkintä.

2.16. Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyyttisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Uskonnonopetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon ja kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia.

Oppiaineessa hyödynnetään teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta sekä kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta. Lisäksi opetuksessa käytetään eri uskontojen omia lähteitä ja median välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen lähialueellaan. Opiskelija harjoittelee kriittisen ajattelun taitoja ja oppii suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaa oppimisprosessiaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *tunnistaa uskontoihin ja kulttuureihin liittyvän pyhän ja sen vaikutukset ihmisen toimintaan*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin ja kulttuurivaikutuksiin*
- *ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä*
- *ymmärtää uskon ja tieteellisen tiedon suhdetta sekä tuntee uskontojen tutkimuksen keskeisiä näkökulmia ja menetelmiä*
- *kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja toimia eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ihmisten kanssa*
- *kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia toimia vastuullisena ja aktiivisena kansalaisena*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja keskustelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija oppii tutkivan oppimisen taitoja, yhteistä tiedon rakentamista sekä oppii kantamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan. Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.

Arviointi

Arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijoita oman oppimisprosessin pitkäjänteiseen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu uskontoihin liittyvään tiedon hallintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen sekä katsomuksellisten dialogitaitojen hallintaan. Arvioinnissa korostuvat katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot.

Vantaan lukiokoulutus

Arvioinnin osa-alueisiin sisältyy myös seuraavia työskentelytaitoja: aikatauluttamisen taito, tiimityötaidot, itseohjautuvuus, tieto- ja viestintäteknologian opiskelukäyttötaidot, merkityksellisen tiedon rakentamisen taidot sekä käytännöllisen ongelmanratkaisun taidot.

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

2.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun uskontotilanteeseen sekä paikallisiin juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin, sekä uskonnottomuuden ajankohtaisiin kysymyksiin ja uskontodialogiin. Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta ja sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan*
- *osaa keskustella juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *maailman ja Suomen uskontotilanne*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa sekä merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille*
- *ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

2. Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan kristinuskon ja kristillisperäisten liikkeiden monimuotoisuuteen pääkaupunkiseudulla sekä ajankohtaiseen paikalliseen ekumeniaan ja katsomusdialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan ja pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ja kontekstuaalinen teologia*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *ekumenia ja katsomusten dialogi*
- *ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulainen maailmankuva ja elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*

- *buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisuuden monimuotoisuuteen sekä sekularisaation ja uskonnottomuuden ilmenemiseen paikallisella tasolla. Kurssilla harjoitellaan soveltuvin osin tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja sähköisiin kokeisiin vastaamista.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen ja uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa*
- *osana kurssia voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla voidaan vierailla esim. museoissa, näyttelyissä ja uskonnollisissa rakennuksissa.

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä. Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta*
- *hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa ja uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *tuntee muinaissuomalaisen uskonnon ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä*

6. Uskonnot ja media (UE6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja median tuottamista verkkovälineillä.

Aihekokonaisuuksista kurssin aihepiireissä painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskonnollinen media ja median hyödyntäminen uskonnoissa*
- *median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Uskonnon yo-valmennus (UES07)

Sotungin lukio

Kurssilla syvennetään ja kerrataan aiemmin opittuja kokonaisuuksia. Tavoitteena on hankkia paremmat valmiudet uskonnon ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Kurssilla harjoitellaan uskonnon reaalikokeeseen vastaamista ja tutustutaan arviointiohjeisiin.

2.16.2. Islam

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon jäljillä (UI1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan uskonnon ja uskonnottomuuden käsitteisiin sekä nykyajan uskonnollisiin käsitteisiin, kuten sekularisaatio ja uususkonto. Perehdytään islamin, kristinuskon ja juutalaisuuden historiaan ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä uskontodialogiin. Opiskelijoita rohkaistaan aitoon vuorovaikutukseen muiden katsomusten kanssa, heitä rohkaistaan kertomaan omasta katsomuksestaan ja sitä kautta kehittämään myös taitojaan kuunnella ja ymmärtää toisia. Opiskelijoita tuetaan liikkumaan mediaympäristössä ja ymmärtämään mediassa käytävää keskustelua uskonnoista. Kurssilla harjoitellaan suomenkielistä itseilmaisua, tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.

Aihekokonaisuuksista kurssissa painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta sekä näiden ilmiöiden sisäistä monimuotoisuutta*

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä*
- *tuntee islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä sekä vaikutusta yhteiskuntaan länsimaisessa kulttuurissa*
- *osaa keskustella rakentavasti islamiin, kristinuskoon ja juutalaisuuteen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon synty, niiden yhteiset piirteet dialogin näkökulmasta sekä ajankohtaiset kohtaamiseen liittyvät kysymykset*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon opillisia rakenteita, sisäisestä monimuotoisuudesta sekä yhteiskunnallisesta merkityksestä*
- *islamin ja muslimien suhde juutalaisiin ja kristittyihin eri aikakausina*
- *islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon pyhät kirjat ja tulkintojen moninaisuus sekä elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan länsimaissa*

2. Maailmanlaajuinen islam (UI2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja siihen johtaneisiin historiallisiin ja maantieteellisiin syihin. Opiskelijoita rohkaistaan moninaisuuden arvostamiseen ja samalla kannustetaan oman identiteetin tarkastelemiseen suomalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Opiskelijoita tuetaan liikkumaan mediaympäristössä ja ymmärtämään mediassa käytävää keskustelua uskonnoista. Kurssilla harjoitellaan suomenkielistä itseilmaisua uskonnosta, tiedonhankintaa ja lähdekritiikkiä.

Aihekokonaisuuksista kurssissa painottuvat:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää islamin merkityksen yksilön, yhteiskunnan ja kulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää vähemmistö- ja enemmistöaseman vaikutuksia uskonnolliseen tulkintaan*
- *tuntee islamin opillisia käsitteitä*
- *perehtyy islamin eri suuntauksiin, niiden syntyyn ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviin kysymyksiin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista islamiin liittyvää keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

- *islamin opillinen perusta sekä shiialaisuuden ja sunnalaisuuden synty, erityispiirteet ja vaikutukset yhteiskuntiin eri puolilla maailmaa*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *islamin asema ja kulttuurivaikutukset eri maanosissa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä, poliittisen islamin vaikutus ja erilaisten islamilaisten liikkeiden pääpiirteet nykyaikana*
- *uskontodialogi rauhaa rakentamassa*
- *ihmisoikeusetiikka ja uskonnonvapaus eri yhteiskunnissa*

- *erilaiset yhteiskunnalliset ratkaisut ja suhtautuminen muslimivähemmistöön länsimaissa*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa ja islamilaisissa maissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskonnollinen tilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, taolaisuuden ja kungfutselaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutus yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *Intian ja Kaukoidän uskontojen asema ja vaikutus länsimaissa*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen moniarvoisessa nyky-yhteiskunnassa*
- *ymmärtää omat vaikutusmahdollisuutensa ja kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena*
- *osaa analysoida islamilaisten yhdyskuntien vaikutusta suomalaisen yhteiskunnan ja muslimiyhteisön näkökulmasta*
- *tuntee uskonnon vaikutuksen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia toimia osana uskontojen ja katsomusten välistä dialogia.*

Keskeiset sisällöt

- *Suomen uskonnollinen kenttä, uskonnollisuus Suomessa ja sekularisaatio*
- *positiivinen ja negatiivinen uskonnonvapaus*

- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa: suhde yhteiskuntaan ja lainsäädäntöön sekä yhdenvertaisuus ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys yhteiskunnassa, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *islamilaiset liikkeet Suomessa sekä islamilaiset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *islamin monimuotoisuus yksilön, perheen ja yhteisön näkökulmasta*
- *islamilainen tapakulttuuri ja sen muovautuminen Suomessa*
- *muiden uskonnollisten yhteisöjen tapakulttuuri ja uskonnottomuus, uskonnoton tapakulttuuri sekä uskontokritiikki*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta*
- *hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen merkitys uskonnoille ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *perehtyy islamilaiseen taiteeseen ja sen uskonnollisiin lähtökohtiin sekä uskonnon vaikutukseen länsimaiseen taiteeseen*
- *tutustuu uskonnollisen symboliikan näkyvyyteen taiteessa ja uskonnollisten teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa*
- *tuntee islamilaisen tieteen historiaa*
- *tuntee uskonnon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.*

Keskeiset sisällöt

- *islamilaisen taiteen ja arkkitehtuurin perusteita*
- *uskonnolliset teemat, symboliikka ja myytit eri taidemuodoissa sekä populaarikulttuurissa*
- *islamin merkitys eri tieteenalojen kukoistukselle historiassa ja niiden vaikutus Eurooppaan*
- *islamin vaikutus nykytaiteeseen*
- *uskonnolliset kertomukset ja opilliset tulkinnat länsimaisessa kulttuurissa sekä niiden näkyvyys populaarikulttuurissa*
- *uskonnollisten myyttien, symbolien ja teemojen näkyminen eri taidemuodoissa*

6. Uskonnot ja media (UI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *osaa vertailla länsimaisen ja islamilaisen median islam-kuvaa*
- *osaa analysoida sananvapauden eri merkityksiä uskonnollisissa yhteisöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *islam länsimaisessa mediassa ja islamilaisessa mediassa*
- *media ja uskonnonvapaus*
- *uskonnollisten yhteisöjen tapa käyttää mediaa*
- *median tapa käsitellä erilaisia uskonnollispohjaisia ilmiöitä, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, konfliktit, rauhan rakentaminen sekä uskontokritiikki mediassa*
- *uskontotutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä uutisoinnin analysointiin*

- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*
- *naisen asema ja siihen liittyvät kysymykset mediassa*

2.16.3. Katolinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UK1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun uskontotilanteeseen sekä paikallisiin juutalaisuuden, kristinuskon, islamin, sekä uskonnottomuuden ajankohtaisiin kysymyksiin ja uskontodialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, sekä digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä. Kurssilla voidaan vierailla eri uskontojen pyhissä rakennuksissa.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- ryhmän eri opiskelijoiden kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat, Vatikaanin verkkosivut, eri maiden omat katoliset sivut, juutalaisten omat sivut, uutisointi eri ympäristössä.
- tutustumme katolisen sosiaalioppiin ja tutustumme Paavin Franciskuksen kiertokirjeeseen ’Laudato si’

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen*
- *ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä*
- *tietää kristinuskonnon synnyn ja kehityksen keskeiset vaiheet*
- *tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden vaikutuksia toisiinsa sekä niiden merkityksen historiaa ja yhteiskuntaa muokkaavana tekijänä Euroopan alueella*
- *tuntee katolisen kirkon Vatikaanin II kirkolliskokouksen jälkeen käymää dialogia juutalaisuuden ja islamin kanssa*
- *osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista uskontoja koskevista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen synty, yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet*
- *kristillisen kirkon opin kehitys yhtenäiskirkon aikana, kirkon jakautuminen ja reformaatio tämän päivän näkökulmasta tarkasteltuna*
- *pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutuksen näkyminen Euroopassa eri aikoina*
- *Vatikaanin II kirkolliskokouksen asennoituminen juutalaisuuteen, islamiin, muihin uskontoihin ja uskonnottomiin, ekumenia ja dialogi*

2. Maailmanlaajuinen katolisuus (UK2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan eri katolisen kirkkojen monimuotoisuuteen sekä ajankohtaiseen paikalliseen ekumeniaan ja katsomusdialogiin. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- katolisuuden monipuolisuus ja kansainvälisyys
- katolisen kirkon traditio ja ihmiskuva
- tutustumme katolisen näkemykseen persoonallisuudesta, solidaarisuudesta, subsidiariteetti -periaatteesta ja yhteishyvästä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- *tuntee katolisen kirkon kehityksen ja historian päälinjat apostolisesta ajasta nykypäivään asti*
- *tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tuntee reformaation ja katolisen reformin taustat ja seuraukset*
- *tuntee Raamatun, tradition ja opetusviran välisen suhteen*
- *tuntee dogmaattisten ja moraalisten totuuksien hierarkiaa*
- *tuntee kirkon hengellisen elämän vaiheita luostareista, sääntökunnista ja maallikkoliikkeistä*
- *tuntee kirkon opetusta ihmisestä ja hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä moraalisia ja sosiaalisia virtauksia.*

Keskeiset sisällöt

- *ensimmäiset kristilliset yhteisöt ja Paavalin lähetystyö*
- *kirkon opetuksen muodostuminen ja ensimmäiset kirkolliskokoukset*
- *lännen yhtenäiskulttuurin ilmeneminen eri taiteiden aloilla*
- *kirkon jakautumisen idän ja lännen kirkoiksi*
- *reformaatio ja katolinen reformi, Tridentin kirkolliskokous*
- *renessanssin aika ja katolisen kirkon laajeneminen maailman kirkoksi*
- *Vatikaanin II kirkolliskokous ja sen jälkeinen aika*
- *nykypäivän katolisuus eri puolilla maailmaa, kirkon ja paikallisten kulttuurien vuorovaikutus*
- *Raamatun rakenne ja sisältö, Vanhaa ja Uusi testamentti*
- *Raamatun, tradition ja opetusviran vuorovaikutus kirkon opetuksessa, depositum fidei*
- *dogmien, katolisen ihmiskäsityksen ja moraaliopetuksen sidonnaisuus*
- *katolisen kirkon yhteiskunta- ja moraaliopetus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UK3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Pohdimme erilaisuutta ja samanlaisuutta. Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- Vatikaanin II kirkolliskokouksen ohjeet dialogiin ja ekumeniaan
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- uskonnon monilukutaito (mystiikka, magia, traditio jne.)

Tavoitteet

Kurssin tavoite on että opiskelija

- *perehtyy uskontoon ihmisyyden osa-alueena*
- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä suuria uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja niille tyypillisiä piirteitä*
- *tunnistaa uskonnon ja magian välisen eron*
- *kehittää valmiuksiaan toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *hahmottaa yleiskuvan kristillispohjaisista ja muista uususkonnoista.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnonmäärittely, uskonnottomuus*
- *hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin*
- *Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet*
- *magia ja usko Vanhassa testamentissa ja kirkon opetuksessa*
- *uususkontojen läsnäolo suomalaisessa yhteiskunnassa*
- *Vatikaanin II kirkolliskokouksen ohjeet dialogiin ja ekumeniaan*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UK4)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin aikana tutustutaan uskonnollisuuden monimuotoisuuteen sekä sekularisaation ja uskonnottomuuden ilmenemiseen paikallisella tasolla. Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- ympäristön suhtautuminen vähemmistöihin (katolilaiset Suomessa, luterilaiset maailmassa)
- uskonnonvapaus
- suomalaisen uskonnollisuuden monimuotoisuus, katolisen kirkon monimuotoisuus Suomessa
- mediakriittisyys

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- *tuntee kristillisten kirkkojen vaiheita Suomessa*
- *tuntee suomalaisen uskonnollisuuden monimuotoisuuden*
- *perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuden nykytilaan*
- *tuntee haasteet maailmankirkkoon kuuluvana vähemmistökirkon jäsenenä Suomessa*
- *tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena.*

Keskeiset sisällöt

- *kristinuskon tulo Suomeen, katolinen Suomi*
- *katolisuus ihmisten arjessa keskiajalla ja tänään*
- *puhdasoppisuuden aika Suomessa*
- *suomalaisen yhteiskunnan avautuminen erilaisille uskonnollisille liikkeille 1800-luvun alun jälkeen*
- *kirkkojen ja eri uskontojen näkyminen ja vaikuttaminen yhteiskunnassa*
- *positiivinen ja negatiivinen uskonnonvapaus*
- *ihmisoikeudet ja uskonto*

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UK5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla voidaan vierailla esim. museoissa, näyttelyissä ja uskonnollisissa rakennuksissa.

Kursseilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa katolisilta ja muiden uskontojen sivuilta, lähdekritiikkiä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä.

Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- tiedon määritelmä
- uskontojen monilukutaito ja mediat
- katolinen taide ja musiikki
- taide eri uskonnoissa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon ja tieteen sekä uskonnon ja eri taiteen alojen suhdetta*
- *tunnistaa uskonnon ja tieteen välinen näennäisristiriita*
- *osaa havainnoida taidetta uskonnossa ja uskontoa taiteessa*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan taiteessa*
- *tutustuu uskonnollisten teemojen näkymiseen ja kuulumiseen eri taiteiden ja populaarikulttuurin alueilla*
- *tutustuu uskontoon liittyvien teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa.*

Keskeiset sisällöt

- *ihmisen pyrkimys totuuteen, kauneuteen, hyvyyteen ja täydellisyyteen*
- *uskonnon ja tieteen suhde*
- *huomioidaan uskonnollisia elementtejä taiteessa, musiikissa ja liturgiassa*
- *yleisimmät uskonnolliset symbolit maalaus-, kuvanveisto- ja rakennustaiteessa*
- *uskontojen lukutaidon osaamisen välttämättömyys populaarikulttuurin tulkinnassa*
- *populaarikulttuurissa esiintyvät uskonnollisiin teemoihin liittyvä pinnallisuus, tietämättömyys ja tahalliset väärinkäsitykset*

6. Uskonnot ja media (UK6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja, esim. tiedonhankintaa, lähdekritiikkiä, (yhteis)kirjoittamista verkkovälineillä, digitaalisten materiaalien opiskelukäyttöä, tekstinkäsittelyä ja median tuottamista verkkovälineillä. Kurssi voidaan toteuttaa seminaarimuotoisena tutkielmakurssina.

Kurssin aihepiireissä painottuvat:

- löytää median takana olevat ihmiset
- monilukutaito ja mediat
- teknologia yhteiskunnan palvelijana
- roomalaiskatolinen mediamaailma

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon*
- *osaa analysoida uskonnollisten aiheiden käsittelyä mediassa sekä uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy median välittämään kuvan katolisuudesta ja muista uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja uskontojen erilaiset ilmenemismuodot medioissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *mediajulkisuuden myönteiset ja kielteiset vaikutukset mielipiteiden muokkaajina*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

2.16.4. Ortodoksinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – ortodoksisuus, juutalaisuus ja islam (UO1)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kehittyy uskonnollisten käsitteiden ja ajattelutapojen tunteminen. Tunnistetaan historiallisten tapahtumien syy- ja seuraussuhteita. Tärkeällä sijalla on Lähi-idän uskontojen pyhien kirjoitusten ja historiallisten lähteiden arviointi. Lisäksi keskitytään uskontojen vuorovaikutukseen ja yhteistyössä toimimiseen sekä argumentointitaitojen kehittämiseen. Uskontohistorian ja yleisen historian yhtymäkohtien tunnistaminen huomioidaan opiskelussa. Kulttuurisen ja uskonnollisen lukutaidon kehittymiseen kiinnitetään huomiota. Tutustutaan pääkaupunkiseudun ja Vantaan uskontotilanteeseen.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältöjensä ja aihepiiriensä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta*
- *tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen*
- *ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä*

- *tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden kulttuuriperintöä ja vaikutusta erityisesti idän kristillisyyteen ja yhteiskuntaan*
- *tietää kristinuskon synnyn ja kehittymisen keskeiset vaiheet*
- *ymmärtää kristillisen kirkon jakaantumiseen ja vapaiden suuntien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä tunnistaa niiden tunnuspiirteitä*
- *osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista asioista uskontojen näkökulmasta*
- *tunnistaa eri katsomusten merkityksen yksilön tämän päivän arjessa ja työelämässä.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen*
- *nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus*
- *Lähi-idän monoteististen uskontojen yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *Lähi-idän uskontojen vaikutus kulttuuriin ja arkeen Euroopassa*
- *apostoli Paavalin lähetystyö Jerusalemista Eurooppaan*
- *ensimmäiset kristilliset synodit*
- *kristillisen kirkon jakaantuminen*
- *katolinen kirkko ja protestantismin synty*
- *Luther ja Pohjoismaat*
- *vapaat kristilliset suunnat*
- *uskonnottomuus*

2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssi keskittyy ortodoksisen kristinuskon keskeisten käsitteiden tunnistamiseen. Perehdytään ortodoksisen uskonnon lähtökohtiin ja nykytilanteeseen – kuinka opilliset säädökset näkyvät omassa elinympäristössä niin globaalisti kuin paikallisesti. Ortodoksisten eettisten periaatteiden soveltaminen omaan elämään ortodoksisen kirkon liturgisen perinteen kautta. Vertaillaan ortodoksista eettistä ajattelua muihin eettisiin ajatusmalleihin ja selvitetään, kuinka erilaisuus näkyy opiskelijan lähipiirissä.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältöjensä ja aihepiiriensä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää ortodoksisen kirkon apostolisen perinteen*
- *tunnistaa kirkon opettajien merkityksen kirkon perinteessä*
- *tuntee ortodoksisuuden keskeiset opilliset painotukset ja eettisen ajattelun perustan*
- *osaa tarkastella ortodoksisen kirkon merkitystä yksilöllisestä ja yhteisöllisestä näkökulmasta*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja sen käytänteiden erityispiirteisiin*
- *tuntee askeesin ja luostarilaitoksen syntyyn vaikuttaneet historialliset tekijät*
- *tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja ja idän kirkon eri suuntauksia*
- *ymmärtää ortodoksisen kirkon hallintorakenteen kehittymistä ja nykyistä toimintaa*
- *perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin*
- *tutustuu kirkkojen välisiin yhteyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kristillisen kirkon laajeneminen*
- *patriarkaatit ja paikalliskirkot*
- *orientaaliset kirkot*
- *askeesin ja luostarilaitoksen synty ja niiden yhteiskunnallinen merkitys*
- *ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia synodien ja kirkon suurien opettajien kautta*
- *ihmisen elämänkaari ja ortodoksisuus*
- *ortodoksinen tapakulttuuri*
- *Itä-Euroopan ortodoksisuus ja uusortodoksinen maailma*
- *Suomen ortodoksinen kirkko ennen ja nyt*
- *ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UO3)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla kehitetään opiskelijan kykyä tunnistaa uskonnollisia symboleja eri yhteyksissä, kuten mediassa ja eri kulttuurien yhteydessä. Pohdinnan kautta pyritään erilaisuuden tunnistamiseen ja opitaan erilaisuuden kunnioittamista. Mediakriittisyyttä korostetaan ja eri historiallisten tapahtumien syy- ja seuraussuhteiden analysointia kehitetään. Käsitellään kulttuurillisen ja uskonnollisen erilaisuuden kunnioittamisen tärkeyttä niin paikallisesti kuin globaalisti.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Monilukutaito ja mediat, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet*
- *perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin*
- *kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *osaa tarkastella uskontojen piirteitä myös oman uskonnon näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan*
- *Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet*
- *buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntaukset ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin*
- *Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa*
- *Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet*

- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UO4)

Vantaan lukiokoulutus

Perehdytään Suomen ja oman asuinympäristön uskontohistorialliseen karttaan sekä uskonnollisiin ja historiallisiin käsitteisiin. Opiskelija oppii vertailemaan kriittisesti uskonnollisia ja uskonnottomia ajattelutapoja sekä argumentoimaan tulkintakysymyksiä ja näkemyseroja. Opiskelijan kulttuurinen ja uskonnollinen lukutaito kehittyy ja sitä kautta erilaisuuden kunnioitus lisääntyy. Digitaalisen materiaalin, erilaisten lähteiden ja median lukutaito kehittyy.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Monilukutaito ja mediat, Hyvinvointi ja turvallisuus, Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuteen ja sen vaiheisiin ennen ja nyt*
- *tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-yhteiskunnassa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena osana tämän ajan yhteiskuntaa*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua ja siihen vaikuttavaa lainsäädäntöä*
- *kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä oman uskonnon lähtökohdista käsin*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

- *suomalainen uskonnollisuus ennen ja nyt, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa, sekularisaatio*
- *uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonto ja lainsäädäntö, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys, näkyvyys ja oikeudet julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa*
- *ortodoksiset järjestöt kolmannen sektorin toimijoina*
- *uskonnot yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa*

5. Taide ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa (UO5)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla tutustutaan ortodoksiseen kirkkotaiteeseen. Ikoniteologinen lukutaito on keskeisellä sijalla. Opiskelija pyrkii kehittämään kykyään analysoida kirkkotaidetta ja tunnistaa uskonnollisia symboleja eri yhteyksissä – mukaan lukien media ja eri kulttuurit. Kiinnitetään huomiota siihen, kuinka eri uskontojen uskonnollinen taide näkyy lähiympäristössä ja globaalisti.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Monilukutaito ja mediat, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu taidemuotoihin uskonnon ilmentäjänä*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen taiteen erityispiirteet*
- *perehtyy sekä ortodoksisen että muiden uskontojen taiteen ilmaisumuotoihin opillisten asioiden välittäjinä*
- *tunnistaa eri uskontojen opin ilmenemismuotoja taiteessa*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tunnistaa uskonnon vaikutuksen nyky- ja populaaritaiteeseen.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnot, taide ja kulttuurin eri muodot*
- *sakraalin ja uskonnollisen taiteen ero*
- *ortodoksisen taiteen erityispiirteet: jumalanpalvelus, kirkkomusiikki, arkkitehtuuri, ikonitaide*
- *uskontojen oppi taiteen keinoin: kuvataide, musiikki, rakennustaide ja draama*

6. Ortodoksisuus ja uskonnot mediassa (UO6)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla keskitytään mediassa esiintyvän ortodoksisuuden tunnistamiseen ja analysointiin sekä oman mediasisällön tuottamiseen. Harjoitellaan mediavälineiden käyttötaitoja ja työmenetelmiä. Kehitetään argumentointitaitoja ja mediakriittisyyttä. Otetaan huomioon myös kaikki uskonnollisuus mediassa ja se, kuinka eri uskonnot ovat esillä niin paikallisesti kuin globaalisti eri mediakentissä.

Aihekokonaisuuksiin kytkeytyminen:

Kurssi kytkeytyy sisältönsä ja aihepiirinsä puolesta seuraaviin aihekokonaisuuksiin: *Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, Monilukutaito ja mediat, Teknologia ja yhteiskunta, Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä, Hyvinvointi ja turvallisuus.*

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy mediakuvaan ortodoksisuudesta ja eri uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *ortodoksisen kirkon mediamaailma*

- *median vaikutus uskontoilmiöihin, esimerkiksi asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki*
- *uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi*

2.17. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä tarkastellaan luonnollisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä rakentumista. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä ja tilannetajua, toisten ja yhdenvertaisuuden kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *hallitsee keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja ja osaa soveltaa niitä sellaisten kysymysten käsittelyyn, joissa pyritään yhteisen kestävän toimintalinjan löytämiseen erilaisista näkemyksistä huolimatta*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään oppimalla reflektoimaan omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija ymmärtää omaa oppimisprosessiaan sekä kehittää opiskelun itsesäätelytaitoja (esim. vastuun ottamista, motivaation säätelyä, opiskelutekniikoiden valintaa ja metakognitiivisia taitoja). Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sekä opiskelijan kykyä tarkastella ja ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti ja taitavasti että hänen laaja-alaista katsomuksellista ymmärrystään. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan eri näkökulmien ja vaihtoehtoisten katsomustapojen huomioimista pelkkien mielipiteiden esittämistä monipuolisemmin.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä arvioida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Elämänkatsomustiedossa korostuvat erilaiset katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot, ja kurssien arvioinnissa ne otetaan monipuolisesti huomioon.

Vantaan lukiokoulutus

Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, esim. itsearviointi, vertaisarviointi, jatkuva oppimisprosessin palaute ja niihin liittyvät osasuoritukset ja kannustava palaute. Opiskelija saa palautetta pitkin kurssia, ei vain kurssin päätyttyä.

Opiskelijoiden kanssa keskustellaan kurssien alussa arviointikriteereistä sekä hyväksytyn kurssisuorituksen kriteereistä, jotta opiskelijalla on mahdollisuus suunnitella omaa työtään ja tehdä omaan oppimiseensa liittyviä valintoja ja päätöksiä. Kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Kurssin suorittaminen hyväksytysti edellyttää että kaikki opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET01)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Kriittinen ajattelu ja katsomukselliset sitoumukset ovat keskeisiä niin kansalaisuuden ja elämäntapojen rakentamisessa kuin kulttuurien ymmärtämisessä ja median seuraamisessa. Opiskelijoiden kanssa tutkitaan esimerkiksi yksilöiden tai yhteisöjen globaalia vastuunkantoa tai niitä koskevien julistusten välisiä ristiriitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista*
- *osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämänkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.*

Keskeiset sisällöt

- *maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämänkatsomuksessa*
- *erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri tieteiden tarjoamin välinein*
- *tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa*
- *koulun, median, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*

- *median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista*

2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET02)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Aihekokonaisuuksia tarkastellaan oman aikansa ihanteina tai niitä hyödynnetään olemassaolon ja hyvän elämän kysymyksten käsittelyssä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä*
- *osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin*
- *ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ihmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita*
- *kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolisuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*
- *identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus*
- *erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yksilö ja yhteisö (ET03)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Yksilön ja yhteisön jännite näkyy kaikissa eri aihekokonaisuuksissa; pelkästään länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteitä voi opiskelijoiden kanssa tutkia mistä tahansa aihekokonaisuudesta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentavaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.*

Keskeiset sisällöt

- *ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit*
- *yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla*
- *ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen moraalisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti*
- *yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina*

4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Kulttuuri on keskeinen näkökulma eri aihekokonaisuuksiin: miten esimerkiksi elämäntavan teknologisoituminen muokkaa jaettua kulttuuria ja yksilöllistä identiteettiä?

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit*
- *ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin*

- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.*

Keskeiset sisällöt

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *etnosentrisyyden ja rasismin sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

5. Katsomusten maailma (ET05)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Opiskelijoiden kanssa tutustutaan esimerkiksi siihen miten eri katsomukset muokkaavat kansalaisuutta tai elämäntapoja.

Kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudulla toimiviin uskonnollisiin ja uskonnottomiin liikkeisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan*
- *perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkuperästä*

- *uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi*
- *uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan*
- *tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraaliin, politiikkaan ja tieteeseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonnottomuus*

6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET06)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssin sisältö ja oppiaineen monitieteinen luonne mahdollistavat kaikkien opetussuunnitelman perusteissa mainittujen aihekokonaisuuksien käsittelemisen kurssin aikana. Tulevaisuuteen suuntautuminen on luonteva näkökulma; opiskelijoiden kanssa pohditaan esimerkiksi sitä millaista tulevaisuutta olemme rakentamassa ja mitä me itseltämme ja muilta voimme vaatia eri aihekokonaisuuksien näkökulmassa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa nykyaikaisten maailmankatsomusten kannalta historiallisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti merkittäviä historiallisia käänteitä ihmiskunnan tavassa elää*
- *ymmärtää kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen kontingentin ja rakentuneen luonteen*
- *osaa arvioida evoluution, abstraktien eettisten järjestelmien, valistuksen ja tieteellis-teknologisen vallankumouksen merkitystä nykyaikaisille maailmankatsomuksille ja oman elämänkatsomuksensa rakentumiselle*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologiaan ja sen kehitykseen sekä ymmärtää teknologian ja teknisen muutoksen yhteydet ympäristössä, yhteiskunnassa ja kulttuurissa tapahtuviin muutoksiin*
- *osaa arvioida teknologian ja teknisen muutoksen roolia kestävän tulevaisuuden rakentamisen osana sekä pystyy osallistumaan ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.*

Keskeiset sisällöt

- *ihmislajin evoluutio ja kulttuurievoluutio: kielen rooli inhimillisten kulttuurien ja innovatiivisuuden synnyssä*
- *suurten filosofioiden ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien ja uskontojen eettisten ja aatteellisten perustojen kehittyminen abstrakteiksi ja yleisinhimillisiksi*
- *ihmiskunnan suuret maailmankuvalliset, -katsomukselliset ja teknologiset murrokset sekä niiden vaikutukset ihmisten käsitykseen maailmasta ja itsestään: ihminen ympäristönsä ja itsensä muokkaajana*
- *Prometheus-myytistä tekno-utopioihin ja #dystopioihin, ihmisen suhde valistuksen ideaaleihin ja teknologiseen kehitykseen*
- *tulevaisuuden tutkimus, tekoäly, humanismi, transhumanismi ja niiden kritiikit tieteen uusimpien tulosten valossa*

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Elämänkatsomustiedon yo-valmennus (ETS07)

Sotungin lukio

Kurssilla syvennetään ja kerrataan aiemmin opittuja kokonaisuuksia. Tavoitteena on hankkia paremmat valmiudet elämänkatsomustiedon ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Kurssilla harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista ja tutustutaan arviointiohjeisiin.

2.18. Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä. Terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveysosaamiseen sisältyy terveyteen ja sairauteen liittyvän sisältötiedon ja toiminnallisten taitojen ohella terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksista terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveyskulttuureista ja terveyden ja sairauksien historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Terveystiedon opetuksessa tehdään yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja terveysosaamisen hyödyntämistä yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä.

Vantaan lukiokoulutus

Terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla paikallisesta näkökulmasta ja opetuksessa hyödynnetään vantaalaisia toimijoita yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta tukien.

Opetuksessa näkyy Vantaan kaupungin arvot; kestävä kehitys, innovatiivisuus, yhteisöllisyys.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmista*
- *ymmärtää tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä*
- *osaa edistää omaa ja ympäristönsä terveyttä ja turvallisuutta, ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyn ja hoidon periaatteita sekä itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyviä toimintatapoja*
- *perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin, käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti ja osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveysviestintää ja sekä erilaisia terveyskulttuureihin liittyviä ilmiöitä*
- *pohtii terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa perustella niihin liittyvä näkemyksiään*

- *ymmärtää yhteiskunnan olosuhteiden ja terveys- ja muiden yhteiskuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kansanterveyteen, väestöryhmien välisiin eroihin, terveydenhuollon rakenteisiin ja ihmisten terveyskäyttäytymiseen.*

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelija ymmärtää päätöksenteon ja toiminnan vaikutuksia kestävään kehitykseen ja tiedostaa oman toimintansa vaikutukset ympäristöön.

Opiskelija osaa tarkastella yhteiskunta- ja kunnallistason poliittisten päätösten vaikutuksia vantaalaisten terveyteen.

Arviointi

Arviointi kohdistuu terveystiedon tavoitteiden saavuttamiseen terveysosaamisen eri osa-alueilla kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen sekä siihen, miten opiskelija osaa soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan toiminnallisten taitojen kehittyminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään terveyttä ja sairautta koskevaa eettisestä arvopohdintaa ja taitoja perustella terveysvalintoja sekä arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Kurssin arvosana perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön terveysosaamisen eri osa-alueilla. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssin tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmäarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia.Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja opintojen edistymisestä. Oppimisprosessin aikana annettu kannustava palaute on tärkeää.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Terveyden perusteet (TE01)

Pakollisella kurssilla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten ja opiskelijoiden esille nostamien asioiden käsittely.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijaa kannustetaan arvioimaan työ- ja toimintakykyyn vaikuttavien tekijöiden toteutumista omassa oppilaitoksessaan ja pohtimaan niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Opiskelija pohtii mahdollisuuksien mukaan kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä kuntatasolla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää arjen terveysosaamistaan, ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista ja merkitystä omassa elämäntavassaan ja ympäristössään*
- *osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin, mediaan ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä eettisestä ja terveysnäkökulmasta*
- *tunnistaa ja ymmärtää terveyttä ja sairauksia sekä terveystottumuksia selittäviä teorioita, malleja ja ilmiöitä tutkimus- ja kokemustiedon näkökulmasta*
- *soveltaa itsehoitoon liittyviä toimintamalleja ja toimintatapoja*
- *tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja pohtii niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toiminta-, opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo, seksuaaliterveys, opiskeluhyvinvointi*
- *omasta terveydestä huolehtiminen ja muut itsehoitovalmiudet sekä hätäensiapu*
- *riippuvuuden eri muodot, tupakka, alkoholi ja huumeet, peli- ja nettiriippuvuus*
- *kansantaudit ja keskeiset tartuntataudit*
- *terveyttä, terveystottumuksia ja -ongelmia selittäviä keskeisiä biologisia, psykologisia ja kulttuurisia ilmiöitä, teorioita ja malleja*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE02)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyyteen osana kestävän tulevaisuuden tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

Vantaan lukiokoulutus

Työ- ja opiskeluhyvinvoinnin ja ergonomian tarkastelussa hyödynnetään lähiympäristöä tai oppilaitosta sekä paikallisia terveydenhuollon ammattilaisia ja kolmannen sektorin toimijoita.

Opiskelijoita kannustetaan tarkastelemaan omien valintojen merkitystä itselle ja yhteisölle nyt ja tulevaisuudessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja arvioi perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden, kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön, yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn*
- *tunnistaa elämänkulkuun ja kehitykseen liittyviä tapahtumia ja osaa esitellä erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja*
- *osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa*
- *osaa arvioida sosiaalisen tuen ja vuorovaikutuksen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja kriisien käsittelyyn*
- *osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä*

- *osaa perustella ja arvioida elämäntapaan, kulttuuriin ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille*
- *osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

- *perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset*
- *terveys ja elämänkulku, kuolema osana elämänkulkua*
- *ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki*
- *seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys*
- *mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät*
- *erilaiset kriisit ja niiden kohtaaminen*
- *työhyvinvointi ja ergonomia*
- *turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta*

3. Terveyttä tutkimassa (TE03)

Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja globaalisti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijoita kannustetaan tutkimaan lähiyhteisöä ja lähiympäristöä ja hyödyntämään saamaansa tutkimustietoa yhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelijoita kannustetaan käyttämään erilaisia tiedonhankintatapoja ja aineistoja sekä suhtautumaan mediaan kriittisesti.

Tarkastellaan esimerkiksi kuntapoliittisten päätösten vaikutuksia kuntalaisten terveyteen ja turvallisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestön terveyteen*
- *osaa arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja suunnitella pienimuotoisia terveystutkimuksia tai toimintakyvyn mittauksia*
- *perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa*
- *osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä*
- *tunnistaa keskeisiä globaaleja terveyskysymyksiä ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveyskäsitysten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen*
- *terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen sekä keskeiset terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijat*
- *terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen*
- *terveyden ja terveyskäyttäytymisen tutkiminen*
- *keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet*
- *globaalit terveyskysymykset ja niihin vaikuttaminen*

Paikalliset soveltavat kurssit

4. Terveystiedon yo-valmennus (TES04)

Sotungin lukio

Kurssia suositellaan kaikille terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin osallistuville. Kurssilla kerrataan ja syvennetään aikaisemmin opittua tietoja, perehdytään terveystiedon mallikysymyksiin, harjoitellaan niihin vastaamista ja tutustutaan arviointikriteereihin. Suoritusmerkintä.

2.19. Liikunta

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja liikuntataitoja ja -tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti erilaisiin liikuntamuotoihin ja #lajeihin. Opetus tukee opiskelijoiden toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävän liikunnan harrastamiseen ja liikkuvan elämäntavan omaksumiseen.

Kurssien tavoitteena on kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittaminen, vastuu omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset omasta kehosta, koetusta liikunnallisesta pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. Opettaja tarkentaa syventävien kurssien sisällöt yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Oppiaineen tehtävä

Liikunnanopetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan. Liikunnanopetuksella tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toiminta- ja opiskelukyvystä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Opetuksessa korostetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana liikunnallista elämäntapaa. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, kestävää elämäntapaa, yhdessä toimimisen taitoja, toisten huomioon ottamista ja yhteisöllisyyttä.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa turvallisesti ottaen monipuolisesti huomioon opiskeluympäristöjen tarjoamat mahdollisuudet. Toimintakykyä koskevien sisältöjen osalta tehdään yhteistyötä terveystiedon kanssa. Opetuksessa ja ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon henkinen ja fyysinen turvallisuus. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta. Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen eriyttämisessä otetaan huomioon opiskelijoiden yksilöllisiä lähtökohtia ja kehitystarpeita.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden liikunnanopetuksen sisältöjen ominaispiirre on yhdessä tekeminen, liikunnallisen elämäntavan tukeminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen.

Yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä edistetään esimerkiksi oppilaitosten kesken tehtävällä yhteistyöllä ja toteuttamalla oppilaitosten sisäistä opiskelua oppiaineiden rajoja ylittäen.

Liikuntaa toteutetaan ympäristöä kunnioittaen, teknologiaa hyödyntäen ja innovatiivisuuteen kannustaen.

Opetuksessa korostetaan itseohjautuvuutta ja oppimaan oppimista.

Opetuksen tavoitteet

Oppiaineen opetuksen tavoitteena on fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn edistäminen. Opiskelija oppii liikkumaan aktiivisesti ja turvallisesti sekä pitämään huolta fyysisestä aktiivisuudestaan ja toimintakyvystään.

Fyysisen toimintakyvyn osalta tavoitteena on oppia soveltamaan liikunnallisia perustaitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa. Opiskelija oppii arvioimaan ja sen pohjalta harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus). Liikunnanopetuksen sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin kuuluvat parhaansa yrittäminen, aktiivinen työskenteleminen, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen sekä toisia kunnioittava vuorovaikutus. Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta, ottaa toiset huomioon sekä oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiaineen tavoitteena on ottaa huomioon Vantaan kaupungin arvot kestävä kehitys, innovatiivisuus ja yhteisöllisyys. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään osana oppimista.

Arviointi

Liikunnan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta, oppiaineen opiskelun etenemisestä ja edistää opiskelijan oppimista. Liikunnan arviointi koostuu sekä fyysisen toimintakyvyn että sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet.

Vantaa lukiokoulutus

Liikunnan arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Arviointia toteutetaan esimerkiksi tvt-työkaluja käyttäen itsearviointina, vertaisarvioinnilla ja arviointikeskusteluna. Toimintaan sisältyy jatkuva oppimisprosessin palaute ja kannustava palaute.

Liikunnan arviointiperusteet ja kurssin alkaessa yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan ja edistymisestään.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Sotungin lukio

Liikunnan pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numerolla (4 – 10) ja soveltavat kurssit soritusmerkinnällä (S).

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Energiaa liikunnasta (LI01)

Vantaan lukiokoulutus

Opetuksen keskeinen tavoite on oppimaan oppimisen tukeminen. Opiskelijoita kannustetaan tekemään liikuntaa pitkäjänteisesti, määrätietoisesti ja sinnikkäästi.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

2. Aktiivinen elämäntapa (LI02)

Vantaan lukiokoulutus

Keskeinen tavoite opetuksessa on itseohjautuvuuteen kannustaminen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteena on opettaa ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Terveyttä liikkuen (LI03)

Vantaan lukiokoulutus

Liikuntaa toteutetaan tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

4. Yhdessä liikkuen (LI04)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssin sisältönä voi olla jokin yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit tai muu projektiluonteinen kokonaisuus.

5. Hyvinvointia liikkuen (LI05)

Vantaan lukiokoulutus

Hyväksytyn kurssin kriteerit ovat riittävä läsnäolo ja osallistuminen, riittävä liikunnallinen näyttö liikunnan yleisten ja kursseilla yhdessä tehtyjen tavoitteiden (fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset) suunnassa. Lisäksi opiskelija voi arvioida itseään liikkujana.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia.

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Vanhat tanssit (LIS06)

Sotungin lukio

Kurssilla harjoitellaan viime vuosisatojen suosittuja tansseja ja hyviä tapoja. Kurssi on tarkoitettu toisen vuosikurssin opiskelijoille ja kurssi pidetään kolmannessa jaksossa. Kaikki ovat tervetulleita osallistumaan vaikka tanssiparia ei olisi tiedossa. Kurssi huipentuu perinteisiin vanhojen päivään ja tansseihin. Osallistujilta kerätään pieni maksu kattamaan orkesterin kulut. Suoritusmerkintä.

7. Kuntosalikurssi (LIS07)

Sotungin lukio

Kuntosalikurssilla tutustutaan erilaisiin lihaskuntoharjoittelumuotoihin, suoritustekniikkaan ja harjoittelun rytmittämiseen. Kurssin aikana laaditaan jokaiselle yksilöllinen ohjelma, jossa huomioidaan oman kehon liikkuvuus ja lihastasapaino. Ohjelmaa voi toteuttaa kurssin aikana. Kurssi sopii aloittelevalle mutta myös pitempään harjoitelleelle. Suoritusmerkintä.

8. Palloilu- ja mailapelikurssi (LIS08)

Sotungin lukio

Tällä kurssilla saat kokea liikunnan iloa ja kohottaa kuntoa tuttujen palloilu- ja mailapelilajien parissa. Tavoitteena on myös kokeilla erikoisempia lajeja, kuten haavipalloa ja fast scoopia. Ryhmän toiveiden mukaan kurssilla voidaan kokeilla myös golfia tai muita erikoisempia lajeja jotka ovat maksullisia mutta opiskelijahintaisia. Suoritusmerkintä.

9. Juoksukurssi (LIS09)

Sotungin lukio

Kurssin sopii aloittelevalle mutta myös pitempään juoksua harjoitelleelle. Tavoitteena on parantaa omaa juoksutekniikkaa, kuntoa tai nopeutta. Harjoitusmuotoina käytetään erilaisia menetelmiä ja lajeja. Osallistujille laaditaan lähtötason perusteella harjoitusohjelma, jonka avulla omia tavoitteita voi kehittää yksilöllisesti. Ohjelma pitää sisällään juoksu- ja voimaharjoitteluohjelman. Halutessaan kurssilaiset voivat osallistua esim. Helsinki City Runille, Naisten kympille tai Vantaan puolimaratonille ja kerätä tapahtumasta tunteja. Osallistumismaksut opiskelijat maksavat itse. Suoritusmerkintä.

10. Liikunnanohjaus- ja liikunnan preppauskurssi (LIS10)

Sotungin lukio

Liikunnanohjauskurssilla kehityt ohjaajana ja harjoitat taitojasi liikunta-alan pääsykokeita varten. Kurssin aikana saat esiintymisvarmuutta, opit löytämään vahvuutesi ja kehittämään puutteitasi. Kurssilla aikana suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia liikuntatunteja –ja tapahtumia sekä omalle ryhmälle että muille osallistujille. Kurssista saa todistuksen, josta voi olla hyötyä esim. kesätöihin hakeutuessa. Suoritusmerkintä.

11. Laskettelukurssi (LIS11)

Sotungin lukio

Laskettelukurssi toteutetaan jossakin talviliikuntakohteessa ja siellä nautitaan laskettelun, lumilautailun, telemarkin tai muiden talviliikuntalajien hurmasta. Matkalle mahtuu noin 30 opiskelijaa. Kurssi järjestetään leirikoulumuotoisena ja se on maksullinen. Suoritusmerkintä.

12. Liikuttajakurssi (LIS12)

Sotungin lukio

Kurssia ei ole sidottu tiettyyn koodiin vaan ryhmä kokoontuu aina tarvittaessa. Opiskelijat voivat kerätä tunteja erilaisista liikunta - ja muista tapahtumista koko lukio-opiskelujen ajan. Tavoitteena on liikuttaa muita osallistumalla erilaisten liikuntatapahtumien järjestelyyn, toimia ohjaajana, avustajana tai tarvittaessa vaikkapa ajanottajana erilaisissa urheilukilpailuissa. Kurssista saa työtodistuksen, josta voi olla hyötyä hakeutuessa kesätöihin tai opetusalalle. Suoritusmerkintä.

13. Kehonhuolto –ja rentoutumiskurssi (LIS13)

Kurssin aikana tutustutaan erilaisiin rentouttaviin ja kehoa huoltaviin harjoitusmuotoihin kuten joogaan (esim.hot tai saunajooga), pilatekseen ja syvävenyttelyyn. Lisäksi tehdään liikkuvuutta lisäävää harjoitteita ja hierontoja. Tavoitteena on vähentää stressiä, parantaa liikkuvuutta ja ennaltaehkäistä lihasvammoja. Kurssiin kuuluu pieni kirjallinen työ. Suoritusmerkintä.

2.20. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Musiikin opiskelu tarjoaa elämyksiä, kokemuksia,

taitoja ja tietoja sekä tilaisuuksia mielikuvituksen käyttöön. Ne kaikki lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä sekä rohkaisevat häntä luovaan taiteelliseen ajatteluun ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Olennaista musiikin opetuksessa ja oppimisessa on ilmaiseminen, yhdessä tekeminen ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Laulaminen, soittaminen, kuunteleminen ja luova tuottaminen ovat sekä työtapoja että opetuksen keskeisiä sisältöjä, joita musiikin yhdistäminen muuhun taiteelliseen ilmaisuun rikastaa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet siten, että musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle opiskelijalle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Se on merkittävä osa lukion juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Musiikin kursseilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi voidaan hyödyntää tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia; mobiililaitteita, verkkoteknologiaa ja sähköisiä oppimateriaaleja. Teknologian hyödyntäminen ja sähköiset oppimateriaalit edistävät kestävää elämäntapaa.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

Musiikin merkitys ja hyvinvointi

- *tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja oppii käyttämään musiikkia hyvinvointinsa edistämiseen*
- *oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista*

Musiikillinen osaaminen

- *oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen ja säveltäen*
- *kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*

Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito

- *tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta sekä toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa myös kansainvälisissä yhteyksissä*
- *oppii tiedostamaan äänen ja musiikin vaikutuksia arjen toimintaympäristöissä*
- *oppii tulkitsemaan äänen ja musiikin käyttöä mediassa*

Oppimaan oppiminen

- *osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa*
- *osaa asettaa musiikinopiskelulleen tavoitteita sekä ohjata ja arvioida työskentelyään niiden suuntaisesti.*

Vantaan lukiokoulutus

Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot innovatiivisuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys.

Arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syventymistä. Oppimisprosessin aikana opiskelijat saavat ja antavat monipuolista palautetta, mikä ohjaa opiskelijaa arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen kurssin alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Sotungin lukio

Musiikin pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numerolla (4 – 10) ja soveltavat kurssit soritusmerkinnällä (S).

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU01)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan paikalliseen musiikkitoimintaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuritoimijoiden tarjontaa hyödyntämällä.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

2. Moniääninen Suomi (MU02)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan paikalliseen musiikkitoimintaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuritoimijoiden tarjontaa hyödyntämällä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Ovet auki musiikille (MU03)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun monikulttuuriseen musiikkitarjontaan. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Kurssin voi suorittaa myös projektina.

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU04)

Vantaan lukiokoulutus

Tutustutaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja mediatarjontaan. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa.

Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Kurssin voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Musiikkiprojekti (MUS05)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

6. Kuorokurssi (MUS06)

Sotungin lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii äänenkäytön ja kuorolaulun perustaitoja. Kurssilla lauletaan monipuolista ohjelmistoa. Opiskelija pääsee harjoittelemaan esiintymistä yhdessä muiden kuorossa laulavien opiskelijoiden kanssa koulun juhlissa ja tapahtumissa.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

7. Poplaulu (MUS07)

Sotungin lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tervettä äänenkäyttöä, jonka avulla hän voi kehittää laulutaitoaan. Kurssilla lauletaan monipuolista ohjelmistoa ja opetellaan laulamaan mikrofoniin. Kurssin aikana voidaan käydä konsertissa tai muussa musiikkitilaisuudessa.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

8. Bändikurssi (MUS08)

Sotungin lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii soittamaan monipuolista ohjelmistoa bändisoittimilla (kitara, basso, rummut, kosketinsoittimet) tai muilla valituilla soittimilla. Kurssin aikana muodostetaan harjoitusbändejä ja opetellaan bändityöskentelyn perusteita. Kurssin aikana voidaan käydä konsertissa tai muussa musiikkitilaisuudessa.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

9. Kitarakurssi (MUS09)

Sotungin lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii sointumerkeistä säestämistä kitaralla. Opetellaan soittamaan erilaisia säestysrytmejä eli komppeja. Kurssilla tutustutaan myös näppäilysoittoon soittamalla melodioita kitaratabulatuurista.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

10. Musiikkiteknologia (MUS10)

Sotungin lukio

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin tekemiseen tietokoneilla. Kurssilla harjoitellaan erilaisten musiikkiohjelmien käyttöä. Kurssin aikana voidaan toteuttaa projekti, jossa yhdistetään itse tehtyä musiikkia ja kuvamateriaalia.

Arviointi

Aktiivisesta osallistumisesta annetaan suoritusmerkintä

11. Ääni- ja valotekniikan kurssi 1 (MUS11)

Sotungin lukio

Ääni- ja valotekniikan kurssille osallistuvat muodostavat Sotungin lukion tekniikkaryhmän. Tekniikkaryhmä on mukana kaikissa koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan äänentoistoa tai valaistusta. Ryhmässä voi erikoistua ääni- tai valosuunnitteluun. Koulutuksia ja kokouksia pidetään tarpeen mukaan. Suoritusmerkintä.

12. Ääni- ja valotekniikan kurssi 2 (MUS12)

Ääni- ja valotekniikan kurssille osallistuvat muodostavat Sotungin lukion tekniikkaryhmän. Tekniikkaryhmä on mukana kaikissa koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan äänentoistoa tai valaistusta. Ryhmässä voi erikoistua ääni- tai valosuunnitteluun. Koulutuksia ja kokouksia pidetään tarpeen mukaan. Suoritusmerkintä.

13. Ääni- ja valotekniikan kurssi 3 (MUS13)

Sotungin lukio

Ääni- ja valotekniikan kurssille osallistuvat muodostavat Sotungin lukion tekniikkaryhmän. Tekniikkaryhmä on mukana kaikissa koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan äänentoistoa tai valaistusta. Ryhmässä voi erikoistua ääni- tai valosuunnitteluun. Koulutuksia ja kokouksia pidetään tarpeen mukaan. Suoritusmerkintä.

14. Muualla suoritetut musiikkiopinnot (MUS14)

Sotungin lukio

Muualla suoritettujen musiikkiopintojen hyväksiluettavuudessa noudatetaan SML:n (Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry.) ja KMO:n (Koulujen musiikinopettajat ry.) valtakunnallista yleissuositusta musiikkioppilaitoksissa suoritettujen musiikinkurssien hyväksiluettavuudesta lukioissa. Suoritusmerkintä.

15. Muualla suoritetut musiikkiopinnot (MUS15)

Sotungin lukio

Muualla suoritettujen musiikkiopintojen hyväksiluettavuudessa noudatetaan SML:n (Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry.) ja KMO:n (Koulujen musiikinopettajat ry.) valtakunnallista yleissuositusta musiikkioppilaitoksissa suoritettujen musiikinkurssien hyväksiluettavuudesta lukioissa. Suoritusmerkintä.

2.21. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataideopetuksen lähtökohtana on kulttuurisesti monimuotoinen todellisuus, jota tutkitaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Opiskelijoiden kokemukset, mielikuvitus, luova ajattelu ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle taideoppimiselle. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistetaan oppimalla vastaanottamaan, ymmärtämään ja uudistamaan traditioita. Opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataideopetuksessa havainnoidaan, tuotetaan, tulkitaan ja arvotetaan kuvia visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja hyödyntämällä. Opetuksessa syvennetään opiskelijan monilukutaitoa. Opiskelijat tutkivat kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä. Opetuksessa perehdytään erilaisiin taidekäsityksiin. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoiden omat kuvakulttuurit, ympäristön kuvakulttuurit ja taiteen maailmat, joita tutkitaan rakentamalla yhteyksiä niiden välille. Sisältöjä valitaan opiskelijoille merkityksellisistä ja vieraista kuvakulttuureista. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa perehdytään ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin, toimintatapoihin ja osallistumisen muotoihin.

Opetuksessa luodaan edellytyksiä työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijoita kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä. Opiskelijoiden kulttuurista osaamista syvennetään yhdessä museoiden ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Kuvataideopetus tarjoaa mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiselle sekä luo valmiuksia opiskelijan lukion jälkeisille opinnoille.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Kuvataiteessa huomioidaan Vantaan arvojen mukaisesti kestävää kehitystä tukevat toimintatavat. Kuvataide antaa työvälineitä innovatiivisen ajattelun kehittymiseen.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *syventää monilukutaitoaan ja kulttuurista osaamistaan kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa kehittämällä*
- *ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *harjaantuu tavoitteelliseen, teemalliseen ja prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön*
- *ymmärtää työskentelyyn sisältyvien aistinautintojen, tunteiden, kauneuden elämyksien ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle*
- *käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *soveltaa kuvallisen viestinnän keinoja osallistuessaan ja vaikuttaessaan kuvien avulla*
- *tulkitsee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja käsitteistöjä käyttäen*
- *tarkastelee taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *tutkii kuvailmaisussaan nykyisyyttä ja tulevaisuutta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen kursseilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista.

Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kuvat ja kulttuurit (KU01)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla hyödynnetään lähialueiden kulttuuripalveluja ja pääkaupunkiseudun läheisyyttä kulttuuripalvelujen tuottajana.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä, yhteistoiminnallisuutta ja uutta teknologiaa.

Hyväksyttyyn kurssisuoritukseen opiskelija osallistuu kuvataiteen sisältöjen tutkimiseen, suunnittelu- ja toteutusprosesseihin sekä osallistuu arviointikäytäntöihin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja*
- *käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja*
- *tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen*
- *ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *vaikuttaminen omissa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä*
- *erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot*
- *taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt*

2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU02)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla kiinnitetään huomiota erityisesti lähiympäristöön ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin ympäristön, muotoilun, arkkitehtuurin ja kestävän kehityksen näkökulmista. Opiskelumenetelmissä suositaan monipuolisuutta mukaan lukien TVT-työskentely osana kurssisuoritusta. Kurssilla käytetään monipuolisia tiedonhankintataitoja osana opiskelua.

Kurssilla hyödynnetään esimerkiksi reflektointia ja vertaisarviointia. Arviointi toimii oppimisen tukena kurssin ajan ja arviointikeskusteluja hyödynnetään sen työkaluna.

Hyväksytyn kurssin suorittaminen vaatii suunnittelu- ja toteutusprosesseja sekä arviointiin osallistumista.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen*
- *tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.*

Keskeiset sisällöt

- *ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot*
- *ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot*
- *luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Osallisena mediassa (KU03)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla opiskellaan eri medioiden kuvallisia suunnitteluprosesseja ja niiden tuottamia merkityksiä. Opiskelija tutustuu kuvallisen vaikuttamisen keinoihin ja kriittiseen ajatteluun.

Opetuksessa hyödynnetään opetusmenetelmiä monipuolisesti ja yhteistyötä tehdään esimerkiksi alueella toimivia media-alan toimijoiden kanssa. Kurssilla perehdytään digitaalisen kuvan tuottamiseen ja TVT-työskentelyyn.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii median yhteyksiä muihin ympäristöihin, omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan syventäen*
- *tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *osallistuu ja vaikuttaa mediaympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina*

- *median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen tuottamisen lähtökohtana*
- *median käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *mediaesitysten tulkinnan keinot*
- *median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

4. Taiteen monet maailmat (KU04)

Vantaan lukiokoulutus

Kurssilla hyödynnetään lähialueiden taidemuseotarjontaa ja kulttuuritapahtumia.

Monipuoliset opetusmenetelmät antavat opiskelijalle valmiudet ymmärtää taiteen ja kulttuurin kehitystä historiallisena jatkumona. Monilukutaito on osa kurssin sisältöä ja tutkiva ote toimii tiedonhankinnan välineenä. Opiskelija laajentaa omaa tietämystään vertaisoppimalla.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen*
- *tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä*
- *tutkii omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ilmiöitä kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *ymmärtää taiteen merkityksen rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä, omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettu kuvataide*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut taiteen tulkinnan keinot*
- *taiteen ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Maalaus (KUS05)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

• harjoittelee havainto- ja ilmaisukykyä sekä suhde- ja muototajua

• perehtyy erilaisiin maalaustekniikoihin, tyylisuuntiin ja – kausiin sekä väriin sommittelukeinona sekä värien käyttöön tilan ja tunnelman luojana

• osaa soveltaa oppimaansa kuvallisessa työskentelyssä ja löytää itselleen mielekkään tavan tuottaa teoksia maalaamalla

Keskeiset sisällöt

• eri maalaustapojen käyttö monipuolisesti sekä kokeilut ennakkoluulottomasti eri tekniikoilla

sekä eri tekniikoita yhdistellen

• perehdytään maalaustaiteen tyylisuuntiin, - kausiin ja teemoihin maalaamisen keinoin

• opiskelijan persoonallisen kuvailmaisun vahvistaminen

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

6. Rakentelu ja keramiikka (KUS06)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

• syventää tietojaan rakentelun ja keramiikan perustekniikoista ja harjaantuu käyttämään niitä omassa taiteellisessa ilmaisussaan

• tutustuu kolmiulotteisen rakentelun ja muotoilun teemoihin kuvataiteessa

• syventää muotoon, materiaaliin ja tilaan pohjautuvaa suunnittelutaitoa

• kehittää kolmiulotteisen muodon kautta tapahtuvaa kuvallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

• työstää erilaisia kolmiulotteisia rakentelu- ja muotoilutöitä eri teemojen, kulttuurien, aikakausien ja taidesuuntausten pohjalta

• erilaisten rakentelumateriaalien monipuolinen käyttö

• keramiikan perustekniikat, -värien ja lasitteiden käyttö keramiikassa sekä keramiikkaan kuuluva raakapoltto ja lasituspoltto

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

7. Piirustus (KUS07)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee havainto- ja ilmaisukykyä sekä suhde- ja muototajua
- perehtyy erilaisiin piirtämisen tekniikoihin ja tapoihin
- osaa soveltaa oppimaansa kuvallisessa työskentelyssä ja löytää itselleen mielekkään tavan tuottaa teoksia piirtämällä, jolloin persoonallisen kuvailmaisu vahvistuu

Keskeiset sisällöt

- eri piirtimien ja piirustustekniikoiden käyttö monipuolisesti sekä kokeilut eri tekniikoilla
- perehdytään kuvataiteen eri teemoihin piirtämisen keinoin

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

8. Taidetta, tunnetta ja toimintaa (KUS08)

Sotungin lukio

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy taiteen monipuoliseen kenttään ja ilmiöihin ja laajentaa omaa ilmaisuaan
- kokeilee ennakkoluulottomasti erilaisia tekniikoita ja tekniikoiden yhdistelyä omassa työskentelyssään

Keskeiset sisällöt

- omien teosten suunnittelu, työstäminen ja arviointi eri teemojen ja taiteen ilmiöiden pohjalta

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

2.22. Opinto-ohjaus

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä asioita, jotka ovat jaettavissa muiden opiskelijoiden kanssa ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa lukio-opinnoissa, urasuunnittelussa ja elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Opinto-ohjauksessa rohkaistaan nuorta käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa aktiivisesti opinto- ja urasuunnittelun välineenä. Opiskelijaa kannustetaan etsimään tietoa jatko-opiskelu- ja työmahdollisuuksista Suomessa ja ulkomailla. Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla.

Opetuksen tavoitteet

Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä kansanopistojen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjontaan.

Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksella tuetaan yksilön itsetuntemusta ja vahvuuksien tunnistamista. Vantaalaisten lukioiden opinto-ohjauksessa tehdään yhteistyötä korkea-asteen oppilaitosten ja muiden jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten kanssa. Vantaalaiset lukiot tekevät aktiivista yhteistyötä kehittäessään ja toteuttaessaan jatko-opintoihin ohjausta. Työelämän ja yrittäjyyden tuntemusta sekä työnhakutaitoja vahvistetaan asiantuntijavieraiden, yritysvierailujen, kesätyöportfoliokurssin ja alumnitoiminnan avulla. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen kanssa. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijaa laatimaan ja päivittämään opinto- ja urasuunnitelmiaan aktiivisesti koko lukion ajan.

Arviointi

Vantaan lukiokoulutus

Opinto-ohjauksen pakolliset ja soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opinto-ohjauksen kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kurssin alussa sovittujen kurssisuoritteiden tekemistä ja aktiivista osallistumista tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn. Opinto-ohjauksen tavoitteena on itsearvioinnin kehittyminen. Vertaisarviointia voidaan hyödyntää luokkamuotoisessa ja pienryhmätyöskentelyssä. Opiskelija saa jatkuvaa palautetta edistymisestään.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minä opiskelijana (OP01)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisten lukioiden toimintakulttuurit määrittelevät opinto-ohjauksen OP1-kurssin toteutustavat. Toteutustapoina voivat olla esimerkiksi luokkamuotoinen opetus, pien- tai vertaisryhmät, henkilökohtainen ohjaus, teemapäivät, infotilaisuudet, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. OP1-kurssin toteuttamisessa voidaan hyödyntää lukion muiden toimijoiden asiantuntemusta sekä ulkopuolisia asiantuntijoita.

OP1-kurssi suoritetaan suomenkielisissä lukioissa ensimmäisen lukiovuoden aikana.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon*
- *harjaantuu lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin sekä omien vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden kartoittamiseen liittyvissä keskeisissä tiedoissa ja taidoissa*
- *pohtii elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.*

Keskeiset sisällöt

- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelu; henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja ylioppilastutkintosuunnitelma*
- *jatko-opintojen pohtiminen ja ammatillinen suuntautuminen; jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja sen kehittäminen*
- *elämänhallintataidot*
- *oman oppimisen arviointi*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, sähköiset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

2. Jatko-opinnot ja työelämä (OP02)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalaisten lukioiden toimintakulttuurit määrittelevät opinto-ohjauksen OP2-kurssin toteutustavat. Toteutustapoina voivat olla esimerkiksi luokkamuotoinen opetus, pien- tai vertaisryhmät, henkilökohtainen ohjaus, teemapäivät, infotilaisuudet, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. OP2-kurssi suositellaan suoritettavaksi OP1-kurssin jälkeen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan*
- *perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle*
- *tutustuu toisen ja korkea-asteen erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin sekä muuhun koulutustarjontaan*
- *lisää työelämätaitojaan sekä syventää työelämätuntemustaan.*

Keskeiset sisällöt

- *jatko-opintomahdollisuudet Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous, muuttuva ja monimuotoinen työelämä*
- *yrittäjyys*
- *työelämä- ja työnhakutaidot*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen*
- *henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikalliset soveltavat kurssit

3. Ryhmänohjauksen kurssi (OPS03)

Sotungin lukio

Ryhmänohjausta järjestetään ryhmän kotiluokassa kerran viikossa kalenteriin merkittyinä aikoina. Ryhmänohjaaja tiedottaa ryhmäänsä koulunkäyntiin liittyvistä asioista ja seuraa opiskelujen etenemistä. Ryhmänohjauksen aikana järjestetään myös koko koulun yhteisiä tapahtumia mm.

luentoja, konsertteja sekä ryhmien välisiä liikuntatapahtumia. Kurssin suoritusmerkintä kolmannen vuoden päätteeksi perustuu aktiiviseen mukanaoloon.

4. Kesätyöportfolio (OPS04)

Sotungin lukio

Kurssin aikana työskentelet valitsemassasi kesätyöpaikassa vähintään kahden viikon ajan. Opinto-ohjaaja ohjeistaa kurssin suorittamiseen liittyvät tehtävät toukokuussa ennen kesälomaa. Tehtävinä on mm. työhakemuksen tekeminen, ammattilaisen haastattelu sekä oppimispäiväkirjan pitäminen. Kurssin suorittamiseen liittyy myös opinto-ohjaajan henkilökohtainen tapaaminen. Kurssin osia voidaan hyödyntää myös muiden opinto-ohjauksen kurssisuoritusten täydentäjänä.

5. Opinto-ohjauksen korvaava kurssi (OPS05)

Kurssi voidaan hyväksilukea muualla suoritetuista ohjaukseen liittyvistä opinnoista. Kurssi voidaan myös räätälöidä opiskelijan tarpeen mukaan. Kurssin sisällöt ovat jatko-opiskeluun, työelämään ja itsetuntemukseen liittyviä teemoja.

2.23. Teemaopinnot

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen. Teemaopintojen tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu etsimään eri tieteen- ja taiteenalojen keskeisten käsitteiden ja näkökulmien välisiä yhteyksiä ja muodostaa niiden pohjalta kokonaisuuksia*
- *hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja*
- *hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta*
- *soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologisia taitojaan käytännön toiminnassa*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä.*

Arviointi

Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden käytöstä. Teemaopintojen arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Monitieteinen ajattelu (TO01)

Sotungin lukio

TO01DRA Tutkiva oppiminen draamallisin keinoin

Kurssin tavoitteena on tutkia jotain ajankohtaista ilmiötä draamallisin keinoin. Ilmiötä lähestytään jonkin oppiaineen näkökulmasta ja samalla eläydytään tähän maailmaan eri rooleista käsin. Asiantuntijuuteen johdattelee ilmiöstä kiinnostunut aineenopettaja ja työskentelyn toteuttaa draamapedagogi. Opiskelija oppii jäsentämään ajatuksiaan draaman kokemusta reflektoiden. Kurssilla syntyviä tuotoksia on mahdollista käyttää koulun yhteisissä tapahtumissa. Ryhmätyöskentely ja yhteisöllisyys ovat keskeisessä asemassa kurssilla.

TO01STR Stressinhallinta

Kurssin perusteemoja ovat stressin tunnistaminen ja sen hallinta. Opiskeltavat asiat soveltuvat laajasti ihmisen elämänhallintaan ja niitä voi hyödyntää myöhemminkin elämän eri alueilla kuten työ - ja perhe – elämässä. Kurssi toteutetaan ilmiölähtöisesti ja kurssin sisällöt nousevat vähintään kahden eri oppiaineen tiedetaustasta. Monipuolisilla menetelmillä haastetaan opiskelijaa luovaan ajatteluun. Kurssin aikana opiskelijan on mahdollista jäsentää ajatteluaan ja toteuttaa itseään eri taiteenaloja hyödyntäen.

TO01DEK Rikoksen poluilla - dekkarikirjallisuuden klassikoista Nordic noiriin

Kurssilla tutustutaan eurooppalaiseen dekkarikirjallisuuteen tai –sarjoihin kirjallisuuden ja kielen näkökulmista. Opiskelija oppii analysoimaan teoksia lajityyppinsä edustajina ja osana oman kielialueensa yhteiskuntaa. Vierailtavina ja tutkittavina kohdemaina ovat vuorotellen Ruotsi ja Iso-Britannia/Yhdysvallat.

TO01TEK Tekniikka ja talous – mallia Saksasta

Kurssin tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia kehittää monitieteellisestä näkökulmasta uusia ideoita suomalaisen talouden ja tekniikan aloille. Taustatutkimuksen ja uuden luomisen lähteenä ja mallina käytetään saksalaisen talousajattelun ja teknisen osaamisen saavutuksia. Kurssin aikana tutustutaan Saksaan taloudellisena ja teknisenä mallina ja innoittajan tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksi käyttäen sekä Saksaan suuntautuvan kurssimatkan avulla. Saksan kielen, kulttuurin ja yhteiskuntatiedon opinnot nivotaan luontevaksi osaksi kurssia. Yhteistyö suomalaisten ja saksalaisten yritysmaailman tahojen kanssa mahdollistaa uusien ajatusten testaamisen ja kehittelyn sekä riittävän materiaalisen ja tiedollisen tuen kurssin monipuoliseksi läpiviemiseksi.

TO01MAR Matka Marsiin

Opiskelijat tutkivat ja suunnittelevat matkan Marsiin. Fyysiset, tekniset ja psyykkiset haasteet huomioivassa suunnitelmassa yhdistyvät useat eri oppiaineet, viimeaikainen tieteellinen tutkimus ja ihmiskunnan aiemmat kokemukset avaruusmatkailusta.

TO01TER Terveys ja vaikuttaminen

Terveys, hyvinvointi ja ihmisoikeudet sekä niihin liittyvät ilmiöt ja kysymykset ovat kurssin keskeisiä teemoja. Aiheita tarkastellaan äidinkielestä ja kirjallisuudesta tuttujen vaikuttamisen keinojen avulla. Ilmiöitä voidaan tarkastella esimerkiksi video- ja elokuva-analyysien, mainonnan, haastattelujen ja kirjallisuuden avulla. Tavoitteena on tehdä terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä tuotos yhdessä toisten kanssa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonalaa laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen. Kurssin keskeiset sisällöt valitaan vähintään kahdesta eri oppiaineesta tai aihekokonaisuudesta.

2. Tutkiva työskentely teknologialla (TO02)

Sotungin lukio

TO02LII Liikunta- ja hyvinvointiteknologia

Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa hyvinvointiin, liikuntaan tai urheiluun liittyvän projektin. Tutkimuskohteina voi olla terveys, liikuntataidot, fyysiset ominaisuudet tai esimerkiksi pelitaktiikat.

Valittuja ilmiöitä tutkitaan esimerkiksi videoanalyysin, kuvien, mitta-antureiden ja tilastoanalyysin avulla. Kurssin työskentelyssä hyödynnetään terveys- ja liikuntatietojen ja taitojen lisäksi esimerkiksi fysiikan, matematiikan ja tietotekniikan tietoja ja taitoja.

TO02ROB Robotiikka

Robotiikkakurssilla opiskellaan ohjelmointia ja elektroniikkakomponenttien käyttöä rakentamalla ensin virtapiirejä ja sitten robotteja. Tavoitteena on oppia ymmärtämään yksinkertaisten ohjelmoitavien elektronisten laitteiden toimintaa. Kurssilla suunnitellaan ja rakennellaan erilaisia laitteita yksin tai pienissä ryhmissä. Osallistuminen ei vaadi mitään ennakkotietoja. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.

3. Osaaminen arjessa (TO03)

Sotungin lukio:

TO03KV Kansainvälinen toiminta - Sotungista maailmalle

Kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelijat työskentelevät erilaisissa kansainvälisissä projekteissa kulloisenkin projektin teeman mukaan. Kurssi antaa mahdollisuuden syventää opiskelijoiden kielitaitoa, kulttuurien tuntemusta ja kehittää heidän yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojaan.

TO03RAN Vaihtoprojekti ranskalaisen lukion kanssa

Projektissa tutustutaan Ranskan ja Suomen koulu- ja yhteiskuntajärjestelmiin sekä vertaillaan maiden kulttuureita ja toimintatapoja. Majoittuminen molemmissa maissa tapahtuu isäntäperheissä ja opiskelijat käyvät koulua vieraalla kielellä.

TO03RUO Vaihtoprojekti ruotsalaisen lukion kanssa

Projektissa tutustutaan Ruotsin ja Suomen koulu- ja yhteiskuntajärjestelmiin sekä vertaillaan maiden kulttuureita ja toimintatapoja. Majoittuminen molemmissa maissa tapahtuu isäntäperheissä ja opiskelijat käyvät koulua vieraalla kielellä.

TO03ENG Vaihtoprojekti englantilaisen lukion kanssa

Projektissa tutustutaan Ison-Britannian ja Suomen koulu- ja yhteiskuntajärjestelmiin sekä vertaillaan maiden kulttuureita ja toimintatapoja. Majoittuminen molemmissa maissa tapahtuu isäntäperheissä ja opiskelijat käyvät koulua vieraalla kielellä.

TO03USA American studies – Yhdysvaltojen kulttuurikurssi

Projektissa tutustutaan Yhdysvaltojen ja Suomen koulu- ja yhteiskuntajärjestelmiin sekä vertaillaan maiden kulttuureita ja toimintatapoja. Majoittuminen molemmissa maissa tapahtuu isäntäperheissä ja opiskelijat käyvät koulua vieraalla kielellä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Vapaaehtoistoiminnan, työelämän, liikennekasvatuksen tai kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelija saa tilaisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä. Hän saa mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

2.24. Lukiodiplomit

Lukion opetussuunnitelmassa määriteltäviin soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomi ilmentää opiskelijan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä omaehtoista harrastuneisuutta.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa aineessa ja aineryhmässä. Opetushallitus antaa ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Opetuksen tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.*

Arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on

monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan aineessa tai aineryhmässä osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Kuvataiteen lukiodiplomi (KULD2)

Sotungin lukio:

Kuvataiteen lukiodiplomi suoritetaan kolmannen opiskeluvuoden alussa, kun vähintään neljä kuvataiteen kurssia on suoritettu,

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

2. Liikunnan lukiodiplomi (LILD4)

Sotungin lukio:

Liikunnan lukiodiplomikurssi suoritetaan 3. lukuvuonna. Lukiodiplomin avulla opiskelija osoittaa liikunnallista kykyään, erityisosaamistaan sekä harrastuneisuutta ja yhteistyötaitoja liikunnassa. Diplomin voi tehdä kuka tahansa liikkumisesta innostunut opiskelija. Diplomista saa lisäpisteitä hakeutuessaan liikunta- tai opetusalalle, lisäksi siitä saa erillisen todistuksen arvosanoineen ja kurssimerkinnän. Lukiodiplomikursseille voi osallistua, kun on suorittanut tai tulee suorittamaan vähintään neljä liikunnan kurssia. Urheiluvalmennuskursseja ei sisällytetä näihin neljään kurssiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

3. Median lukiodiplomi (MELD5)

SOTUNGIN LUKIO:

Median diplomi suoritetaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan. Median lukiodiplomin tavoitteena on edistää opiskelijan monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä. Lisäksi edellytetään informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja

jäsentelyn taitoa, mediasuhteen pohdintaa ja median toimintaympäristön hahmottamista. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Median lukiodiplomi on portfolion ja mediaesityksen muodostama kokonaisuus.

4. Musiikin lukiodiplomi (MULD6)

Sotungin lukio:

Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen tai näitä vastaavat taidot, jotka opiskelija on suorittanut muualla kuin lukiossa. Näiden suoritusten lisäksi opiskelija voi valita lukiodiplomikurssin, jolla kootaan näytesalkku tai viimeistellään näyte- tai projektityö. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja #toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja #toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

5. Teatterin lukiodiplomi (TELD8)

Sotungin lukio:

Teatterin diplomi suoritetaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

2.25. Urheiluvalmennus

Opetuksen tavoitteet

Sotungin lukio

Urheiluvalmennuksen yleiset tavoitteet

Urheiluvalmennus edistää liikunnallista elämäntapaa ja elämänhallintataitoja. Urheiluvalmennuksessa luodaan kannustava ja kehitysmyönteinen ilmapiiri, joka tukee opiskelijoiden tavoitteita ja motivaatiota urheilussa.

Urheiluvalmennuksessa painotetaan yleis- ja lajitaitojen kehittymistä.

Urheilija ymmärtää harjoittelun, levon ja ravinnon merkityksen omassa kehityksessään.

Urheilijaa ohjataan ajankäytön hallintaan ja itsenäisyyteen niin urheilussa, opiskelussa kuin sosiaalisessa elämässä.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Koripallovalmennus (VALKP)

Sotungin lukio

Valmennusryhmän toiminta tukee seurassa tapahtuvaa harjoittelua.

Koko lukuvuoden pääpaino on henkilökohtaisten perus- ja pelitaitojen kehittämisessä.

Valmennustunneilla oheisharjoittelu on lajia tukevaa nopeus-, ketteryys- ja voimaharjoittelua.

2. Salibandyvalmennus (VALSB)

Sotungin lukio:

Valmennusryhmän toiminta tukee seurassa tapahtuvaa harjoittelua.

Koko lukuvuoden pääpaino on perus- ja pelitaitojen kehittämisessä. Valmennustunneilla perehdytään myös oheisharjoitteluun ja sen perusteisiin: koordinaatio, liikkuvuus, lajikuntopiirit.

Yksittäisten harjoitusten tai otteluiden sisällä pelaajia ryhmitellään erilainen taitotaso ja harjoittelutausta huomioiden.

3. Uintivalmennus (VALUI)

Sotungin lukio:

Valmennusryhmän harjoittelu tukee seurassa tapahtuvaa harjoittelua.

Pääpaino lukuvuoden harjoittelussa on fyysisten ominaisuuksien ja uinnissa tarvittavien perusvalmiuksien kehittämisessä ja vahvistamisessa.

Yksittäisen harjoituksen sisällä harjoittelu jakautuu uimarin tausta, laji ja matka huomioiden tarpeen mukaan.

4. Yleisurheiluvalmennus (VALYU)

Sotungin lukio:

Valmennusryhmän toiminta tukee seurassa tapahtuvaa harjoittelua.

Pääpaino lukuvuoden harjoittelussa on fyysisten ominaisuuksien ja yleisurheilussa tarvittavien perusvalmiuksien kehittämisessä ja vahvistamisessa. Erityinen lajikohtainen harjoittelu tekniikoineen tehdään seuroissa.

Lajivalmennustunneilla annetaan tietoja ja taitoja vammojen ehkäisyyn. Valmentajan ja urheilijan jatkuva vuorovaikutus on tärkein psyykkisen valmentamisen väline.

5. Yleisvalmennus (VALYR)

Sotungin lukio:

Yleisvalmennusryhmään kuuluvat ne urheilijat, joilla ei ole omaa lajivalmennusryhmää koulussamme. Ensimmäisen jakson aikana kartoitetaan jokaisen urheilijan lajin vaatimukset, suunnitellaan lajia tukevat harjoitussisällöt koulun valmennustunneille ja tutustutaan harjoituspaikkoihin. Jokaisen urheilijan kanssa tehdään henkilökohtainen harjoitussuunnitelma, joka laaditaan yhteistyössä heidän omien valmentajiensa ja/tai koulun valmentajien kanssa. Koulun valmentajat ohjaavat ja tukevat suunnitelman toteuttamista valmennustunneilla. Kaikissa jaksoissa huomioidaan urheilijan harjoittelu- ja kilpailukaudet. Koulun valmentajien ja urheilijan yhteisellä sopimuksella urheilijan on mahdollista tehdä osa harjoittelustaan myös muuna kuin koulun valmennustuntien aikana, jolloin hän pitää harjoittelustaan päiväkirjaa.

6. Jalkapallovalmennus (VALJP)

Sotungin lukio

Valmennusryhmän toiminta tukee seurassa tapahtuvaa harjoittelua.

Koko lukuvuoden pääpaino on perus- ja pelitaitojen sekä fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä.

Valmennustunneilla oheisharjoittelun pääpaino on lajinomaisessa voima- ja nopeusharjoittelussa ja liikkuvuuden kehittämisessä.

Yksittäisten harjoitusten tai otteluiden sisällä pelaajia ryhmitellään erilainen taitotaso ja harjoittelutausta huomioiden.

7. Jääkiekkovalmennus (VALJK)

Sotungin lukio

Valmennusryhmän toiminta tukee seurassa tapahtuvaa harjoittelua

Koko lukuvuoden pääpaino on henkilökohtaisten perus- ja pelitaitojen kehittämisessä.

Valmennustunneilla perehdytään lajin oheisharjoitteluun ja sen perusteisiin. Harjoittelun painopistealueet on jaettu opiskelujaksoittain. Yksittäisten harjoitusten tai otteluiden sisällä pelaajia ryhmitellään erilainen taitotaso ja harjoittelutausta huomioiden.

2.26. Muut paikalliset kurssit: tietotekniikka, teatteri-ilmaisu, kansainvälisyys ja tutortoiminta

Sotungin lukiossa tarjotaan kursseja tietotekniikassa, teatteri-ilmaisussa, kansainvälisyydessä ja tutortoiminnassa.

Oppiaineen tehtävä

Sotungin lukio

Tietotekniikka:

Tietotekniikan oppimisen tavoitteena on harjoitella tieto- ja viestintätekniikan taitoja.

Teatteri-ilmaisu:

Teatteri-ilmaisun tavoitteena on vahvistaa omaa teatteri-ilmaisua.

Kansainvälisyys:

Kansainvälisyyden kursseilla tavoitteena on tutustua vieraisiin kieliin ja kulttuureihin.

Tutortoiminta:

Tutortoiminnan tavoitteena on tukea lukion aloittavia opiskelijoita.

Paikalliset syventävät kurssit

Korkeakouluopintoihin tutustuminen (KOR1)

Tavoitteet

Korkeakouluopintojen keskeisenä tehtävänä on kehittää opiskelijan jatko-opintovalmiuksia, parantaa opiskelijan edellytyksiä tehdä jatko-opintoja koskevia valintoja sekä edistää siirtymistä lukiokoulutuksesta korkeakouluopintoihin.

Kurssin tavoitteena on, että

- opiskelijasaa tietoa korkeakouluopinnoista ja niissä tarvittavista valmiuksista
- tutustuu korkeakouluopintojen käytänteisiin
- kehittää jatko-opinnoissa tarvittavia tietoja ja taitoja
- laajentaa osaamistaan valitsemastaan tieteenalasta
- kehittää itsetuntemuksen, päätöksenteon ja elämäsuunnittelun taitoja
- harjoittelee sitoutumista itsenäiseen, suunnitelmalliseen opiskeluun
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan

Keskeiset sisällöt

Opiskelija tutustuu korkeakouluopintoihin suorittamalla yliopisto-opintoihin tai ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvia kursseja lukioaikana. Kurssin sisällöt määrittyvät suoritettavien korkeakouluopintojen mukaisesti.

Arviointi

Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opiskelija tuo oppilaitokseen todistuksen suorittamistaan korkeakouluopinnoista. Korkeakouluopinnoista myönnettävien lukiokurssien määrä arvioidaan tapauskohtaisesti suoritettujen opintojen laajuuden perusteella. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Paikalliset soveltavat kurssit

Kansainvälinen projekti 4 (KV04)

Opiskelijat osallistuvat johonkin kansainvälisyysprojektiin. Suoritusmerkintä.

Kulttuurimatka Ruotsiin (KV05)

Kulttuurimatka Ruotsiin. Kurssin tavotteena on tutustua ruotsalaiseen kieleen ja kulttuuriin sekä harjoitella suullista kielitaitoa. Suoritusmerkintä.

Nyytin elämäntaitokurssi (NYY1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteen on, että opiskelija

- löytää keinoja, joilla voi ylläpitää ja edistää omaa hyvinvointiaan, itsetuntemustaan ja itsestä välittämistä
- oppii tunnistamaan omia voimavarojaan ja tavoitteitaansaa uusia oivalluksia ja työvälineitä omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen ja opinnoissa jaksamiseensaa vertaistukea muilta opiskelijoilta hyvinvoinnin tukemiseen liittyvissä asioissa

Keskeiset sisällöt

Omien tarpeiden, arvojen, tavoitteiden ja unelmien tunnistaminen. Hyvän arjen perusta: ruokailu, uni, liikkuminen ja päivittäiset mukavat hetket. Stressi, ajanhallinta ja rentoutuminenAjatusten tunnistaminen ja niiden kanssa työskentely. Tunteiden tunnistaminen ja käsittely. Itsetuntemus ja itsetunto. Sosiaaliset suhteet ja taidot

Arviointi

Chat-keskusteluihin (6 x 1.5h) tai pienryhmätapaamisiin osallistuminen. Taustamateriaaleihin perehtyminen. Oppimispäiväkirjan kirjoittaminen

Kurssiin sisältyvät tehtävät hyväksytysti suorittamalla saa suoritusmerkinnän ½ lukiokurssista. Kurssi arvioidaan S-merkinnällä.

Peliohjelmointikurssi (ATS04)

Sotungin lukio

Kurssilla rakennetaan ja ohjelmoidan oma peli ilmaisella Unity – pelialustalla. Lisäksi voidaan käyttää muita ilmaisia ohjelmia, kuten 3D – piirto-ohjelmaa Blender. Kurssin tavoitteena on tuottaa jonkinlainen peli, animaatio tai demo. Arvioidaan: Suoritusmerkintä

1. Tietokoneen @-ajokorttikurssi (ATS01)

Sotungin lukio

Kurssi järjestetään 2. jaksossa. Kurssin tarkoituksena on suorittaa ns. kansalaisen @-kortti ja mahdollisesti laajentaa se A-ajokortiksi. Kansalaisen @-ajokortti käsittää 4 moduulia: Laitteisto ja tiedon hallinta, Internet ja sähköposti pakollisina sekä kaksi vapaasti valittavissa kuudesta jäljellä olevasta moduulista: Tekstinkäsittely, Taulukkolaskenta, Tietokannat, Kuvankäsittely, Esitysgrafiikka ja Verkkotyöskentely. A-ajokortti taas sisältää seitsemän eri moduulia ja siihen lasketaan mukaan jo @-ajokortissa olevat neljä moduulia. Näin ollen pakollisena täytyy ottaa @-ajokortin lisäksi Tekstinkäsittely, jos se ei siihen jo sisälly. Lisäksi vielä kaksi muuta moduulia em. vaihtoehdoista. Loppujen lopuksi siis vain yksi moduuli jää valitsematta. Kurssi suoritetaan osallistumilla tunneille ja tekemällä moduuleihin liittyviä harjoituksia. Kurssikirjan hankkiminen ei ole pakollista, mutta jos haluaa niin käytämme kirjaa: Tietotekniikan käyttötaito I Office 2010-ohjelmille - Lammi, Mäkelä, Docendo/WsoyPro/SanomaPro. Näyttökokeita suoritetaan tietyin aikavälein keskellä kurssia ja jos näyttökokeita pitää uusia niin se tapahtuu koeviikolla. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja lisäksi saa mahdollisesti opintokirjan/todistuksen suoritetusta kortista/ moduuleista.

2. Ohjelmointi (ATS02)

Sotungin lukio

Kurssi ATS01:n suoritus ei ole etukäteen välttämätön, kunhan hallitsee tietokoneen peruskäytön. Sisältö: Tutustutaan yleisesti ohjelmoinnin käsitteisiin ja rakenteisiin. Opitaan ohjelmoimaan jollain ohjelmointikielellä. Arvostelu: Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää säännöllistä läsnäoloa ja aktiivista työskentelyä kurssiin kuuluvissa oppilastöissä.

3. Rakenna Android sovellus (ATS03)

Kurssilla ei ole esitietovaatimuksena mitään aiempia kursseja. Kurssilla opitaan tekemään älypuhelimiin kehitettäviä appeja. Työkaluna käytetään Google-tilin alla pilvessä toimivaa MIT App Inventor 2 ohjelmaa. Appeja voi testata joko omalla Android puhelimella (sovellus MIT App inventor Companion), Samsung tabletilla tai ohjelmaan integroidulla emulaattorilla. Aluksi tehdään valmiin reseptin mukaan sovelluksia ja sitten voi tehdä joko yksin tai ryhmässä oman Android

sovelluksensa. Jos oikein innostuu niin voi tehdä oman tilin Google Play kauppaan ja rikastua omilla sovelluksillaan! Oppikirjan saa ilmaiseksi PDF-muodossa kurssihuoneesta.

4. Ilmaisutaidon kurssi (TEAS01)

Sotungin lukio

Ilmaisutaidon kurssilla harjoitellaan ilmaisun perustaitoja, kuten liikkumista, improvisaatiota, tekstien työstämistä rennossa ilmapiirissä.

5. Teatteri-ilmaisun kurssi 2 (TEAS02)

Sotungin lukio

Kurssi sijoittuu 1. jaksoon, jolloin aloitetaan uuden näytelmän valmisteleminen. Kurssilla rakennetaan rooleja, suunnitellaan näytelmän sisältöjä ja vahvistetaan esiintymistaitoja.

6. Teatteri-ilmaisun kurssi 3 (TEAS03)

Sotungin lukio

Kurssi sijoittuu 2. jaksoon, jonka aikana näytelmä hiotaan lopulliseen muotoonsa. Näytelmän eri osa-alueet, kuten lavastus, puvustus, tekniikka ja erilliset kohtaukset yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi.

7. Kansainvälinen projekti 1 (KV01)

Opiskelijat osallistuvat johonkin kansainvälisyysprojektiin.

8. Kansainvälinen projekti 2 (KV02)

Opiskelijat osallistuvat johonkin kansainvälisyysprojektiin.

9. World School (KV03)

Opiskelijat osallistuvat World School-seminaariin ja osallistuvat seminaarin sisältöjen toteuttamiseen opettajan kanssa sovittavilla tavoilla.

10. Tutorkurssi 1 (TUT01)

Kurssilla harjoitellaan tutorin roolia kevään kestävän koulutusjakson ajan. Kesällä ja syksyllä otetaan uudet opiskelijat vastaan. Tutorit vetävät tutustumispäivän ja auttavat opiskelijoita sopeutumaan uuteen kouluun.

11. Tutorkurssi 2 (TUT02)

Tutorien joukosta valitaan muutama kouluttamaan ja ohjaamaan tulevien tutorien työtä.

2.27. Taiteiden väliset kurssit

Taiteiden väliset kurssit ovat eri taiteenaloja yhdistäviä opintoja. Kurssien tehtävänä on laajentaa ja eheyttää musiikin, kuvataiteen ja opetussuunnitelmassa päätettävien mahdollisten muiden taideaineiden opetusta. Taiteiden väliset kurssit tarjoavat mahdollisuuksia laaja-alaisille ja

teemallisille kokonaisuuksille perustuvalle taideoppimiselle. Opinnot vahvistavat kulttuurisen tiedon ymmärtämistä ja arvottamista omassa elämässä. Kursseilla tuotetaan ja tulkitaan kulttuuria eri taiteenaloille ominaisilla tutkimisen tavoilla. Opintojen tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden toimijuutta ja osallisuutta omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Taiteiden väliset opinnot luovat mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiselle sekä yhteistyölle lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi päätöksellään tarjota opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä taiteiden välisiä kursseja. Mikäli lukio järjestää mahdollisuuden suorittaa taiteiden välisiä kursseja, niiden tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Taiteiden välisten kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kulttuurista osaamistaan taiteenalojen välisiä yhteyksiä hyödyntämällä*
- *tutkii itselle merkityksellisiä ilmiöitä ja teemoja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää ja soveltaa eri taiteen- ja tieteenaloilta hankkimaansa osaamista*
- *soveltaa eri taiteenaloille ominaisia tiedon tuottamisen tapoja ja niiden yhdistelmiä*
- *kehittää osaamistaan taiteenaloille ominaisia työtapoja, teknologioita, työskentelyprosesseja ja opiskeluympäristöjä käyttämällä*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja yhteistoiminnallisesti ryhmän jäsenenä*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään kokemuksellisuutta, moniaistisuutta ja toiminnallisuutta hyödyntämällä.*

Arviointi

Opiskelijoille annetaan kurssilla kannustavaa, monipuolista ja ohjaavaa palautetta. Taiteiden välisen kurssin arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu tavoitteellisuuteen, suunnitelmallisuuteen ja tiedon tuottamiseen sekä taitojen soveltamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon osaamisen kehittyminen, työtapojen ja opiskeluympäristöjen käyttö, työskentelyprosessien eteneminen sekä toteutetut teokset, produktiot ja esitykset. Opiskelijoille annetaan palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden, materiaalien ja teknologioiden käytöstä.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Monitaiteellinen musiikkiprojekti (TA1)

Sotungin lukio:

Kurssi tarjotaan erilaisin painotuksin eri lukuvuosina. Kurssilla noudatetaan valtakunnallisia perusteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

2. Nykytaiteen keinoin (TA2)

Sotungin lukio:

Kurssi tarjotaan erilaisin painotuksin eri lukuvuosina. Kurssilla noudatetaan valtakunnallisia perusteita.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykytaiteelle ominaisin keinoin. Opiskelijat tutkivat kulttuurisia ilmiöitä eri taiteenalojen ilmaisun keinoja käyttämällä ja soveltamalla. Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijat syventyvät erilaisiin käsityksiin taiteen tehtävästä. Kurssilla tarkastellaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Taidetta käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona. Tutkittavat ilmiöt sekä käytettävät välineet, teknologiat ja ilmaisun keinot valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.

3. Taidetta kaikilla aisteilla: Suomi 100 (TA3)

Sotungin lukio

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu Suomen 100-vuotiseen kulttuurihistoriaan kuvataiteen ja musiikin keinoin. Kurssi toteutetaan projektina ja tuotokset ovat esillä itsenäisyysjuhlassa ja Suomi 100-teemaviikolla. Opiskelija voi valita kurssille kuvataide- tai musiikkipainotuksen. Kurssin vetävät kuvataide- ja musiikinopettaja yhdessä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja arvioimaan eri taiteenalojen ajankohtaisia toimintatapoja ja ilmiöitä. Kurssilla tarkastellaan taiteiden ja kulttuurien suhdetta sekä taiteen merkityksiä omassa elämässä, yhteiskunnassa ja maailmassa. Opiskelijoille merkityksellisiä teemoja ja aihepiirejä tutkitaan eri taiteenalojen keinoin ja niitä yhdistellen. Kurssi toteutetaan vähintään kahden taiteenalan välisenä kokonaisuutena. Kurssin keskeisiä sisältöjä voidaan valita myös aihekokonaisuuksista.

Muutokset Sotungin lukion opetussuunnitelmaan 24.10.2018

Lisätty soveltaviin kursseihin tieto: ”Suoritusmerkintä” kurssin arvioinnista, jos se puuttui.

Muutetut kurssit:

ÄIS12 Mediatiimi -> ÄIS12 Mediataitojen kurssin nimi ja kuvaus muuttunut

RUBS19 Det är dags att skriva -> RUBS19 Det är dags att skriva och lyssna, nimi muuttunut

MU01 Lisätty Vantaan lukiokoulutuksen osuus, joka puuttui.
MU02, MUS03, MUS04 Lisätty Vantaan lukiokoulutuksen osuus. Puuttui lause ”Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.”
MUS05 Lisätty otsikko ”Tavoitteet ja keskeiset sisällöt” ja lause arvioinnista.
MUS06, MUS07, MUS08, MUS09, MUS10. Muokattu tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi uusiksi.
MUS11-MUS15. Lisätty Sotungin lukio kuvauksen alkuun.

KUS05-KUS08 Muokattu tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi uusiksi.

Saksan kieli, B2 korjattu kohdasta Arviointi kirjoitusvirhe Vantaan lukikoulutus-> Vantaan lukiokoulutus

RUBS21 Kulttuurimatka Ruotsiin muutettu KV05 kurssiksi

Lisätty syventävä kurssi

KOR1 Korkeakouluopintoihin tutustuminen

Lisätty soveltavat kurssit

NYY1 Nyytin elämäntaitokurssi

ATS04 Peliohjelmointikurssi

KV04 Kansainvälinen projekti 4

Yleinen osio

Soveltavien kurssien luettelo:
Muutettu RUBS19 kurssin nimi
Lisätty ATS04 kurssi

14 § **Selvitys 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Vantaalla / SA-V**

VD/8641/12.00.00.02/2018

Tausta

Hallituksen tavoitteena on varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen niin, että tulevina vuosina mahdollisimman suuri osa viisivuotiaiden ikäluokasta olisi varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatus ehkäisee syrjäytymistä, tasaa lasten kotitaustaeroja, lisää koulutuksellista tasa-arvoa ja tukee kasvua, kehitystä ja oppimista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti kokeilun 5-vuotiaiden lasten maksuttomasta varhaiskasvatuksesta 1. elokuuta 2018. Kunnat saivat hakea valtionavustusta maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen järjestämiseen 5-vuotiaille lapsille. Kokeiluun on varattu yhteensä 5 miljoonaa euroa, joka kattaa n. 20 % viisivuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen toteutuneista asiakasmaksutuottojen menetyksistä. Kokeilun tavoitteena on selvittää, miten maksuttomuus vaikuttaa 5-vuotiaiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumiseen ja vanhempien työssäkäyntiin. Lisäksi selvitetään kustannusvaikutuksia kunnille sekä pedagogiikan kehittämistarpeita suhteessa esiopetukseen.

5-vuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun osallistuu ensimmäisessä vaiheessa 19 kuntaa, joissa on yhteensä noin 12 400 viisivuotiasta lasta eli noin 20 prosenttia vuonna 2013 syntyneistä lapsista. Kokeilussa 5-vuotiaille lapsille tarjotaan 20 viikkotuntia maksutonta varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen maksuttomuuskokeilua on tarkoitus jatkaa vuosina 2019–2020. Jatkoa koskeva avustushaku on suunniteltu avattavaksi syksyllä 2018.

Lisäksi opetushallitus laatii selvityksen kaksivuotisen esiopetuksen mahdollisesta toteuttamisesta. Selvitys tehdään yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja niiden kuntien kanssa, jotka ovat mukana 5-vuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilussa. Selvityksessä tarkastellaan, millaisia muutos- ja kehittämistarpeita kaksivuotinen esiopetus edellyttäisi lasten näkökulmasta. Lisäksi selvitetään, millaisia kansallisia lainsäädännön ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin liittyviä muutostarpeita nousee esille. Selvityksessä arvioidaan myös, mitä muutokset edellyttäisivät paikalliselta päätöksenteolta.

Vantaa ei hakenut opetus- ja kulttuuriministeriön 5-vuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen toteuttamiseen tarkoitettua määrärahaa vuonna 2018. Perusteluna oli mm. se, että määräraha on valtakunnallisesti pieni. Jo yhden suuren kaupungin 5-vuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun kustannukset ovat valtakunnallisen määrärahan suuruiset. Vantaa palautti 1.8.2018 kokoaikaisen varhaiskasvatusoikeuden sille tasolle, mikä se oli ennen 1.8.2016. Muutos oli suuri ja voi aiheuttaa sekaannusta lapsiperheille palvelujärjestelmän ja asiakasmaksujen suhteen. Tästä syystä arvioitiin, että 5- vuotiaiden lasten maksuton varhaiskasvatuskokeilu olisi tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa, kun varhaiskasvatusoikeuden muutostyö on saatu vakiinnutettua.

Nykytilanne Vantaalla

Vantaalla varhaiskasvatuspalvelut tavoittavat jo tällä hetkellä suurimman osan viisivuotiaista lapsista. Vuoden 2017 lopussa Vantaalla oli yhteensä 2 628 viisivuotiasta lasta. 5-vuotiaiden ikäluokasta varhaiskasvatukseen osallistui 93,4 % (2 454 lasta). Suurin osa 5-vuotiaista (2 290 lasta) oli kunnallisissa tai yksityisissä päiväkodeissa ja 21 lasta oli perhepäivähoidossa. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui

143 kotihoidon tuella olevaa 5-vuotiasta lasta. Viisivuotiaista lapsista 174 (6,6 %) ei ollut minkään palvelun piirissä. Arviolta 251 viisivuotiasta lasta tulisi päiväkoteihin maksuttoman varhaiskasvatuksen myötä ja arviolta 2,5 % jäisi edelleen tulematta varhaiskasvatukseen (66 lasta).

Asiakasmaksut ovat varhaiskasvatuksessa alentuneet viime vuosina huomattavasti. Asiakasmaksuja muutettiin viimeksi 1.8.2018 siten, että pieni - ja keskituloisilta perittäviä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetiin. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 50 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Näiden lisäksi Vantaalla alennettiin 20 tunnin varhaiskasvatuksen ja luotiin uusi maksuporras 20t –25t /vko varhaiskasvatukseen. Vantaalla 32 % asiakkaista ei maksa tällä hetkellä lainkaan asiakasmaksua, kun vuotta aikaisemmin vastaava osuus oli 23 %.

Muutoksen vaikutusten arviointia

Maksuttoman varhaiskasvatuksen myötä päiväkoteihin tulisi arviolta 251 uutta 5-vuotiasta lasta. Varhaiskasvatuspalvelujen sisällä kotihoidon tuelta ja kerhoista siirtyisi noin 143 lasta päiväkoteihin. Kerhotoimintaan osallistuminen Vantaalla on maksutonta, mutta sitä ei järjestetä joka päivä. Maksuttomaan varhaiskasvatukseen kuuluisi myös lämmin ateria. Lapsista, jotka eivät käytä tällä hetkellä varhaiskasvatuspalveluita, siirtyisi arviolta 108 lasta päiväkoteihin. Palvelujen ulkopuolelle jäisi edelleen noin 2,5 % lapsista (66 lasta). Tilojen riittävyys tulisi selvittää alueellisesti ja varautua mahdolliseen lisätilojen tarpeeseen.

Lain mukaan kotihoidon tukea ei voi saada lapsesta, joka on kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tuen kuntalisän ehtoihin tulisi tehdä Vantaalla muutoksia, jotta kotihoidossa olevat viisivuotiaat osallistuisivat varhaiskasvatukseen.

Tällä hetkellä Vantaa-lisää maksetaan 10kk–1v5kk ikäisestä perheen nuorimmasta lapsesta 215€/kk. Tuen saannin ehtona on, että perheen kaikki lapset hoidetaan kotona. Nykyistä ehtoa tulisi muuttaa siten, että 5-vuotiaat lapset voivat osallistua maksuttomaan 4h/päivässä varhaiskasvatukseen perheen nuorimman lapsen menettämättä Vantaa-lisää.

Arvioidut kustannusvaikutukset 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta

Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilua varten Vantaan uuden asiakasjärjestelmän tulee olla käytössä, jotta kokeilu voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti. Tavoitteena on, että uusi järjestelmä on kokonaisuudessaan käytössä vuonna 2020.

Toimintamenot kasvaisivat viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen osalta arviolta 1,3milj. €/vuosi. Asiakasmaksutuotot vähenisivät arviolta 1,1milj.€/vuosi.

Mikäli Vantaa osallistuisi opetus- ja kulttuuriministeriön kokeiluun, asiakasmaksutuottojen vähenemiseen voisi saada valtionavustusta enintään 220 000€, ehtojen pysyessä nykyisellään.

Selvityksen perusteella esitetään, että Vantaa mahdollisesti hakeutuisi 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun aikaisintaan 1.8.2020.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 14

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi selvitys 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta Vantaalla.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Asiakirjat:	5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus Vantaalla-asiakirja on tallennettu extranetiin
Täytäntöönpano:	Varhaiskasvatuksen tulosalue
Muutoksenhakuohje:	Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Sole Askola-Vehviläinen, 0400 417634, s.askola-vehvilainen[at]vantaa.fi

Selvitys 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksest a

Sole Askola-Vehviläinen, Varhaiskasvatuksen johtaja

Opetuslautakunta 5.11.2018

Selvityksen taustaa

- Hallituksen tavoitteena on varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen niin, että tulevina vuosina mahdollisimman suuri osa viisivuotiaiden lasten ikäluokasta olisi varhaiskasvatuksessa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti kokeilun 5-vuotiaiden lasten maksuttomasta varhaiskasva tuksesta 1. elokuuta 2018, johon osallistuu ensimmäisessä vaiheessa 19 kuntaa.
- Lisäksi Opetushallitus laatii selvityksen kaksivuotisen esiopetuksen mahdollisesta toteuttamisesta kokeiluun osallistuvien kuntien kanssa.
- Vantaa ei hakenut Opetus- ja kulttuuriministeriön maksuttoman varhaiskasvatuksen toteuttamiseen tarkoitettua määrärahaa vuonna 2018, koska määräraha on pieni ja Vantaa palautti 1.8.2018 kokoaikaisen varhaiskasvatusoikeuden sille tasolle, mikä se oli ennen 1.8.2016.

5- vuotiaat lapset varhaiskasvatuksessa Vantaalla

Tilanne 31.12.2017

- 5- vuotiaista 93,4 % on varhaiskasvatuksessa

varhaiskasvatuksessa

	Lapsia	Osuus
Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus	2 311	87,94 %
Kerhotoiminta	143	5,44 %
Varhaiskasvatuksen ulkopuolella	174	6,62 %
Yht.	**2 628**	**100,0 %**

Maksuttoman varhaiskasvatuksen toteutuessa

- 5- vuotiaista arviolta 97,5 % olisi

	Lapsia	Osuus
Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus	2 562	97,49 %
Varhaiskasvatuksen ulkopuolella	66	2,51 %
Yht.	**2 628**	**100,0 %**

5- vuotiaiden maksuttoman varhais-kasvatuksen kustannusvaikutukset

Toimintamenojen kasvu

1,3milj.€

Asiakasmaksutuottojen väheneminen

1,1milj.€

Valtionavustus

220 000€

Mahdollisten lisätilojen tarve ja kustannukset arvioitava

15 § Atomi, Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotila, tarveselvityksen hyväksyminen /ETN

VD/7437/10.03.02.01/2018

Aviapoliksen alueen rakentumisen myötä päiväkoti- ja perusopetusikäisten sekä nuorten määrä tulee kasvamaan Veromiehen kaupunginosassa, Kehä III:n pohjoispuolella. Veromiehen alueella ei ole tällä hetkellä kouluja, päiväkoteja tai nuorisotiloja. Suuralueen nykyiset peruskoulut ja päiväkodit sijaitsevat Kehä III:n eteläpuolella, eivätkä ne riitä vastaamaan päivähoitoikäisten ja kouluikäisten määrän kasvuun. Nuorisotoimella on tiloja Pakkalassa. Tarveselvitys on tehty yhteistyössä sivistystoimen, kaupunkisuunnittelun ja tilakeskuksen kanssa.

Aviapoliksen kaavarungossa on määritelty niin sanottu kiinnostavuuden kehä ja sen laadun paikat, joista yksi on Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotila Atomi. Niissä rakennuksen arkkitehtuurin ja kaupunkitilan rakentamisen tulee olla erityisen korkeatasoista, esteettistä ja viihtyisyyttä lisäävää. Laadun paikkojen sijainnit ovat tärkeitä visuaalisia ja toiminnallisia solmukohtia, maamerkkejä tai näkymän päätteitä, jotka auttavat orientoitumaan kaupunginosassa. Tavoitteena on luoda omaleimaista Aviapolis-kaupunkikuvaa. Ympäristön hyvä laatu ja omaleimainen ilme edistävät alueen asukkaiden ja toimijoiden viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä.

Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotila esitetään tarveselvitysvaiheessa rakennettavaksi Veromieheen, Kehä III:n ja Tuusulanväylän välisen liittymän länsipuoleiselle alueelle. Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja. Alueella on käynnissä laaja kaavamuutos. Rälssitien 3, kiinteistötunnus 92-52-303-5, tontti on kaupungin omistuksessa. Tontti on rakentamatonta entistä viljelysmaata.

Tontin rakennettavuuteen liittyy erityisiä riskejä. Tontti on tarpeeseen nähden lähtökohtaisesti pieni, suositeltujen päiväkotien ja koululaisten välituntitoimintojen pihamäärät määrittävät tavoitekooksi pihalle noin 35 000m2, kun taas kaavassa esitetty tontti on noin 25 300m2. Lähes koko tontti on melualuetta, melua tontille aiheuttaa viereisten teiden lisäksi myös Tuusulan väylä ja Kehä III. Alueelle on käynnistymässä tarkempi meluselvitys, jossa selvitetään mm. miten rakentamisen vaiheistus vaikuttaa tontin melun määrään. Ennen ympäröivien alueiden rakentumista tarvitaan todennäköisesti meluaitoja suojaamaan piha-alueita. Meluselvityksen lisäksi on käynnissä liikennemäärien selvitys, ja siihen liittyvien hiukkasmäärien arviointi. Tällä hetkellä liikennemääristä on ristiriitaista tietoa, ja suuremmat liikennemäärät estäisivät herkkien toimintojen, koulu- ja päiväkotirakennusten ja niiden ulkoilupihojen, sijoittamisen liikenneväylien läheisyyteen liikenteen määrästä nousevien hiukkasmäärien takia. Tämä tarkoittaa sitä, että tontin käytettävyys heikkenee ja toiminnoille soveltuva pinta-ala pienenee entisestään.

Tontin pohjoisosassa kulkee tällä hetkellä palo-oja, jonka uomaa on kaavaluonnoksessa esitetty siirrettäväksi. Maaperä alueella on savea ja rakennus on paalutettava. Alueelle on tehtävä täyttöjä, koska tontti on ympäröiviä liikenneväyliä alempana. Tontilla on pilaantuneita maita, joiden takia tontilla on tehtävä massanvaihtoja. Lisäksi hulevesien hallinta alueella on haasteellista ja vaatii erityisiä viivytysratkaisuaja. Tontin länsipuolelle Äyritielle on esitetty raitiovaunun reitti, ja tuleva raitovaunuliikenne aiheuttaa ainakin risteysalueille tärinää.

Atomin, Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotilan tarveselvitys on hyväksyttävänä teknisessä lautakunnassa 6.11.2018.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on uudelle koulu-päiväkoti-nuorisotilalle laskettu 24.10.2018 päivätty tavoitehinta on 20,7 milj. € (alv 0%).

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 15

Talous- ja hallintojohtajan esitys:
Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi Atomin, Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotilan 24.10.2018 päivätty tarveselvitys.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Atomi, Aviapoliksen koulu-päiväkoti-nuorisotilan 24.10.2018 päivätty tarveselvitys

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Laura Malinen, 050 302 9750, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Päivi Riehunkangas, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Anne Jaakola-Wondafrash, 043 827 2841, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

24.10.2018

ATOMI, AVIAPOLIKSEN KOULU-PÄIVÄKOTI-NUORISOTILA

Rälssitie 3, Vantaa (Pottiniitynkatu)

uudisrakennus

TARVESELVITYS

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja
ympäristön toimiala
tilakeskus
hankesuunnittelu

Kielotie 13
01300 Vantaa

www.vantaa.fi

Sisällys

1 Tarvetietokortti ... 3
2 Perustelut tarpeelle ... 4
2.1 Palvelustrategiset linjaukset ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 4
2.2 Koulun väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 4
2.3 Päiväkodin väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 5
2.4 Nuorisotoimen tilojen liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 6
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet ... 6
3.1 Koulun toiminnalliset tavoitteet ja tilasuunnittelun tavoitteet ... 6
3.2 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet ja tilasuunnittelun tavoitteet ... 7
3.3 Nuorisotoimen toiminnalliset tavoitteet ja tilasuunnittelun tavoitteet ... 8
3.4 Muut tavoitteet tiloille ... 9
3.5 Tunnusluvut ja tilaohjelma ... 9
3.6 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet ... 10
3.7 Puhtauspalveluiden tavoitteet ... 10
3.8 Jätehuollon tavoitteet ... 10
3.9 Arkkitehtoniset tavoitteet ... 11
3.10 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus ... 11
3.11 Lasten ja nuorten osallistaminen ... 12
4 Tontti ja rakennuspaikka ... 13
4.1 Sijainti ... 13
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot ... 15
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet ... 16
4.4 Piha ... 17
4.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ... 18
4.6 Kunnallistekniikka ... 18
4.7 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ... 19
4.8 Liittyvät hankkeet ... 19
5 Tekniset järjestelmät ... 19
5.1 Rakennetekniset tavoitteet ... 19
5.1 LVI-Tekniset tavoitteet ... 20
5.2 Sähkötekniset tavoitteet ... 24
6 Väistötilantarve ... 25
7 Kustannukset ... 26
7.1 Kustannusennuste ... 26
7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset ... 26
7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle ... 26
7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset ... 26
7.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka ... 26
8 Rahoitus ja aikataulu ... 26
9 Riskit ... 27
9.1 Meluun ja hiukkamääriin liittyvät riskit ... 27
9.2 Kaavoitukseen liittyvät riskit ... 27
9.3 Aikatauluun liittyvät riskit ... 27
9.4 Maaperään ja rakennettavuuteen liittyvät riskit ... 27
9.5 Teknisten järjestelmien ja puron siirtämiseen liittyvät riskit ... 27
9.6 Hankkeen laajuuteen liittyvät riskit ... 28
9.7 Työturvallisuustehtävät ... 28
10 Vastuuhenkilöt / työryhmä ... 28

Liitteet:

- Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat
- Liite 2: tilaohjelmat
- Liite 3: Havat-riskikartta
- Liite 4: kustannuslaskelmat
- Liite 5: LVIA-liite

Kuva: Atomin sijainti, Veromiehen alue, Aviapolis

1 Tarvetietokortti

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Atomi – Aviapoliksen koulu-päiväkoti</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Aviapoliksen alueen rakentuminen, päiväkoti- ja perusopetusikäisten sekä nuorten määrä tulee kasvamaan Veromiehen kaupunginosassa, Kehä III:n pohjoispuolella.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Aviapoliksen suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty syksyllä 2018 valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (tilakeskus).</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Veromiehen alueella ei ole tällä hetkellä kouluja, päiväkoteja tai nuorisotiloja. Suuralueen nykyiset peruskoulut ja päiväkodit sijaitsevat Kehä III:n eteläpuolella, eivätkä ne riitä vastaamaan päivähoitoikäisten ja kouluikäisten määrän kasvuun. Nuorisotoimella on tiloja Pakkalassa.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjähallintokunta:
Sivistysvirasto</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
VEROMIES 52</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92-52-303-5</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
tarve noin 35 000m^2, kaavaluonnoksessa pihan koko noin 25 300m^2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Rälssitie 3 (Pottiniitynkatu)
01510 Vantaa</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
EI VIELÄ MÄÄRITELTY</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
tarve noin 11 000m^2, joka esitetty myös kaavaluonnoksessa</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)</td><td rowspan="2">brm^2</td><td rowspan="2">htm^2</td><td rowspan="2">hym^2</td><td colspan="3">Investointikustannusennuste</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm^2</td><td>€ / hym^2</td></tr>
<tr><td colspan="3">1.vaihe, koulu + päiväkoti
2.vaihe</td><td>n.6250
n.5000</td><td>-</td><td>4 491</td><td>20, 7milj.
-</td><td>3 312
-</td><td>4 610
-</td></tr>
<tr><td colspan="4">1.vaihe oppilasmäärä + päiväkodin tilapaikkamäärä
nuorisotoimi
(2.vaihe oppilasmäärä)</td><td colspan="3">n. 400 oppilasta ja 160 lasta
n. 200 nuorta
(n.500 oppilasta)</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
Ei väistötilan tarvetta.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Taloussuunnitelma 2017-2020, 1.vaihe 17 milj. € (2.vaihe 15 milj. €, ei sisälly tähän tarveselvitykseen)
Investointiohjelmassa 2019-2028 1.vaihe 20 milj. € (2.vaihe 17.55 milj. €, ei sisälly tähän tarveselvitykseen</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
1.vaihe 2019-1922, rakentamisvaihe 2021-22 ja 2.vaihe 2025-2028 (2.vaihe ei sisälly tähän tarveselvitykseen)</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset:
311 400 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 2 710 000 €/vuosi.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: 790 000€</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutus</td><td colspan="2">129 450 € / kk
22,50 € / htm^2/kk</td><td colspan="3">1 553 400 € / v,
270 € / htm^2/v</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vuokravaikutus / oppilaspaikka + tilapaikka+ nuorisotoimi</td><td colspan="3">170 € / kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija(t): Anne Jaakola-Wondafrash, Päivi Riehunkangas, Laura Malinen, Ari Tossavienen, Lija Jeremejeva</td><td colspan="3">Päivämäärä:
24.10.2018</td></tr>
</table>

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Palvelustrategiset linjaukset ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Oppilaiden koulumatkat ovat pääsääntöisesti alle kolme kilometriä. Oppilaaksi oton kriteerinä on oppilaan turvallinen ja lyhyt koulumatka. Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 mukaisesti yhtenäiskouluja pyritään rakentamaan aina, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti mahdollista.

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti. Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160–192 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

Uudessa 1.1.2017 voimaantulleessa nuorisolaissa nuorisotyö ja politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Lain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja toiminnalle järjestämällä nuorille suunniteltuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

2.2 Koulun väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Aviapoliksen suuralueen nykyiset peruskoulut sijaitsevat Kehä III:n eteläpuolella. Pakkalan ja Tammiston kaupunginosien alueella sijaitsee kolme yhtenäiskoulua, jotka ovat Veromäen koulu, Kartanonkosken koulu sekä Vantaan kansainvälinen koulu. Lisäksi Ylästön kaupunginosassa sijaitsee Ylästön koulu, jonka laajennus yhtenäiskouluksi valmistuu lukuvuodeksi 2019–2020. Siihen saakka Ylästön alueen yläkouluikäiset käyvät koulua pääsääntöisesti Vantaankosken koulussa, joka on Aviapoliksen suuralueen ulkopuolella. Alueen kouluissa on Ylästön koulun laajennuksen valmistuttua lukuvuodeksi 2019–2020 yhteensä 3158 oppilaspaikkaa.

Alueen koulujen oppilasmäärä oli virallisena tilastointipäivänä 20.9.2018 2746 oppilasta. Luvussa ei ole mukana Vantaankosken koulussa käyviä ylästöläisiä yläkouluikäisiä, joita on arviolta 250 henkilöä, mutta jotka syksystä 2019 alkaen käyvät yläkoulua Aviapoliksen alueella Ylästön yhtenäiskoulussa.

Aviapoliksen suuralueen perusopetusikäisten määrän ennustetaan Vantaan virallisen väestöennusteen 2018 – 2028 mukaan nousevan hieman ennusteajanjakson ensimmäisellä puolikkaalla, mutta kääntyvän lievään laskuun ennusteajanjakson loppua kohti. Tulevaisuudessa suuralueen perusopetusikäisten määrä kasvaa Veromiehen kaupunginosassa,

Kehä III:n pohjoispuolella. Väestöennusteen ensimmäisen puoliskon aikana perusopetusikäisten määrä kasvaa Veromiehen kaupunginosassa 140 henkilöllä ja ennusteajanjakson loppuun mennessä kasvu on 351 henkilöä.

Aviapoliksen suuralueen ja Veromiehen kaupunginosan perusopetusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2018–2028 sekä Vantaan kansainvälisen koulun arvioidun oppilasmäärän kasvun vaikutus alueen oppilaspaikkatarpeeseen

Vantaan virallinen väestöennuste 2018 - 2028											
3 Aviapolis	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
alakouluikäiset	2001	1981	1974	2004	1979	1921	1896	1870	1878	1875	1887
yläkouluikäiset	856	891	918	921	938	963	1007	987	963	948	935
Aviapoliksen alueella asuvat yhteensä	2857	2872	2892	2925	2917	2884	2903	2857	2841	2823	2822
Alueen ulkopuolelta tulevat oppilaat n. *	250	250	250	250	250	275	300	325	325	325	325
Yhteensä	3107	3122	3142	3175	3167	3159	3203	3182	3166	3148	3147

* Kansainväliseen kouluun tulee Aviapoliksen alueen ulkopuolelta oppilaita noin puolet koulun oppilasmäärästä. Vuodesta 2023 alkaen Rekolanmäen koulun englanninkielisiltä luokilta tullaan Vantaan kansainväliseen kouluun 7. luokalle

Vantaan virallinen väestöennuste 2018 - 2028											
52 Veromies	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
alakouluikäiset	11	23	33	54	82	115	147	175	208	239	270
yläkouluikäiset	2	5	10	18	28	38	51	64	74	84	94
yhteensä	13	28	43	72	110	153	198	239	282	323	364

Sen lisäksi, että nykyisten koulujen oppilaspaikat eivät riitä vastaamaan alueen oppilasmäärän kasvuun, etenkin alakouluikäisten lasten määrän kasvaessa helpommin saavutettavissa olevan palvelun tarve kasvaa myös Veromiehen kaupunginosassa. Näin ollen ensimmäisessä vaiheessa on tarpeen toteuttaa alakoulutiloja ja laajennus yhtenäiskouluksi toteutetaan tarpeen mukaan myöhemmin.

Aviapoliksen suuralueelle kohdistuu oppilasmäärän osalta painetta myös Vantaan kansainväliseen kouluun, sillä palvelun kysyntä on lisääntynyt ja englanninkielisiä alakoululuokkia on lisätty Länsi- ja Keski-Vantaan lisäksi myös Itä-Vantaalle. Näiltä englanninkielisiltä luokilta oppilaat siirtyvät luokille 7–9 kansainväliseen kouluun, mikä lisää suuralueen oppilaspaikkojen kokonaistarvetta lukuvuodesta 2023–2024 alkaen noin 25 oppilaalla vuosittain noin kolmen vuoden ajan.

2.3 Päiväkodin väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Aviapoliksen suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän ennustetaan Vantaan virallisen väestöennusteen 2018-2028 mukaan pysyvän ennustekauden ensimmäisellä puolikkaalla lähes ennallaan. Tämän jälkeen suuralueen lasten määrä kasvaa vuoteen 2028, jolloin

lapsimäärä on 269 lasta enemmän kuin vuonna 2018. Veromiehen kaupunginosassa lasten määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2023 noin kahdella sadalla lapsella. Ennustekauden lopussa kasvu on 444 lasta.

Taulukko: Aviapoliksen suuralueen ja Veromiehen kaupunginosan varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2018–2028 mukaan

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos 2018-2028
Aviapoliksen suuralue	1941	1891	1861	1870	1890	1922	2008	2052	2108	2158	2210	269
Veromiehen kaupunginosa	31	44	62	101	147	203	264	318	372	426	475	444

Suuralueen nykyiset päiväkodit sijaitsevat Kehä III eteläpuolella ja vastaavat lähipalveluna alueen tarpeisiin. Atomin varhaiskasvatustilat tarvitaan vastaamaan Veromiehen kaupunginosan kasvavaan tarpeeseen ja ne toteutetaan omana hankkeena koulutilojen yhteyteen. Alueelle on suunnitteilla myös yksityisen palveluntuottajan järjestämä päiväkoti.

Aviapoliksen suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty syksyllä 2018 valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (tilakeskus).

2.4 Nuorisotoimen tilojen liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaalla nuorisotilat ovat monikäyttötiloja, joita kaupungin järjestämän nuorisotyön lisäksi käyttävät monet erilaiset toimijat, mm. järjestöt, koulut ja nuorten omaehtoiset ryhmät. Tilojen sijoittuminen esim. koulun tai ostoskeskuksen yhteyteen tukee nuorisotyön strategisia linjauksia. Strategisten linjausten toteutumista edellyttää myös nuorisotilojen sijainti keskeisillä paikoilla, nuorisotyötä tehdään painotetusti siellä missä tarve on suurin. Aviapoliksen alueen hyvin voimakkaan rakentumisen sekä sen myötä nuorten määrän tuleva suuri kasvu ja nuorisotyön tarve, on perustana Aviapoliksen alueen nuorisotyöhän resursointiin.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

3.1 Koulun toiminnalliset tavoitteet ja tilasuunnittelun tavoitteet

Koulutilojen suunnittelua ohjaa syksyllä 2016 käyttöönotettu uusi opetussuunnitelma, joka asettaen opetustiloille uudenlaisia vaatimuksia. Opetussuunnitelmassa nähdään oppija aktiivisena toimija, ja opettajan rooli muuttuu oppimisen ohjaajaksi ja valmentajaksi. Ilmiöpohjainen oppiminen tai pari- ja tiimiopettajuus vaativat koulutiloilta joustavuutta ja suurempia tilakokonaisuuksia.

Vantaan kaupungin opetustilojen suunnitteluun on laadittu yhteistyössä sivistysviraston ja tilakeskuksen kanssa koulusuunnitteluohje vuonna 2017. Opettajien ja oppilasryhmien yhteistyö edellyttää tiloja, joissa mahdollistuvat vuorovaikutus, oppilaan aktiivinen rooli

opiskelussa, TVT:n käyttö ja tarvittaessa mahdollisuus häiriöttömään opiskeluun opettajan välittömässä ohjauksessa. Koulutilojen ja kalusteiden tulisi olla helposti järjestettävissä uudelleen ryhmän ja tehtävän vaatimusten mukaan. Tilojen tulee olla turvalliset, terveelliset ja muunneltavat. Toimintaa ja muunneltavuutta tukee kenkien ja päällysvaatteiden keskitetty säilytys. Myös oppimistilojen ja muiden toimintaa tukevien tilojen välinen saavutettavuus koulurakennuksen sisällä tulee olla toimiva.

Uusi oppimisympäristö rakentuu moduuleista, joissa on yhteiskäytössä olevia tiloja eri ikäisiä oppilaita varten. Solutilat on suunniteltu laskennallisesti noin 100 oppilaan käyttöön. Ne muodostavat omat ääni- ja toimintamaailmansa, jossa aikuiset ja lapset työskentelevät opetuksellisena ja kasvatuksellisena tiiminä. Solun tilat muokkautuvat tarpeen mukaan joustavasti pien- ja suurryhmäopetukseen sekä yksilötyöhön. Tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi. Koulutilat voidaan jakaa eri oppimisen tiloiksi seuraavan jaottelun perusteella: kognitiivisen oppimisen, sosiaalisen oppimisen, tekemällä oppimisen ja vetäytymisen tilat.

3.2 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet ja tilasuunnittelun tavoitteet

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tätä tukee kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.

Vantaalla laadittiin vuonna 2017 tilakeskuksen ja sivistysviraston yhteistyössä varhaiskasvatuksen tilasuunnitteluohje. Ohjeen mukaisesti oppimisympäristö tukee erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja tilat ovat muunneltavia sekä auttavat erilaisten oppimis- ja leikkitilanteiden toteuttamisessa.

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista. Kotialue muodostuu kahdesta kasvattajatiimistä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen sekä keskittymisen käsiteltävään asiaan. Lisäksi kotialueilla on tähän tarkoitukseen myös pienryhmätiloja. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on

selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettaviksi. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista. Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Päiväkodin toiminta-aika on kello 6.00 -18.00.

Päiväkodin ja koulun sydän on ruokailutila, kotikeittiö ja liikuntatilat. Tilat kokoavat koko Atomin lapset, oppilaat ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan sekä yhteisiin hetkiin. Muut tilat sijoittuivat helposti hahmotettavasti eri puolille kiinteistöä.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Eri puolilla kiinteistöä on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn. Tilat suunnitellaan muuntojoustavina myös ulkopuolisia toimijoita ja iltakäyttäjiä huomioiden. Liikuntatilojen toteutuksessa otetaan huomioon myös vapaa-ajan käytön tarpeita.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tabletti -laitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Teknologian hyödyntämisellä tuetaan vapautta valita oppimisen tiloja. Tavoitteena on, että digitaaliset oppimateriaalit, mobiilipalvelut ja pelillisyys oppimisessa ja opetuksessa tulevat luontevaksi osaksi koulu- ja varhaiskasvatuspäivää.

3.3 Nuorisotoimen toiminnalliset tavoitteet ja tilasuunnittelun tavoitteet

Nuorisotyö ja -tila tulee tarjoamaan lapsille ja nuorille maksutonta harrastustoimintaa, nuorten iltoja, nuorten osallisuutta, kasvun tukea, kasvatuksellista ohjausta ja neuvontaa, palveluohjausta. Nuorisotyötä tehdään yhdessä lukuisien eri toimijoiden kanssa voimavaroja yhdistäen ja koordinoiden. Nuoret ovat keskeisessä roolissa toiminnan ideoinnissa, suunnittelussa ja myös toteutuksessa, ”nuoret nuorille” -filosofialla. Tavoitteena on saada vakiintuneesti n. 200-300 eri nuorta toiminnan pariin.

Tilojen keskiössä on ” nuorten tila” -jota myös voi nuorisotyön lisäksi koulu käyttää päivisin, sekä muina aikoina esim. järjestöt ja nuorten toimintaryhmät. Nuorisotyön käyttö painottuu iltapäiviin ja eritysesti iltoihin, koulupäivän jälkeisiin aikoihin. Nuorisotilan kotipesä voi olla kompakti n. 250 -300 m2, jos koulun muita tiloja on nuorisotyön ja tilan käytössä koulupäivien jälkeen. Tilan tulee olla monikäyttöinen, niin että samanaikaisesti tilassa voi toimia useampia eri toimintaryhmiä (esim. liikunta, kokkaus, pelit, taide, musiikki), tilan tulee myös tarjota olohuone vapaamuotoiseen keskusteluun nuorille sekä järjestöjen toiminnoille. Järjestöt tarvitsevat tilaa hyvin erilaisiin toimintoihin, tapahtumiin sekä kokouksiin.

Tilan keskeinen sijainti rakennuksessa on tärkeää. Se antaa mahdollistaa tilojen tehokkaan yhteiskäytön puolin ja toisin. Helppo lyhyt yhteys rakennuksen muihin tiloihin luo edellytykset monikäyttöisyydelle.

3.4 Muut tavoitteet tiloille

Rakennuksen jatkosuunnittelussa etsitään synergia-etuja eri toimintojen ja käyttäjäryhmien välillä. Tilojen monipuolinen yhteiskäyttö ja muunneltavuus ovat lähtökohtia suunnittelussa. Rakennuksen rakenteiden ja tilaratkaisun tulee olla joustava ja eri käyttötarkoituksia mahdollistava. Tilat suunnitellaan niin, että ne mahdollistavat monipuolisen iltakäytön. Rakennukseen tehdään vähintään yksi hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville.

Rakennuksen teknisten järjestelmien suunnittelussa varaudutaan tilojen monipuoliseen käyttöön. Langaton verkko toimii Atomin kaikissa tiloissa ja lähiympäristössä. Lisäksi sähköpistokkeita muun muassa tvt-laitteiden latausta ja käyttöä varten on riittävästi ja eripuolilla oppimistilaa.

Atomin tilojen tulee olla hyvin valaistuja ja akustoituja. Lattiamateriaalien valinnassa huomioidaan akustiikan lisäksi kengättömyys ja materiaaleille asetetut tekniset vaatimukset sekä tilakeskuksen ohjeistus lattiamateriaalien valintaan.

3.5 Tunnusluvut ja tilaohjelma

Perusopetuksen tarve I vaiheessa on noin 400 oppilaan alakoulu. Henkilökuntaa koulua varten tulee noin 40 henkeä.

Varhaiskasvatuslain (2016) mukaan yhtä hoito- ja kasvatushenkilöä kohden saa olla lapsia:

- alle 3-vuotiaita enintään 4 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö
- ja 3 vuotta täyttäneitä enintään 8 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö.

Vantaa ei ole nostanut 3-vuotta täyttäneiden lasten suhdelukua seitsemästä kahdeksaan lapseen / hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö. Uusissa päiväkodeissa tilat mitoitetaan kuitenkin suhdeluvun 8 lasta / hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö mukaan.

Tilapaikkoja yhteensä 160.
- Yhden kotialueparin tilapaikat (8+8) + (8+8) lasta, 32 tilapaikkaa
- yhteensä 5 x 32 = 160 tilapaikkaa.

Päiväkotiin tulee päiväkodin johtaja, hoito- ja kasvatushenkilökuntaa enimmillään 20 henkilöä sekä vuosittain vaihdellen avustavaa henkilöstöä tai opiskelijoita 2-4 henkilöä, yhteensä 23-25 henkilöä.

Nuoristoimen vakituinen henkilökuntamäärä on 3 henkeä. Tiloissa tulee viikoittain eri toimintojen puitteissa mm. pienryhmien ohjaamisessa ja harrastustoiminnoissa työskentelemään 6-8 henkilöä. Lisäksi kiinteistössä työskentelee ateria- ja puhtauspalveluiden henkilöstöä.

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin koulusuunnittelun ohjeisiin ja päiväkotien tilasuunnittelun ohjeisiin sekä Vantaan yleisiin suunnitteluohjeisiin. Atomin huonetilaohjelma on liitteessä 2.

3.6 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Keittiö on valmistuskeittiö, lähteviä annoksia ei ole.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön huoltoliikenteen on oltava vaivatonta.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi ja laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Ruokailutilassa päiväkotilaisille tulee olla ateriabuffet joko seinänvieressä yksipuoleisena, tai keskemmällä kaksipuoleisena.
- salissa ruokailevin päiväkotilasten määrä vaikuttaa linjaston kokoon ja istumapaikkojen määrään.
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ateriointiin.
- Koululasten ruokailuun varataan ruokasaliin kaksipuoleinen linjasto ala-asteelle matalampi 750mm korkuinen, yläasteenlinjastolle jätetään optiona tila (sähkö ja vesiliitäntävalmius, sekä lattiakaivot)
- linjastotila olisi hyvä rakentaa hiukan erilleen ruokasalista
- Ruokailuun kuluva aika (porrastusten määrä) on riippuvainen salilla olevista istumapaikoista.
- Mikäli päiväkoti on kaksikerroksinen, toiseen kerrokseen lähelle hissiä asennetaan allaspöytä. Allaspöydän alla on tila pesutarvikkeille ja jäteastialle (lukittava) sekä kotitalousjääkaapit välipalatarpeille ja juomille. Toteutusratkaisu tarkistetaan hankesuunnitelmavaiheessa.
- Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut. Toteutusratkaisu tarkistetaan hankesuunnitelmavaiheessa.

3.7 Puhtauspalveluiden tavoitteet

Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä. Tavoitteena on myös yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Rakennuksen puhtausluokka P2.

3.8 Jätehuollon tavoitteet

Jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö lasi- ja metallijätteelle. Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku

jätepisteelle tulisi olla mahdollisimman lyhyt myös siivouksen näkökulmasta. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde.

3.9 Arkkitehtoniset tavoitteet

Aviapoliksen koulu-päiväkoti Atomi on yksi kaavarungossa määriteltyjä kiinnostavuuden kehän laadun paikoista. Niissä rakennuksen arkkitehtuurin ja kaupunkitilan rakentamisen tulee olla erityisen korkeatasoista, esteettistä ja viihtyisyyttä lisäävää. Laadun paikkojen sijainnit ovat tärkeitä visuaalisia ja toiminnallisia solmukohtia, maamerkkejä tai näkymän päätteitä, jotka auttavat orientoitumaan kaupunginosassa. Tavoitteena on luoda omaleimaista Aviapolis-kaupunkikuvaa. Ympäristön hyvä laatu ja omaleimainen ilme edistävät alueen asukkaiden ja toimijoiden viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Kaavarungon mukaan laadun paikan mittakaava ja vaikuttavuus voi vaihdella: Se voi olla pysähtymisen paikkoja, kuten rakennuksen sisäänkäyntejä ja etupihoja tai tärkeitä katuympäristön paikkoja tai julkisivussa voi olla poikkeava käsittelytapa tai rakennuksessa voi olla muusta ilmeestä erottuva erilainen muoto tai jokin muu kiehtova erityispiirre. (lähde: Aviapolis-kaavarunko 14.3.2016, s.47)

Atomin osalta tavoitteet määritellään hankesuunnitteluvaiheessa tulevan SR-kilpailun arviointikriteereiksi yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa.

Kuva: Aviapolis-kaavarunko 14.3.2016, palveluiden alueet merkitty kuvaan violetilla värillä, kiinnostavuuden kehä keltaisella värillä

3.10 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Vantaan lähes nollaenergiakonseptin energiatehokkuuden tavoitetaso laskennalliselle energiatehokkuuden vertailuluvulle (E-luku) on 85 kwhE/m2 a (ympäristöministeriön asetusluonnoksessa uuden rakennuksen energiatehokkuudesta opetusrakennuksen ja päiväkodin vertailuluku on 100 kwhE/m2 a). Lähes nollaenergiarakennuksen suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä. Paikallinen uusiutuva energia tuotetaan joko rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla. Kustannuksissa varaudutaan toteuttamaan hanke Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Elinkaaritehokkuutta tukee rakennuksen muunneltavuus ja monikäyttöisyys, käytön ja iltakäytön tehokkuus.

3.11 Lasten ja nuorten osallistaminen

Lasten osallistamisprosessi uudisrakennushankkeeseen selvitetään hankesuunnitelmavaiheessa. Lisäksi osallistamista toteutetaan pedagogisen suunnitelman yhteydessä.

4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Kuva: ilmakuva Aviapoliksen alueelta, Atomin tontti estetty punaisella katkoviivalla ympyröitynä

Veromiehen kaupunginosaa rajaa idässä Tuusulan-väylä ja etelässä Kehä III. Aviapolis on muutoksen alla oleva aluekokonaisuus, uusi alueen kaavatyö on käynnistynyt, ja osaa alueesta rakennetaan jo. Aviapoliksen koulu-päiväkodin tontti sijoittuu Rälssitien ja Äyritien risteyksen koilliskulmaan. Pohjoisessa tonttia rajaa Palo-oja. Aviapolis-alueelle tulee alustavien suunnitelmien mukaan sijoittumaan myös kaksi muuta palveluiden korttelialuetta. Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja.

Kuva: viistoilmakuva Aviapoliksen alueelta, Atomin tontti estetty punaisella katkoviivalla ympyröitynä

Aviapoliksen alue on toistaiseksi suurimittakaavaista työpaikkojen aluetta, mutta tulevaisuudessa se tulee olemaan monipuolinen työnteon, asumisen, palvelujen ja virkistyksen kaupunki. Tärkeimmät viheralueet ovat Plootukallio ja Pyttisberget. Kehä III:n varteen on rakennettu 2000 -luvulla toimistorakennuksia. Tuusulanväylän varrella on teollisuutta ja varastotoimintaa, kulttuurihistoriallisesti edustavimmat esimerkit ovat vanhat, punatiili-

set Auramon sekä Wihurin ja Wiiman rakennukset. Uudemman kerrostuman tuovat autoliikkeiden liikerakennukset. Tikkurilantien eteläpuolella sijaitsevat alueen kaarikattoiset ns. Huberin hallit, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä. Kaiken kaikkiaan Aviapoliksen alueella sijaitsee yhdeksän kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävää ja neljä merkittävää kohdetta. Maisemallisesti alue sijoittuu laajan reunamuodostuma-selänteen ja laajan savitasangon saumaan. *(lähde: Aviapolis-kaavarunko 14.3.2016)*

Aviapoliksen ensimmäiset korttelialueet valmistuvat vuoteen 2020 mennessä, kokonaisuudessaan muutos kestää vuosikymmeniä. Kaavarungon visio ”houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien lentokenttäkaupunki, joka elää ympäri vuorokauden” sekä työtä ohjaavat kuusi tavoitetta hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.8.2015. Tavoitteista suunnittelutyössä merkittävimmäksi on noussut käveltävä korttelikaupunki. Aviapolis mahdollistaa 60 000 työpaikan sijoittumisen alueelle sekä elämisen ja asumisen kaupunginosan rakentumisen 20 000 asukkaalle. *(lähde: Aviapolis-kaavarunko 14.3.2016)*

Kaavasuunnittelu pohjautuu kansainvälisessä Aviapolis Urban Blocks (AUB) -ideakilpailussa yhtenä parhaista palkittuun ehdotukseen, jota työstetään eteenpäin ehdotuksen tekijöiden, Mandaworks AB:n ja MASSLab LDA:n kanssa. Kilpailu ratkaistiin 1.9.2017.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Rälssitien 3, kiinteistötunnus 92-52-303-5, tontti on kaupungin omistuksessa. Tontti on rakentamatonta entistä viljelysmaata, joka on selvästi Rälssitietä alempana. Tontilla kasvaa lehtipuita. Tontin kaavoitus on käynnissä. Tonttijako laaditaan tarvittaessa erillisissä kaavamuutoksissa.

Uudenmaan maakuntakaava 2011 Suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta ja kehäkaupungin kehittämisvyöhykettä. Alueella ei ole tunnettuja uhanalaisten eläinten tai kasvien esiintymiä. Vantaan yleiskaava 2007 Suunnittelualue on asunto- ja työpaikka-aluetta(A/TP). Aviapoliksen kaavarunko 2016 -mukaan alue on sekoittuneiden kaupunkitoimintojen aluetta, palvelujen aluetta, asumisvaltaista, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen aluetta ja viheraluetta. Alueen voimassa olevat asemakaavat ovat vuosilta 1985,1987, 1998, 1999 ja 2017. Niissä alue on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten ja laitosten korttelialueiksi, hotellirakennusten korttelialueiksi, puistoiksi ja katualueiksi.

Alueen kaavaluonnos pohjautuu Urban Blokcks -kilpailuun. Kaavaluonnoksen tavoitteiden mukaan alueen arkkitehtuurin ja ympäristörakentamisen tulee olla korkeatasoista. Rakennus tulee jatkaa toiminnallisiin osiin, joiden muodoissa, väreissä ja yksityiskohdissa on vaihtelua. Yleisölle avautuvia tiloja tulee sijoittaa kaupunkikuvallisesti merkittäviin paikkoihin; Äyritien ja Rälssitien risteykseen ja Pottiaukion laidalle. Äyritien ja Rälssitien kulmaa tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin. Rakennuksen ja katualueen välinen tila tulee pääosin kivetä ja käsitellä osana laadukasta kaupunkimaista katutilaa. Kortteliin tulee sijoittaa taidetta, jonka aiheena on vesi. Rakennuksen tulee rajata Pottiaukiota niiltä

osin, kun tontti rajautuu aukioon. Vihertehokkuuden tavoiteluku on 1,2. Hulevedet tulee imeyttää tontilla.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset (luonnos), rasitteet, melukartta ja johtokartat

Kuva: näkymä tontille Äyritien suunnasta

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Maalajikartan mukaan tontin maalaji on pääasiassa savea. Aviapoliksen alue sijoittuu alavalle savitasangolle, josta pistää esiin pieniä moreenikumpareita. Alueen savikot ovat olleet 1930-luvulla laajasti viljelyksessä. Hyvä liikenteellinen sijainti on maisemarakenteen vastaisesti tuonut entisille pelloille raskasta rakentamista ja huonojen perustamisolosuhteiden vuoksi läheisillä tonteilla on tehty paljon maantäyttöjä.

Vantaan kaupungin linjauksen mukaan kaikessa talonrakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesiohjetta, jossa edellytetään sadevesien viivytystä tontilla. Savimaalla sadeveden imeytyminen on hidasta ja koska maa on tasaista, on purojen virtaus hidasta. Kaavarungossa todetaan, että alueen rakentamisen lisääntyessä edelleen tulee hulevesitulvien välttämiseksi sekä selänteellä että savitasangolla käyttää kaikki keinot tulvahuippujen tasaamiseksi: viherkatot, läpäisevät pinnoitteet, huleveden viipymäaltaat ym. ratkaisut.

Alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella, ja tontilla on pilaantuneita maita. Rakennuspaikan maa-aineksen pilaantuneisuus on tarkistettu ja tutkittu tarveselvitysvaiheessa. Kustannuksista pilaantuneiden maiden osalta vastaa Kuntek.

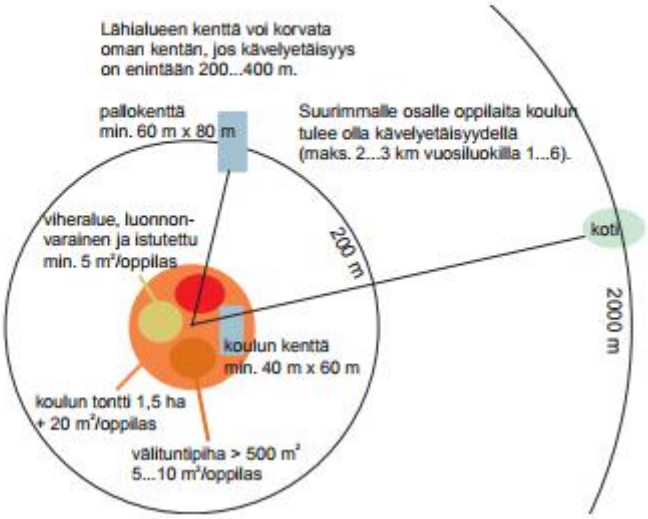
Rakennuspaikalta on alustavat arviot perustamisolosuhteista. Palo-ojan eteläpuolelta on 4 kairausta, joiden mukaan savikerros on noin 2-3 m paksu. Alustavien laskelmien mukaan alueellinen stabiliteetti on riittävä. Perustamistapa voidaan määrittää tarkemmin rakennuspaikkakohtaisen pohjatutkimuksen jälkeen. Alueilla tulisi suorittaa lisäkairauksia, kun rakennuksen sijainti on tiedossa. Kaikki rakennukset salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat

4.4 Piha

Pihan suunnittelussa huomioidaan kiinnostavuuden kehä ja siihen liittyvät tavoitteet. Päiväkodin ja koulun piha suunnitellaan Vantaan kaupungin suunnittelu-ohjeiden mukaisesti.

Päiväkodin lasten käytössä olevan piha-alueen mitoitusperusteena tavoitteena voi pitää 20 m2 /tilapaikka (1600x20=3200m2). Koulun välituntipihan kokotavoite on 5-10m2 (900x10= 9000m2).

Kuva: pihan mitoituksen ja suunnittelun periaatteita, RT -ohje koulutilojen suunnittelusta

Päiväkodin ja koulun piha on osa oppimisympäristöä. Se suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista ja kannustaa liikkumaan. Pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Päiväkodin piha aidataan.

Piha suunnitellaan helposti valvottavaksi. Pihan suunnittelussa otetaan huomioon monipuolinen käyttö, toiminnallisuus, valvottavuus, ilkivaltaa ehkäisevät tekijät sekä kiinteistönhuollon tarpeet. Erityistä huomiota kiinnitetään ulkotilojen pienilmastoon. Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettaviksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa. Pihalla tulee olla pelikenttä sekä riittävästi leikki- ja liikuntavälineitä.

Piha vaatii turvallisen pyöräily-, saatto- ja huoltoliikenteen huomioimisen sekä selkeästi merkityt alueet autoille ja polkupyörille. Piha jäsennetään leikki- ja välituntipihaksi sekä saatto-, pysäköinti- ja huoltoliikennealueeksi.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Keittiön sisäänkäynnin yhteyteen sijoitetaan laatikko- ja rullakkovarasto. Pihan kylmät rakennelmat ja pihan kovat pinnat kootaan yhteen. Muu varustus Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-huonekortin mukaan.

Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti. Piharakennuksiin ja varastoihin voidaan tehdä viherkattoja.

4.5 Liikenne, pysäköinti, kadut

Saattoliikenne järjestetään Rälssitien ja kaavaluonnoksessa esitetyn Potti(niityn)kadun kautta. Huoltoliikenne tontille tulee kaavaluonnoksessa esitetyn Potti(niityn)kadun kautta. Rakennuksen saatto- ja huoltoliikenne erotetaan toisistaan. Huoltopihan liikennealueet mitoitetaan 12 -m:n jakeluauton mukaan. Teiden ja pihojen kunnossapito ja merkinnät otetaan huomioon, erityisesti lasten turvallisuutta vaarantamatta.

Kevyen liikenteen yhteydet ja saaton turvallisuus huomioidaan pihajärjestelyjen suunnittelussa. Polkupyörien pysäköintialueet suunnitellaan omille alueilleen, osan paikoista tulee kaavan mukaan olla katettuja. Rakennukselle varataan kaavan mukaan yhteensä 40 autopaikkaa. Pysäköintipaikkojen tarve tarkennetaan hankesuunnitteluvaiheessa.

4.6 Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikka ja johdot kulkevat Rälssitien ja Äyritien alueella, kaukolämpölinja myös lisäksi tontin itärajalla. Kaukolämpöliittymää joudutaan mahdollisesti siirtämään. Molempien katujen puolella on muuntamot, niiden tilalle rakennetaan tontille uusi muuntamo palvelemaan koulua. Tulevan muuntamon koko on 2,3x3m, ja se tullaan sijoittamaan Äyritien tai Rälssitien yhteyteen, pysäköintialueen reunaan. Muuntamon suojaetäisyys palovaatimusten takia on 8m viereisiin rakennuksiin, suojaetäisyyden sisäpuolella saa olla pysäköintipaikkoja.

4.7 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Tontilla on liikenteen melua, suuressa osassa tonttia melukartan mukaan 55-60 dB. Rakennusalue sijoitetaan niin, että se suojaa piha-aluetta melulta. Kaavarunkotyössä tehtyä meluselvitystä tarkennetaan tontin osalta, ja siinä selvitetään rakentamisjärjestyksen vaikutukset tontin meluun. Ennen ympäröivien talojen rakentumista, on mahdollista, että melulta joudutaan suojautumaan meluaidoin.

Pienhiukkamäärät tontilla ylittävät suositusarvot liikenneväylien lähialueella. Välituntipihat, kentät ja päiväkodin piha-alueet sekä koulun ja päiväkodin tilat sijoitetaan hiukkasalueiden ulkopuolelle, suojaetäisyydet tarkentuvat meluselvityksen yhteydessä. Melualueet ja pienhiukkasten vuoksi rakennusalueen ulkopuolelle jäävät alueet tarkentuvat liikenneselvitysten valmistumisen myötä.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat

4.8 Liittyvät hankkeet

Kaavaehdotus on menossa käsiteltäväksi marraskuussa 2018.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan tilakeskuksen suunnitteluohjeissa ja tilakorteissa määriteltyä tasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Lämmöneristeiden ja rakenteiden kastumisen estämiseksi hankkeessa edellytetään sääsuojan alla rakentamista ja kuivaketju 10-järjestelmän noudattamista. Rakenneratkaisuissa noudatetaan RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P1.

Rakennus perustetaan teräsbetonipaaluilla ja koneellisesti tuuletettavalla alustatilalla varustettuna. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla.

5.1 LVI-Tekniset tavoitteet

Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustavia'. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Tilat varustetaan käyttötarpeen mukaisin LVIA-laittein ja -varustein, mikä takaa hyvän toiminnallisuuden.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1

Lämmitysjärjestelmät

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin. Alueen johtokartta on esitetty liitteessä LVIA-liite 1.

Lämmönjakokeskus sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Tarkempi tilakohtainen lämmitystaparatkaisu määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Lämmönjakotapa; Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennusta kattava täysimittainen

lattialämmitysjärjestelmä, tai järjestelmä, jossa osassa tiloja lämmönjakotapa lattialämmitys, osaan tiloja radiaattoripatterilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat mm; märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet, sekä keittiö.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle 'alas lasketun katon' sisään. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, putkisto eristetään (jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan).

Eteistiloihin asennetaan ilmanvaihdon lämmityspiirin yhteyteen liitettävät kiertoilmakojeet.

Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Hulevedet johdetaan läheiseen ojaan. Alueen johtokartta on esitetty liitteessä LVIA-liite 1

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia 'ultraääni', liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa 'itse säätyvällä' saattolämmityskaapelilla.

Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan.

Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta, tarkoituksen mukaisin asennuksin; Jakoputkisto voidaan asentaa osin alakaton yläpuolelle, osin rakenteiden sisään. Osa jako- ja kytkentäjohdoista voidaan tehdä pinta-asenteisesti kromatusta kupariputkesta.

Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, asennettavat putket tehdään suojaputkeen asennettavasta muoviputkista. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös C2-määräyskokoelman vaatimukset vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Vesijohdot ja viemärit tehdään noudattaen uusia ympäristöministeriön asetuksia ja soveltaen myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osan D1 "kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistot" (2010) määräyksiä ja ohjeita, sekä Vantaan kaupungin ja HSY:n käytänteitä.

Kattosadevesien syöksyputket johdetaan kattovesikaivoihin. Kattosadevesikaivojen tyyppi: 'malli Vantaa'. Jokainen syöksyputki varustetaan kattosadevesikaivolla, jotka liitetään sadevesiputkiston piiriin, kuten pihavesi- ja perusvesikaivot sekä salaojituksen perusvesikaivo. Sade- ja jätevesiviemäriputkiston materiaali on pvc-muoviviemäriputki. Sadevesikaivot ovat valurauta- ja teleskooppikansistoin varustettuja tehdasvalmisteisia kaivoja. Kansiston kuormankestävyys määräytyy asennuspaikan mukaan.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. "maanrakennusputkea". Kaikkien putkikaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatilaan (tai tarvittaessa maahan). Putkisto ei saa päästä jäätymään. Putkistot eristetään, eristeet pinnoitetaan. Putkistot kannakoidaan määräysten mukaan. Vesikaton yläpuoliset tuuletusviemärit varustetaan lämpösuojavaipalla.

WC-tilat varustetaan keraamisin wc-istuimin, lattiakaivoin, pesualtain sekä yksiotesekoittajin bide-suihkulla. Le-wc varustetaan tarkoituksenmukaisin vesi- ja viemärikalustein. Päiväkodin wc-tilojen sekoittajat varustetaan "kosketusvapailla" sekoittajilla. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä. Päiväkotitilojen märkäeteisten varustus; "Vantaan kaupunki/Tilakeskus/PK 2017 huonekortit" mukaisesti.

Siivouskomerot ja –keskus varustetaan Vantaan kaupunki/"PK 2017 huonekortit" mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Ruokahuoltoa varten tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Keittiön laitehankinnat- ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaan.

Keittiön viemärit varustetaan rasvaneroittimella. Astianpesukone on mallia 'LTO' (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä).

Keittiölaitteita ovat mm. astianpesukone, astioiden esipesupöytä, jääkaappi, jääkaappi/kylmiö, uuni, lämmityslevyt, pata, käsienpesualtaat ja muut mahdollisesti keittiötoiminnan laitteet.
Esipesun ja astianpesukoneen, keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti hst-putkesta. Keittiön kylmälaitteiden kompressori-lauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Mikäli mahdollista, lauhdelämpöä pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku (100 % ilmamäärällä) max. 1,7 kW/m³, s ilmanvaihtojärjestelmä mitoitetaan niin, että järjestelmä mahdollistaa vaatimuksen mukaisten ilmamäärien lisäämisen 20 % :lla säätöteknisin toimin, ilman suurempia järjestelmämuutoksia. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Tilakohtainen raitisilmavirta minimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 6 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti. Tämän lisäksi kaikkien tilojen ilmamääriä tulee voida korottaa energiatehokkaasti säätöteknisin toimin 20 %:lla, mikä huomioidaan suunnittelussa, järjestelmäosien mitoituksessa, sekä toteutustyön aikana, laitehankinnoissa ja asennuksissa (ilmanvaihtokoneet, kanavistot, päätelaitteet, ilmanvaihdon lämmitys, jne).

Kokoontumis- ja luokkatilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan maksimihenkilömäärää osoittava kilpi. Henkilömäärä määritetään tilan raitisilmamäärän perusteella (6 dm³/s, hlö).

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin (päiväkoti/koulu/sali- ja pukutilat) asennetaan kerroskohtaisesti ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustava'. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja järjestelmäasennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) käyttökytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava.

Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Rakennusautomaatiojärjestelmät

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, 'pilvitoimintona' verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta.

5.2 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Sähköjärjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan muuntojoustavuus huomioiden (erityisesti oppimissoluissa).

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)
Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA-laitteita kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Telejärjestelmät
Rakennus varustetaan yleiskaapelointi-, yhteisantenni-, info-TV-, keskusradio-, keskuskello–sekä merkinantojärjestelmillä. Oppimissolut varustetaan tilakohtaisella opetustoimintaa palvelevalla äänentoisto- ja kuulutusjärjestelmällä.

Opetustilat ja neuvotteluhuoneet varustetaan AV-järjestelmällä. Laitteet ovat joko siirrettäviä tai kiinteästi asennettavia näyttöjä ja mahdollisesti joissakin tiloissa videotykkejä. Näytöt ovat pääasiassa kosketusnäyttöjä.

Sähköiset turvajärjestelmät
Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, kulunvalvonta-, paloilmoitin-, merkki- ja turvavalaistusjärjestelmillä.
Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Muut järjestelmät
Pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta tarkastellaan kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Näyttämöt (koulu, nuorisotila) varustetaan erityisjärjestelmillä (valo, ääni). Näyttämöiden sijainti tarkentuu suunnitteluvaiheessa.

Rakennus varustetaan aurinkosähköjärjestelmällä. Järjestelmän mitoitetaan siten, että energian tuotto käytetään kokonaisuudessaan rakennuksessa.

6 Väistötilantarve

Hankkeeseen ei esitetyllä aikataululla liity väistötilan tarvetta.

7 Kustannukset

7.1 Kustannusennuste

Kustannusennuste on 20 700 000 € (alv 0 %)

Kustannusennuste sisältää:
ylimäärisiä tonttiin liittyviä varauksia tontin rakennettavuuteen liittyen (mm. paalutus, täyttöjä, pumppaamo ja viemäreiden tuentaa), varauksia laatutavoitteiseen ja SR-kilpailuun liittyen sekä varauksia lähes 0-energiarakentamiseen liittyen.

Kustannusennuste ei sisällä:
väestönsuojaa, mahdollista sprinklerijärjestelmää, saastuneiden maiden käsittelyä ja niihin liittyviä täyttöjä, toimenpiteitä liittyen maaperän vahvistukseen, purouoman siirtoon tai meluaitaan

7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Ylläpitokustannukset ~ 311 400 € /vuosi (4,51 €/htm^2/kk)
Pääomakustannukset ~ 1 242 000 € /vuosi (18 €/htm^2/kk)

Yhteensä: ~ 1 553 400 € /vuosi (22,50 €/htm^2/kk)

7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Atomin toiminnan vuosittaisten kulut, sisältäen henkilöstö-, ateria-, puhtaus- sekä toimintakulut ovat noin 2 710 000 € / vuosi.

7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 790 000 €.

7.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka ja nuorisotoimen

Kustannusennusteen mukainen investointikustannus/ tilapaikka + oppilaspaikka+ nuorisotoimi (160+400+200=760), noin 170 € / kk.

Liite 4: Kustannusennuste

8 Rahoitus ja aikataulu

Taloussuunnitelma 2017-2020 on määrärahavaraus Aviapoliksen koulu-päiväkodille ja nuorisotiloille 1.vaihe 17 milj. € (2.vaihe 15 milj. €, ei sisälly tähän tarveselvitykseen).

Tilakeskuksen Investointiohjelmassa on määrärahavaraus Aviapoliksen koulu-päiväkodille ja nuorisotiloille 2019-2028 1.vaihe 20 milj. € (2.vaihe 17.55 milj. €, ei sisälly tähän tarveselvitykseen.

Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2019 alussa, SR-kilpailu käydään vuonna 2019, suunnittelu on vuoden 2020 aikana ja rakentaminen on vuosina 2021-2022.

9 Riskit

9.1 Meluun ja hiukkamääriin liittyvät riskit

Alueen hiukkaspäästöt ja liikenteen melu sekä mahdollisesti tulevaisuudessa kasvavat liikennemäärät voivat vaikuttaa tontin käyttöön, rakennettavuuteen ja melun suojauksen tarpeeseen ks. kohta 4.7. Alueelle käynnistetään syksyllä 2018 liikennemääriin liittyviä selvityksiä, joiden perustella tarkistetaan hiukkamäärät ja niihin liittyvät rakentamisrajoitteet sekä melusuojaus rakentamisjärjestys alueella huomioiden. Mikäli hiukkasmäärät edellyttävät 40m etäisyyttä Rälssitiestä ja Äyritiestä herkkien toimintojen osalta, ei monitoimirakennus ja pihoineen tule mahtumaan kyseiselle tontille. Hankkeelle tulee esittää uusi tontti, jolla hanke mahtuu kokonaisuudessaan tai hanke on pilkottava useammille tonteille. Tämä aiheuttaa aikatauluviivytyksiä.

9.2 Kaavoitukseen liittyvät riskit

Hanke edellyttää kaavamuutosta. Kaavoitus on käynnissä. Kaavoituksen aikatauluun liittyvät muutokset tai valitukset voivat vaikuttaa hankeen aikatauluun. Mahdolliset valitukset voivat viivästyttää hankkeen toteutumista. Riski pyritään minimoimaan kaavoitusaikaisella asianomaisten riittävällä tiedottamisella.

Kaavaluonnoksessa esitetty tontin koko on tavoitepinta-alaa pienempi. Tarvittavien toimintojen sijoittaminen tontille laajennusvarauksineen voi olla mahdotonta.
Liikunnalle ja liikuntakentille tulee osoittaa varauksia tontin ulkopuolelta, etäisyys koululle ei saa ylittää käyttäjän määrittämiä etäisyyksiä.

9.3 Aikatauluun liittyvät riskit

Hankkeen viivästyminen voi aiheuttaa väistötilojen tarpeen.

9.4 Maaperään ja rakennettavuuteen liittyvät riskit

Tontti ovat savea, ja sen pohjoisreuna on tulva-aluetta. Tontin kuivatuksesta ja hulevesien hallinnasta voi aiheutua lisäkustannuksia. Kohteen maaperä on huonoa ja se tulee mahdollisesti nostamaan toteutuskustannuksia, koska lopullisia paalupituuksia ei vielä tiedetä. Viereiset katualueet ovat huomattavasti tonttia ylempänä, tontilla joudutaan tekemään täyttöjä. Alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikalla on pilaantuneita maita. Lisäksi mahdollinen raitiolinja Rälssitiellä aiheuttaa tärinää tontille.

9.5 Teknisten järjestelmien ja puron siirtämiseen liittyvät riskit

Tontin piha-alue sijoittuu pohjoisosata siirrettävän puron paikalle, puron siirto ei tule sisältymään rakentamisen kustannuksiin, mutta mahdolliset järjestelyt ja täytöt vaikuttavat rakentamiseen.

Tontin itäreunassa kulkee mahdollisesti siirrettävä kaukolämpöliittymä ja tontin reunalla uusittavat/korvattavat muuntamot.

9.6 Hankkeen laajuuteen liittyvät riskit

Hankkeen koko voi muuttua meluselvityksen tuloksen johdosta. Myös hankkeen vaiheistus ja ensimmäisessä vaiheessa toteutettavien tilojen määrä voi jatkosuunnittelussa täsmentyä.

9.7 Työturvallisuustehtävät

Hankkeesta on laadittu tarveselvitysvaiheessa Havat-riskikartta, liite 3. Tarveselvitysvaiheen työturvallisuuskoordinaattorina on Katri Olli. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

Rakennustyö on normaalia elementtirakentamista, muunlaiset ratkaisut varmistuvat suunnitteluvaiheessa.

10 Vastuuhenkilöt / työryhmä

Sivistystoimen toimiala:

Kirsi Vaten, Erityisasiantuntija, Taloussuunnittelu
Laura Malinen, Strategia-asiantuntija
Päivi Riehunkangas, Suunnittelija
Kirsi Kolu, Perusopetuksen aluepäällikkö
Leena Karsson, Varhaiskasvatuspäällikkö, Kivistö-Aviapolis
Ari Tossavainen, Nuorisoasiainpäällikkö, Nuorisopalvelut

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus:

Tuula Raulo, Kustannusinsinööri, Tilakeskus
Lija Jeremejeva, Kustannuslaskennan asiantuntija, Tilakeskus
Katri Olli, Rakenneinsinööri, Tilakeskus
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri, Tilakeskus
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri, Tilakeskus
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus
Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija, Tilakeskus
Eija Kivineva, Hankepäällikkö
Tiina Riihimäki, Hankekehitysarkkitehti
Ifa Kytösaho, Hankesuunnittelupäällikkö
Anna Jaakola-Wondafrash, rakennuttaja-arkkitehti

Tarveselvitysvaiheessa on myös kuultu:
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus:

Pasi Salo, toimitilapäällikkö
Pasi Simola, isännöitsijä

Kaupunkisuunnittelu:

Merja Häsänen, Asemakaavasuunnittelija, Kaupunkisuunnittelu

Kuntatekniikan keskus:

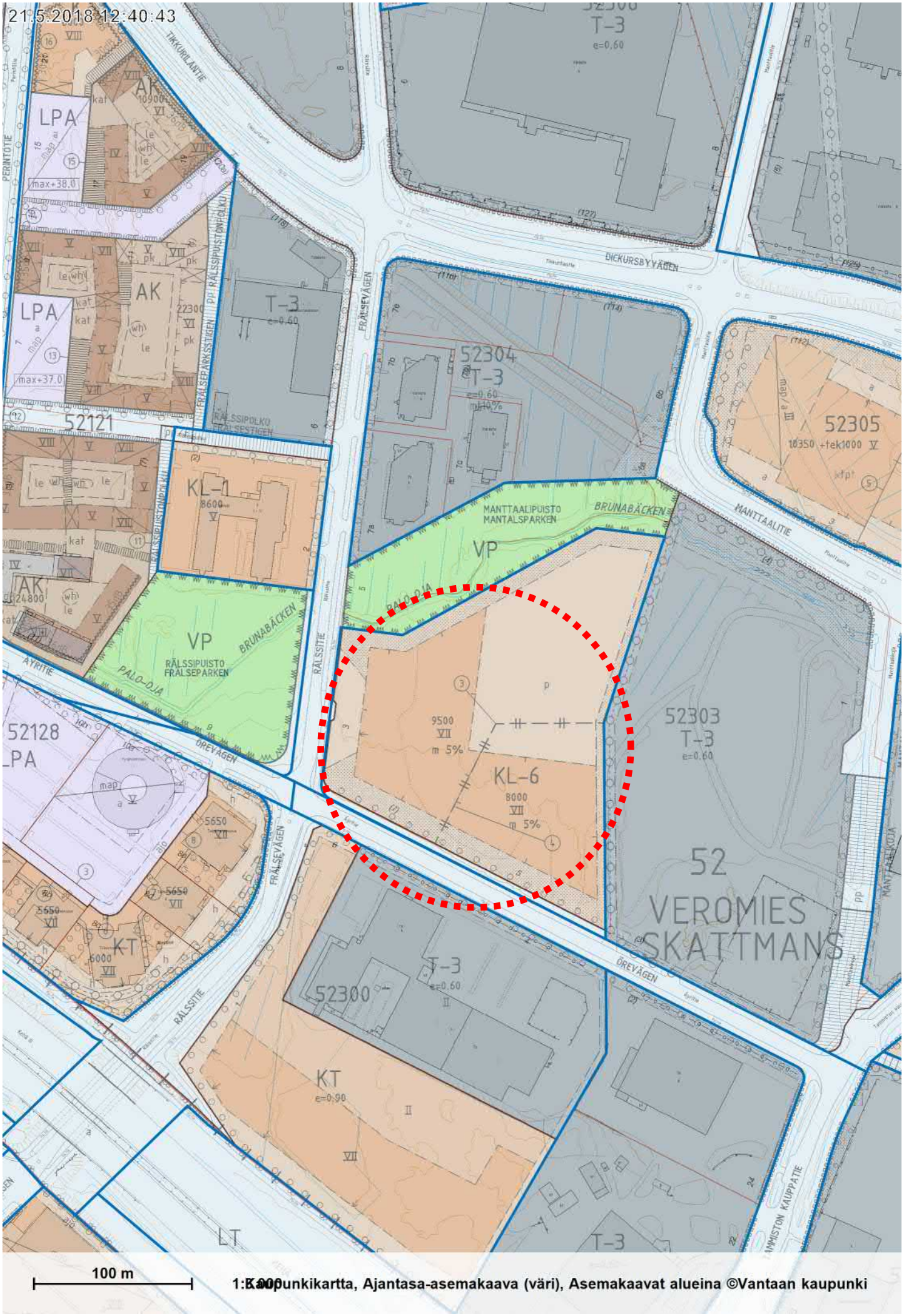
Pirjo Suni, Liikennesuunnittelu, Liikenneinsinööri (melu ja pienhiukkaset)
Jarmo Pajunen, Liikennesuunnittelu, Liikenneinsinööri (liikenne)
Anna-Leena Karhunen, Geotekniikka, Suunnitteluinsinööri
Heikki Kangas, Geotekniikkapäällikkö

Työsuojeluvaltuutetut:

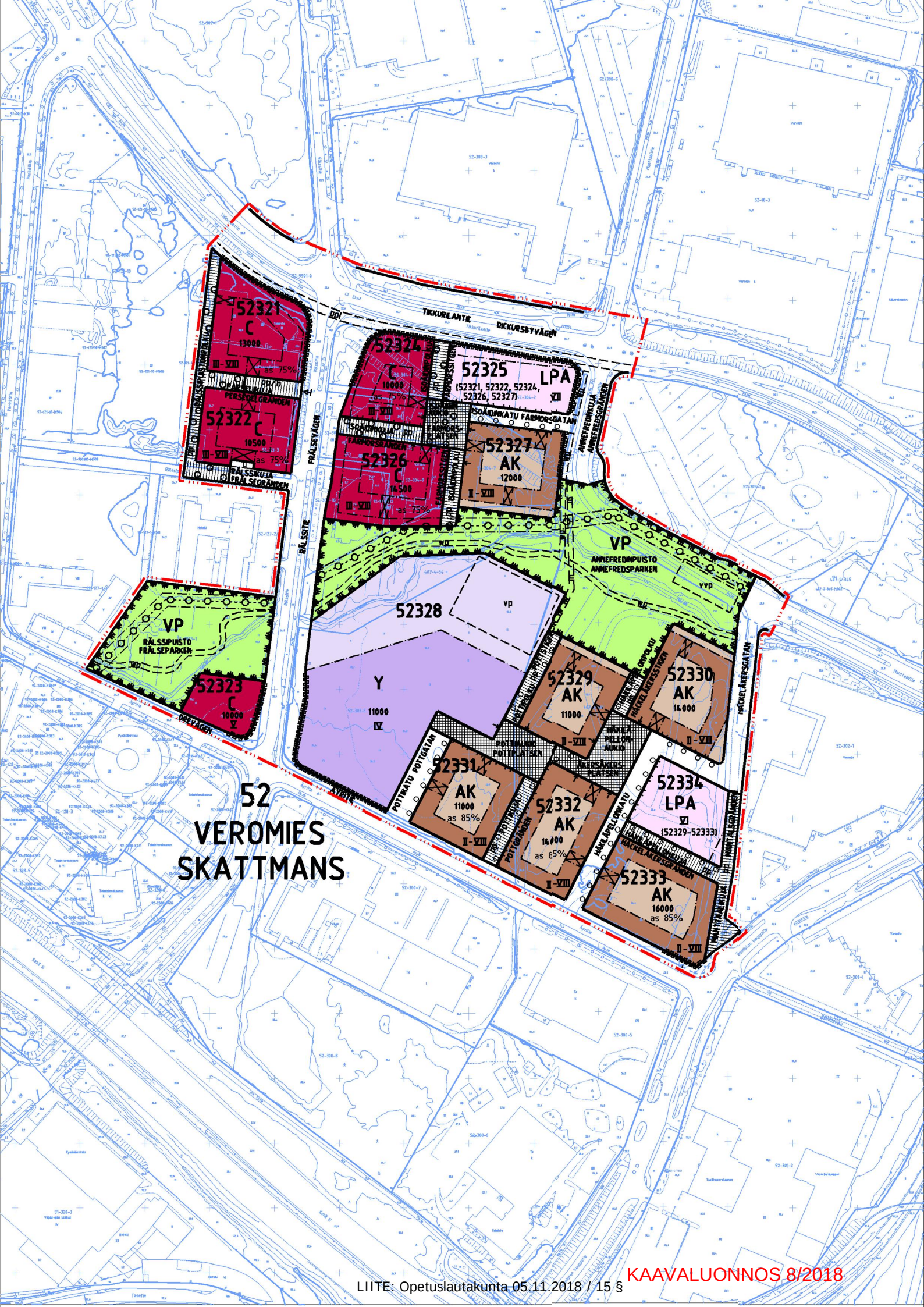
Tarja Mykkänen, Työsuojeluvaltuutettu (jatkossa Matti Nurmi sijaista)
Marja-Leena Jämsen-Mässeli, Työsuojeluvaltuutettu

21.5.2018 12:39:33
TONTTI
100 m
1:3 000
Ortokuva 2017 ©Vantaan kaupunki

ILMAKUVA

VOIMASSA OLEVA KAAVA

KAAVALUONNOS 8/2018

Y

Yleisten rakennusten korttelialue.

Yleistä
Alueen arkkitehtuurin ja ympäristörakentamisen tulee olla laadukasta ja toteutuksen korkeatasoista.

Rakennukseen saa sijoittaa myös liiketiloja.

Kortteliin 52328 tulee varata tila kiinteistömuuntamoa varten.

Kortteliin tulee sijoittaa taidetta, jonka teemana on vesi.

Rakennukset
Rakennus tulee jakaa toiminnallisiin osiin siten, että eri osien muodoissa ja yksityiskohdissa, kerrosluvuissa sekä käytettävissä väreissä ja materiaaleissa on vaihtelua.

Yleisön käyttöön soveltuvia tiloja tulee sijoittaa kaupunkikuvallisesti tärkeisiin paikkoihin; Äyritien ja Rälssitien risteyksen äärelle sekä Pottiaukion laidalle.

Äyritien ja Rälssitien kulmaa tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin.

Rakennuksen tulee rajata aukiota vähintään niiltä osilta kuin tontti rajautuu aukioon.

Jätetilat tulee sijoittaa rakennukseen.

Katolle saa sijoittaa oppimista tukevaa toimintaa ja taukotiloja.

Pihat
Tontin vihertehokkuuden tavoiteluvun tulee olla 2,0.

Rakennuksen ja katualueen välinen tila tulee kivetä tai käsitellä osana laadukasta kaupunkimaista katutilaa ja sen tulee liittyä sujuvasti katuun.

Hulevesien viivytys tulee toteuttaa kortteleittain. Perustusten kuivatusvedet voidaan johtaa puistoalueen hyötykäyttöön, mikä voi tapahtua julkisten alueiden kautta.

Huoltopiha tulee järjestää niin, ettei se korostu kaupunkikuvassa.

Pysäköinti
Autopaikkatarve on 40 ap.

Pysäköintialueelta tulee järjestää turvallinen ja miellyttävä jalankulkuyhteys rakennukselle.

Osan polkupyöräpaikoista tulee olla säältä suojattuja.

Kvartersområde för allmänna byggnader.

Allmänt
Områdets arkitektur och miljöbyggande ska vara högklassigt och genomförandet ska hålla hög kvalitet.

I byggnaden får också affärslokaler placeras.

I kvarteret 52328 ska plats reserveras för en fastighetstransformator.

Kvarteret ska förses med konst som har vatten som tema.

Byggnader
Byggnaden ska delas in i funktionella delar så att de olika delarna är varierande beträffande former och detaljer, våningstal och de färger och material som används.

Utrymmen som lämpar sig för allmänhetens bruk ska placeras på stadsbildsmässigt viktiga platser; i korsningen av Örevägen och Frälsevägen samt vid Pottplatsen.

Hörnet av Örevägen och Frälsevägen ska framhävas med arkitektoniska medel.

Byggnaden ska avgränsa den öppna platsen till minst de delar där tomten gränsar till den öppna platsen.

Soprum ska placeras i byggnaden.

Verksamhet som stödjer inlärningen och pausrum får placeras på taket.

Gårdar
Målsättningstalet för tomtens grönytefaktor ska vara 2,0.

Området mellan byggnaden och gatuområdet ska stenläggas eller behandlas som en del av ett högklassigt urbant gaturum och det ska ansluta till gatan på ett smidigt sätt.

Fördröjning av dagvatten ska ordnas på tomten. Dräneringsvatten från husgrunder kan avledas så att det kan utnyttjas i parkområdet, vilket kan ske genom offentliga områden.

Servicegården ska ordnas så att den inte framhävs i stadsbilden.

Parkering
Bilplatsbehovet är 40 bp.

Från parkeringsplatsen ska en säker och trivsam gångförbindelse ordnas till byggnaden.

En del av cykelplatserna ska vara väderskyddade.

C

Keskustatoimintojen korttelialue.

Kortteleita 52321 - 52324 ja 52326 koskevia määräyksiä:

Yleistä
Alueelle muodostuu toiminnallisia vyöhykkeitä, joiden teemojen - kaupallisuus ja oppiminen - tulee näkyä julkisivuissa ja pihoilla pihoilla toiminnallisena ja/tai taiteen aiheena. Korttelit 52321 - 52323 sekä korttelit 52324 ja 52326 Rälssitien puoleisilta osiltaan ovat kaupallisen toiminnan vyöhykettä. Korttelit 52324 ja 52326 ovat aukion puoleisilta osiltaan oppimisen vyöhykettä.

Alueen arkkitehtuurin ja ympäristörakentamisen tulee olla laadukasta ja toteutuksen korkeatasoista.

Jokaisesta korttelista tulee laatia kokonaissuunnitelma rakennusten massoittelun, rakennustyyppien, materiaalien ja kattomuotojen osalta.

Kortteleihin 52321, 52323 ja 52324 tulee varata tilat kiinteistömuuntamoita varten.

Jätetilat tulee sijoittaa rakennukseen tai LPA-korttelin 52325 pysäköintitaloon.

Pihat
Jokaisesta korttelista tulee laatia pihasuunnitelma sekä taiteen ja valaistuksen suunnitelma. Taiteen teemana tulee olla vesi ja toteutustavan tulee olla kortteleittain erilainen.

Hulevesien viivytys tulee toteuttaa kortteleittain. Perustusten kuivatusvedet voidaan johtaa puistoalueen hyötykäyttöön, mikä voi tapahtua julkisten alueiden kautta.

Jokaisesta korttelista tulee laatia pihasuunnitelma, jossa vihertehokkuuden tavoiteluvun tulee olla 1,5.

Rakennuksen ja katualueen välinen tila tulee kivetä tai käsitellä osana laadukasta kaupunkimaista katutilaa ja sen tulee liittyä sujuvasti katuun.

Tontteja ei saa aidata ja pihojen tulee olla yhteiskäytössä.

Kvartersområde för centrumfunktioner.

Bestämmelser som gäller kvarteren 52321 - 52324 och 52326:

Allmänt
I området bildas verksamhetszoner vars teman - handel och inlärning - ska återspeglas i fasaderna och på gårdarna som funktionella och/eller konstnärliga teman. Kvarteren 52321- 52323 samt kvarteren 52324 och 52326 är en zon för -handelsverksamhet till de delar som ligger på Frälsevägens sida. Kvarteren 52324 och 52326 är till de delar som ligger mot den öppna platsen en inlärningszon.

Områdets arkitektur och miljöbyggande ska vara högklassigt och genomförandet ska hålla hög kvalitet.

För varje kvarter ska en helhetsplan utarbetas avseende byggnadernas gestaltning, byggnadstyper, material och takformer.

I kvarteren 52321, 52323 och 52324 ska plats reserveras för fastighetstransformatorer.

Soprum ska placeras i byggnaden eller i parkeringshuset i LPA-kvarteret 52325.

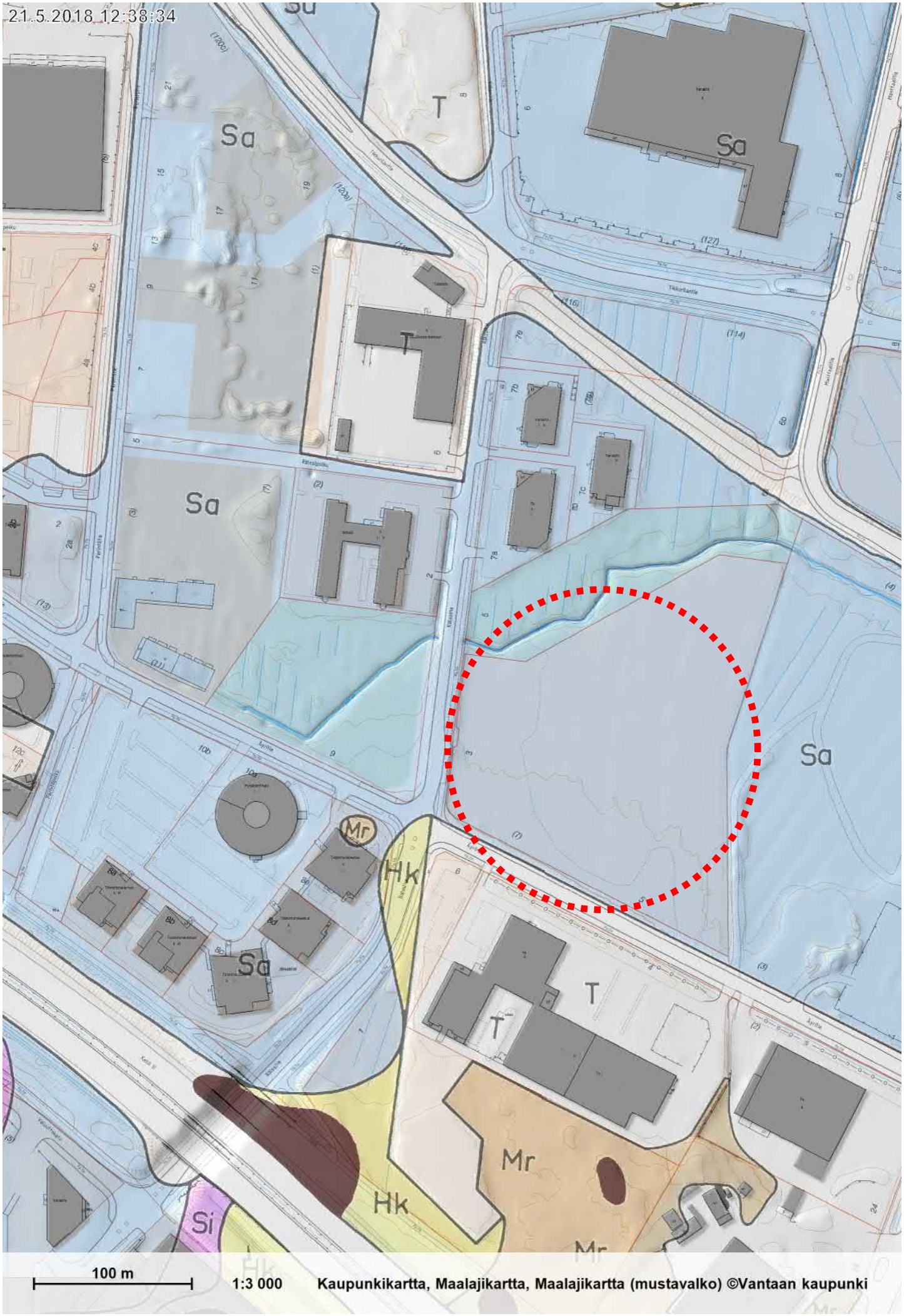
Gårdar
För varje kvarter ska en plan över gården samt en plan över konst och belysning utarbetas. Konsten ska ha vatten som tema och temat ska förverkligas på olika sätt i kvarteren.

Fördröjning av dagvatten ska ordnas kvartersvis. Dräneringsvatten från husgrunder kan avledas så att det kan utnyttjas parkområdet, vilket kan ske genom offentliga områden.

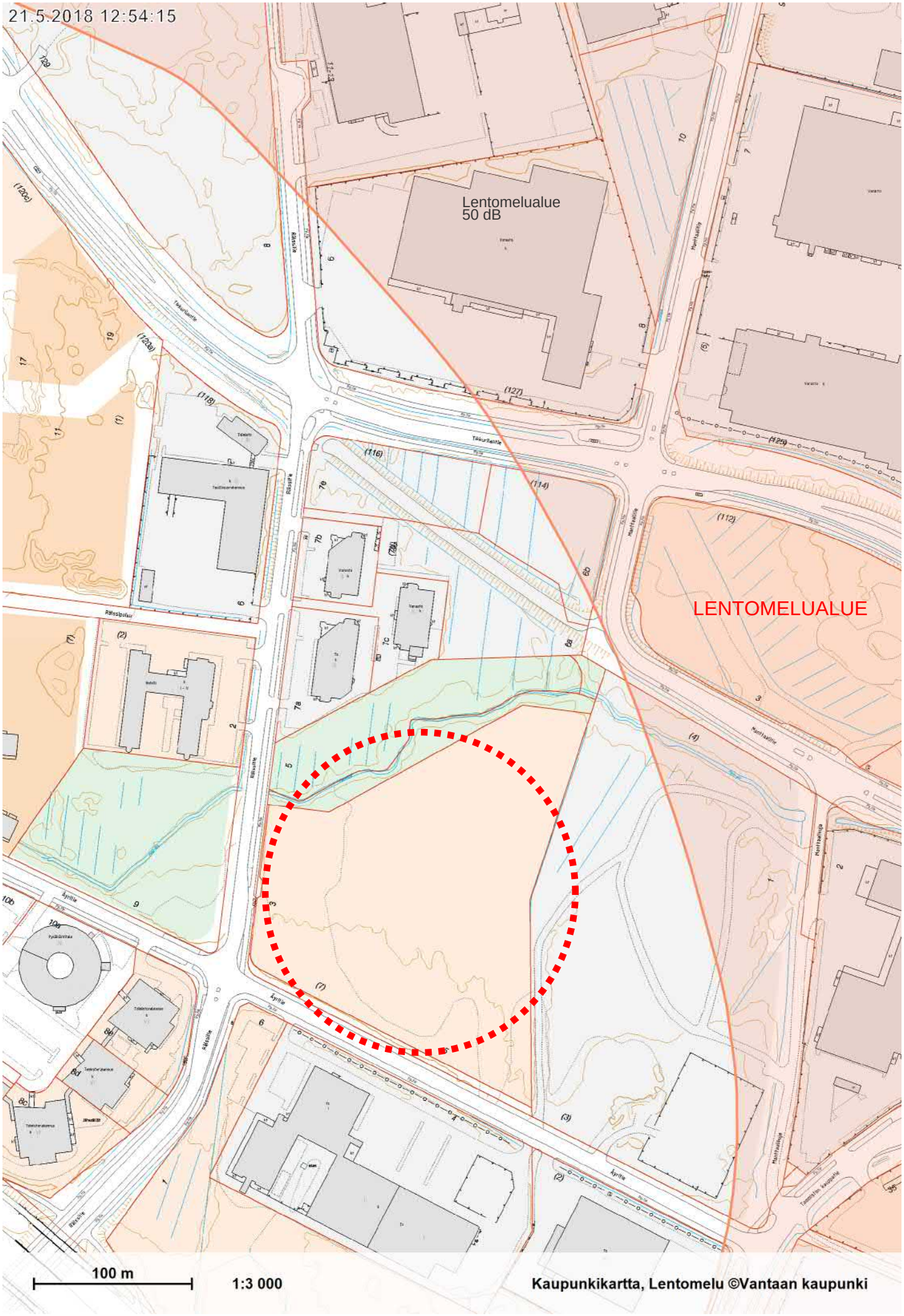
För varje kvarter ska en plan över gården utarbetas där grönytefaktorns målsättningstal ska vara 1,5.

Området mellan byggnaden och gatuområdet ska stenläggas eller behandlas som en del av ett högklassigt urbant gaturum och det ska ansluta till gatan på ett smidigt sätt.

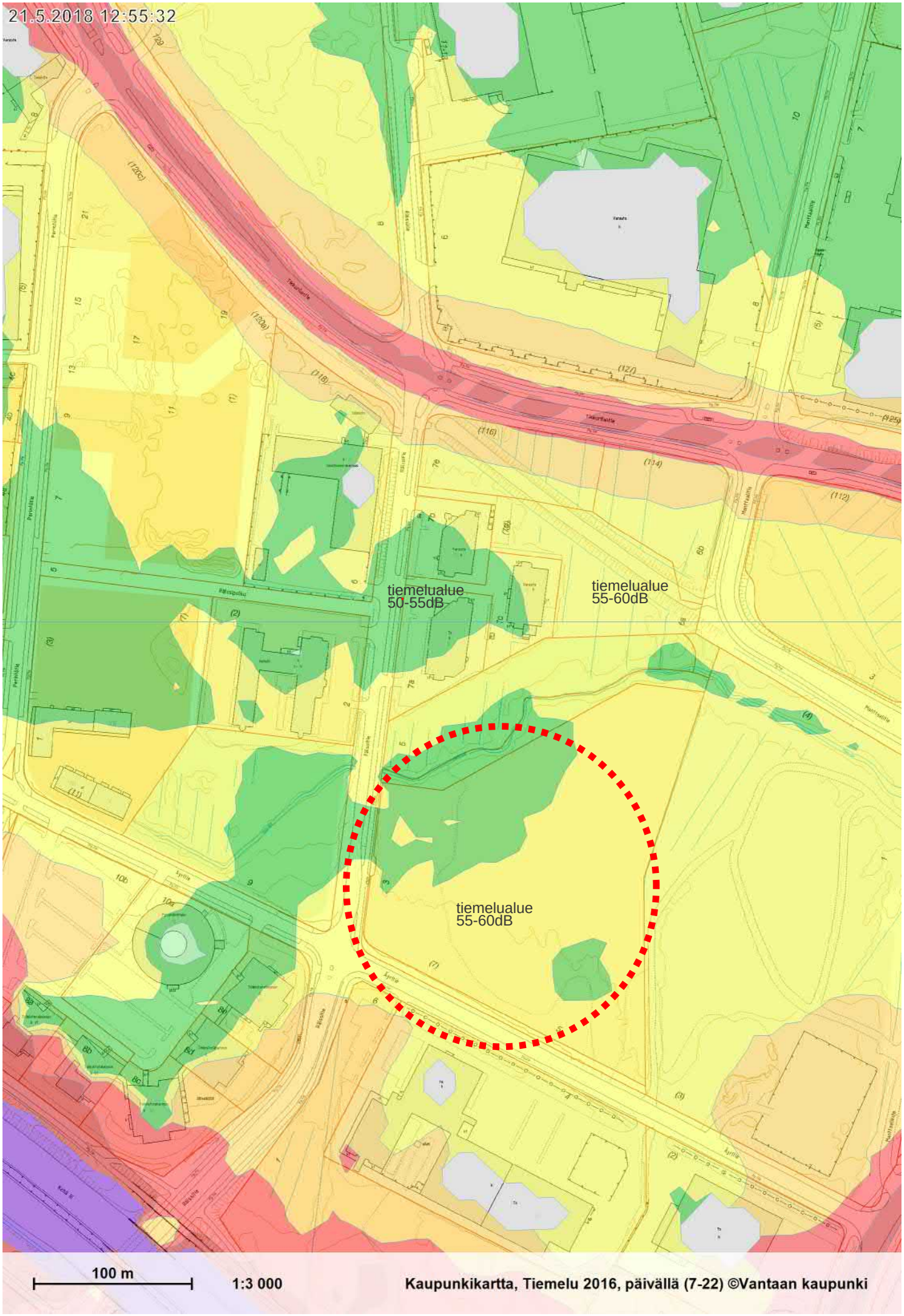
Tomterna får inte inhägnas och gårdarna ska användas gemensamt.

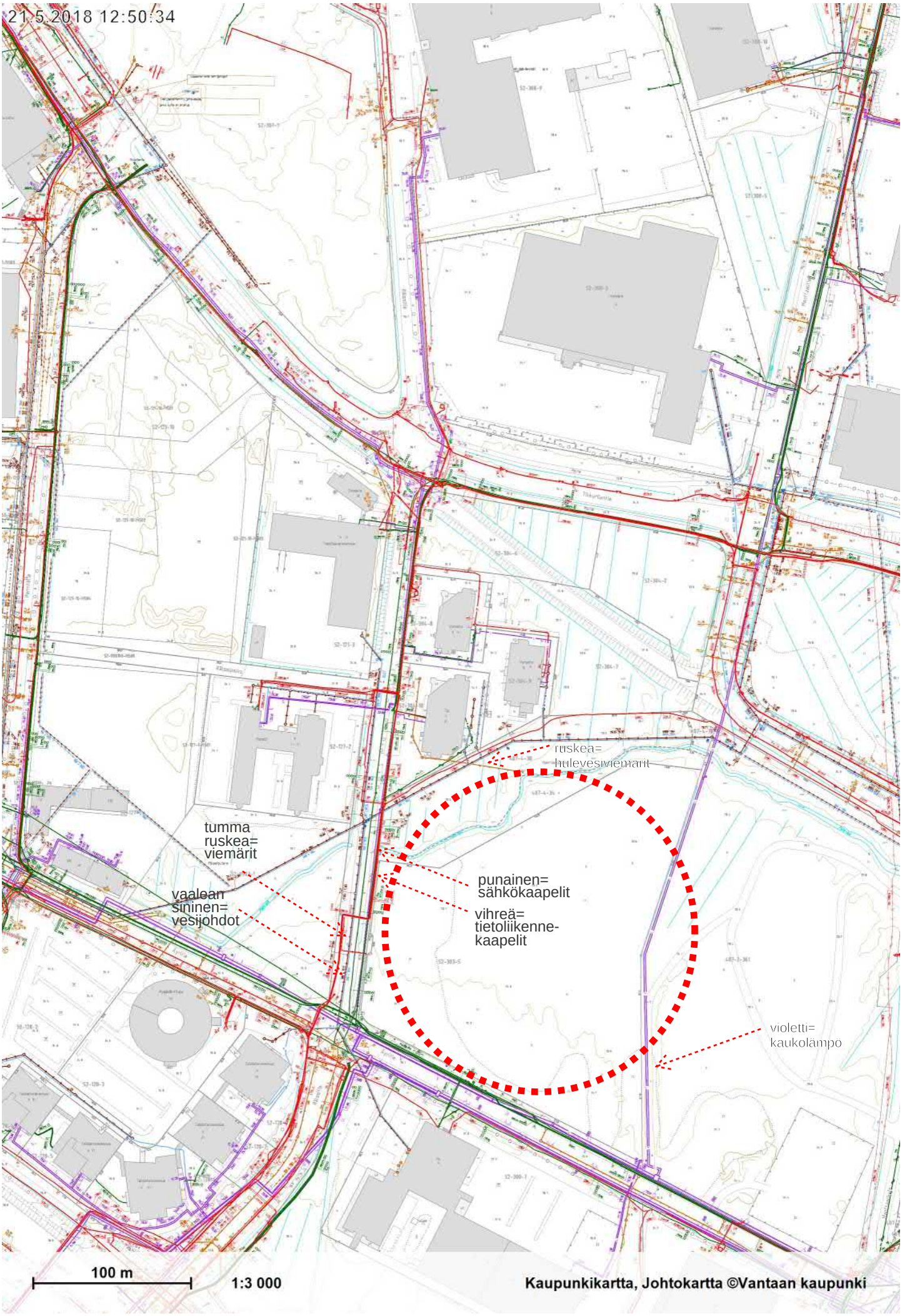
MAALAJIKARTTA

21.5.2018 12:54:15
Lentomelualue
50 dB
LENTOMELUALUE
100 m
1:3 000
Kaupunkikartta, Lentomelu ©Vantaan kaupunki

LENTOMELU

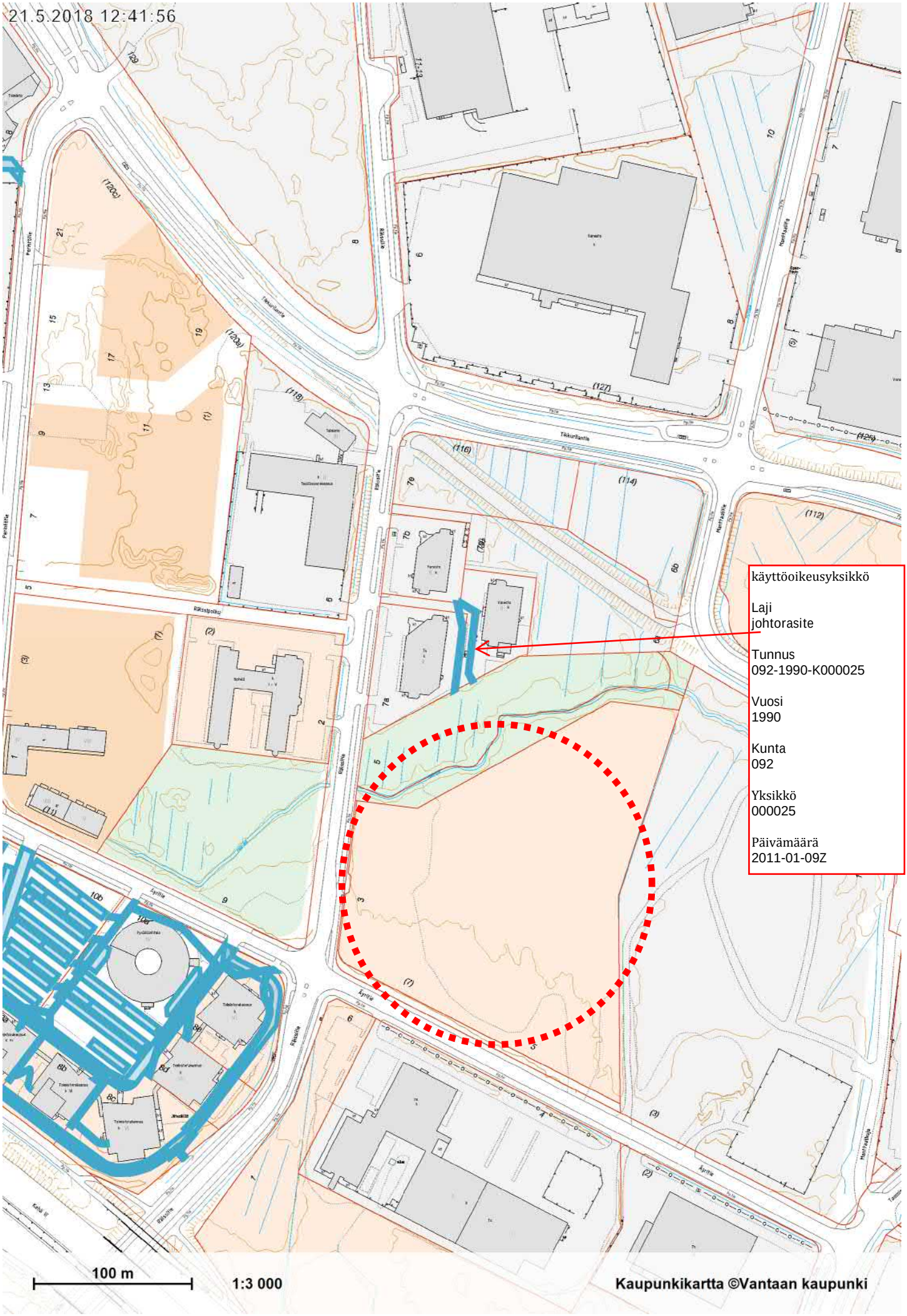
LIIKENTEEN MELU

JOHTOKARTTA

PILAANTUNEET MAAT

21.5.2018 12:41:56
käyttöoikeusyksikkö
Laji
johtorasite
Tunnus
092-1990-K000025
Vuosi
1990
Kunta
092
Yksikkö
000025
Päivämäärä
2011-01-09Z
100 m
1:3 000
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

RASITTEET

Alustava HUONETILAOHJELMA, ATOMI, I vaihe			25.9.2018
PÄIVÄKOTI, ALAKOULU, n. 65 oppilasta/ikäluokka + NUORISOTILA			
Päiväkodin tilapaikat 160 lasta+ henkilökuntaa 23-25 + Oppilasmäärä 400 + henkilökuntaa n. 40	kpl	hym2	
1. HALLINTO-, TYÖ- JA NEUVOTTELUTILAT			
päiväkodin toimisto / johtaja	1	12	monikäyttöinen toimistotila
koulun johtajan tai rehtorin huone / työhuone/neuvotteluhuone -> varattavissa oleva hiljaisentyön tila	1	12	
kanslia huone vrt. koulusihteerin työnkuva	1	15	
vahtimestarin huone	1	10	
Henkilökunnan huone -> vrt. monitilatoimisto, ml. Monistus	1	140	
varastotilat (ml. Arkisto ja tv- ja keskusradiotila)	2	30	
neuvottelu/työhuone	3	43	koulu, päiväkoti, konsultaatiotila, kuraattorin ja psykologin yhteinen neuvottelu
psykologi ja kuraattori	2	30	
Terveydenhoitotilat ja lepohuone	3	40	
Hallinto-, työ- ja neuvottelutilat yhteensä	14	332	
PÄIVÄKOTI			
Yleistä			
Päiväkodin kotialueparit A, B, C, D ja E .			Päiväkodin lapsimäärä yhteensä 160 lasta.
Kotialuepari:			32= 2 x 16 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8).
Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa			
Kotialuepari		hym2	
märkäeteinen, yhteinen		11	
eteistilat A1, A2		19	
wc-pesutilat A1, A2		13	
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa		117	sis. Varastotilat
kotialue A1 + A2		160	
wc-tila		2	
Yhteiset pienryhmätilat (työpaja, pienryhmä)		26	
Kotialueparit (5 kpl) yhteensä:		828	
2. OPISKELUTILAT			
Yleisopetuksen solu a` 250-275 m2 (n. 100 oppilasta ja 4-5 opettajaa+ 1 erityisopettaja)	3	750	
Pysyviä pienehköjä tiloja rauhallisiin tilanteisiin ja pienryhmätyöskentelyyn	6	180	esim. 3 OT1 kokoista + 3 OT2 kokoista
a) työskentelyalueet	9	930	
Käsityö-kuvataide solu	1	300	
b) erikoisvarustetut työskentelyalueet -> Paja/Verstas	1	300	
c) auditorio, luentosali -> tarpeen tarkastelu alueellisesti			Alueellinen tarpeen tarkastelu
Luokkatila, luentosali yhteensä (a+b)	10	1230	
Oppimisen portaat aulassa	1	50	
Liikuntatilat	2	500	Päiväkodin tarve n. 100 m2, koulun tarve 400 m2
Näyttömotilat	1	50	
Musiikkiluokka	1	95	
Liikunta ml. näyttämötilat-musiikki-äidinkieli/draama -klusteri/moduuli	2	645	
3. VARASTOTILAT			
liikunta-/voimisteluvälinevarastot (ml. Ulkoliikuntavälineet)	2	50	
näyttämön ja musiikin varasto	1	35	
tuolivarasto	1	20	
Liikunnan ja näyttämön varastot yhteensä	4	105	
Oppilaiden vaate- ja kenkäsäilytys, aulan vaate- ja kenkäsäilytys	4	210	jaettuna useampaan paikkaan riippuen sisäänkäyntien määrästä
4. NUORISOTILAT	1	250	
Toimintatila minikeittiövarustuksella			Opetuskäytössä päiväaikaan
Avoin toimintatila "Sali"			Opetuskäytössä päiväaikaan
Henkilökunnan sosiaalitila, jossa kaapit			
Pienryhmä/neuvottelutila			
4. SOSIAALITILAT			
Oppilaiden pukeutumis- ja peseytymistilat	2	80	
Liikunnanopettajan pukeutumis- ja peseytymistilat	2	17	
Henkilökunnan WC-tilat	8	12	
Henkilökunnan puk. ja pes.tilat, keskitetty	2	60	
Pukeutumis-, peseytymistilat yhteensä	14	169	
Oppilaiden WC-tilat 1) -> yht. 27 kpl, joista vähintään 1 le-wc / kerros	27	48,5	

PÄIVÄKOTI, ALAKOULU, n. 65 oppilasta/ikäluokka + NUORISOTILA			
Päiväkodin tilapaikat 160 lasta+ henkilökuntaa 23-25 + Oppilasmäärä 400 + henkilökuntaa n. 40	kpl	hym2	
5. RUOKAILUTILAT			
Suurkeittiö aputiloineen, varastot mukaanluettuina	1	210	
Wc ruokasalin yhteyteen /Le	1	5,5	
Ruokasali; 0,4 m2 / oppilas sis. Ruoanjakelun ja Guru-kahvilan 1.vaiheessa (Monitoimitila, työskentelytilaa)	1	300	ml. minikeittiövarustus ja erotettava kabinettitila, monitoimitila, Guru cafe
SIIVOUSTOIMEN TILAT	1	30	
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	1	20	yhdistetty tila, huomioitava likainen ja puhdas puoli
Kiinteistönhoidon tilat			
YHTEENSÄ / HYM2		4433	

1) 1 WC (1,5 m2) alkavaa 15 oppilasta kohti, kuitenkin vähintään 1 inva-WC (5,5 m2)

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE: Aviapoliksen koulu, päiväkoti ja nuorisotila Atomi

PÄIVÄYS: 27.08.2018
LAATIJAT: Katri Olli ja Anne Jaakola-Wondafrash

Rakennushankkeen ominaisuudet

- q Koko
- q Muoto
- q Suuruus
- q Mitat
- q Poikkeuksellisuus
- x Ainutkertaisuus, valittu arkk. laatukohteeksi kaup.tasolla
- q Materiaalivalinnat
- q Tekniset ratkaisut
- x Runkoratkaisu, syvä runko, tontti pieni vrs kerros-m2
- q Ajankohta
- q Suunnitteluratkaisut
- q Vaativuus
- q Rakennuksen kunto
- q Talotekniikka
- x Muu, kadut rakennetaan uudestaan, raitiovaunureitti, tärinä

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- q Mikrobit (Home)
- q Pöly
- q Kaasut
- x Muut ilman epäpuhtaudet, pienhiukkaspäästöt
- x Melu, tärinä, raitiovaunulinja, tiemelualue
- q Kuumuus/kylmyys
- q Säteily
- q Häikäisy
- q Happipitoisuus, hapen puute
- q Myrkyt
- x Vaaralliset aineet, pilaantunutta maa-ainetta
- q Altistuminen
- q Ergonomia, hankalat työasennot
- q Vaaralliset työt
- q Räjähdys
- q Syttyminen
- q Muu

Rakennushankkeen luonne

- x Työmaan johtamisen erityispiirteet, SR-hanke
- q Yhteensovittamisen erityispiirteet
- x Aikataulu, kunnallisteknisten töiden ajoitus
- q Urakoitsijoiden määrä
- q Urakkarajat
- q Erillistoimitukset
- x Töiden läheisyys/peräkkäisyys, naapuritonteilla samanaikainen rakentaminen
- q Töiden päällekkäisyys
- q Tiedonkulun erityispiirteet
- q Työmenetelmien reunaehdot
- q Muu

Rakennushankkeen olosuhteet

- q Varottavat rakenteet
- x Vaaralliset johdot, kaukolämpöputken sijainti tontilla
- q Varottavat toiminnot
- q Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät
- q Liikenne, liikennemuodot
- q Työkoneiden käyttö
- q Työvälineiden käyttö
- q Materiaalit ja aineet
- q Vaaralliset jätteet
- q Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- q Tilojen rakennusaikainen käyttö
- q Muu toiminta
- q Herkät laitteet ja laitteistot
- x Muut ympäristötekijät, tontin korkeusasema alempana kuin kadut ympärillä
- q Purettavat rakenteet
- q Sähkökaapelit/kaasuputket, olemassa oleva ja tulevat puistomuuntamot
- X Muu, pohjoisosassa oja tulvii, savimaaperän herkkyys, hulevedet

Työhön liittyviä vaaroja

- q **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- q Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

VANTAAN KAUPUNKI	**Kustannusennuste**
TILAKESKUS	**Tarveselvitys**
Hankevalmistelu	**16.10.2018**

ATOMI, AVIAPOLIKSEN KOULU-PÄIVÄKOTI-NUORISOTILA, UUDISRAKENNUS
Rälssitie 3, 01510 VANTAA

Laajuustiedot :

bruttoala	6 250	brm2
hyötyala	4 491	hym2
tilavuus	26 400	rm3
tehokkuusluku	1,39	

Rakennuskustannukset		**Yht.€**	**€/brm2**	**€/hym2**	**€/rm3**
Rakennuttajan kulut		2 440 000	390,40	543,31	92,42
suunnittelu	1 240 000				
rakennuttaminen	780 000				
liittymismaksut	420 000				
Rakennustekniset työt		12 270 000	1 963,20	2 732,13	464,77
rakennusteknilliset työt					
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		1 890 000	302,40	420,84	71,59
LVV-työt	974 000				
IV-työt	740 000				
Säätölaitteet	169 000				
Sähkötyöt		1 270 000	203,20	282,79	48,11
Erillishankinnat		130 000	20,80	28,95	4,92
Varaukset		2 700 000	432,00	601,20	102,27
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		20 700 000	3 312,00	4 609,22	784,09
KUSTANNUSENNUSTE (ALV 24%)		25 668 000	4 106,88	5 715,43	972,27

Hintataso KL 99 (09/2018)

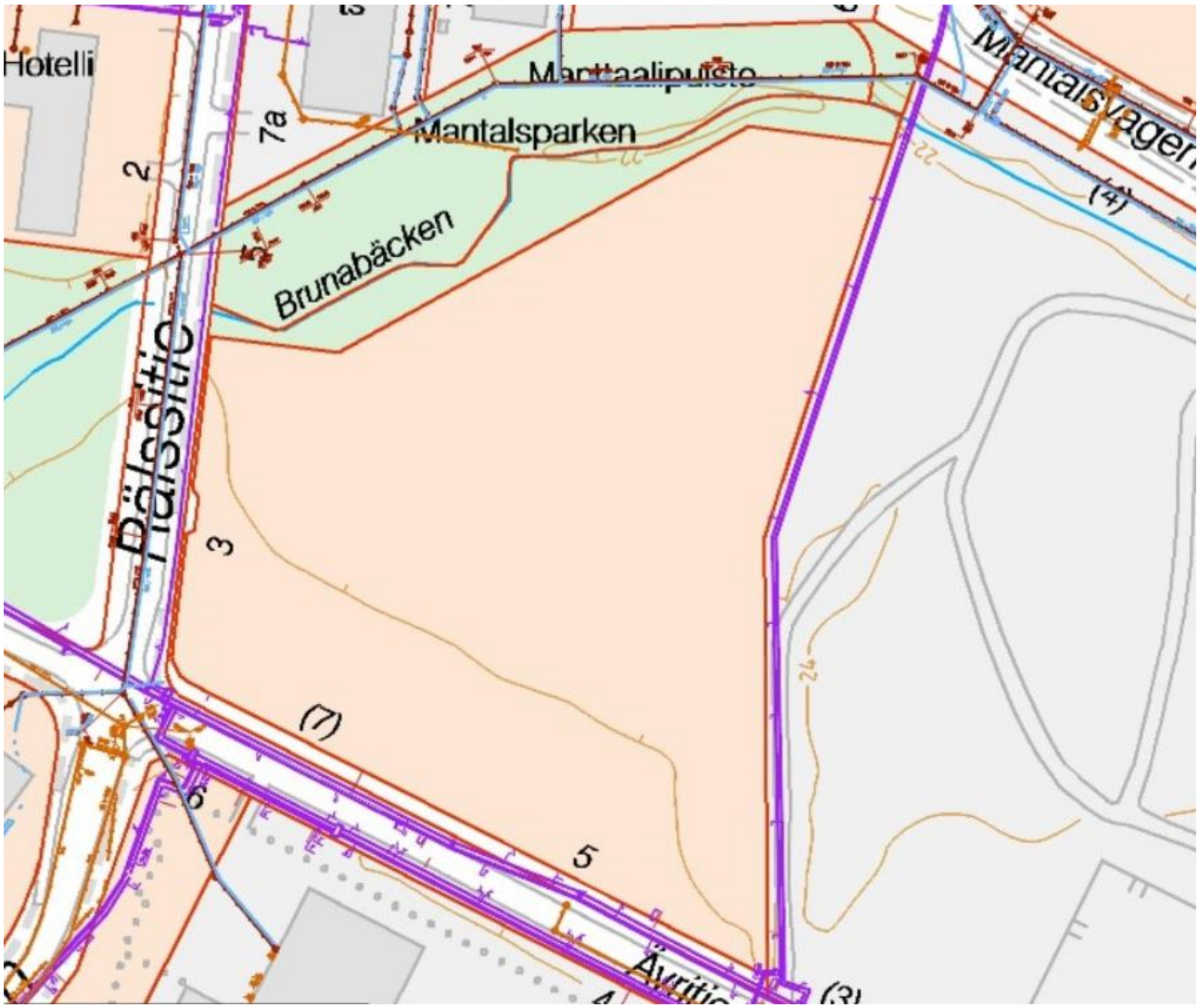
Koulun osuus kustannuksista	13 900 000	
Päiväkodin osuus kustannuksista	5 700 000	
Nuorisotilojen osuus kustannuksista	1 100 000	
		20 700 000

Kustannusennuste ei sisällä: (alv 0%)
- Väestönsuojaa
- Sprinklerijärjestelmää, arvio noin 200 000 €
- Saastuneen maan käsittely, arvio 1 000 000 - 3 000 000 €
- Tonttiin liittyviä toimenpiteita , arvio noin 500 000 €
  (mahdolliset pihan vahvistukset, purouoman siirto, meluaita)

Hankevalmistelu 16.10.2018

Lija Jeremejeva
Kustannuslaskennan asiantuntija

ATOMI; Koulu ja päiväkoti (Rälssitie)
Rakennus liitetään HSY:n vesijohto- ja jätevesiverkoston, sekä lämmitys Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin. Liitokset rälssi-, äyritien tai manttaalitien suuntaan johtaviin kl-johtoihin. Liitospaikat varmistetaan HSY:ltä ja Vantaan energialta ennen tarjouksen jättämistä. Hulevedet johdetaan läheiseen Palo-ojaan. Hulevesien viivytysjärjestelmä rakennetaan.

16 § **Länsimäen päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen/ETN**

VD/7859/10.03.02.01/2018

Länsimäen päiväkodin tarveselvitys 24.10.2018 on laadittu yhteistyössä tilakeskuksen hankevalmistelun, kaupunkisuunnittelun ja sivistystoimen edustajien kanssa.

Länsimäen päiväkoti tarvitaan vastaamaan Länsimäki-Rajakylän varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen. Länsimäen ja Rajakylän alueella on korvattavana määräaikaisia varhaiskasvatuspaikkoja lähivuosina, varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä lapsista on viime vuosina kasvanut Hakunilan suuralueella.

Päiväkoti esitetään tarveselvitysvaiheessa rakennettavaksi Länsimäkeen, Kehä III ja Lahdenväylän risteyksen koillispuolelle, ositteeseen Vartiotie 9b, kiinteistötunnus 92-52-303-5, tontti on kaupungin omistuksessa. Alue on voimassaolevassa kaavassa määritelty raideliikenteelle. Kaavamuutos on käynnistetty syyskuussa 2018. Tontti on rakentamaton. Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja.

Uusi päiväkoti on 192 tilapaikkainen. Päiväkodin tilat koostuvat kotialuepareista ja yhteistiloista, jotka mahdollistavat iltakäytön. Myös päiväkodin piha-alue on alueen asukkaiden käytettävissä iltaisin.

Päiväkoti valmistuu taloussuunnitelman 2018–2021 mukaisesti kesällä 2021. Tilakeskuksen hankevalmistelussa on uudelle päiväkodille laskettu 24.10.2018 päivätty tavoitehinta 7,5 milj. € (alv 0%).

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 16

Talous- ja hallintojohtajan esitys:
Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi Länsimäen päiväkodin 24.10.2018 päivätty tarveselvitys.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Länsimäen päiväkodin tarveselvitys 24.10.2018

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote tilakeskus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Päivi Riehunkangas, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

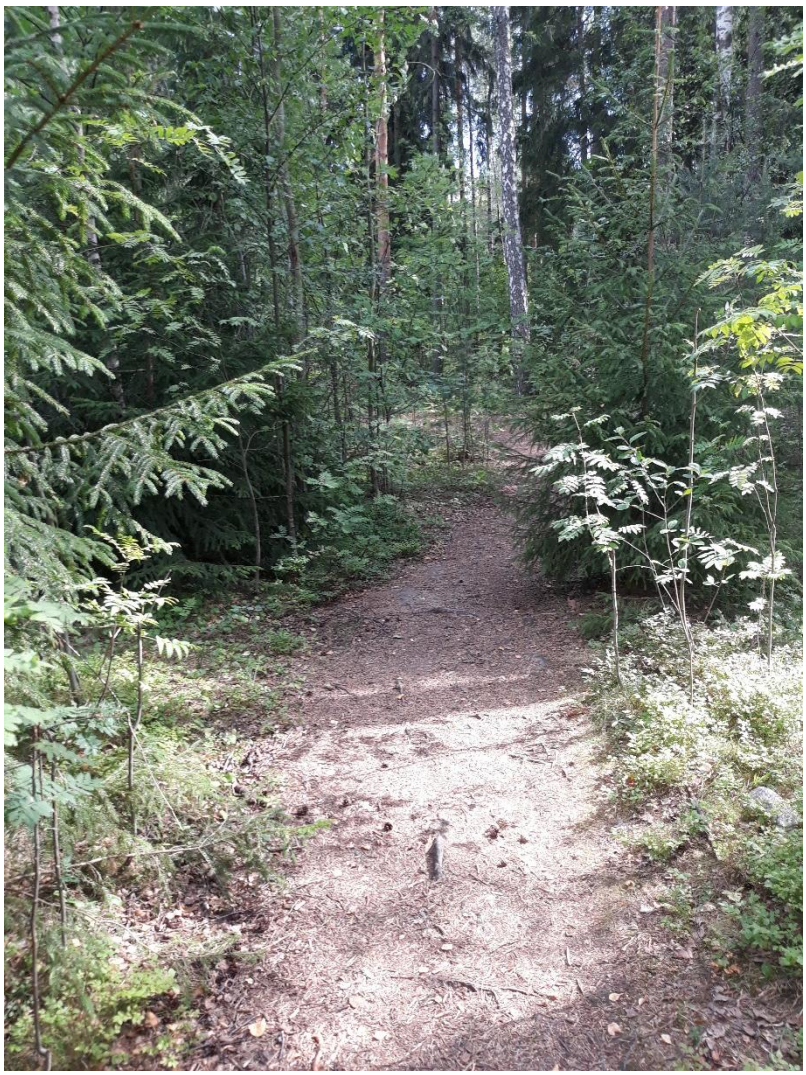
24.10.2018

LÄNSIMÄEN PÄIVÄKOTI

Vartiotie 9b, Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja
ympäristön toimiala
tilakeskus
hankesuunnittelu

Kielotie 13
01300 Vantaa

www.vantaa.fi

Sisällys

1 Tarvetietokortti 3
2 Perustelut tarpeelle 4
2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset 4
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 4
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan 5
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet 5
3.1 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet 5
3.2 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma 7
3.3 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet 7
3.4 Puhtaanapidon ja huollon tavoitteet 7
3.5 Arkkitehtoniset tavoitteet 8
3.6 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus 9
3.7 Lasten osallistaminen 9
3.8 Väestönsuoja 10
4 Tontti ja rakennuspaikka 11
4.1 Sijainti 11
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot 12
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet 13
4.4 Piha 13
4.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka 14
4.6 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu 14
4.7 Liittyvät hankkeet 15
5 Tekniset järjestelmät 16
5.1 Rakennetekniset tavoitteet 16
5.2 LVI-Tekniset tavoitteet 16
5.3 Sähkötekniset tavoitteet 16
6 Väistötilantarve 22
7 Kustannukset 22
7.1 Kustannusennuste 22
7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 22
7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle 22
7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 112 000 €. 22
7.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka 22
8 Rahoitus ja aikataulu 22
9 Riskit 23
9.1 Kaavoitukseen liittyvät riskit 23
9.2 Aikatauluun liittyvät riskit 23
9.3 Maaperään ja rakennettavuuteen liittyvät riskit 23
9.4 Meluun liittyvät riskit 23
9.5 Työturvallisuustehtävät 23
10 Vastuuhenkilöt ja työryhmä 23

Liitteet:

- Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat
- Liite 2: tilaohjelmat
- Liite 3: Havat-riskikartta
- Liite 4: kustannuslaskelmat

Kuva: Päiväkodin sijainti, Länsimäki, Itä-Vantaa

1 Tarvetietokortti

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Länsimäen päiväkoti</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Länsimäen päiväkoti tarvitaan vastaamaan Länsimäki-Rajakylän varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Hakunilan päiväkotiselvitys,
päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Länsimäen ja Rajakylän alueella on korvattavana n.300 määräaikaista varhaiskasvatuspaikkaa lähivuosina, varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisitä lapsista on viime vuosina kasvanut Hakunilan suuralueella voimakkaasti työllistämistoimien lisääntymisen ja lasten kotihoidon tuen käytön vähentymisen myötä.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjähallintokunta:
Sivistysvirasto</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
LÄNSIMÄKI 91</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92-52-303-5</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
kaavassa alustavasti esitetty alue noin 8000 m^2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Vartiotie 9b
01280 VANTAA</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
EI VIELÄ MÄÄRITELTY</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
tarve noin 1900m^2, kaavassa ei vielä määritelty</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)</td><td rowspan="2">brm^2</td><td rowspan="2">htm^2</td><td rowspan="2">hym^2</td><td colspan="3">Investointikustannusennuste</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm^2</td><td>€ / hym^2</td></tr>
<tr><td>päiväkoti</td><td>1925</td><td>1670</td><td>1330</td><td>7,5 milj.</td><td>3896</td><td>5081</td></tr>
<tr><td colspan="4">päiväkodin tilapaikkamäärä</td><td colspan="3">192 tilapaikkaa</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
Ei väistötilan tarvetta.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Taloussuunnitelma 2017-2020, 7,1 milj. €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
2019-1921 (rakentamisvaihe 2020-21)</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset:
96 800 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 900 000 €.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
112 000 €</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutus</td><td colspan="2">45 565 € / kk
27,30 € / htm2/ kk</td><td colspan="3">546 790 € / v
327 € / htm2/ kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vuokravaikutus / hoitopaikka</td><td colspan="3">2448 € / v
237 € /kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija(t):
Anne Jaakola-Wondafrash, Päivi Riehunkangas, Tuula Raulo</td><td colspan="3">Päivämäärä:
24.10.2018</td></tr>
</table>

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160–192 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

Tilakeskus kehittää yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa moduulipäiväkotikonseptia. Ratkaisumallia toteutetaan vuoteen 2022 seitsemässä päiväkotihankkeessa ajalla 2020–2022. Länsimäkeen rakennettava päiväkoti on mukana hankkeessa.

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2018 – 2028 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä vähenee ennustekaudella Hakunilan suuralueella 23 lapsella. Länsimäen ja Rajakylän kaupunginosissa lasten määrä vähenee ennustekaudella 31 ja 45 lapsella.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos 2018-2028
Hakunilan suuralue	2288	2234	2195	2201	2178	2197	2208	2247	2267	2266	2265	-23
Länsimäen kaupunginosa	425	396	389	383	384	394	390	400	400	397	394	-31
Rajakylän kaupunginosa	302	313	312	314	297	294	288	280	275	266	257	-45

Taulukko: Hakunilan suuralueen ja Länsimäen kaupunginosan varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2018–2028 mukaan

Länsimäki-Rajakylä alueella on tällä hetkellä neljä tilapäistä paviljonkia sekä kevytrakenteinen ns. kymppitalo, joissa on yhteensä noin 300 lasta hoidossa. Tilat tulevat lähivuosina korvattaviksi uusilla tilailla. Tämän vuoksi hanke toteutetaan kaupungin omana hankkeena.

Tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään vaikuttaa lisäksi se, että Hakunilan suuralueella lasten kotihoidon tuen käyttö on vähentynyt ja varhaiskasvatuspalveluiden pii-

rissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisitä lapsista on viime vuosina kasvanut voimakkaasti. Tämä on aiheuttanut sen, ettei mm. Länsimäki-Rajakylän alueella ole ollut riittävästi varhaiskasvatuspaikkoja huolimatta siitä, ettei lasten määrä alueella ole kasvanut merkittävästi.

Uudishankkeella pyritään korvaamaan osa määräaikaisista tiloista, esimerkiksi Rajakylän päiväkodin vanha paviljonki vuodelta 1987.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Hakunilan suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty syksyllä 2018 valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (tilakeskus). Länsimäki—Rajakylä alueilla ei ole kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi päiväkotitiloiksi.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

Varhaiskasvatuslain (2016) mukaan yhtä hoito- ja kasvatushenkilöä kohden saa olla lapsia:
- alle 3-vuotiaita enintään 4 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö
- ja 3 vuotta täyttäneitä enintään 8 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö.

Vantaa ei ole nostanut 3-vuotta täyttäneiden lasten suhdelukua seitsemästä kahdeksaan lapseen / hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö. Uusissa päiväkodeissa tilat mitoitetaan kuitenkin suhdeluvun 8 lasta / hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö mukaan.

Tilapaikkoja yhteensä 192.
- Yhden kotialueparin tilapaikat (8+8) + (8+8) lasta, 32 tilapaikkaa
- yhteensä 6 x 32 = 192 tilapaikkaa.

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa enimmillään 24 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa, yhteensä noin 6 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä 30 henkilöä.

3.1 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tätä tukee kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.

Vantaalla laadittiin vuonna 2017 tilakeskuksen ja sivistysviraston yhteistyössä varhaiskasvatuksen tilasuunnitteluohje. Ohjeen mukaisesti oppimisympäristö tukee erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja tilat ovat muunneltavia sekä auttavat erilaisten oppimis- ja leikkitilanteiden toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablettilaitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista. Kotialuepari muodostuu kahdesta kasvattajatiimistä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, kotikeittiö ja sali sekä pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille ja illan viimeisille lähtijöille. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia, kuitenkin vähintään yksi kotialue lähelle ydintä.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen sekä keskittymisen käsiteltävään asiaan. Lisäksi kotialueilla on tähän tarkoitukseen myös pienryhmätiloja. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettaviksi. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville.

Pihaan liittyvät tavoitteet on esitetty kohdassa 4.4. Piha.

3.2 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma

Päiväkoti toteutetaan osana tilakeskuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämää moduulipäiväkotikonseptia. Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin sekä vuonna 2018 päivitettävään päiväkotien RT-ohjekorttiin.

Päiväkodin huoneistoalatavoite 8,3 htm2/tilapaikka = 1 589,5 htm2 (192 tilapaikkaa)
Päiväkodin bruttoalatavoite 1 921 brm2 (sisältää iv-konehuoneen).

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 2.

3.3 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö. Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tai keskilattialla tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten aterioiden kuljetukseen kerroksissa ja alakerran tiloissa. Ryhmien määrä ja sijainti selviävät myöhemmin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan käsipesualtaat
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

3.4 Puhtaanapidon ja huollon tavoitteet

Puhtauspalveluiden tavoitteet
Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä. Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Siivouskeskus 1- kerrokseen, siivoustilat muihin kerroksiin. Keskusvarastotavaroiden vastaanotolle pitää olla kulku huoltopihalta. Rakennuksen puhtausluokka P1
Jätehuollon tavoitteet
Jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle ja puolitettu säiliö lasi- ja metallijätteelle. Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku

jätepisteelle tulisi olla mahdollisimman lyhyt myös siivouksen näkökulmasta. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde.

3.5 Arkkitehtoniset tavoitteet

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: *”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.”* Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen rakennus, ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen.

Länsimäen päiväkoti sijoittuu väljälle 80-luvulla rakentuneelle alueelle, päättyvän kadun varrelle. Tontti kaunis ja metsäinen, voimassa olevassa kaavassa tontti on osoitettu raideliikenteelle.

Kuva: näkymä päiväkodin tontilta kohti etelää

Kuva: näkymä Vartiotieltä kohti itää ja kadun päätettä

3.6 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Kustannuksissa varaudutaan toteuttamaan hanke Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti. Vantaan lähes nollaenergiakonseptin energiatehokkuuden tavoitetaso laskennalliselle energiatehokkuuden vertailuluvulle (E-luku) on 85 kwhE/m2 a (ympäristöministeriön asetusluonnoksessa uuden rakennuksen energiatehokkuudesta opetusrakennuksen ja päiväkodin vertailuluku on 100 kwhE/m2 a). Lähes nollaenergiarakennuksen suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä. Paikallinen uusiutuva energia tuotetaan joko rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmissä käytetään tarkoituksenmukaisia ja kestäviä tuotteita ja noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Elinkaaritehokkuutta tukee rakennuksen muunneltavuus ja monikäyttöisyys, käytön ja iltakäytön tehokkuus. Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

3.7 Lasten osallistaminen

Lasten osallistamisprosessi uudisrakennushankkeeseen selvitetään hankesuunnitteluvaiheessa.

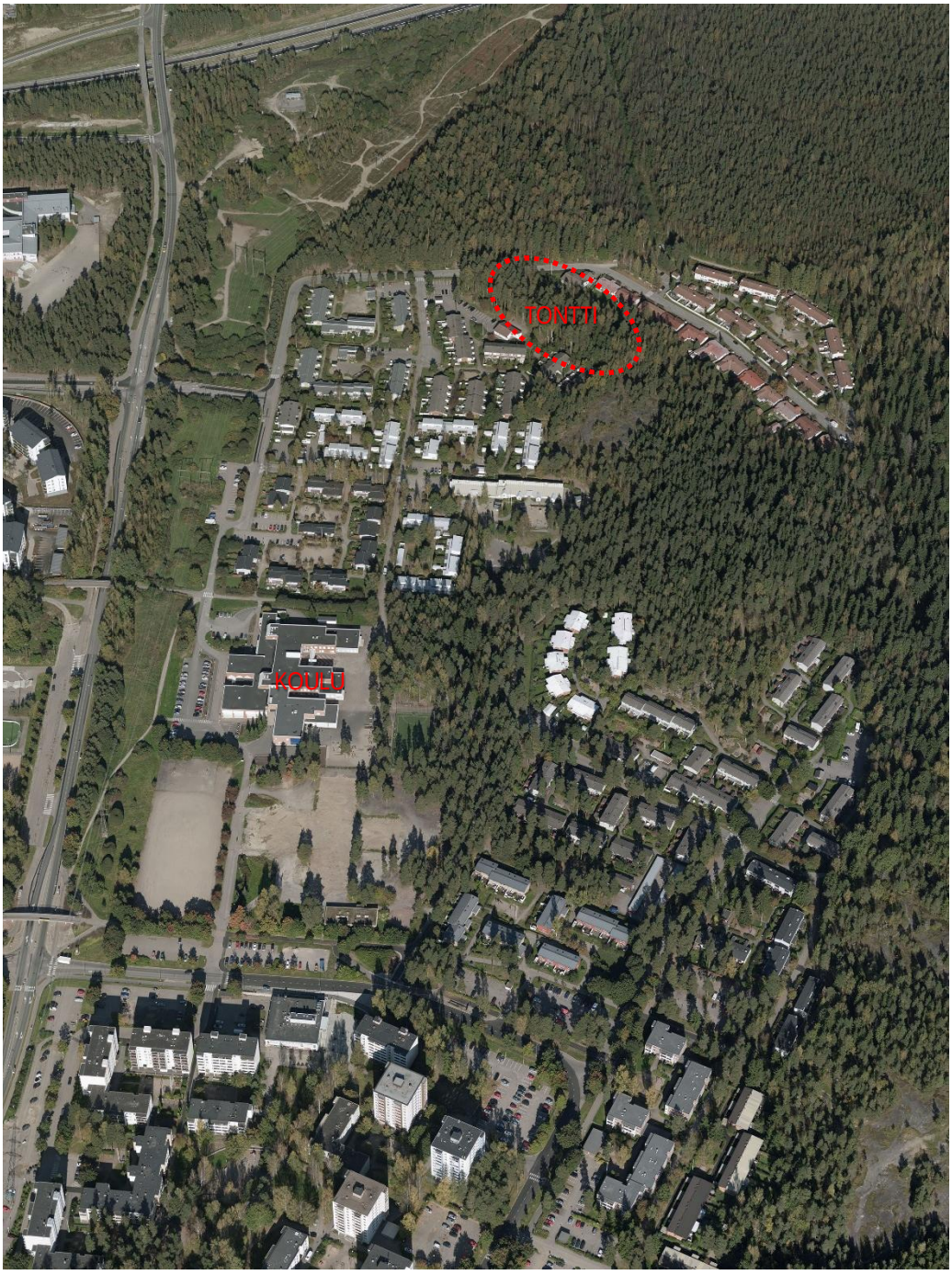
3.8 Väestönsuoja

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m2. Päiväkodin suojatilatarve (2 % kerrosalasta, suoja-alatarve < 30 m2) toteutetaan esisijaisesti jo olemassa oleviin kaupungin rakennusten väestönsuojiin.

4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Päiväkoti sijoittuu Itä-Vantaalle, Länsimäen kaupunginosaan. Lähiympäristö on rakennettu 80-luvulla, kadun päässä on pientaloja ja tontin länsi- ja eteläpuolella kaksikerroksisia rivitaloja ja pienkerrostaloja. Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja.

Kuva: ilmakuva alueelta, päiväkodin tontti estetty punaisella katkoviivalla ympyröitynä

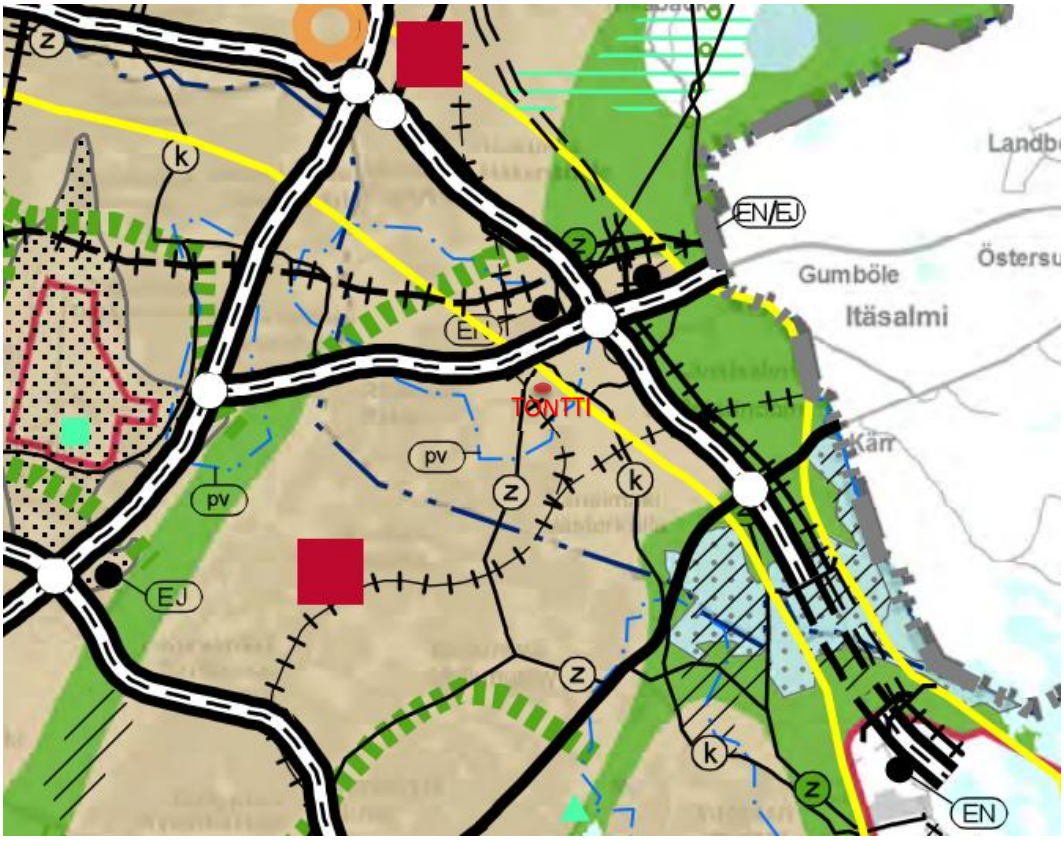
Vartiotie on tällä hetkellä päättyvä katu. Aluetta tuleen jossakin määrin täydennysrakentamaan tulevina vuosina, mutta idän suuntaan rakentamista ja laajantumista rajoittaa suojeltu linnoitusalue I maailmansodan ajalta, historiallinen kulkuväylä Westerkullan kartanolle 1700-luvulta (osin I maailmansodan aikana muokattuna), Länsisalmen lehtipöllömetsä sekä Västerkullan lehtoalue.

Länsimäen keskus ja palvelut sijoittuvat päiväkodin lounaispuolelle. Alueella on useita käyttöiän päässä olevia alun perin väliaikaiseksi suunniteltuja päiväkoteja sekä kivijalkapäiväkoteja. Itä-Vantaan alueella on vähän kaupungin uudisrakennushankkeita. Länsimäen keskus on lähellä Helsingin rajaa, ja Mellunmäen metroasemaa.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Vartiotie 9b, kiinteistötunnus 92-52-303-5, tontti on kaupungin omistuksessa. Tontti on rakentamaton. Siellä kasvaa sekametsää, tontin kaakkoisosassa (takaosa) maasto kohoa ja muuttuu kalloiseksi. Tontin rasitetiedot, melukartat ja maalajikartat sekä liittymätiedot ovat asiakirjan lopussa liitteenä. Tontin kaavoitus on käynnissä. Tonttijako laaditaan tarvittaessa erillisissä kaavamuutoksissa.

Kuva: ote maakuntakaavasta

Uudenmaan maakuntakaava 2011 Suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta ja kehäkaupungin kehittämisvyöhykettä. Vantaan yleiskaava 2007 päiväkodille esitetty tontti ja ympäröivä alue ovat merkinnällä A3, pientalojen alue. Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön sopivia työtiloja. Alueen asemakaava on vuodelta 1980. Siinä alue on osoitettu raideliikennealueeksi.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Maalajikartan mukaan tontin maalaji on pääasiassa hiekkaa, kaakkoisreunassa tontin perällä on pienellä osalla kalliota ja moreenia. Pohjatutkimusten mukaan alueella on erilaisia maaperäolosuhteita. Tontin etelä- ja keskiosassa on moreenialuetta, ja tumma rasteri kuvaa kallio aluetta. Näillä alueilla voidaan perustaa maanvaraisesti, louhintaan varauduttava kallio-alueilla tontin eteläosassa. Pohjoisosassa tonttia on hiekka-aluetta pintamaalajikartan mukaan (Hk). Tällä hiekka-alueella on kuitenkin kairausten mukaan pehmeä välisavikerrostuma pintakerroksen alla ja siksi rakennukset todennäköisesti on perustettava paaluille. Tarkemmin pohjaolosuhteet ja perustamistavat saadaan selville rakennusalueelle tehtävillä kairauksilla. Tarkemmat pohjatutkimukset tehdään hankesuunnittelu/ehdotussuunnitteluvaiheessa. Kaikki rakennukset salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

4.1 Piha

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen sekä valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettaviksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa. Piha toteutetaan Vantaan kaupungin pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen.

Kuva: kaakkoisreunalla tontti muuttuu kallioiseksi ja maasto nousee

4.2 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Saattoliikenne ja huoltoliikenne järjestetään Vartiotien kautta. Päiväkodille varataan noin 20 autopaikkaa. Saattoliikenne hoidetaan pysäköintialueen kautta. Saattoliikenteen ja huoltoliikenteen toteutus selvitetään hankesuunnittelu- ja toteutussuunnitteluvaiheessa. Saatto- ja huoltoliikenteen ei tule ristetä. Saattoliikenne sekä autolla että pyörällä tuleville tulee olla turvallinen ja toimiva.

Kunnallistekniikka ja johdot kulkevat Vartiotien alueella. Johtokartan mukaan tontilla ei ole johtoja tai kaapeleita.

4.3 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Tontilla on liikenteen melua sen pohjoisosassa, lähellä Vartiotietä 55-60 dB. Valtaosassa tonttia melukartan mukaan melu jää alle 55 dB. * Tontilla on jatkosuunnittelun tueksi tarpeen tehdä tarkempi meluselvitys. Liikenteen määrä erityisesti Porvoon väylällä tulee

kasvamaan. Etäisyys vilkkaasti liikennöityihin reitteihin on yli 250m, hiukkamäärät ovat tontilla sallituissa rajoissa.

* Tiemelun ja rautatiemelun vuoden 2016 melualueiden melulaskennoissa on vuoden 2016 liikennetiedot, maastomalli, rakennukset ja meluesteet (saattaa olla myös puutteita/virheitä). Meluvyöhykkeiden laskentakorkeus on 2 metriä, joten ne kuvaavat melutasoja piha-alueilla. Rakennusten julkisivuilla ylempänä on korkeammat melutasot kuin 2 metrin korkeudella. Laskentaruudukon koko on 10 m × 10 m. Melulaskennat on tehty yhteispohjoismaisella laskentamallilla, Nordic Prediction Method, melusuureille LAeq, kello 7–22 (päiväajan keskiäänitaso) ja LAeq, kello 22–7 (yöajan keskiäänitaso).
Melualueet on laskettu Pääkaupunkiseudun ympäristömeludirektiivin mukaisen meluselvityksen 2017 yhteydessä kaupunkikohtaisesti, joten melulaskentojen lähtötiedot ja laskentatarkkuus ovat strategisen tason suunnittelua. Meluvyöhykkeet ovat suuntaa antavia kaavoituksessa ja rakennuslupien käsittelyssä. Asemakaavatasoisessa suunnittelussa ja rakennusluvissa on laadittava tarkemmat meluselvitykset pienemmällä laskentaruudukon koolla ja tarkemmilla lähtötiedoilla.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset, rasitteet, melukartta ja johtokartat

4.4 Liittyvät hankkeet

Kaavamuutostyö on käynnistynyt syyskuussa 2018.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan tilakeskuksen suunnitteluohjeissa ja tilakorteissa määriteltyä tasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Lämmöneristeiden ja rakenteiden kastumisen estämiseksi hankkeessa edellytetään sääsuojan alla rakentamista ja kuivaketju 10-järjestelmän noudattamista. Rakenneratkaisuissa noudatetaan RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P2 tai P1, paloluokka tarkentuu suunnitteluvaiheessa.

Rakennus perustetaan maanvaraisesti ja koneellisesti tuuletettavalla alustatilalla varustettuna. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla.

5.2 LVI-Tekniset tavoitteet

Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta.

Suunnittelussa ja rakentamisessa noudatetaan voimassa olevia ohjeita ja määräyksiä, sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjetta, sekä muita kaupungin ohjeita; mm. tilakortit, rakennusautomaatio-ohje, jne. Rakennuksen energiatavoitteet on esitetty Vantaan kaupungin suunnitteluohjeessa.

Lämmitysjärjestelmät

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin. Alueen johtokartat on esitetty tarveselvityksen kartta-aineiston osana.

Lämmönjakokeskus sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Tarkempi tilakohtainen lämmitystaparatkaisu määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Lämmönjakotapa; Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennusta kattava täysimittainen lattialämmitysjärjestelmä, tai järjestelmä, jossa osassa tiloja lämmönjakotapa lattialämmitys, osaan tiloja radiaattoripatterilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat mm; märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet, sekä keittiö.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle 'alas lasketun katon' sisään. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, putkisto eristetään (jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan).

Eteistiloihin asennetaan ilmanvaihdon lämmityspiirin yhteyteen liitettävät kiertoilmakojeet.

Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Alueen johtokartat on esitetty tarveselvityksen kartta-aineiston osana.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia 'ultraääni', liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa 'itse säätyvällä' saattolämmityskaapelilla.

Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan.

Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta, tarkoituksen mukaisin asennuksin; Jakoputkisto voidaan asentaa osin 'alaslasketunkaton' yläpuolelle, osin rakenteiden sisään. Osa jako- ja kytkentäjohdoista voidaan tehdä pinta-asenteisesti kromatusta kupariputkesta.

Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, asennettavat putket tehdään suojaputkeen asennettavasta muoviputkista. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös C2-määräyskokoelman vaatimukset vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Vesijohdot ja viemärit tehdään noudattaen uusia ympäristöministeriön asetuksia ja soveltaen myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osan D1 "kiinteistöjen vesi- ja viemäri-laitteistot" (2010) määräyksiä ja ohjeita, sekä Vantaan kaupungin ja HSY:n käytänteitä.

Kattosadevesien syöksyputket johdetaan kattovesikaivoihin. Kattosadevesikaivojen tyyppi: 'malli Vantaa'. Jokainen syöksyputki varustetaan kattosadevesikaivolla, jotka liitetään sadevesiputkiston piiriin, kuten pihavesi- ja perusvesikaivot sekä salaojituksen perusvesikaivo. Sade- ja jätevesiviemäriputkiston materiaali on pvc-muoviviemäriputki. Sadevesikaivot ovat valurauta- ja teleskooppikansistoin varustettuja tehdasvalmisteisia kaivoja. Kanaviston kuormankestävyys määräytyy asennuspaikan mukaan.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytys-järjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. "maanrakennusputkea". Kaikkien putki-kaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatilaan (tai tarvittaessa maahan). Putkisto ei saa päästä jäätymään. Putkistot eristetään, eristeet pinnoitetaan. Putkistot kannakoidaan määräysten mukaan. Vesikaton yläpuoliset tuuletusviemärit varustetaan lämpösuojavaipalla. Putkikaivantojen tulee olla tarvittaessa salaojitettuja.

WC-tilat varustetaan keraamisin wc-istuimin, lattiakaivoin, pesualtain sekä yksiotesekoittajin bide-suihkulla. Le-wc varustetaan tarkoituksenmukaisin vesi- ja viemärikalustein. Päiväkodin wc-tilojen sekoittajat varustetaan "kosketusvapailla" sekoittajilla. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä. Ohjaus ei saa olla paristotoiminen, vaan sekoittajien ohjaus kytketään verkkovirran piiriin muuntajan välityksellä. Päiväkotitilojen märkäeteisten varustus; "Vantaan kaupunki/Tilakeskus/PK 2017 huonekortit" mukaisesti.

Siivouskomerot ja –keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Ruokahuoltoa varten; tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat- ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaan. Ilmanvaihtolaitteet varustetaan lämmön talteenotolla. Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

Keittiön viemärit varustetaan rasvaneroittimella. Astianpesukone on mallia ’LTO’ (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä).

Keittiölaitteita ovat mm. astianpesukone, astioiden esipesupöytä, jääkaappi, jääkaappi/kylmiö, uuni, lämmityslevyt, pata, käsienpesualtaat ja muut mahdollisesti keittiötoiminnan laitteet.

Esipesun ja astianpesukoneen, keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti hst-putkesta. Keittiön kylmälaitteiden kompressori-lauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Mikäli mahdollista, lauhdelämpöä pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku (100 % ilmamäärällä) max. 1,5 kW/m³, s. LTO-laitteiden hyötysuhteen tulee olla korkea minimi 85 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Tilakohtainen raitisilmavirta minimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 6 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti. Tämän lisäksi kaikkien tilojen ilmamääriä tulee voida korottaa energiatehokkaasti säätö-

teknisin toimin 20 %:lla, mikä huomioidaan suunnittelussa, järjestelmäosien mitoituksessa, sekä toteutustyön aikana, laitehankinnoissa ja asennuksissa (ilmanvaihtokoneet, kanavistot, päätelaitteet, ilmanvaihdon lämmitys, jne).

Kokoontumis- ja luokkatilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan maksimihenkilömäärää osoittava kilpi. Henkilömäärä määritetään tilan raitisilmamäärän perusteella (6 dm³/s, hlö).

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin (päiväkoti/koulu/sali- ja pukutilat) asennetaan kerroskohtaisesti ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustava'. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja järjestelmäasennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) käyttökytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava.

Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Rakennusautomaatiojärjestelmät

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, 'pilvitoimintona' verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta.

5.3 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA-laitteita kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Telejärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan keskuskellojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Sähköiset turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvavalaistus- sekä paloilmoitinjärjestelmillä. Paloilmoitinjärjestelmää ei liitetä Häke:en (Ympäristöministeriön asetus 848/2017 § 38 luku 7).

Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Muut järjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan sähkölattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus) poiketen muiden lattialämmitteisten tilojen vesikiertoisesta järjestelmästä, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Sali varustetaan paikallisella AV-järjestelmällä, joka palvelee mm. juhlatilaisuuksia. Äänilähteet sijoitetaan pyörillä varustettuun tehdasvalmisteiseen AV-vaunuun.

Rakennus varustetaan aurinkosähköjärjestelmällä. Järjestelmän mitoitetaan siten, että energian tuotto käytetään kokonaisuudessaan rakennuksessa.

6 Väistötilantarve

Ei väistötilan tarvetta.

7 Kustannukset

7.1 Kustannusennuste

Kustannusennuste on 7 500 000 € (alv 0 %),

7.2 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Ylläpitokustannukset ~ 96 800 € /vuosi (4,85 €/htm^2/kk)
Pääomakustannukset ~ 450 000 € /vuosi (22,45 €/htm^2/kk)

Yhteensä: ~ 564 800€ /vuosi (27,30 €/htm^2/kk)

7.3 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 900 000 €.

7.4 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 112 000 €.

7.5 Investointi €/hoitopaikka ja oppilaspaikka

Kustannusennusteen mukainen investointikustannus hoitopaikkaa kohti on 39 060 €.

Liite 4: Kustannusennuste

8 Rahoitus ja aikataulu

Taloussuunnitelmassa 2017-2020 on määrärahavaraus 7,1 milj. €, vuosille 2019-1921.

Hankesuunnitelma valmistuu keväällä 2019, suunnittelu vuoden 2019-2020 aikana ja rakentaminen vuosina 2020-2021.

9 Riskit

9.1 Kaavoitukseen liittyvät riskit

Hanke edellyttää kaavamuutosta. Kaavoitus on käynnissä. Kaavoituksen aikatauluun liittyvät muutokset tai valitukset voivat vaikuttaa hankeen aikatauluun. Mahdolliset valitukset voivat viivästyttää hankkeen toteutumista. Riski pyritään minimoimaan kaavoitusaikaisella asianomaisten riittävällä tiedottamisella.

9.2 Aikatauluun liittyvät riskit

Hankeaikataulu on kireä. Kaavan ja/tai hankkeen viivästyminen voi aiheuttaa väistötilojen tarpeen.

9.3 Maaperään ja rakennettavuuteen liittyvät riskit

Tontin kaakkois/eteläpäädyssä voi olla kalliota ja suuria kiviä, jotka vaikuttavat leikkialeen suunnitteluun. Alue on pohjavesialuetta.

9.4 Meluun liittyvät riskit

Tontin pohjoispäädyssä liikenteen melu on yli 55dB, piha-alueelle tarvitaan mahdollisesti melusuojausta. Tarkempi meluselvitys on käynnissä.

9.5 Työturvallisuustehtävät

Tarveselvitysvaiheen työturvallisuuskoordinaattorina on Katri Olli. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat–riskikartta (liite 3.). Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

10 Vastuuhenkilöt ja työryhmä

Sivistystoimen toimiala:

Kirsi Vaten, Erityisasiantuntija, Taloussuunnittelu
Päivi Riehunkangas, Suunnittelija
Teea Markkula, Varhaiskasvatuspäällikkö, Myyrmäki, Sivistystoimi

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Tilakeskus:

Tuula Raulo, Kustannusinsinööri, Tilakeskus
Katri Olli, Rakenneinsinööri, Tilakeskus
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri, Tilakeskus
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri, Tilakeskus
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus
Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija, Tilakeskus
Anna Jaakola-Wondafrash, rakennuttaja-arkkitehti

Tarveselvitysvaiheessa on myös kuultu:

Tilakeskus:

Eija Kivineva, Hankepäällikkö
Ifa Kytösaho, Hankesuunnittelupäällikkö
Pasi Salo, toimitilapäällikkö
Pasi Simola, isännöitsijä

Kaupunkisuunnittelu:

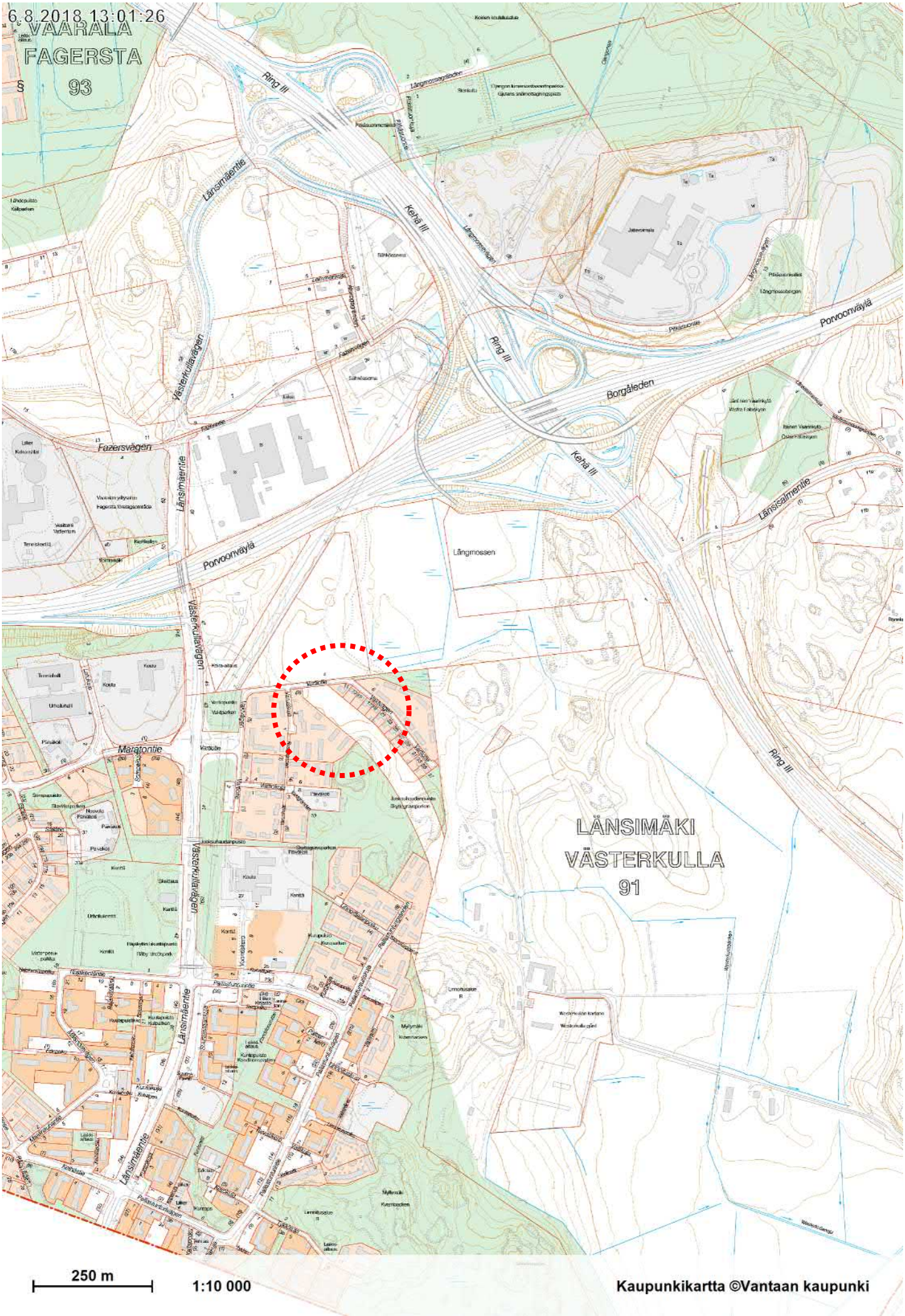
Jari Jokivuo, Asemakaavasuunnittelija, Itä-Vantaa, Kaupunkisuunnittelu
Vesa Karisalo, Aluearkkitehti, Itä-Vantaa, Kaupunkisuunnittelu

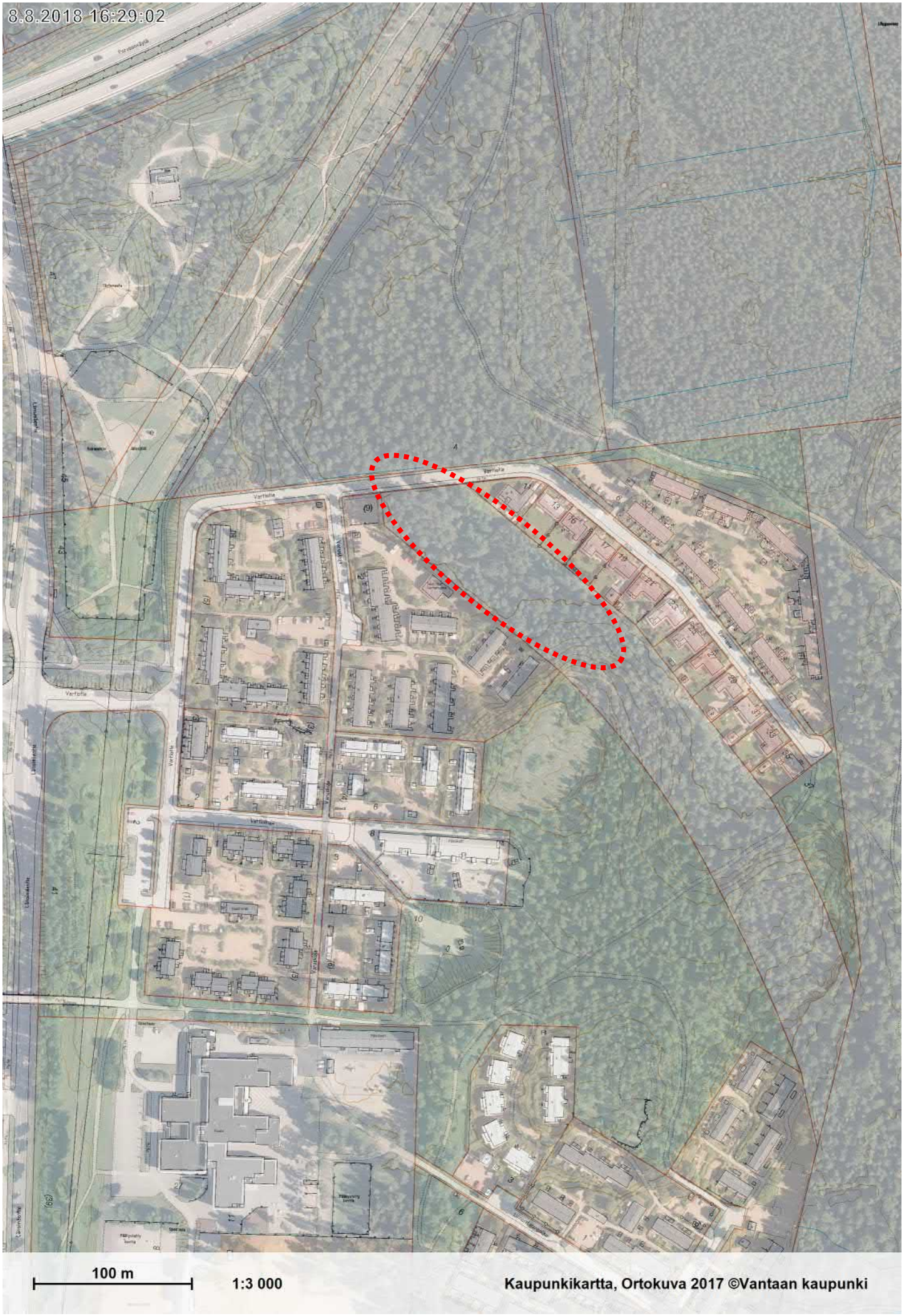
Kuntatekniikan keskus:

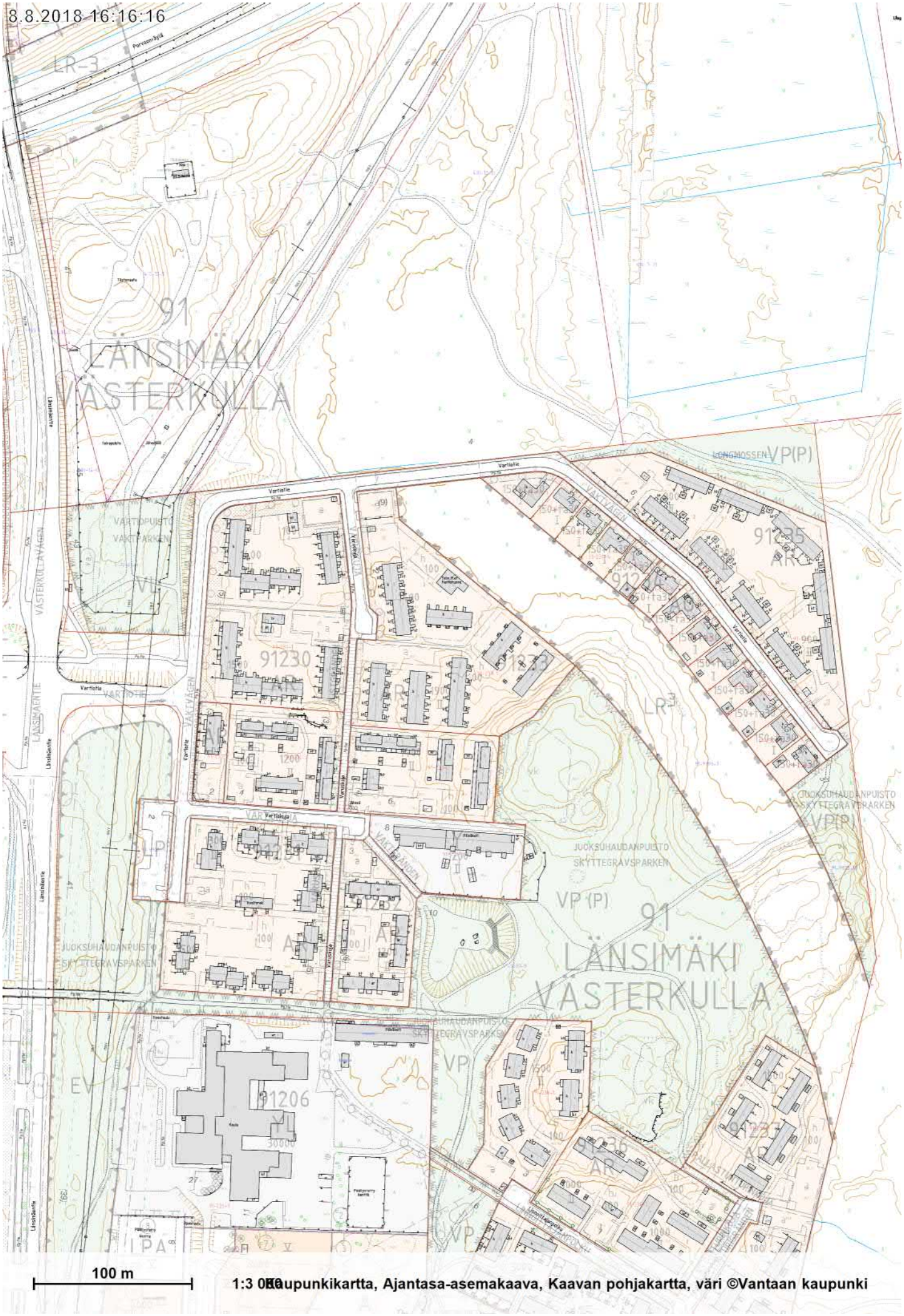
Pirjo Suni, Liikennesuunnittelu, Liikenneinsinööri (melu ja pienhiukkaset)
Ilpo Pasanen, Liikennesuunnittelu, Liikenneinsinööri (liikenne)
Anna-Leena Karhunen, Geotekniikka, Suunnitteluinsinööri
Heikki Kangas, Geotekniikkapäällikkö

Työsuojeluvaltuutetut:

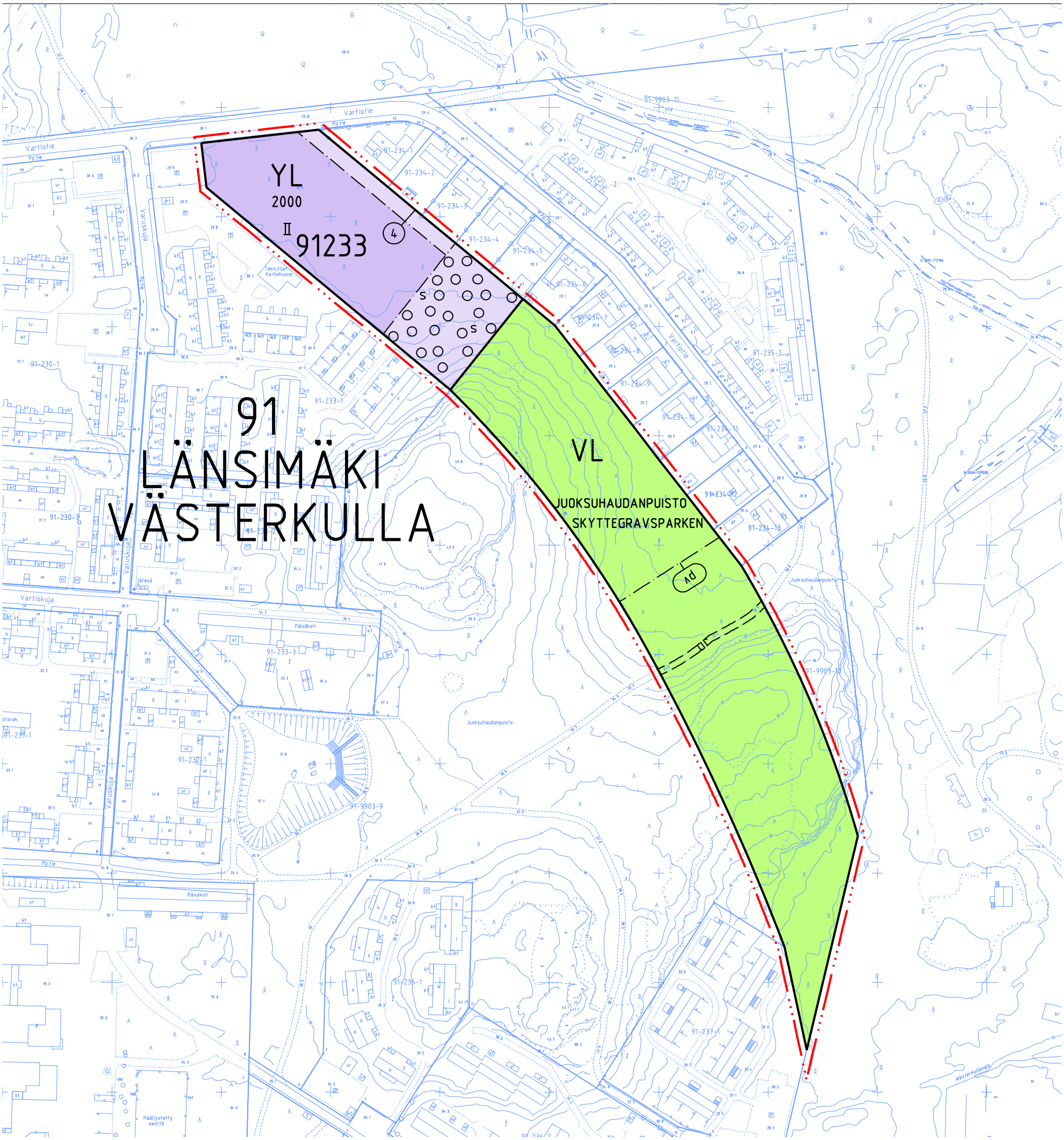
Matti Nurmi, Työsuojeluvaltuutettu

6.8.2018 13:01:26
VAARALA
FAGERSTA
§ 93
Ring III
Länsimäentie
Kehä III
Porvoonväylä
Borgåleden
Västerkullavägen
Fazersvägen
Maratontie
Länsisalmentie
Längmossen
LÄNSIMÄKI
VÄSTERKULLA
91
250 m
1:10 000
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

8.8.2018 16:29:02
Vartiolle
100 m
1:3 000
Kaupunkikartta, Ortokuva 2017 ©Vantaan kaupunki

8.8.2018 16:16:16
LÄNSIMÄKI
VÄSTERKULLA
91
91230
91206
91235
VP(P)
VP
LR
AR
VL
EV
LP
100 m
1:3 000
Kaupunkikartta, Ajantasa-asemakaava, Kaavan pohjakartta, väri ©Vantaan kaupunki

Kaavaluonnos 24.10.2018

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002402	17.10.2018	681506, 682506

Vantaan kaupunki

LÄNSIMÄEN PÄIVÄKOTI

Kaupunginosa 91, Länsimäki

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 91233 sekä virkistysaluetta.

Tonttijako

Osa korttelia 91233.

1:2000

Vanda stad

VÄSTERKULLA DAGHEM

Stadsdel 91, Västerkulla

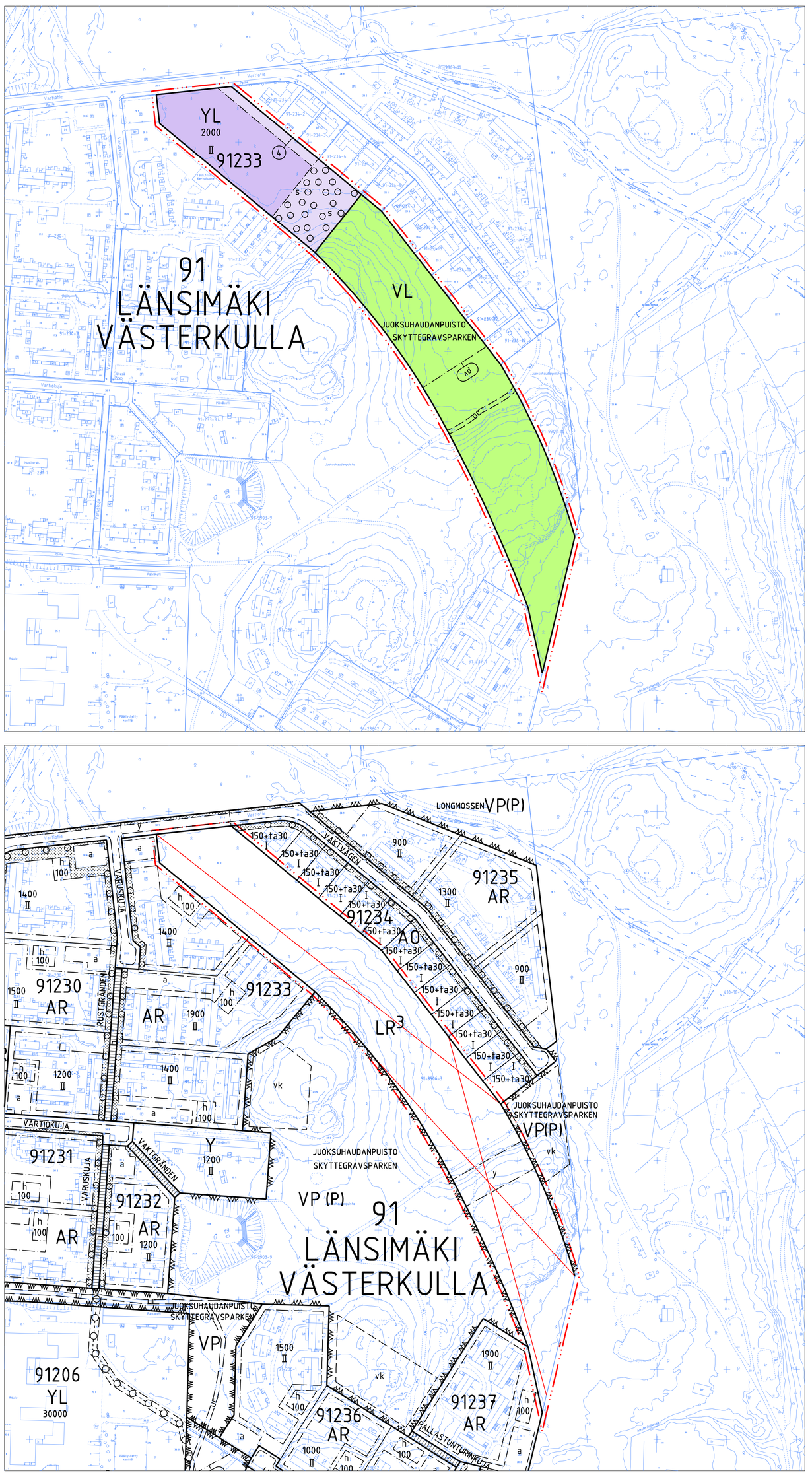
Ändring av detaljplanen

Del av kvarteret 91233 samt rekreationsområden.

Tomtindelning

Del av kvarteret 91233.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
YL	Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue. Päiväkotirakennuksen arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Lasten ulkoilualueena toimiva piha-alue on aidattava. Parvekkeita, terasseja, viherhuoneita, portaita ja ulokkeita saa rakentaa rakennusalan ja rakennusoikeuden lisäksi. Polkupyörä- ja lastenvaunuvarastot, leikki- ja ulkoiluvälinevarastot sekä keittiön laatikko- ja rullakkovarasto suositellaan sijoitettavaksi osaksi päiväkotirakennusta. Niiden tulee olla materiaaliltaan ja arkkitehtuuriltaan korkealuokkaisia sekä luonteva osa päiväkotirakennuksen arkkitehtuuria. Itsenäiset varastot on katettava viherkatolla ja ne saa sijoittaa rakennusalan ulkopuolelle. Rakennusalan sisä- ja/tai ulkopuolelle saa sijoittaa sadekatoksia/aurinkosuojia. Katoksien tulee olla materiaaliltaan ja arkkitehtuuriltaan korkealuokkaisia sekä luonteva osa päiväkotirakennuksen arkkitehtuuria. Mahdollinen itsenäinen katos on katettava viherkatolla. Osa päiväkotirakennuksen tarvitsemasta energiasta tulee tuottaa päiväkotirakennuksen katolle sijoitettavilla aurinkopaneeleilla. Katolle saa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi rakentaa teknisiä tiloja ja asentaa teknisiä laitteita ja ne tulee huolitella rakennuksen arkkitehtuuriin soveltuviksi. Autopaikkojen vähimmäismäärät: 1ap/150k-m², joista kaksi liikkumisesteisille. Polkupyörien vähimmäismäärät: 1pp / 50k-m². Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon.	Gårdsområdet som fungerar som barnens gård för utomhusvistelse ska inhägnas. Balkonger, terrasser, grönrum, trappor och utskjutande partier får byggas utan att byggrätten och byggnadsytan utgör något hinder. Det rekommenderas att cykel- och barnvagnsförråd, förråd för leksaker och friluftsredskap samt kökets förvaringsutrymme för lådor och rullcontainrar placeras så att de utgör en del daghemsbyggnaden. Förråden ska vara av högklassigt material och hålla en arkitektoniskt hög standard samt utgöra en naturlig del av daghemsbyggnadens arkitektur. Fristående förråd ska förses med gröntak och får byggas utanför byggnadsytan. Regn-/solskyddet får byggas inom och/eller utanför byggnadsytan. Skyddet skall vara av högklassigt material och högklassigt till sin arkitektur och en naturlig del av daghemsbyggnadens arkitektur. Ett möjligt fristående skydd måste täckas med ett gröntak. En del av energin, som behövs i daghemsbyggnaden ska produceras med solpaneler, som installeras på daghemsbyggnadens tak. Utöver våningstalet och byggrätten får tekniska utrymmen och anordningar byggas och installeras på taket. Dem ska bearbetas så att de passar ihop med byggnadens arkitektur. Minimiantalet bilplatser: 1bp/150m²-vy, av vilka två för rörelsehindrade. Minimiantalet cykelplatser: 1cp / 50m²-vy. Av platserna måste minst hälften placeras i ett förråd för fritidsredskap i gårdsnivå.
VL	Lähivirkistysalue.	Område för närrekreation.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
1	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
91 LÄNS	Kaupunginosan numero. Kaupunginosan nimi.	Stadsdelsnummer. Stadsdelens namn.
61111	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
2000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
ur	Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
s	Alueen osa, jonka puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy.	Del av område där trädbeståndet skall skötas så att det bibehålls livskraftigt och vid behov förnyas så att trädens landskapsmässiga betydelse bevaras.
pv	Tärkeä tai veden hankintaan soveltuva pohjavesialue. Ojitukset, hulevesien hallinta ja maankaivuu on tehtävä siten ette aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen.	Viktigt eller för vattentäkt lämpat grundvattenområde. Dikningar, hantering av dagvatten och markarbeten ska genomföras så att de inte leder till kvalitetsändringar i grundvattnet eller bestående ändringar i grundvattennivån.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Vesa Karisalo
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Stadsmätning

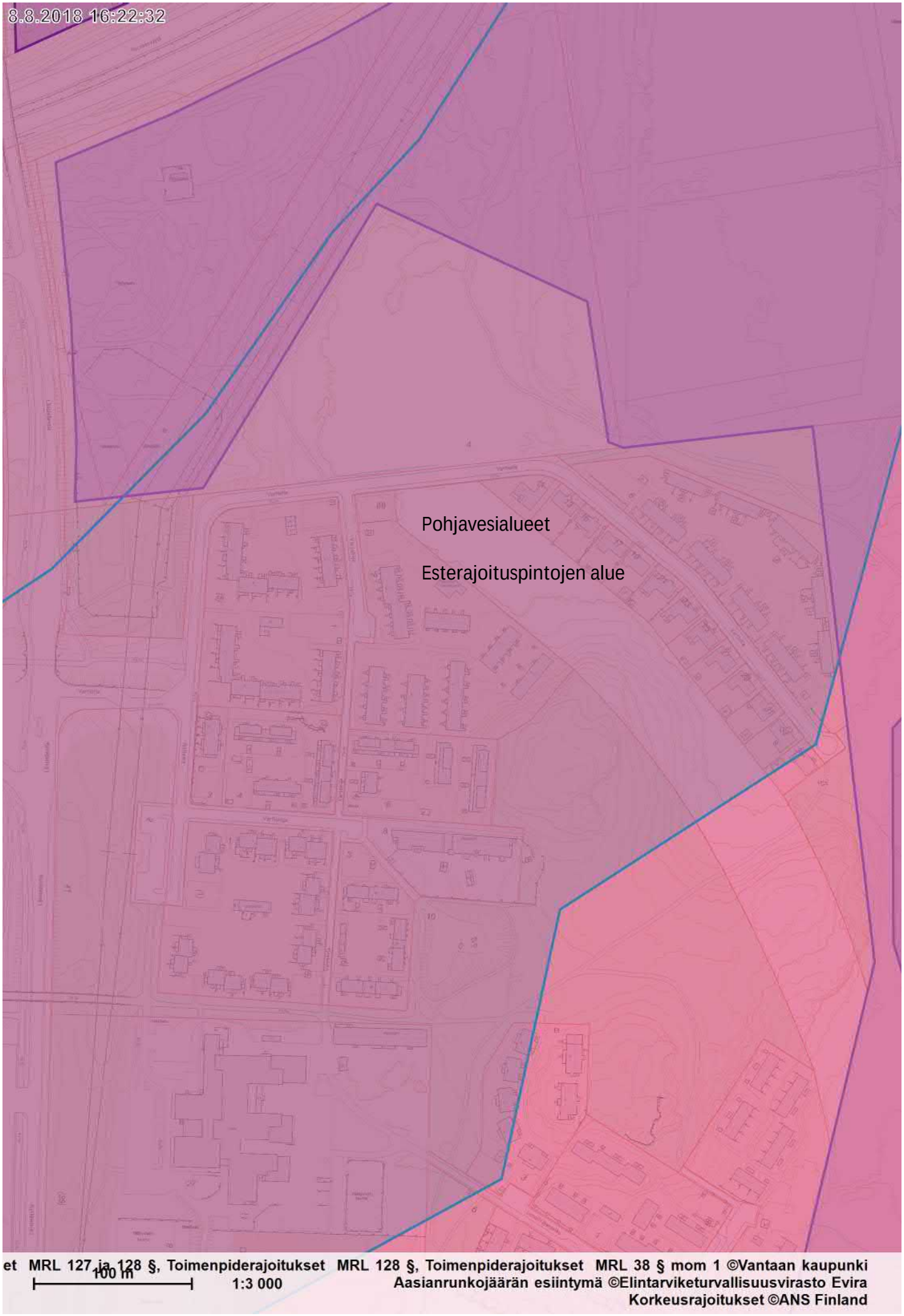
Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

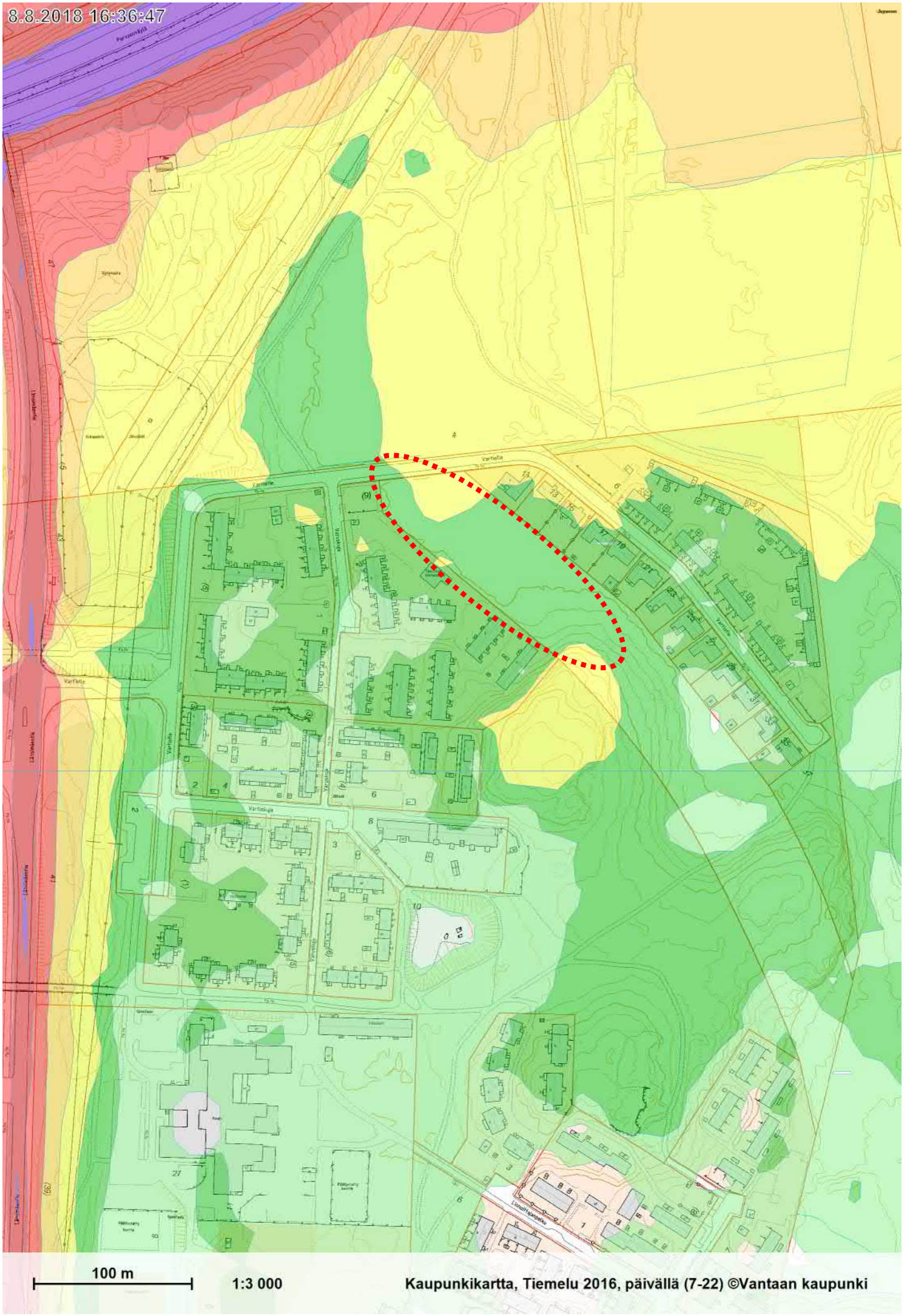
Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

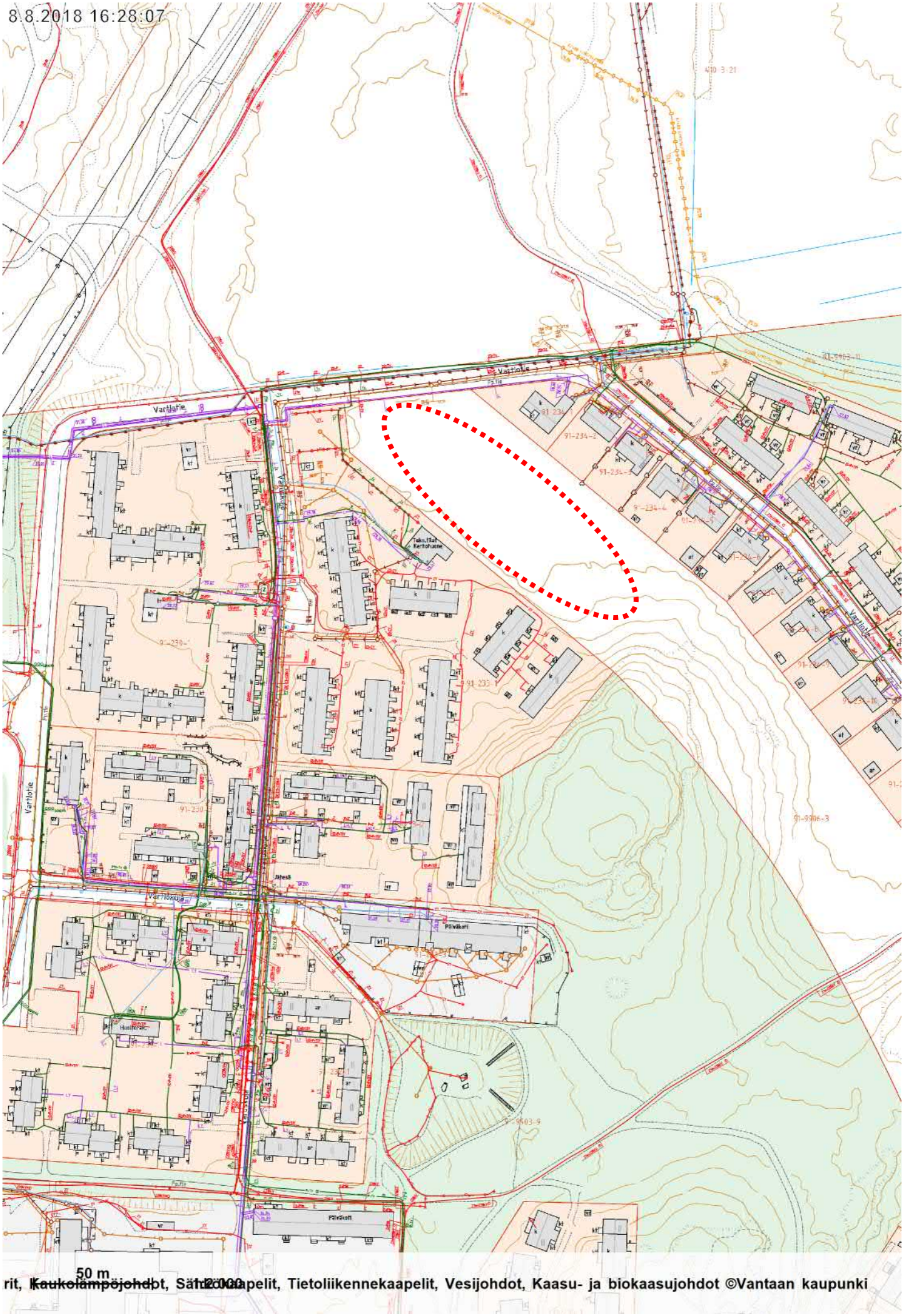
Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

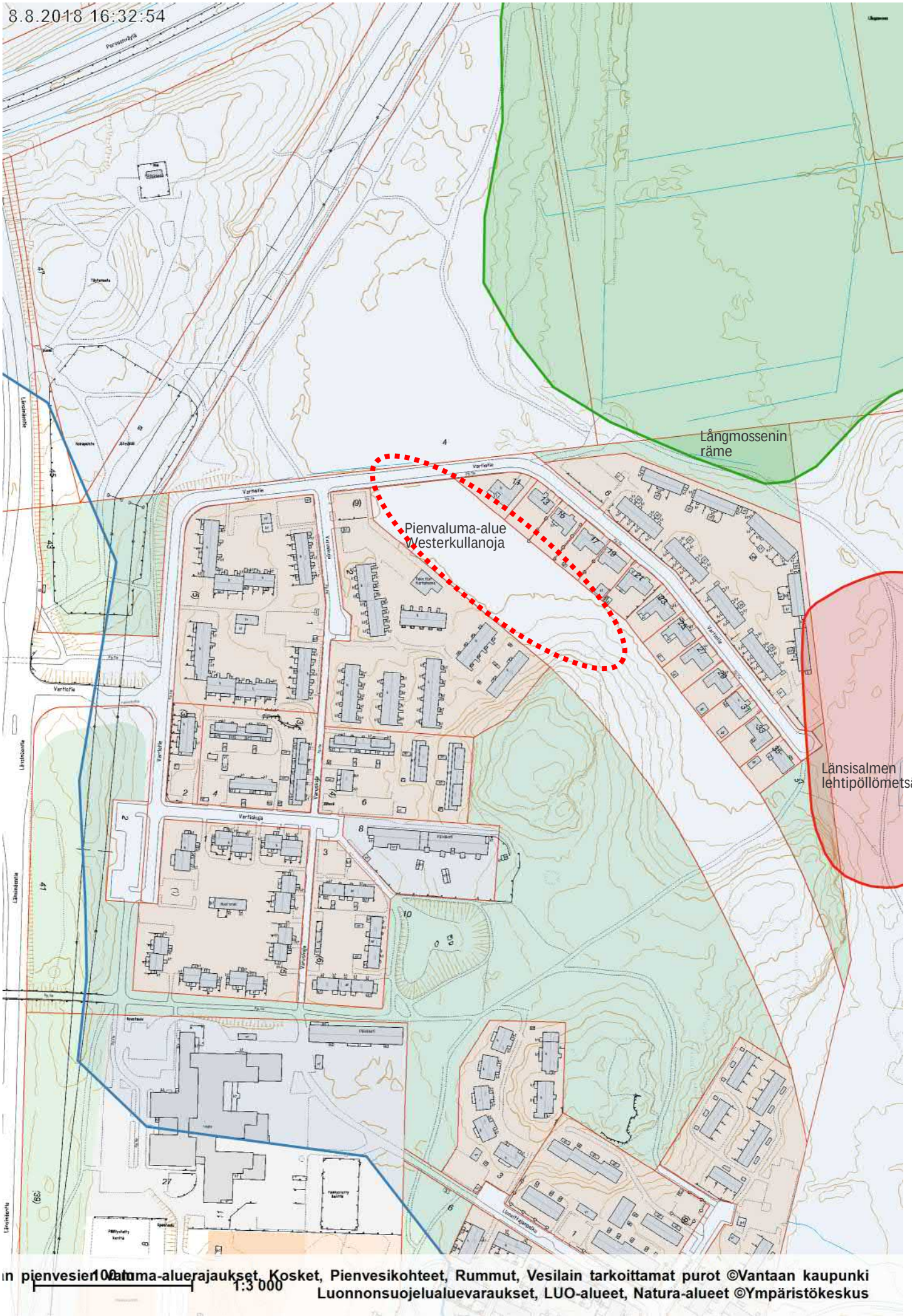
__.__.20__ KALA TYÖN ALLA JJO/KKA

8.8.2018 16:22:32
Pohjavesialueet
Esterajoituspintojen alue
et MRL 127 ja 128 §, Toimenpiderajoitukset MRL 128 §, Toimenpiderajoitukset MRL 38 § mom 1 ©Vantaan kaupunki
100 m
1:3 000
Aasianrunkojäärän esiintymä ©Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Korkeusrajoitukset ©ANS Finland

8.8.2018 16:36:47
100 m
1:3 000
Kaupunkikartta, Tiemelu 2016, päivällä (7-22) ©Vantaan kaupunki

8.8.2018 16:13:15
T
Tv
Hk
Hk
Hk
Hk
Sa
Hk
Hk
T
Tv
Hk
Mr
Mr
Hk
T
Hk
Mr
Hk
100 m
1:3 000
Kaupunkikartta, Maalajikartta (mustavalko), Maalajikartta ©Vantaan kaupunki

8.8.2018 16:28:07
Vartiotie
Vartiokuja
Päiväkoti
50 m
rit, Kaukolämpöjohdot, Sähkökaapelit, Tietoliikennekaapelit, Vesijohdot, Kaasu- ja biokaasujohdot ©Vantaan kaupunki

8.8.2018 16:32:54
Långmossenin
räme
Pienvaluma-alue
Westerkullanoja
Länsisalmen
lehtipöllömetsä
Varfalla
Varfskuja
Länsikaari
Länsitorille
n pienvesien suojaluma-aluerajaukset, Kosket, Pienvesikohteet, Rummut, Vesilain tarkoittamat purot ©Vantaan kaupunki
Luonnonsuojelualuevaraukset, LUO-alueet, Natura-alueet ©Ympäristökeskus
100 m
1:3 000

LÄNSIMÄEN PÄIVÄKOTI **6 kotialueparia**		**TILAOHJELMA**
26.9.2018		
kotialueparit A, B, C, D, E ja F 32= 2 x 16 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8).		
lapsimäärä yhteensä 192 tilapaikkaa		Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Kotialuepari A1 ja A2, 32 lasta	**hym2**	**muuta**
märkäeteinen, yhteinen	11	yhteinenA1+A2, 32 lapselle
eteistilat A1, A2	19	osana toimintatilaa
wc-pesutilat A1, A2	13	**yleisesti wc-tiloihin:** 3-4 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/varastotilaa	117	Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 32 m² (2 m2 / 16 lasta), varastotvoivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
kotialue A1 + A2	**160**	
wc-tila	**2**	1 kotialueella, helposti ulkoa saavutettava
Kotialuetilat yhteensä:	**962**	
Yhteiset tilat:		
kotikeittiö / neuvottelutilan yhteyteen	5	neuvottelutilan yhteydessä oleva kotikeittiövarustelu
työpaja	16	huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä	10	
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	90	toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
ruokailutila	58	yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti asukkaille liikuntasaliin ja ruokailutilaan
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	4	
le-wc	6	ruokasalin yhteyteen
Yhteiset tilat. yhteensä:	**189**	
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	**1151,0**	
	80,6	
	1231,6	6,41
		lasten toimintatilla m2 / lapsi
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat		
toimisto / johtaja	12	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan taukotila/neuvottelutila	15	kotikeittiön yhteydessä, toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaisden kanssa, salin läheisyyteen.
henkilökunnan työhuone	12	
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	8	1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille,2. kerroksen wc le
henk.kunnan suihkutila	3	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 32h x 0,8m2	25	miehille ja naisille erikseen
Toimintatilat tilat yhteensä:	**85**	
Huoltotilat		
palvelukeittiö aputiloineen	66,0	aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	15	yhdistetty tila, likainen ja puhdas puoli erikseen, esitettävä lähtevän ja tulevan pyykin tila
siivouskomero	3	
keskusvarasto	10	
keittiön wc-tila		
Keittiötilat yhteensä	**94**	
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**1330**	HANKESUUNNITELMASSA

LÄNSIMÄEN PÄIVÄKOTI **6 kotialueparia**		**TILAOHJELMA**
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin	1,45	**1502,9**
	1929	**7,8**
		hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin 1,13
Huoneistoala = 8 x 192	**1536**	

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE: Länsimäen pvk, uudisrak. moduli

PÄIVÄYS: 24.10.2018
LAATIJAT: Katri Olli ja Anne Jaakola-Wondafrash

Rakennushankkeen ominaisuudet

- q Koko
- q Muoto
- q Suuruus
- q Mitat
- q Poikkeuksellisuus
- q Ainutkertaisuus
- q Materiaalivalinnat
- x Tekniset ratkaisut, tiemelualue, tarkentuu HS-vaiheessa
- q Runkoratkaisu
- q Ajankohta
- q Suunnitteluratkaisut
- q Vaativuus
- q Rakennuksen kunto
- q Talotekniikka
- q Muu

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- q Mikrobit (Home)
- q Pöly
- q Kaasut
- q Muut ilman epäpuhtaudet
- q Melu, tärinä
- q Kuumuus/kylmyys
- q Säteily
- q Häikäisy
- q Happipitoisuus, hapen puute
- q Myrkyt
- q Vaaralliset aineet
- q Altistuminen
- q Ergonomia, hankalat työasennot
- q Vaaralliset työt
- q Räjähdys
- q Syttyminen
- q Muu

Rakennushankkeen luonne

- q Työmaan johtamisen erityispiirteet
- q Yhteensovittamisen erityispiirteet
- x Aikataulu, kireä hankeaikataulu, kaavaprosessi kesken, vaatimukset ei tiedossa
- q Urakoitsijoiden määrä
- q Urakkarajat
- q Erillistoimitukset
- q Töiden läheisyys/peräkkäisyys
- q Töiden päällekkäisyys
- q Tiedonkulun erityispiirteet
- q Työmenetelmien reunaehdot
- q Muu

Rakennushankkeen olosuhteet

- q Varottavat rakenteet
- q Vaaralliset johdot
- q Varottavat toiminnot
- q Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät
- q Liikenne, liikennemuodot,
- q Työkoneiden käyttö
- q Työvälineiden käyttö
- q Materiaalit ja aineet
- q Vaaralliset jätteet
- q Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- q Tilojen rakennusaikainen käyttö
- q Muu toiminta
- q Herkät laitteet ja laitteistot
- x Muut ympäristötekijät, pohjavesialuetta
- q Purettavat rakenteet
- q Sähkökaapelit/kaasuputket
- q Muu

Työhön liittyviä vaaroja

- q **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- q Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

LÄNSIMÄEN PÄIVÄKOTI
Vartiotie 9 b, 01280 VANTAA

Laajuustiedot :

bruttoala	1 925	brm2
hyötyala	1 330	hym2
tilavuus	7 700	rm3
tehokkuusluku	1,45	

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/hym2	€/rm3
Rakennuttajan kulut		742 000	385,45	557,89	96,36
suunnittelu	405 000				
rakennuttaminen	240 000				
liittymismaksut	97 000				
Rakennustekniset työt		4 640 000	2 410,39	3 488,72	602,60
rakennusteknilliset työt					
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		702 000	364,68	527,82	91,17
LVV-työt	355 000				
IV-työt	283 000				
Säätölaitteet	65 000				
Sähkötyöt		410 000	212,99	308,27	53,25
Erillishankinnat		195 000	101,30	146,62	25,32
Muutos- ja lisätyövaraus		811 000	421,30	609,77	105,32
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		7 500 000	3 896,10	5 081,20	974,03
KUSTANNUSENNUSTE (ALV 24%)		9 300 000	4 831,17	6 300,69	1 207,79

Hintataso KL 99,3 (10-18)

Hankevalmistelu 24.10.2018

Tuula Raulo
kustannusinsinööri

17 § Rajakylän päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen ja hankinta/ETN

VD/8623/02.08.00.00/2018

Rajakylän päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma 24.10.2018 on tehty yhteistyössä sivistystoimen ja tilakeskuksen kanssa.

Rajakylän nykyisen vuonna 1987 valmistuneen paviljonki on käyttöikänsä päässä eikä sitä ole taloudellisesti kannattavaa enää korjata. Tilakeskus on päätynyt ratkaisuun, ettei Rajakylän paviljonkia enää korjata. Tämän vuoksi Rajakylän paviljongissa päiväkodin toimintaa ei voi jatkaa.

Rajakylä-Länsimäen alueen varhaiskasvatuspaikat eivät riitä vastaamaan alueen palvelutarpeeseen, kun Rajakylän paviljongin toimintaa ei jatketa. Tilakeskus ja sivistystoimi ovat yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa kartoittaneet uuden päivähoitotilan sijoittamisvaihtoehtoja. Tiloja esitetään toteutettavaksi paviljonkiratkaisuna nykyisen purettavan paviljongin paikalle.

Päiväkotitilaan tulee yhteensä 2 kotialuetta noin ja 42 tilapaikkaa.

Tilakeskus pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Tavoitteena on, että tilat ovat otettavissa käyttöön 1.8.2019.

Tilakeskuksessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotihankkeisiin. Tilakeskuksen arvion mukaan tiloista syntyvä vuosittainen vuokrakustannusarvio on 110 000 €. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten, suunnitelmaratkaisujen, perustamisolosuhteiden ja tontille sijoittumisen lopullisesti selvittyä. Irtaimiston investointikulut ovat noin 28 000 euroa.

Tilakeskus on valmistelemassa tarjouskilpailua enintään 8-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen. Tarjouskilpailun jälkeen hankintapäätös tehdään voimassa olevan hallintosäännön ja siihen liittyvien delegointipäätösten perusteella.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 17

Talous- ja hallintojohtajan esitys:
Päätetään esittää maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle hyväksyttäväksi 24.10.2018 päivätty Rajakylän päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma sekä paviljongin hankinta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Rajakylän päiväkodin tarveselvitys-hankesuunnitelma 24.10.2018

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote tilakeskus

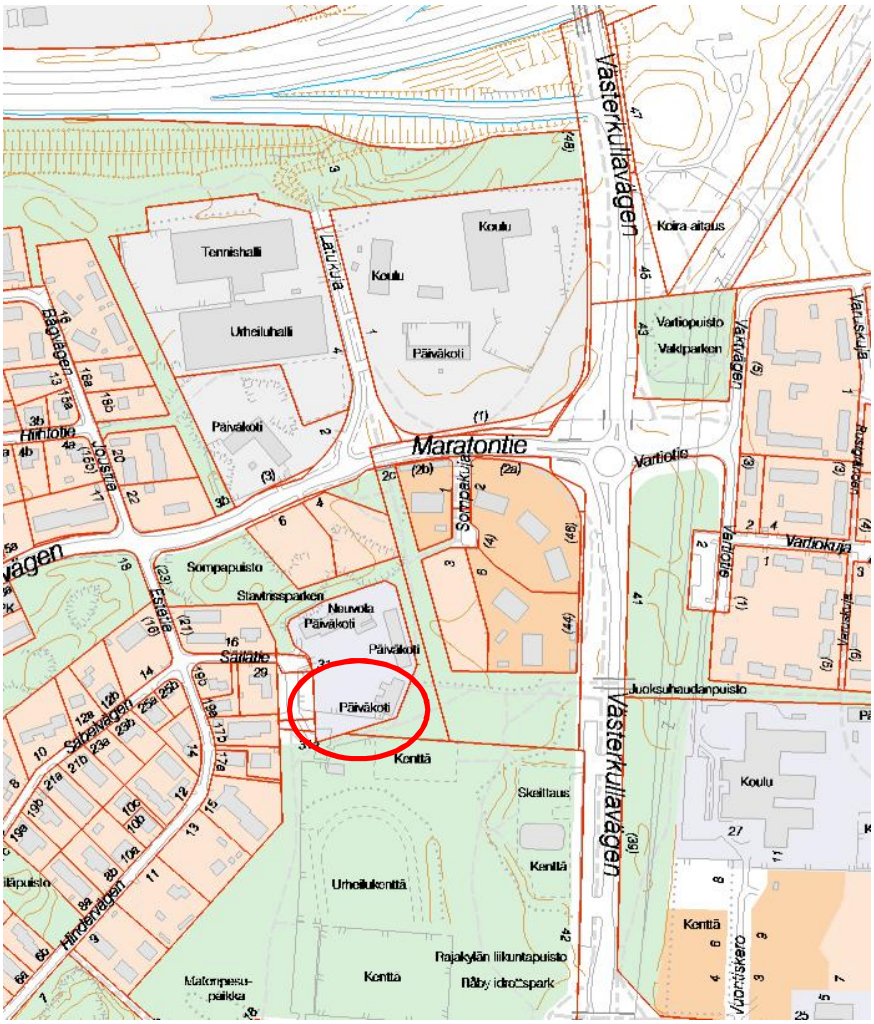
Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Päivi Riehunkangas, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

24.10.2018

Rajakylän päiväkodin paviljonki

Säilätie 31, 01280 Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS - HANKESUUNNITELMA

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
tilakeskus
hankevalmistelu

Kielotie 13
01300 Vantaa

www.vantaa.fi

Sisällys

1 Tarvetietokortti 2
2 Perustelut tarpeelle 3
2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset 3
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 3
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan 4
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet 4
3.1 Paviljongin toiminnalliset tavoitteet 4
3.2 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma 5
3.3 Arkkitehtoniset tavoitteet 5
3.4 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus 5
4 Tontti ja rakennuspaikka 5
4.1 Sijainti 5
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot 6
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet 6
4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka 7
4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu 7
4.6 Liittyvät hankkeet 7
5 Tekniset järjestelmät 7
5.1 Rakennetekniset tavoitteet 7
5.2 LVI-Tekniset tavoitteet 8
5.1 Sähkötekniset tavoitteet 13
6 Väistötilantarve 16
7 Kustannukset 16
7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 16
7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle 16
7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset 16
8 Rahoitus ja aikataulu 16
9 Riskit 17
9.1 Normaalit riskit 17
9.1 Työturvallisuustehtävät 17
10 Vastuuhenkilöt / työryhmä 17

Liitteet:

- Liite 1: kaavaote ja – määräykset
- Liite 2: tilaohjelma

1 Tarvetietokortti

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Rajakylän päiväkodin paviljonki</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Rajakylän päiväkodin paviljonki tarvitaan korvaamaan purettavan vanhan paviljongin tilat.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Hakunilan päiväkotiselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, tilakeskus</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Rajakylän päiväkodin vanhaa paviljonkia ei kannata tilakeskuksen mukaan kokonaistaloudellisesti korjata ja paviljonki puretaan. Toiminnan lopettaminen aiheuttaa varhaiskasvatuspaikkavajeen.
Tarve on käsitelty hankejohtoryhmässä 3.10.2018.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjähallintokunta:
Sivistystoimi</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
RAJAKYLÄ 95</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92-95-149-17</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
8817 m^2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Säilätie 31
01280 VANTAA</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
YL II</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
2000 m2, josta on käytetty 1547 m2 ja käyttämättä on 453 m2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)</td><td rowspan="2">brm^2</td><td rowspan="2">htm^2</td><td rowspan="2">hum^2</td><td colspan="3">Investointikustannusennuste</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm^2</td><td>€ / hym^2</td></tr>
<tr><td>päiväkoti</td><td>n300 m2</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4">päiväkodin tilapaikkamäärä</td><td colspan="3">42 tilapaikkaa</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
Ei väistötilan tarvetta.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Ei ole määrärahavarausta.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
Kesällä 2019</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset:
Arvio 21 000 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellään.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
28 000 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (perustamiskustannukset + paviljongin vuokra):</td></tr>
<tr><td colspan="4">Tuleva vuokra</td><td colspan="3">xx € / htm2 / kk</td></tr>
<tr><td>Vuokravaikutus</td><td colspan="3">Arvio 9166 € / kk</td><td colspan="3">Arvio 110 000 € / v</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vuokravaikutus / oppilaspaikka xx € / vuosi</td><td colspan="3">€ / kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija(t):
Eija Kivineva
Päivi Riehunkangas</td><td colspan="3">Päivämäärä:
24.10.2018</td></tr>
</table>

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2018 – 2028 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä vähenee ennustekaudella Hakunilan suuralueella 23 lapsella. Länsimäen ja Rajakylän kaupunginosissa lasten määrä vähenee ennustekaudella 31 ja 45 lapsella. Rajakylässä lasten määrä säilyy kuitenkin ennallaan ennustekauden ensimmäisen puoliskon ajan.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys
Vantaan kaupungin virallinen väestöennuste 2018-2028

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos 2018-2028
Hakunilan suuralue	2288	2234	2195	2201	2178	2197	2208	2247	2267	2266	2265	-23
Länsimäen kaupunginosa	425	396	389	383	384	394	390	400	400	397	394	-31
Rajakylän kaupunginosa	302	313	312	314	297	294	288	280	275	266	257	-45

Opetuslautakunta päätti 4.12.2017 § 15 kiireellisten päiväkotitilojen tarpeesta ja niiden hankinnasta johtuen varhaiskasvatusoikeuden 1.8.2018 muutoksesta (Vantaan kaupunginvaltuusto 13.11.2017 § 9). Tilojen sijoittamisvaihtoehdot selvitettiin tilakeskuksen ja kaupunkisuunnittelun kanssa. Tilat toteutettiin vuokrapaviljonkeina. Yksi paviljongeista sijoitettiin tarpeen mukaisesti Rajakylän koulun tontille ja nimettiin Latukujan päiväkodiksi.

Latukujan päiväkodin tiloihin jouduttiin sijoittamaan heti sen valmistuttua Rajakylän päiväkodin vanhan paviljongin (1987) lapset ja henkilökunta sisäilmaoireilujen vuoksi. Tilakeskus totesi syksyllä 2018, ettei Rajakylän vanhaa paviljonkia kannata enää kokonaistaloudellisesti korjata. Toiminnan lakkauttaminen paviljongissa aiheutti alueella varhaiskasvatuspaikkavajeen.

Lasten määrä Hakunilan suuralueella ei ole kasvanut merkittävästi mutta lasten kotihoidon tuen käyttö on vähentynyt ja varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisitä lapsista on viime vuosina kasvanut voimakkaasti.

Paviljongilla korvataan vanhan paviljongin tilat.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Hakunilan suuralueen päiväkotikiinteistöjen tarpeita on selvitetty syksyllä 2018 valmistuvassa alueellisessa päiväkotiselvityksessä (tilakeskus). Länsimäki—Rajakylä alueilla ei ole kiinteistöjä, joita voisi hyödyntää riittäviksi päiväkotitiloiksi.

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

Paviljonki tulee yhteensä 42 tilapaikkaa.

Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa paviljonkiin tulee 6 henkilöä. Päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökunta on yhteinen Rajakylän päiväkodin kanssa.

3.1 Paviljongin toiminnalliset tavoitteet

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tätä tukee kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristö tukee erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja tilat ovat muunneltavia sekä auttavat erilaisten oppimis- ja leikkitilanteiden toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablettilaitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat.

Lasten salitilat ovat päiväkodin päärakennuksessa. Lasten ruokailu tapahtuu lasten toimintatiloissa.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen sekä keskittymisen käsiteltävään asiaan. Lisäksi kotialueilla on tähän tarkoitukseen myös pienryhmätiloja.

Henkilökunnalle on sosiaali-, tauko- ja neuvottelutilat ovat päiväkodin muissa rakennuksissa.

Rajakylän päiväkodin piha on koko päiväkodin yhteisessä käytössä.

Paviljonkiin tulee oma siivoustila ja le-wc.

Paviljongin ateriahuolto hoidetaan jakelutilasta käsin;

Ruoanjakelutilan on seinin erotettu tila, johon tulee kotikeittiö varustus

- ateriat tuodaan paviljonkiin läheisestä päiväkodista palveluntuottajan toimesta.
- aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.
- jakelutilan lähettyville on varattava hygieeninen paikka kuljetuslaatikoille/vaunuille (verkkovirtaliitäntä)
- jakelutilassa tulee olla oma siivouskaappi.
- tiloissa pestään ruokailuastiat (huomioitava tehostettu ilmanvaihto).
- päiväkärryjä käytetään lasten aterioiden kuljetukseen päiväkodin tiloissa.
- ryhmätiloihin varataan pienet kotitalousjääkaapit välipalojen säilytystä varten.
- henkilökunnan pukutilat ja wc on sijaittava samassa rakennuksessa.

Paviljonkihankkeessa noudatetaan ohjeellisesti Vantaan kaupungin päiväkotien huonekortteja. Kotialueiden varustelu tehdään 24 lapsen mukaan.

3.2 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma

Päiväkodin hyötyalatavoite ilman teknisiä tiloja on 233hym2 ja bruttoalatavoite 303 brm2.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 2.

3.3 Arkkitehtoniset tavoitteet

Paviljongin tulee sopeutua tontilla olemassa oleviin rakennuksiin ja Rajakylän pienmittakaavaiseen arkkitehtuuriin.

Kattomuoto on harjakatto.

Sisäänkäynnissä on katettu, esteettömyysmääräykset täyttävä kevytrakenteinen luiska sekä helppokulkuiset portaat.

3.4 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa.

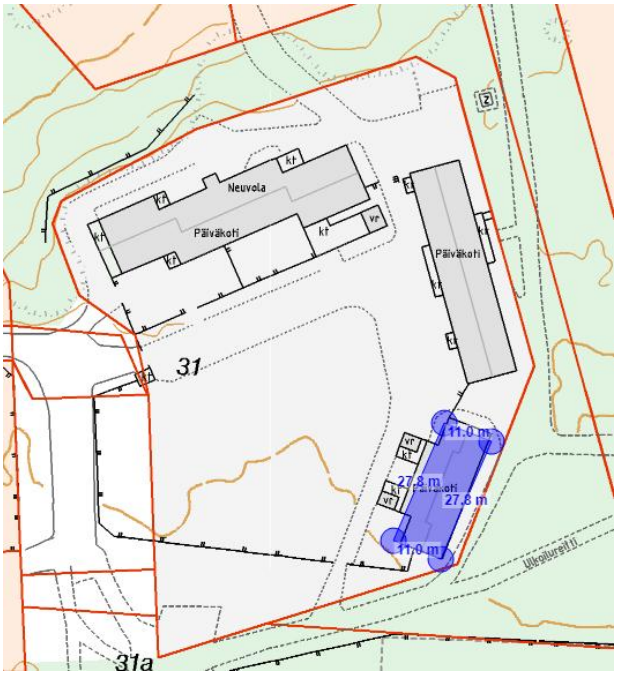
4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Päiväkoti sijoittuu Itä-Vantaalle, Rajakylän kaupunginosaan. Rajakylän päiväkoti sijoittuu väljälle 70-80-luvulla rakentuneelle alueelle, päättyvän kadun varrelle. Säilätien länsipuolella on pientaloja ja kadun päässä on Rajakylän liikuntapuisto. Tontti rajautuu idässä ja pohjoisessa puistoon. Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja.

rajakylän päiväkodin tontilla sijaitsevat vuonna 1967 valmistunut päiväkotirakennus (698 kem2), vuonna 1987 valmistunut paviljonkirakennus (330 kem2) ja vuonna 2016 valmistunut paviljonkirakennus (453 kem2).

Vuonna 1987 valmistunut paviljonki tullaan purkamaan ja uusi paviljonki tullaan sijoittamaan sen paikalle.

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Tontti on kaupungin omistuksessa.

Tontilla ei ole rasitteita.

Liite 1: kaavaote ja – määräykset

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Maalajikartan mukaan tontin maalaji on hiekkaa. Kaikki rakennukset salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

Maalajikartta

4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Pysäköinti- ja liikennejärjestelyt ovat yhteiset Rajakylän päiväkodin kanssa.

4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Ei rakentamisrajoitteita.

4.6 Liittyvät hankkeet

Ei liittyviä hankkeita.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan kaupungin päiväkotisuunnittelun laatutasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa. Rakentamisessa noudatetaan kuivaketju 10-järjestelmän mukaista kosteudenhallintaa, toimittajalla on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju 10.fi sisältöä. Rakentamisen puhtausluokka on P1. Rakenneratkaisuissa noudatetaan RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Pintamateriaalit M1 luokkaa.

Akustiikkaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Rakennus perustetaan maanvaraisin anturoin, jotka routasuojataan. Alustatila on tuuletettu. Maahan asennettavat vesi- ja viemäriasennukset lämmöneristetään. Vesijohdolle asennetaan saattolämmitys.

5.2 LVI-Tekniset tavoitteet

Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustavia'. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

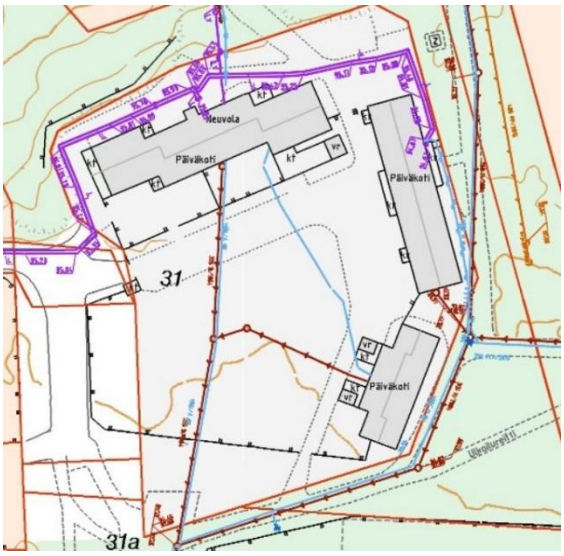
Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Rakennuksen energiatavoitteet on esitetty Vantaan kaupungin suunnitteluohjeessa.

Lämmitysjärjestelmät

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin.

Alueen KL-, vesi-, viemäri- ja hulevesienjohtokartta

Lämmönjakokeskus sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Tarkempi tilakohtainen lämmitystaparatkaisu määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Lämmönjakotapa; Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennusta kattava täysimittainen lattialämmitysjärjestelmä, tai järjestelmä, jossa osassa tiloja lämmönjakotapa lattialämmitys, osaan tiloja radiaattoripatterilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat mm; märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet, sekä keittiö.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle 'alas lasketun katon' sisään. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, putkisto eristetään (jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan).

Eteistiloihin asennetaan ilmanvaihdon lämmityspiirin yhteyteen liitettävät kiertoilmakojeet.

Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Johtokartta on esitetty kohdassa 'Lämmitysjärjestelmät'.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia 'ultraääni', liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa 'itse säätyvällä' saattolämmityskaapelilla.

Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan.

Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta, tarkoituksen mukaisin asennuksin; Jakoputkisto voidaan asentaa osin 'alaslasketunkaton' yläpuolelle, osin rakenteiden sisään. Osa jako- ja kytkentäjohdoista voidaan tehdä pinta-asenteisesti kromatusta kupariputkesta.

Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, asennettavat putket tehdään suojaputkeen asennettavasta muoviputkista. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös C2-määräyskokoelman vaatimukset vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Vesijohdot ja viemärit tehdään noudattaen uusia Ympäristöministeriön asetuksia ja soveltaen myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osan D1 "kiinteistöjen vesi- ja viemäri-laitteistot" (2010) määräyksiä ja ohjeita, sekä Vantaan kaupungin ja HSY:n käytänteitä.

Kattosadevesien syöksyputket johdetaan kattovesikaivoihin. Kattosadevesikaivojen tyyppi: 'malli Vantaa'. Jokainen syöksyputki varustetaan kattosadevesikaivolla, jotka liitetään sadevesiputkiston piiriin, kuten pihavesi- ja perusvesikaivot sekä salaojituksen perusvesikaivo. Sade- ja jätevesiviemäriputkiston materiaali on pvc-muoviviemäriputki. Sadevesikaivot ovat valurauta- ja teleskooppikansistoin varustettuja tehdasvalmisteisia kaivoja. Kansiston kuormankestävyys määräytyy asennuspaikan mukaan.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. "maanrakennusputkea". Kaikkien putki-kaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatilaan (tai tarvittaessa maahan). Putkisto ei saa päästä jäätymään. Putkistot eristetään, eristeet pinnoitetaan. Putkistot kannakoidaan määräysten mukaan. Vesikaton yläpuoliset tuuletusviemärit varustetaan lämpösuojavaipalla. Putkikaivantojen tulee olla tarvittaessa salaojitettuja.

WC-tilat varustetaan keraamisin wc-istuimin, lattiakaivoin, pesualtain. Sekoittajat varustetaan ”kosketusvapailla” sekoittajilla. Wc-laitteella oleva tila varustetaan juoksualtaalla, jossa on kosketusvapaa sekoittaja bidetalla. Le-wc varustetaan tarkoituksenmukaisin vesi- ja viemärikalustein. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä. Ohjaus ei saa olla paristotoiminen, vaan sekoittajien ohjaus kytketään verkkovirran piiriin muuntajan välityksellä. Päiväkotitilojen märkäeteisten varustus; ”Vantaan kaupunki/Tilakeskus/PK 2017 huonekortit” mukaisesti.

Siivouskomerot ja –keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Ruokahuoltoa varten; tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Jakelutilan ilmanvaihdon laitehankinnat- ja asennukset tehdään keittiön vaatimustason mukaan. Ilmanvaihtolaitteet varustetaan lämmön talteenotolla. Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

Keittiölaitteita ovat mm. astianpesukone, astioiden esipesupöytä, jääkaappi, jääkaappi/kylmiö, uuni, lämmityslevyt, pata, käsienpesualtaat ja muut mahdollisesti keittiötoiminnan laitteet.

Esipesun ja astianpesukoneen, keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti hst-putkesta. Keittiön kylmälaitteiden kompressori-lauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen, kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Mikäli mahdollista, lauhdelämpöä pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku (100 % ilmamäärällä)

max. 1,5 kW/m³, s. LTO-laitteiden hyötysuhteen tulee olla korkea minimi 85 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Tilakohtainen raitisilmavirta minimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 6 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti. Tämän lisäksi kaikkien tilojen ilmamääriä tulee voida korottaa energiatehokkaasti säätöteknisin toimin 20 %:lla, mikä huomioidaan suunnittelussa, järjestelmäosien mitoituksessa, sekä toteutustyön aikana, laitehankinnoissa ja asennuksissa (ilmanvaihtokoneet, kanavistot, päätelaitteet, ilmanvaihdon lämmitys, jne).

Tilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan maksimihenkilömäärää osoittava kilpi. Henkilömäärä määritetään tilan raitisilmamäärän perusteella (6 dm³/s, hlö).

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan palvelualueen ilmanvaihdon käyntiä ohjaavat lisäaika-ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin ’muuntojoustava’. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Kotikeittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja järjestelmäasennukset tehdään jakelutilan vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) lisäaikakäyttökytkimellä, sekä ilmanvaihdon tehostustoiminnon kytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava.

Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Rakennusautomaatiojärjestelmät

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, 'pilvitoimintona' verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Kiinteistöautiojärjestelmän suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungilla käytössä olevaa suunnitteluohjetta.

5.1 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon nykyisen säilytettävän liittymän kautta ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Alamittausten määrä arviolta 5 kpl riippuen suunnitteluaikana määritettävistä tarpeista.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet
Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA -laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Upotettavien sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät
Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia, ryhmä- ja lepohuoneiden himmennyksillä sekä järkevää valaistusryhmitystä.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, keittiöön ja teknisiin tiloihin.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Yhteisantennijärjestelmä
Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

Keskuskellojärjestelmä
Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään.

Inva –WC -hälytysjärjestelmä
Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet
Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä
Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Rikosilmoitusjärjestelmä
Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla.

Videovalvontajärjestelmä
Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä
Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

Palohälytysjärjestelmä
Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jota ei liitetä hätäkeskukseen, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7.

Savunpoistojärjestelmä
Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät
Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

6 Väistötilantarve

Ei väistötilan tarvetta.

7 Kustannukset

7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Vuokratilojen vuosikustannukset (arviolta 8 v sopimuskausi) arviolta 110 000 eur/v.
Tilojen ylläpitokulut arviolta 21 000 eur/v.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellä tasolla.

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 28 000 €.

8 Rahoitus ja aikataulu

Hanke toteutetaan vuokrahankkeena.

Paviljonki on käyttöön otettavissa kesällä 2019.

9 Riskit

9.1 Normaalit riskit

Tarveselvitysvaiheessa ei hankkeeseen sisälly normaalirakentamisesta poikkeavia riskejä, mutta rakentamisen valmisteluaika ja rakentamisaika on poikkeuksellisen lyhyt.

9.1 Työturvallisuustehtävät

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat. Rakentamisen osalla on huomioitava tontilla sijaitsevien päiväkotirakennusten toimintaedellytykset sekä turvallisuustekijät.

10 Vastuuhenkilöt / työryhmä

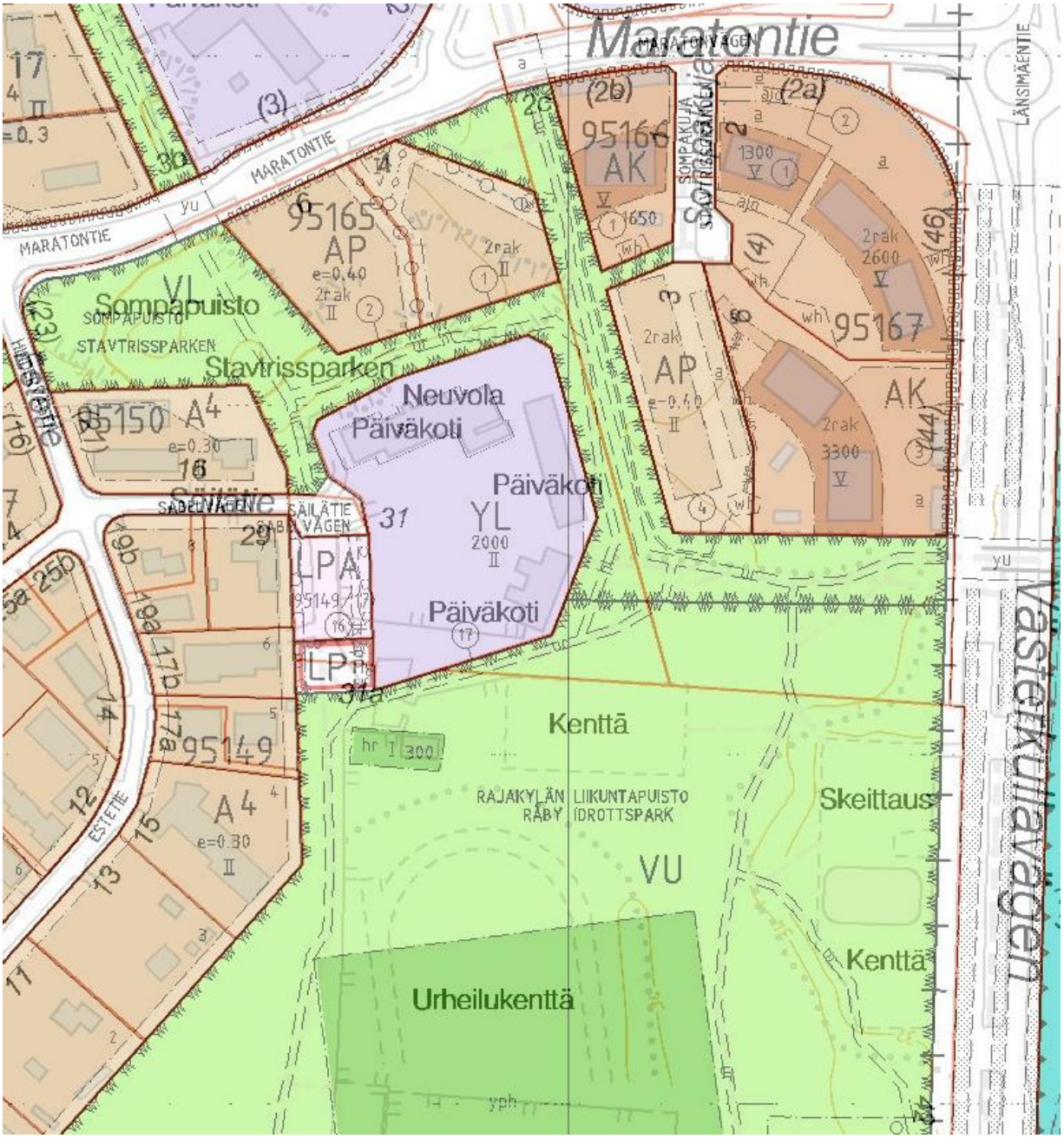
Sivistystoimen toimiala:

Päiväkodit:
Päivi Riehunkangas, Suunnittelija
Leena-Mari Tornivaara, Varhaiskasvatuspäällikkö, Tikkurila-Hakunila, Sivistystoimi

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus:

Juha Vuorenmaa, Rakennuttajapäällikkö, Tilakeskus
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri, Tilakeskus
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri, Tilakeskus
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus
Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija, Tilakeskus
Mikko Juolahti, Hankekehitysarkkitehti, Tilakeskus
Eija Kivineva, Hankepäällikkö, Tilakeskus

Liite 1: kaavaote ja – määräykset

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer 1/6
001455	9.9.2013	682505-06, 681505-06

Vantaan kaupunki
Asemakaavan muutos
Kaupunginosa 95
RAJAKYLÄ
Korttelit 95119, 95120, 95165 - 95167, osa korttelia 95149 sekä katu-, virkistys- ja liikennealuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 95119 ja 95120, osat kortteleista 95150 ja 91207 sekä katu-, virkistys- ja liikennealueet.)
Tonttijako
Osat kortteleista 95119, 95120, 95149, 95166 ja 95167.
Tonttijaon muutos
Kortteli 95165 sekä osat kortteleista 95119, 95120, 95149, 95166 ja 95167.

Kaupunginosa 93
VAARALA
Erityisalueet.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 93201 sekä erityisalueet.)

Kaupunginosa 91
LÄNSIMÄKI
Katu- ja virkistysaluetta.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 91207 sekä katu- ja virkistysaluetta.)

1:2000

Vanda stad
Kv 7.10.2013
Ändring av detaljplanen
Stadsdel 95
RÅBY
Kvarteren 95119, 95120, 95165 - 95167, del av kvarteret 95149 samt gatu-, rekreations- och trafikområden.
(Kvarteren 95119 och 95120, delar av kvarteren 95150 och 91207 samt gatu-, rekreations- och trafikområdena i den plan som upphävs.)
Tomtindelning
Delar av kvarteren 95119, 95120, 95149, 95166 ja 95167.
Ändring av tomtindelningen
Kvarteret 95165 och delar av kvarteren 95119, 95120, 95149, 95166 och 95167.

Stadsdel 93
FAGERSTA
Specialområdena.
(En del av kvarter 93201 samt specialområdena i den plan som upphävs.)

Stadsdel 91
VÄSTERKULLA
Gatu- och rekreationsområden.
(En del av kvarter 91207 samt gatu- och rekreationsområden i den plan som upphävs.)

1:2000

	määritellään rakennusluvan yhteydessä.	behovet fastställs i anslutning till bygglovet.
YL	**Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.**	**Kvartersområde för byggnader för offentlig närservice.**
	YL-korttelia 95120 ja YL-alueita kortteleissa 95119 ja 95149 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller YL-kvarteret 95120 och YL-områdena i kvarteren 95119 och 95149:**
	Alueille on luotava luonnonmukainen ilme säilyttämällä tonttien havupuita. Korttelialueelle on laadittava maiseman yleissuunnitelma, jota pääpiirteissään noudatetaan.	Områdena ska ges en naturenlig prägel genom att bevara barrträden på tomterna. För kvartersområdet ska utarbetas en översiktsplan för landskapet som följs till sina huvuddrag.
	Korttelialueen rakennukset, rakenteet ja aidat tulee toteuttaa korkealuokkaisista materiaaleista.	Kvartersområdets byggnader, konstruktioner och stängsel ska byggas av högklassiga material.
	Katemateriaalit on valittava niin, ettei niistä irtoa metalleja tai haitta-aineita, jolloin kattojen hulevedet ovat imeytettävissä.	Sådana takmaterial ska väljas, som inte avger metaller eller skadliga ämnen, varvid regnvattnet från taken kan tas upp i marken.
	Asuinhuoneiden ja herkkien kohteiden, kuten päiväkodit, ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.	Ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller i ytterskiktet till bostadsrum och känsliga ställen, t.ex. daghem, ska vara minst 32 dB.
	Tontilla on meluestein tai muutoin huolehdittava siitä, ettei melutaso ylitä oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla ja parvekkeilla 55 dB.	På tomten ska med bullerskydd eller på annat sätt sörjas för att bullernivån på de gårdsområden och balkonger som är avsedda för vistelse inte överskrider 55 dB.
	Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä toiminta- ja oleskelualueeksi tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita.	De delar av tomten som förblir obyggda och inte används som aktivitets- och vistelseområde eller för trafik ska vara försedda med träd och buskar.
	Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat: Asunnot 1 ap/asunto Koulu 1 ap/150 k-m² Päiväkodit 30 ap Neuvola 8 ap	Minimiantalet bilplatser: Bostäder 1 bp/bostad Skola 1 bp/150 m²-vy Daghem 30 bp Rådgivning 8 bp
	Alueelle on varattava riittävästi polkupyöräpaikkoja; tarve määritellään rakennusluvan yhtey-dessä.	För området ska reserveras tillräckligt med cykelplatser; behovet fastställs i an-slutning till bygglovet.
	YL-aluetta korttelissa 95119 koskeva määräys:	**Bestämmelse som gäller YL-området i kvarter 95119:**
	Rakennusten korvausilma on otettava vähintään 20 metrin etäisyydeltä Maratontien lähimmän ajoradan reunasta.	Byggnadernas ersättningsluft ska tas på minst 20 meters avstånd från sidan på den närmast liggande körbanan på Maratonvägen.
	YL-korttelia 95120 koskeva määräys:	**Bestämmelse som gäller YL-kvarteret 95120:**
	Rakennusten korvausilma on otettava vähintään 40 metrin etäisyydeltä Porvoonväylän ja Länsimäentien lähimmän ajoradan reunasta.	Byggnadernas ersättningsluft ska tas på minst 40 meters avstånd från sidan på den närmast liggande körbanan på Borgåleden och Västerkullavägen.
	Suojeltavaa rakennusta kortelissa 95120 koskeva määräys:	**Bestämmelse som gäller byggnad som ska skyddas i kvarter 95120:**
	Historiallisesti, rakennushistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja aluekokonaisuuden kannalta erittäin merkittävä rakennusryhmä. Rakennuksia ei saa purkaa eikä niissä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka vaarantavat edellä mainittujen arvojen säilymisen. Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.	En historiskt, byggnadshistoriskt, arkitektoniskt och med tanke på områdeshelheten mycket betydelsefull byggnadsgrupp. Byggnaderna får inte rivas och inga sådana reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsarbeten får utföras i dem som riskerar bevarandet av de ovan nämnda värdena. För reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.
	Suojeltavaa rakennusta korttelissa 95149 koskeva määräys:	**Bestämmelse som gäller byggnad som ska skyddas i kvarter 95149:**
	Historiallisesti ja aluekokonaisuuden kannalta merkittävä rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksen ulkohahmo tulee säilyttää. Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.	En historiskt och med tanke på områdeshelheten betydelsefull byggnad. Byggnaden får inte rivas utan tvingande skäl. Byggnadens exteriör ska bevaras För reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.

Liite 2: Tilaohjelma

Rajakylän päiväkodin paviljonki		**TILAOHJELMA**
17.10.2018		
42 tilapaikkaa		Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa tilaohjelmassa täydennetty vain osa
Kotialue A ja B	**á hym**	**muuta**
märkäeteinen	11	Varustelu á 24 lasta
eteistilat	10	Varustelu á 24 lasta, á 2x600 kuivauskaappi
wc-pesutilat	10	1 wc/suihku,2wc-istuinta,1wc/babystander,2 wc-istuinta,seinältä kääntyvä hoitopöytä, muu varustelu huonekorttien mukaan.
Toimintatilat , minkä yhteydessä väliseinin pienryhmätila	40	á 2x600 kuivauskaappi
Toimintatila, missä lepo/nukkumismahdollisuus	35	á 9x kaappisängyt väikaappeineen
kotialueyhteensä	**106**	
Kotialuetilat yhteensä:	**212**	
Yhteistilat ja huoltotilat		
kotikeittiö /henkilökunta	12	lisätään siivouskomeron keittiötoimintoja varten, varustelu kotikeittiön mukaan
siivouskomero	3	
le-wc	6	suihku ja kolme sos.tilan kaappia
Yhteiset tilat. yhteensä:	**21**	
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**233**	
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin	1,3	
	303	

18 § **Korson päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen ja hankinta / ETN**

VD/8625/02.08.00.00/2018

Korson päiväkodin paviljongin 24.10.2018 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma on tehty yhteistyössä sivistystoimen ja tilakeskuksen kanssa.

Korson nykyistä päiväkotia on korjattu useasti ja laajasti sisäilmaongelmien vuoksi viimeisen viiden vuoden aikana. Tutkimuksissa ei ole löytynyt selkeää teknistä selitystä koettuun oireiluun. Tähän mennessä tehdyt korjaukset ja toimenpiteet eivät ole tuottaneet toivottua parannusta sisäilman laatuun. Tilakeskus on päätynyt ratkaisuun, ettei Korson päiväkotirakennuksen korjauksia enää jatketa. Tämän vuoksi Korson päiväkodin toimintaa ei voi jatkaa kiinteistössä.

Korson alueen varhaiskasvatuspaikat eivät riitä vastaamaan alueen palvelutarpeeseen, kun Korson päiväkodin toimintaa ei jatketa. Tilakeskus ja sivistystoimi ovat yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa kartoittaneet uuden päivähoitotilan sijoittamisvaihtoehtoja. Tiloja esitetään toteutettavaksi paviljonkiratkaisuna kaupungin omistamalle Ankkalammen päiväkodin tontille vuonna 2018 puretun pientalon paikalle.

Päiväkotitilaan tulee yhteensä 3 kotialuetta noin ja 63 tilapaikkaa.

Tilakeskus pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Tavoitteena on, että tilat ovat otettavissa käyttöön 1.8.2019.

Tilakeskuksessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotihankkeisiin. Tilakeskuksen arvion mukaan tiloista syntyvä vuosittainen vuokrakustannusarvio on 180 000 €. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten, suunnitelmaratkaisujen, perustamisolosuhteiden ja tontille sijoittumisen lopullisesti selvittyä. Irtaimiston investointikulut ovat noin 42 000 euroa.

Tilakeskus on valmistelemassa tarjouskilpailua enintään 10-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen. Tarjouskilpailun jälkeen hankintapäätös tehdään voimassa olevan hallintosäännön ja siihen liittyvien delegointipäätösten perusteella.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 18

Talous- ja hallintojohtajan esitys:
Päätetään esittää maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle hyväksyttäväksi 24.10.2018 päivätty Korson päiväkodin paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma sekä paviljongin hankinta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Korson päiväkodin tarveselvitys-hankesuunnitelma 24.10.2018

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote tilakeskus

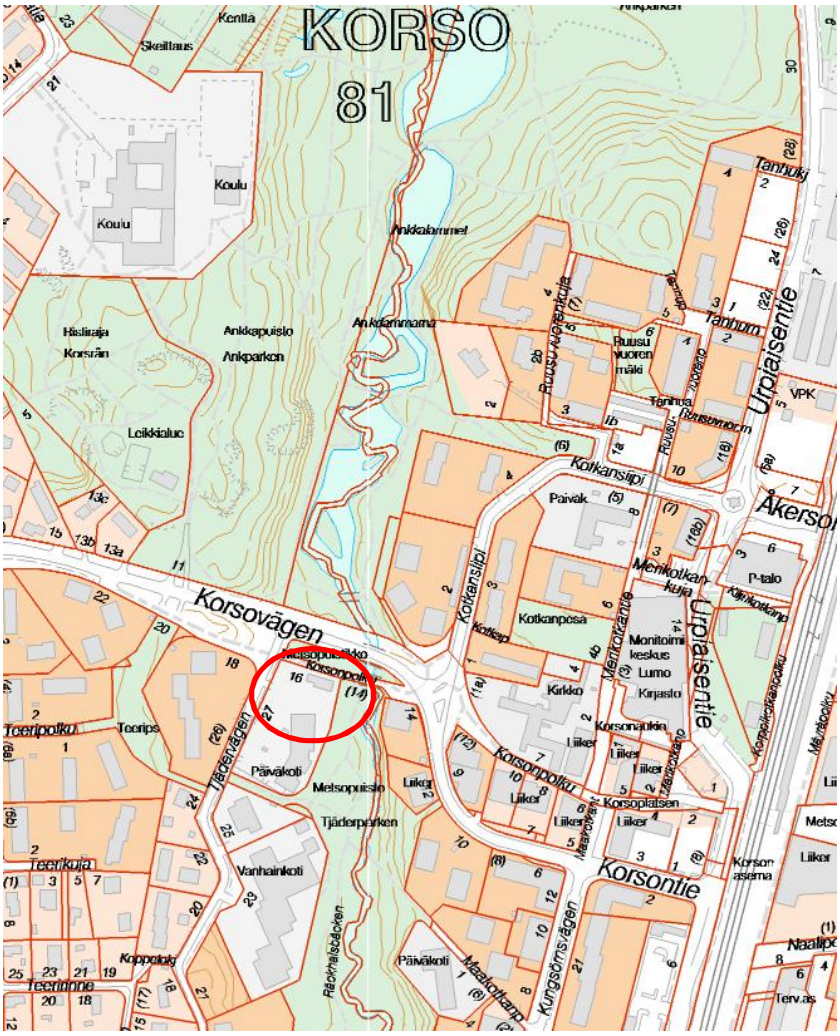
Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Päivi Riehunkangas, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

24.10.2018

Korson päiväkodin paviljonki

Metsotie 27, 01450 Vantaa

uudisrakennus

TARVESELVITYS - HANKESUUNNITELMA

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
tilakeskus
hankevalmistelu

Kielotie 13
01300 Vantaa

www.vantaa.fi

Sisällys

1 Tarvetietokortti 2
2 Perustelut tarpeelle 3
2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset 3
2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 3
2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan 3
3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet 3
3.1 Paviljongin toiminnalliset tavoitteet 4
3.2 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma 5
3.3 Arkkitehtoniset tavoitteet 5
3.4 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus 5
4 Tontti ja rakennuspaikka 5
4.1 Sijainti 5
4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot 6
4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet 6
4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka 7
4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu 7
4.6 Liittyvät hankkeet 7
5 Tekniset järjestelmät 7
5.1 Rakennetekniset tavoitteet 7
5.2 LVI-Tekniset tavoitteet 8
5.1 Sähkötekniset tavoitteet 13
6 Väistötilantarve 16
7 Kustannukset 16
7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 16
7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle 16
7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset 17
8 Rahoitus ja aikataulu 17
9 Riskit 17
9.1 Normaalit riskit 17
9.1 Työturvallisuustehtävät 17
10 Vastuuhenkilöt / työryhmä 17

Liitteet:

- Liite 1: kaavaote ja – määräykset
- Liite 2: tilaohjelma

LIITE: Opetuslautakunta 05.11.2018 / 18 §

1 Tarvetietokortti

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Korson päiväkodin paviljonki</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Korson päiväkotirakennuksesta luovutaan rakennuksen kunnon vuoksi. Alueella tarvitaan korvaavia tiloja.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018-2027, Vantaan päiväkoti- ja koulukiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotikiinteistöt, Boost Brothers, 2015</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Alueen varhaiskasvatuspaikat eivät riitä vastaamaan palvelutarpeeseen, kun Korson päiväkotirakennuksesta on luovuttu.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjähallintokunta:
Sivistystoimi</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
KORSO 92</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92-81-357-1</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
5769 m^2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Metsotie 27
01450 Vantaa</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
KORSO/81357, 81358 81
Y e=0.50/II</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
2885 m3, käytetty 1204 m^2
käyttämättä 1681 m^2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)</td><td rowspan="2">brm^2</td><td rowspan="2">htm^2</td><td rowspan="2">hum^2</td><td colspan="3">Investointikustannusennuste</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm^2</td><td>€ / hym^2</td></tr>
<tr><td>päiväkoti</td><td>n520 m2</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="4">päiväkodin tilapaikkamäärä</td><td colspan="3">63 tilapaikkaa</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
Väistötilat ovat kevään 2019 aikana alueen muissa päiväkodeissa tai Talvikkitien väistötilapäiväkodissa.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Ei ole määrärahavarausta.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
Kesällä 2019</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset:
35 000 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellään.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
42 000 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle (perustamiskustannukset + paviljongin vuokra):</td></tr>
<tr><td colspan="4">Tuleva vuokra</td><td colspan="3">xx € / htm2 / kk</td></tr>
<tr><td>Vuokravaikutus</td><td colspan="3">Arvio 15 000 € / kk</td><td colspan="3">Arvio 180 000 € / v</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vuokravaikutus / oppilaspaikka xx € / vuosi</td><td colspan="3">xx € / kk</td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija(t):
Eija Kivineva
Päivi Riehunkangas</td><td colspan="3">Päivämäärä:
24.10.2018</td></tr>
</table>

2 Perustelut tarpeelle

2.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

2.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan virallisen väestöennusteen 2018 – 2028 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä vähenee ennustekaudella Korson suuralueella 60 lapsella. Korson kaupunginosassa lasten määrä on ennustekauden lopussa lähes nykyisellään.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kehitys												
Vantaan kaupungin virallinen väestöennuste 2018-2028												
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Muutos 2018-2028**
Korson suuralue	2231	2150	2094	2033	2023	2060	2077	2130	2163	2169	2171	-60
Korson kaupunginosa	506	492	492	473	471	483	471	483	492	492	495	-11

Korso-Koivukylän suuralueella varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisitä lapsista oli syyskuussa 2018 72,2 %, kun se vuosi aiemmin oli 69,5 %. Kotihoidon tuella olevien lasten määrä suuralueella on vähentynyt vuodessa 89 lapsella.

Tarveselvitys-hankesuunnitelmaa laadittaessa Korso-Koivukylän suuralueen varhaiskasvatukseen on ajalla 11.10.2018-31.1.2019 hakevia lapsia yhteensä 164 lasta. Alueen varhaiskasvatuspaikat eivät riitä vastaamaan palvelutarpeeseen, kun Korson päiväkodista on luovuttu.

2.3 Liittyminen toimitilaverkkosuunnitelmaan

Korson päiväkoti on kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2018-2027 mukainen. Korson alueen päiväkotikiinteistöjä on selvitetty vuonna 2015, Vantaan päiväkoti- ja koulukiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotikiinteistöt, Boost Brothers, 2015

3 Mitoitusperusteet ja tavoitteet

Paviljonkiin tulee yhteensä 63 tilapaikkaa.

Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa paviljonkiin tulee 9 henkilöä. Päiväkodin johtajan varsinaiset tilat ovat Metsälinnun päiväkodissa. Puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökunta on osittainen yhteinen toisen päiväkodin kanssa.

3.1 Paviljongin toiminnalliset tavoitteet

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tätä tukee kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristö tukee erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja tilat ovat muunneltavia sekä auttavat erilaisten oppimis- ja leikkitilanteiden toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablettilaitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat.

Lasten liikunta järjestetään mahdollisuuksien mukaan paviljongissa ja pääasiassa viereisissä päiväkodeissa. Lasten ruokailu tapahtuu lasten toimintatiloissa.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen sekä keskittymisen käsiteltävään asiaan. Lisäksi kotialueilla on tähän tarkoitukseen myös pienryhmätiloja.

Henkilökunnalle on sosiaali-, tauko- ja neuvottelutila.

Paviljonkipäiväkodille toteutetaan pieni aidattu piha. Paviljonki ja Ankkalammen päiväkoti käyttävät yhteisesti pihoja.

Paviljonkiin tulee oma siivoustila, siivouskomero keittiöön ja le-wc.

- Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö. Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääateriat tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Päiväkärryjä käytetään lasten aterioiden kuljetukseen päiväkodissa.
- Keittiöhenkilökunnalle varattava oma wc ja pukeutumistilat keittiön läheisyyteen

Paviljonkihankkeessa noudatetaan ohjeellisesti Vantaan kaupungin päiväkotien huonekortteja. Kotialueiden varustelu tehdään 24 lapsen mukaan.

3.2 Päiväkodin tunnusluvut ja tilaohjelma

Päiväkodin hyötyalatavoite ilman teknisiä tiloja on 396 hym2 ja päiväkodin bruttoalatavoite on 515 brm2.

Päiväkodin huonetilaohjelma on liitteessä 2.

3.3 Arkkitehtoniset tavoitteet

Paviljongin tulee sopeutua tontilla olemassa oleviin rakennuksiin ja Rajakylän pienmittakaavaiseen arkkitehtuuriin.

Kattomuoto on harjakatto.

Sisäänkäynnissä on katettu, esteettömyysmääräykset täyttävä kevytrakenteinen luiska sekä helppokulkuiset portaat.

3.4 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet, muuntavuus

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa.

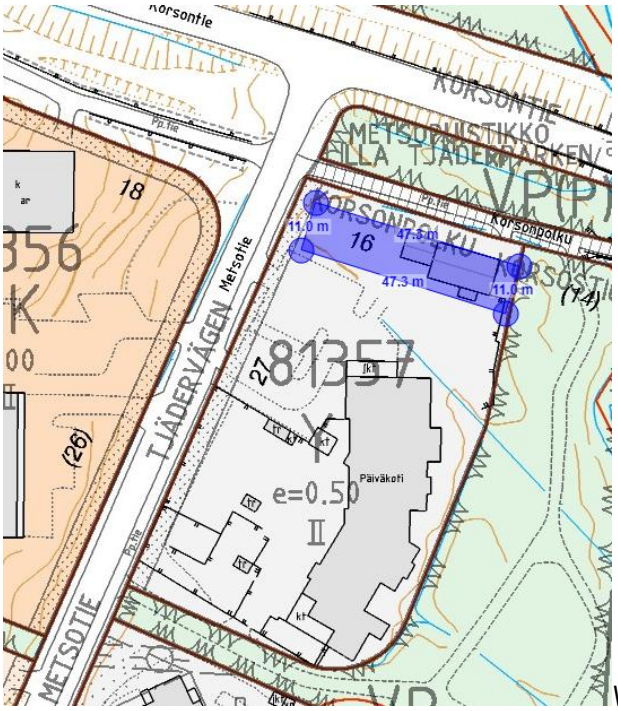
4 Tontti ja rakennuspaikka

4.1 Sijainti

Paviljonkipäiväkoti sijaitsee Korson kaupunginosissa. Rakennuspaikan tontti on kaupungin omistuksessa.

Samalla tontilla sijaitsee vuonna 1998 valmistunut Ankkalammen päiväkoti (1102 kem2). Uusi paviljonkipäiväkoti tullaan sijoittamaan aiemmin vuonna 2018 puretun pientalon paikalle.

Tontti rajautuu idässä ja etelässä puistoon ja kevyen liikenteen väylään. Metsotien länsipuolella on pienkerrostaloja. Tarveselvitysvaiheessa ei tunnistettu vaihtoehtoisia ja palvelutarpeeseen soveltuvia Y-tontteja.

Viitteellinen sijainti

4.2 Hallinta, rasitteet, kaava- ja kiinteistötiedot

Tontti on kaupungin omistuksessa.

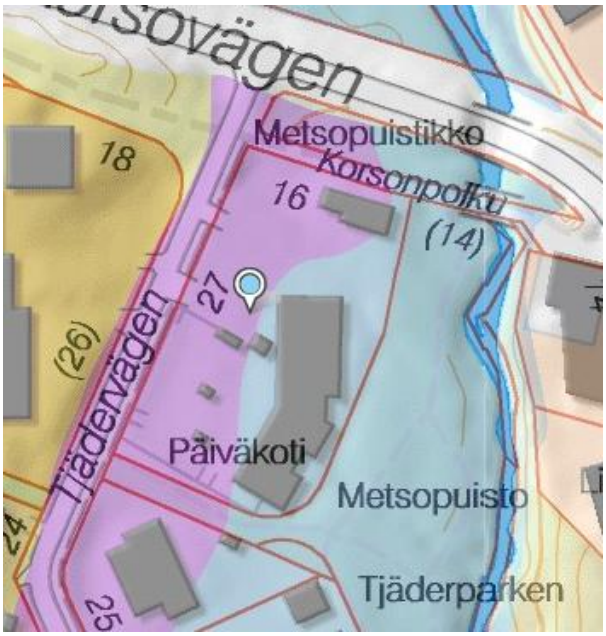
Tontilla ei ole rasitteita

Liite 1: kaavaote ja – määräykset

4.3 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Maalajikartan mukaan tontin maalaji on pääasiassa silttiä sekä savea. Kaikki rakennukset salaojitetaan ja perustusrakenteet routasuojataan.

Mikäli rakennuspaikalta löydetään pilaantunutta maata, korvaa tilaaja niiden aiheuttamat kustannukset (kaatopaikkamaksun erotus ja kuljetuskustannusten kasvu).

Maalajikartta

4.4 Piha, liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Pysäköinti- ja liikennejärjestelyt ovat yhteiset Ankkalammen päiväkodin kanssa.

Ankkalammen päiväkodin pysäköintipaikat ja huoltoajoreitit tarkastellaan ja järjestellään uudelleen päiväkotipaviljongin rakentamisen yhteydessä.

4.5 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Ei rakentamisrajoitteita.

Vuonna 2017 liikennesuunnittelun liikennelaskennan mukaan oli 6 900 ajoneuvoa/vrk (KAVL =keskimääräinen arkivuorokausiliikenne). Määräaikaisen päiväkotipaviljongin viitteellinen sijainti on esitetty tämän mukaisesti.

4.6 Liittyvät hankkeet

Ei liittyviä hankkeita.

5 Tekniset järjestelmät

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa Vantaan kaupungin päiväkotisuunnittelun laatutasoa. Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.1 Rakennetekniset tavoitteet

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa.

Rakentamisessa noudatetaan kuivaketju 10-järjestelmän mukaista kosteudenhallintaa, toimittajalla on mahdollisuus hyväksyttää myös oma kosteudenhallintamenettelynsä, jonka periaatteet noudattavat kuivaketju 10.fi sisältöä. Rakentamisen puhtausluokka on P1. Rakenneratkaisuissa noudatetaan RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Pintamateriaalit M1 luokkaa.

Akustiikkaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Rakennus perustetaan paaluttamalla, alapohjan alla tuulettuva ryömintätila. Perustukset routasuojataan ja maahan asennettavat vesi- ja viemärilinjat lämmöneristetään. Vesijohdolle asennetaan saattolämmitys.

5.2 LVI-Tekniset tavoitteet

Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustavia'. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Rakennuksen energiatavoitteet on esitetty Vantaan kaupungin suunnitteluohjeessa.

Lämmitysjärjestelmät

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin.

Alueen KL-, vesi-, viemäri- ja hulevesienjohtokartta

Lämmönjakokeskus sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Tarkempi tilakohtainen lämmitystaparatkaisu määritetään suunnitteluvaiheen aikana. Lämmönjakotapa; Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennusta kattava täysimittainen lattialämmitysjärjestelmä, tai järjestelmä, jossa osassa tiloja lämmönjakotapa lattialämmitys, osaan tiloja radiaattoripatterilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat mm; märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet, sekä keittiö.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle 'alas lasketun katon' sisään. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, putkisto eristetään (jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan).

Eteistiloihin asennetaan ilmanvaihdon lämmityspiirin yhteyteen liitettävät kiertoilmakojeet.

Vesi- ja viemärijärjestelmät

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Johtokartta on esitetty kohdassa 'Lämmitysjärjestelmät'.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia 'ultraääni', liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa 'itse säätyvällä' saattolämmityskaapelilla.

Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan.

Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta, tarkoituksen mukaisin asennuksin; Jakoputkisto voidaan asentaa osin 'alaslasketunkaton' yläpuolelle, osin rakenteiden sisään. Osa jako- ja kytkentäjohdoista voidaan tehdä pinta-asenteisesti kromatusta kupariputkesta.

Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, asennettavat putket tehdään suojaputkeen asennettavasta muoviputkista. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös C2-määräyskokoelman vaatimukset vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Vesijohdot ja viemärit tehdään noudattaen uusia Ympäristöministeriön asetuksia ja soveltaen myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osan D1 "kiinteistöjen vesi- ja viemäri-laitteistot" (2010) määräyksiä ja ohjeita, sekä Vantaan kaupungin ja HSY:n käytänteitä.

Kattosadevesien syöksyputket johdetaan kattovesikaivoihin. Kattosadevesikaivojen tyyppi: 'malli Vantaa'. Jokainen syöksyputki varustetaan kattosadevesikaivolla, jotka liitetään sadevesiputkiston piiriin, kuten pihavesi- ja perusvesikaivot sekä salaojituksen perusvesikaivo. Sade- ja jätevesiviemäriputkiston materiaali on pvc-muoviviemäriputki. Sadevesikaivot ovat valurauta- ja teleskooppikansistoin varustettuja tehdasvalmisteisia kaivoja. Kansiston kuormankestävyys määräytyy asennuspaikan mukaan.

Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. "maanrakennusputkea". Kaikkien putki-kaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eriste-tään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatilaan (tai tarvittaessa maahan). Putkisto ei saa päästä jäätymään. Putkistot eristetään, eristeet pinnoitetaan. Putkistot kannakoidaan määräysten mukaan. Vesikaton yläpuoliset tuuletusviemärit varustetaan lämpösuojavaipalla. Putkikaivantojen tulee olla tarvittaessa salaojitettuja.

WC-tilat varustetaan keraamisin wc-istuimin, lattiakaivoin, pesualtain. Sekoittajat varustetaan ”kosketusvapailla” sekoittajilla. Wc-laitteella oleva tila varustetaan juoksualtaalla, jossa on kosketusvapaa sekoittaja bidetalla. Le-wc varustetaan tarkoituksenmukaisin vesi- ja viemärikalustein. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä. Ohjaus ei saa olla paristotoiminen, vaan sekoittajien ohjaus kytketään verkkovirran piiriin muuntajan välityksellä. Päiväkotitilojen märkäeteisten varustus; ”Vantaan kaupunki/Tilakeskus/PK 2017 huonekortit” mukaisesti.

Siivouskomerot ja –keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalustein ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroiden ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määritys tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Ruokahuoltoa varten; tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat- ja asennukset tehdään palvelukeittiön vaatimustason mukaan. Ilmanvaihtolaitteet varustetaan lämmön talteenotolla. Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

Keittiön viemärit varustetaan rasvaneroittimella. Astianpesukone on mallia ’LTO’ (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä).

Keittiölaitteita ovat mm. astianpesukone, astioiden esipesupöytä, jääkaappi, jääkaappi/kylmiö, uuni, lämmityslevyt, pata, käsienpesualtaat ja muut mahdollisesti keittiötoiminnan laitteet.

Esipesun ja astianpesukoneen, keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti hst-putkesta. Keittiön kylmälaitteiden kompressori-lauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen, kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Mikäli mahdollista, lauhdelämpöä pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa.

Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku (100 % ilmamäärällä) max. 1,5 kW/m³, s. LTO-laitteiden hyötysuhteen tulee olla korkea minimi 85 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Tilakohtainen raitisilmavirta minimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 6 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti. Tämän lisäksi kaikkien tilojen ilmamääriä tulee voida korottaa energiatehokkaasti säätöteknisin toimin 20 %:lla, mikä huomioidaan suunnittelussa, järjestelmäosien mitoituksessa, sekä toteutustyön aikana, laitehankinnoissa ja asennuksissa (ilmanvaihtokoneet, kanavistot, päätelaitteet, ilmanvaihdon lämmitys, jne).

Tilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan maksimihenkilömäärää osoittava kilpi. Henkilömäärä määritetään tilan raitisilmamäärän perusteella (6 dm³/s, hlö).

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan palvelualueen ilmanvaihdon käyntiä ohjaavat lisäaika-ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustava'. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja järjestelmäasennukset tehdään palvelukeittiön vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2h) lisäaikakäyttökytkimellä, sekä ilmanvaihdon tehostustoiminnon kytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava.

Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Rakennusautomaatiojärjestelmät

Automaatio, toiminnot, lvi-tekniikan laitteet, varusteet ja ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, 'pilvitoimintona' verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Kiinteistöautiojärjestelmän suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungilla käytössä olevaa suunnitteluohjetta.

5.1 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä
Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät
Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon Ankkalammen päiväkodin pääkeskuksen kautta ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Sähkönjakelu ja keskukset
Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Alamittausten määrä arviolta 5 kpl riippuen suunnitteluaikana määritettävistä tarpeista.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Johtotiet
Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet
Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA -laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Uppoasenteisten sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät
Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia, ryhmä- ja lepohuoneiden himmennyksillä sekä järkevää valaistusryhmitystä.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun

asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)
Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, keittiöön ja teknisiin tiloihin.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Yhteisantennijärjestelmä
Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

Keskuskellojärjestelmä
Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään.

Inva –WC -hälytysjärjestelmä
Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet
Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä
Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Rikosilmoitusjärjestelmä
Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla.

Videovalvontajärjestelmä
Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä
Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

Palohälytysjärjestelmä
Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jota ei liitetä hätäkeskukseen, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7.

Savunpoistojärjestelmä
Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät
Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

6 Väistötilantarve

Väistötilat ovat kevään 2019 aikana alueen muissa päiväkodeissa tai Talvikkitien väistötilapäiväkodissa.

Lisäksi Ankkalammen päiväkodille tulee mahdollinen lyhytaikainen väistötilatarve pysäköinti- ja huoltoliikennealueen uudelleen järjestelyjen ajalle.

7 Kustannukset

7.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Vuokrakohteesta (arvioitu sopimusaika 10 v) syntyvät tilakustannukset 180 000 eur/vuosi.
Arvioidut ylläpitokustannukset 35 000 eur/vuosi.

7.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut säilyvät nykyisellään.

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 42 000 €.

8 Rahoitus ja aikataulu

Hanke toteutetaan vuokrahankkeena.

Paviljonki on käyttöön otettavissa kesällä 2019.

9 Riskit

9.1 Normaalit riskit

Tarveselvitysvaiheessa ei hankkeeseen sisälly normaalirakentamisesta poikkeavia riskejä, mutta rakentamisen valmisteluaika ja rakentamisaika on poikkeuksellisen lyhyt. Mikäli rakennuspaikalta löytyy pilaantunutta maata aiheuttaa se sekä kustannus- että aikatauluriskin.

9.1 Työturvallisuustehtävät

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat. Rakentamisen osalla on huomioitava tontilla sijaitsevan Ankkalammen päiväkotirakennuksen toimintaedellytykset sekä turvallisuustekijät.

10 Vastuuhenkilöt / työryhmä

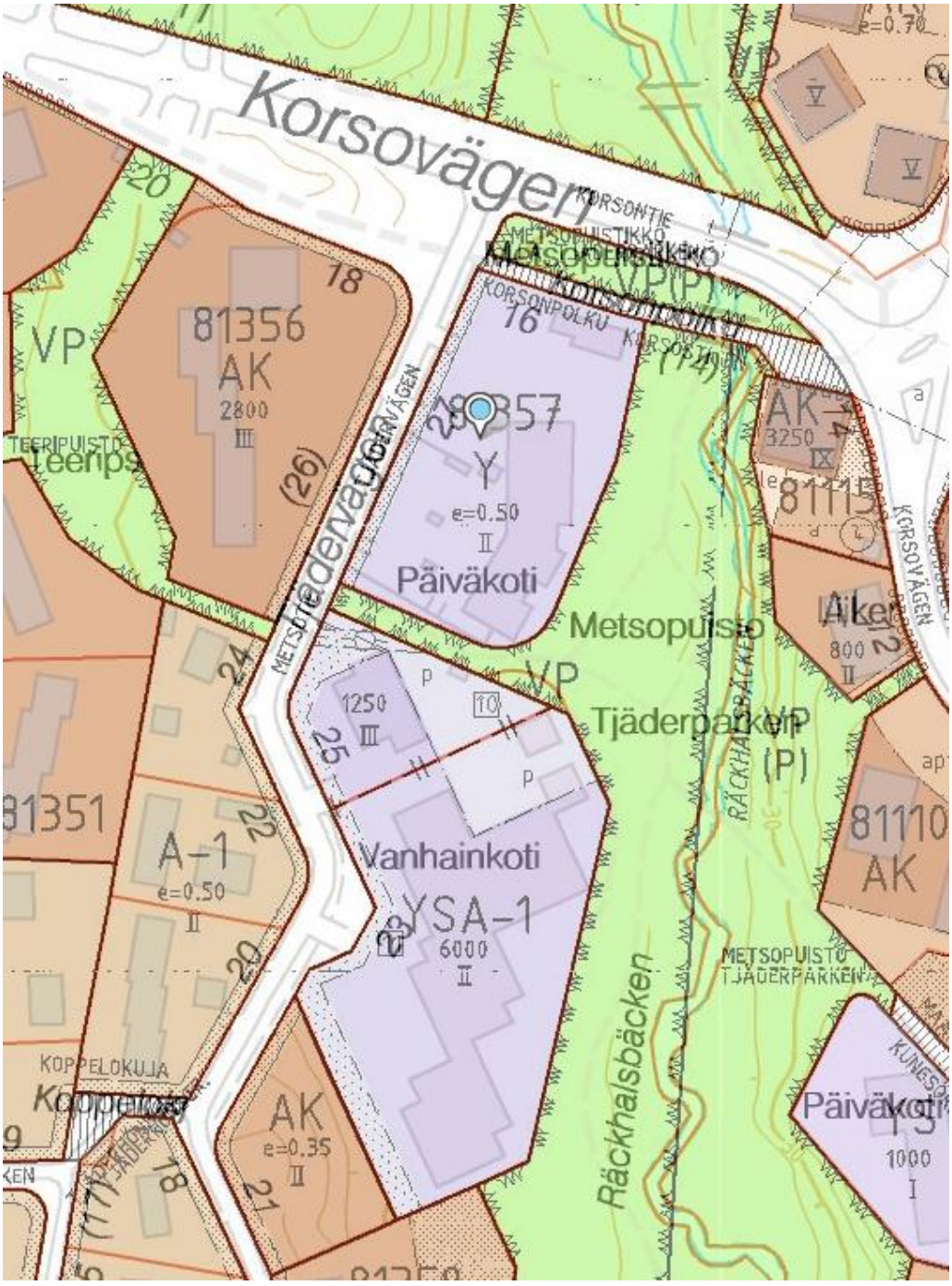
Sivistystoimen toimiala:

Päiväkodit:
Päivi Riehunkangas, Suunnittelija
Mikael Kokljuschkin, Varhaiskasvatuspäällikkö, Korso-Koivukylä, Sivistystoimi

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus:

Juha Vuorenmaa, Rakennuttajapäällikkö, Tilakeskus
Ilkka Poikkimäki, LVI-insinööri, Tilakeskus
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri, Tilakeskus
Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija, Tilakeskus
Mikko Juolahti, Hankekehitysarkkitehti, Tilakeskus
Eija Kivineva, Hankepäällikkö, Tilakeskus

Liite 1: kaavaote ja – määräykset

Ym 13.8.1990

Kaava alueen n:o 000571
Pohjakorttalehden n:o 93/59

000571

Vantaan kaupunki
81. kaupunginosa

KORSO

Asemakaavan muutos
Kortteli 81357 ja osa korttelia 81358, sekä katu- ja virkistysalueet

1:1000

Vanda stad
stadsdel 81

KORSO

Ändring av stadsplanen
Kvarter 81357 och del av kvarteret 81358, samt gatu- och rekreationsområden.

1:1000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ

STADSPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER

— · · · —	3 metriä sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.	Linje 3 meter utanför det planområde som fastställelsen avser.
AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.	Kvartersområde för flervåningshus.
Y	Yleisten rakennusten korttelialue.	Kvartersområde för allmänna byggnader.
YSA	Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue.	Kvartersområde för byggnader för social verksamhet och internat.
VP	Puisto.	Park.
——	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
— — —	Eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.	Gräns mellan områdesdelar för vilka skilda planbestämmelser är gällande.
×—×	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckningen anger att beteckningen slopats.
81	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
KORS	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
81358	Korttelin numero.	Kvarternummer.
KESKUSPUIST	Kadun, katuaukion, torin tai puiston nimi.	Namn på gata, öppen plats, torg eller park.
6000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
e=0,50	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal, dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Istutettava alueenosa.	Del av område som bör planteras.
	Katu.	Gata.

AUTOPAIKAT
Autopaikkojen vähimmäismäärät

Asunnot	1 autopaikka/ asunto
Vanhainkoti/päivä-keskus	1 autopaikka/ 1,3 asukasta
Terveysasema	1 autopaikka/ 30 k - m²
Yleiset rakennukset	1 autopaikka/ 70 k - m²

BILPLATSER
Minimiantalet bilplatser

Bostäder	1 bilplats/ bostad
Ålderdomshem/dag-center	1 bilplats/ 1,3 invånare
Hälsocentral	1 bilplats/ 30 m²- vy
Allmänna byggnader	1 bilplats/ 70 m²- vy

HUOLTOASUNNOT

Yleisten rakennusten korttelialueille saa rakentaa kiinteistön hoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

BOSTÄDER FÖR SERVICEPERSONAL

På kvartersområden för allmänna byggnader får byggas för fastighetens skötsel nödvändiga bostäder.

MUUTA

Asuinkerrostalojen korttelialueelle saa sijoittaa myös palveluasuntoja.

ANNAT

På kvartersområdena för bostadshöghus får även placeras servicebostäder.

Vantaalla 20.3.1990

VANTAAN KAUPUNGIN KAAVOITUS- JA KIINTEISTÖVIRASTO
Asemakaavaosasto

Pentti Toivinen
asemakaavapäällikkö va

Vanda 20.3.1990

PLANLÄGGNINGS- OCH FASTIGHETSVERKET I VANDA STAD
Stadsplaneavdelningen

Pentti Toivinen
stadsplanechef tf

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 493/82 vaatimukset.

Vantaalla 7.6.1990

VANTAAN KAUPUNGIN KAAVOITUS- JA KIINTEISTÖVIRASTO
Mittausosasto

Matti Soiniemi
kaupungingeodeetti

Baskartan uppfyller kraven i föroraningen om planläggningsmätning 493/82.

Vanda 7.6.1990

PLANLÄGGNINGS- OCH FASTIGHETSVERKET I VANDA STAD
Mätningsavdelningen

Matti Soiniemi
stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18 / 6 1990

Vahvistettu ympäristöministeriössä 13 / 8 1990

Godkänd av stadsfullmäktige 18 / 6 1990

Fastställd av miljöministeriet 13 / 8 1990

Liite 2: tilaohjelma

Korson paviljonkipäiväkoti		**TILAOHJELMA**
24.10.2018		
63 tilapaikkaa/3 kotialuetta		Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa, tilaohjelmassa vain osa täsmennetty
Kotialue A, B ja C	**á hym**	**muuta**
märkäeteinen	11	Varustelu á 24 lasta
eteistilat	10	Varustelu á 24 lasta, á 2x600 kuivauskaappi
wc-pesutilat	10	1 wc/suihku,2wc-istuinta,1wc/babystander,2 wc-istuinta,seinältä kääntyvä hoitopöytä,1 wc/3 wc-istuinta, muu varustelu huonekorttien mukaan.
Toimintatilat , minkä yhteydessä väliseinin pienryhmätila	40	Pienryhmätila 8-10 m2
Toimintatila, missä lepo/nukkumismahdollisuus	35	á 9x kaappisängyt väikaappeineen
kotialue yhteensä	**106**	
Kotialuetilat (3) yhteensä:	**318**	
Yhteistilat ja huoltotilat		
Kotikeittiö /henkilökunnan taukotila	12	
Toimisto/työhuone	11	
Pienryhmätila yhteinen	11	rst-allastaso ala-ja yläkaappeineen
Keittiö	21	
siivouskomero	4	
vaatehuolto	3	
sosiaalitila naiset (11 henkilöä)	10	sisältää suihkun ja wc
le-wc	6	varustetaan suihkulla ja kahdella vaatekaapilla
Yhteiset tilat. yhteensä:	**78**	
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**396**	
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin	1,3	
	515	

19 § **Kielotien päiväkodin hankesuunnitelman hyväksyminen/ETN**

VD/8454/10.03.02.01/2018

Kielotien päiväkodin 25.10.2018 päivätty hankesuunnitelma on laadittu yhteistyössä tilakeskuksen, kaupunkisuunnittelun ja sivistysviraston edustajien kanssa.

Kielotien päiväkodin tarveselvitys on hyväksytty opetuslautakunnassa 12.4.2017 § 17, teknisessä lautakunnassa 18.4.2017 § 7 ja kaupunginhallituksessa 24.4.2017 § 7.

Tikkurilan suuralueen tonttitarpeita on selvitetty yhteistyössä kaupunkisuunnittelun, tilakeskuksen ja sivistystoimen edustajien kesken. Sopivien tonttien löytyminen suuralueelta on ollut haasteellista. Päiväkoti rakennetaan Tikkurilan keskustaan, tonteille ja alueelle, jossa tällä on Senaatti-kiinteistöjen hallinnoima kiinteistö ja kaupungin omistama puisto ja pysäköintialue. Rakennuspaikan katuosoite on Kielotie 15. Alueen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta, joka toteutetaan siten, että se tulee voimaan vuoden 2019 kesällä.

Senaattikiinteistöt järjesti suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun alueesta yhteistyössä Vantaan kaupunkisuunnittelun kanssa. Kilpailun voitti Peab Oy. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kilpailun tuloksen ja esisopimukset kiinteistökaupoista Peab:n kanssa. Kaupunki tekee maankäyttösopimuksen maanomistajan eli Senaatti-kiinteistöjen kanssa sekä esisopimuksen Kielotien päiväkodin tilojen toteuttamisesta ja vuokraamisesta. Asemakaavatyön valmistuttua kaupunki tekee vuokrasopimuksen päiväkodin tilojen vuokraamisesta.

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2018–2028 mukaan Tikkurilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa vuoteen 2023 mennessä 424 lapsella ja koko ennustekaudella 556 lapsella. Kielotien päiväkoti tarvitaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti vastaamaan Tikkurilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun sekä mahdollisuuksien mukaan korvaamaan toiminnallisesti huonoja ja tehottomia vuokratiloja.

Kielotien päiväkotiin tulee 128 tilapaikkaa.

Tilojen vuokra-arvion perusteena on pääomavuokra 17 €/kk/htm2/kk, joka on sidottu elinkustannusindeksiin vuodesta 2020 alkaen. Ylläpitovuokraennuste on 4,51 €/m2/kk. Vuokraennuste yhteensä on 21,51 €/m2/kk ja vuodessa ~ 284 000 €. Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin n. 800 000 € ja ensikertainen kalustaminen noin 84 000€.

Kielotien päiväkoti on vuosien 2018–2027 investointisuunnitelmassa merkitty vuokratilaksi ja valmistumisvuodeksi vuosi 2021. Kielotien päiväkodin leikkipiha suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä Keskuspuiston jatkokehittämisen kanssa. Leikkipihan toteuttamiseen on varattu 300 000 euroa vuosille 2020– 2021. Kielotien päiväkodin valmistumisen tavoiteaikataulu on 12/2020.

Kielotien päiväkodin hankesuunnitelma on hyväksyttävänä teknisessä lautakunnassa 6.11.2018.

Opetuslautakunta 5.11.2018 § 19

Talous- ja hallintojohtajan esitys:
Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi 25.10.2018 päivätty Kielotien päiväkodin hankesuunnitelma.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite: Kielotien päiväkodin hankesuunnitelma 25.10.2018

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
- ote tilakeskus

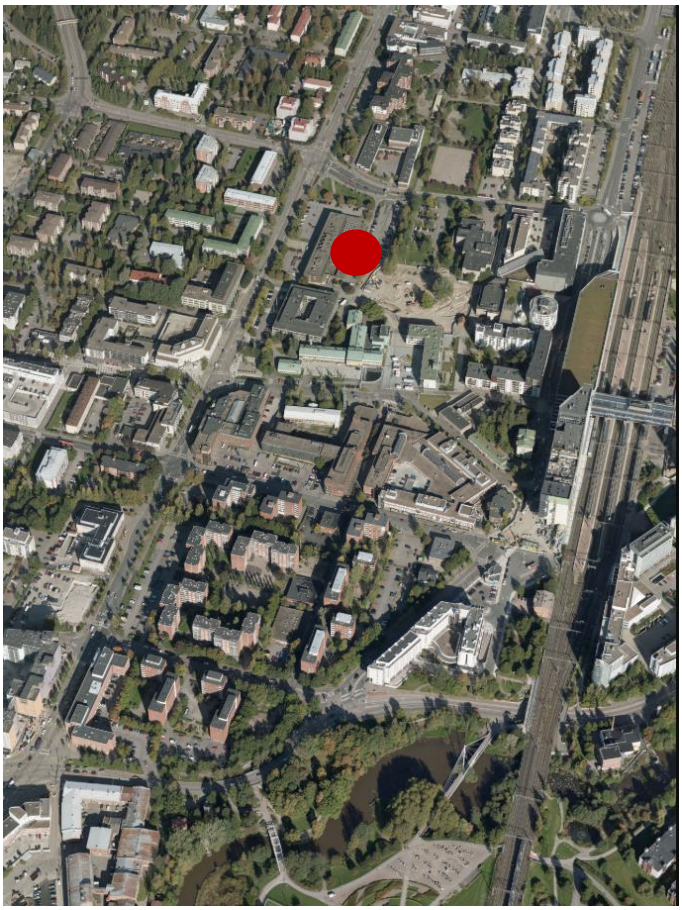
Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Päivi Riehunkangas, 040 521 9722, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI, TILAKESKUS
Rakennuttaminen, suunnittelu ja talotekniikka

KIELOTIE 15, PÄIVÄKOTI

Tikkurila
HANKESUUNNITELMA
Uudisrakennus
25.10.2018

1 Sisällysluettelo

1 HANKETIETOKORTTI ... 3
2 YHTEENVETO, HANKKEEN PERUSTEET ... 4
3 HANKKEEN PERUSTEET ... 5
3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset ... 5
3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan ... 5
3.3 Esiselvitykset ja vaihtoehtoiset tilanhankintatavat ... 5
3.4 Hankkeesta tehdyt aikaisemmat päätökset ... 5
4 MITOITUSPERUSTEET JA TAVOITTEET ... 6
4.1 Toiminnalliset tavoitteet, toiminnan kuvaus ... 6
4.1.1 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet ja tilahierarkia ... 6
4.1.2 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet ... 7
4.1.3 Puhtaanapidon tavoitteet ... 7
4.1.4 Väestönsuojatilat ... 8
4.2 Mitoitusperusteet, tilaohjelma ja huonekortit ... 8
4.2.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus ... 8
4.2.2 Tilaohjelma ja tehokkuustavoitteet ... 9
4.3 Tilojen vaatimukset ... 9
4.3.1 Yleistä ... 9
4.1 Pihan toiminnalliset vaatimukset ... 10
4.1.1 Leikkipihat ... 10
4.1.2 Saatto- ja huoltopiha ... 11
4.2 Lasten osallistaminen ... 11
5 RAKENNUS ... 12
5.1 Yleiset tavoitteet ... 12
5.1.1 Esteettömyys- ja käyttöturvallisuusvaatimukset ... 12
5.1.2 Muuntojoustotavoite ... 13
5.1.3 Elinkaaritavoitteet ... 13
5.1.4 Sisäilmatavoite ... 13
5.1.5 Tieto/viestintätekniikkavaatimus ... 15
5.1.6 Energiatehokkuustavoite ... 15
5.1.7 Palotekniset vaatimukset ... 15
5.2 Rakennusratkaisun tavoitteet ... 15
5.2.1 Rakennusratkaisun toiminnallinen ja liikenteellinen ratkaisu ... 15
5.2.2 Rakennusratkaisun arkkitehtoniset tavoitteet ... 16
5.3 Tekniset järjestelmät ... 17
5.3.1 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset ... 17
5.3.2 Rakennetekniset tavoitteet ... 17
5.3.3 LVI-tekniset tavoitteet ... 18
5.3.4 Sähkötekniset tavoitteet ... 20
5.4 Rakennustyön aikaiset vaatimukset ... 24
6 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA ... 25
6.1 Sijainti ja rakennuspaikan hallinta, kaava ja kiinteistötiedot sekä rasitteet ... 25
6.2 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet ... 26
6.3 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka ... 26
6.4 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu ... 27
6.5 Liittyvät hankkeet ... 27
7 VÄISTÖTILATARVE ... 27
8 KUSTANNUKSET ... 27
8.1 Vuokrakustannukset ... 27
8.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle (käyttökustannusennuste) ... 28

8.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset 28
8.4 Muut kustannukset 28
9 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU 28
9.1 Rahoitus, investointiohjemaan kuuluminen 28
9.2 Toteutus 28
9.3 Aikataulu 28
10 RISKIT JA MITEN NIIHIN VARAUDUTAAN 28
10.1 Alueen rakentumiseen ja viihtyisyyteen liittyvät riskit 28
10.2 Rakentamisen riskit 29
10.3 9.2 Kaavamuutos 29
10.4 9.3 Aikataulu 29
10.5 Perustamisolosuhteet 29
10.6 Työturvallisuustehtävien tarkastuslistan läpikäyminen 29
11 TYÖRYHMÄ/ VASTUUHENKILÖT 29

Liitteet:

- Liite 1 Kilpailuehdotus ”Lyhty”, asemapiirros, pohjapiirrokset sekä leikkauspiirustus
- Liite 2 Karttaliitteet, johtokartat
- Liite 3 Tilaohjelma

Liittyvät asiakirjat

1. Ohjeita suunnittelijoille
2. Varhaiskasvatus tilasuunnitteluohje 2017
3. Päiväkotien huonekortit, kotialueet ja yhteiset tilat
4. Keittiön suunnitteluohjeistus, palvelukeittiö 150
    - Keittiön laitteiden ja kalusteiden yleiset vaatimukset
    - Tyyppikeittiöiden päivitetyt laitekuvaukset
    - Laitekuvaukset-laite
    - Laitevaatimukset-150
5. Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta 19.6.2018
6. Pohjatutkimus, alustava
7. Pohjaveden huomiointi Tikkurilassa, luonnos

LIITE: Opetuslautakunta 05.11.2018 / 19 §

1 HANKETIETOKORTTI

Kohteen nimi:
Kielotie 15 päiväkoti, Tikkurila

Tarpeen kuvaus:
Tikkurilan Kielotie 15 päiväkoti (128 tilapaikkaa) tarvitaan vastaamaan Tikkurilan alueen päivähoitoikäisten lasten määrän kasvuun.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Tikkurilan päiväkotiselvitys, päiväkotikiinteistöjen investointitarpeiden ja aikataulun tarkastelu, 2017 tilakeskus**,** asemakaavamuutos on tekeillä 2018

Tarpeen perustelut:
Tikkurilan suuralue on nopeasti kasvava, suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa Vantaan kaupungin virallisen väestöennusteen 2018-2028 mukaan ennustekaudella 556 lapsella.

Käyttäjähallintokunta:
Sivistystoimi

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
Tikkurila 61	ei vielä määritetty	ei vielä määritetty
Osoite ja tontti: Kielotie 15 01300 Vantaa	**Kaavatiedot:** TIKKURILA 610300, SM 17.9.2079 Asemakaavamuutos 002352	**Rakennusoikeus:** Päiväkodille kaavoitetaan 1500 k-m²

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	**brm²**	**htm²**	**hym²**	**Investointikustannusennuste**		
				€	**€ / brm²**	**€ / hym²**
päiväkoti perustuksineen ja pihoineen	**n. 1412**	**1100**	**974**	vuokratila	-	-

Hankkeen tilapaikkamäärä	128 tilapaikkaa
Investointikustannus hoito / -oppilaspaikkaa kohden	- (vuokrakohde)

Väistötilan tarve:
Ei väistötilan tarvetta.

Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
vuokrakohde, ei määrärahaa investointisuunnitelmassa, investointisuunnitelmassa päiväkodin pihalle määräraha 300 000 e vuosille 2020-2021.

Hankkeen toteutusaikataulu:
toteutus vuosina 2019-2020.

Ylläpitokustannukset:
Ylläpitokustannukset (energia, huolto, yms) noin 4,51 €/m²/kk, 60 000 e/vuosi

Toimintakustannukset hallintokunnalle:
Toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin n. 800 000 €.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
n. 84 000 €

Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle:

Tuleva vuokra (arvio)		21,51 €/ htm² / kk (ts 21,51 €/htm²/kk)
Vuokravaikutus	23 700 € / kk (ts 23 400 €/kk)	284 000 € / v (ts 280 800 €/v)
Vuokravaikutus / tilapaikka - € / vuosi		185 € / kk (ts 183 €/kk)

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Ifa Kytösaho	25.10.2018

Kuva 1. Kielotie 15 sijainti Tikkurilassa, Vantaalla.

2 YHTEENVETO, HANKKEEN PERUSTEET

Kielotien päiväkodin uudisrakennuksesta on laadittu tarveselvitys tilakeskuksessa yhteistyössä sivistystoimen asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkotiin tulee neljä kotialuetta, yhteensä 128 tilapaikkaa.

Koska Tikkurilan keskusta-alueella ei ole päiväkodille soveltuvaa kaupungin omaa tonttia, päiväkoti sisällytettiin asuinrakentamiselle osoitetun korttelin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailuun. Kilpailun voittaneessa ehdotuksessa päiväkodille osoitetaan oma tontti kahden asuinkerrostalokorttelin välistä. Rakennuspaikan osoite on Kielotie 15 (kortteli 61209).

Alueen rakentamisesta Senaatti-kiinteistöjen yhteistyössä Vantaan kaupungin ja A-Kruunu Oy:n kanssa järjestämän suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voitti Peab Oy. Kilpailutuksen ja sen pohjalta tehdyn kaavamuutoksen mukaisesti rakennettu päiväkoti vuokrataan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Vantaan kaupungille.

Senaatti-kiinteistöjen hallinnoiman rakennuspaikan omistaa valtio. Rakennuspaikalta puretaan valtion kolmikerroksinen virastotalo.

Päiväkodin piha toteutetaan viereiselle idänpuoleiselle kaupungin omistamalle maa-alueelle (nyt paikoitusaluetta). Päiväkoti valmistuu vuoden 2020 lopulla.

3 HANKKEEN PERUSTEET

3.1 Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018 - 2027) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Varhaiskasvatuksen strategiana on lisätä yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta maltillisesti.

Vanhoista toiminnallisesti huonoista ja taloudellisesti kalliista tiloista luovutaan ja korvataan niitä tilatehokkuusvaatimusten mukaisilla tiloilla. Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 160 - 192 tilapaikkaa.

Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella.

3.2 Väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2018 - 2028 mukaan Tikkurilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa vuoteen 2023 mennessä 424 lapsella ja koko ennustekaudella 556 lapsella.

Kielotien päiväkoti tarvitaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti vastaamaan Tikkurilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvuun sekä mahdollisuuksien mukaan korvaamaan toiminnallisesti huonoja ja tehottomia vuokratiloja.

Päiväkoti toteutetaan kaupungin omana päiväkotina vuokratiloihin. Yksityisen päivähoidon osuus Tikkurilan alueella on 16,4 % varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Tikkurilan suuralueen tonttitarpeita on selvitetty yhteistyössä kaupunkisuunnittelun, tilakeskuksen ja sivistystoimen edustajien kesken. Sopivien tonttien löytyminen suuralueelta on ollut haasteellista.

Liikenteellisesti keskeinen sijainti sekä lapsimäärän voimakas kasvu takaavat päiväkodin jatkuvan ja tehokkaan käytön. Keskeinen sijainti mahdollistaa myös eri toimijoille päiväkodin monimuotoisten tilojen yhteiskäytön.

3.3 Esiselvitykset ja vaihtoehtoiset tilanhankintatavat

Kielotien päiväkoti sisältyy Tikkurilan päiväkotiselvitykseen 28.8.2017. Selvityksessä esitetään hankittavan vuokratilana toteutettava päiväkoti osoitteeseen Kielotie 15. Päiväkodin tavoitevalmistumisaika on selvityksessä vuonna 2020.

3.4 Hankkeesta tehdyt aikaisemmat päätökset

Kielotien päiväkodin tarveselvitys on hyväksytty opetuslautakunnassa 12.4.2017 § 17, teknisessä lautakunnassa 18.4.2017 § 7 ja kaupunginhallituksessa 24.4.2017 § 7.

Senaatti-kiinteistöjen järjestämän suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun ratkaisu ja kiinteistökauppojen esisopimukset / Peab Oy, A-Kruunu Oy / Asemakaavamuutos 002352 Kielotie 15, 61 Tikkurila on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 20.8.2018 § 19 ja kaupunginhallituksessa 27.8.2018 § 10.

4 MITOITUSPERUSTEET JA TAVOITTEET

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, toiminnan kuvaus

4.1.1 Päiväkodin toiminnalliset tavoitteet ja tilahierarkia

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tätä tukee kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö.

Vantaalla laadittiin vuonna 2017 tilakeskuksen ja sivistysviraston yhteistyössä varhaiskasvatuksen tilasuunnitteluohje. Ohjeen mukaisesti oppimisympäristö tukee erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja tilat ovat muunneltavia. Tilat auttavat erilaisten oppimis- ja leikkitilanteiden toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tietokoneet ja tablettilaitteet ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä.

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista. Kotialue muodostuu kahdesta kasvattajatiimistä (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, kotikeittiö ja sali sekä pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille ja illan viimeisille lähtijöille. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia, kuitenkin vähintään yksi kotialue lähelle ydintä.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4 - 8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti.

Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen sekä keskittymisen käsiteltävään asiaan. Lisäksi kotialueilla on tähän tarkoitukseen myös pienryhmätiloja. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettaviksi. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville. Siivouskeskus toteutetaan 1. kerrokseen ja siivouskomero 2. kerrokseen. Henkilökunnalla tulee olla wc-tilat kummassakin kerroksessa.

Päiväkodin toimintatilojen tulee mahdollistaa poistuminen kahteen suuntaan.

Päiväkodin toiminta-aika on arkipäivisin kello 6-18. Päiväkodin ydin ja osa lasten tiloista on rajattavissa myös muiden toimijoiden käyttöön. Tilat suunnitellaan muuntojoustavina, myös iltakäyttäjiä huomioiden. Iltakäyttöön tarkoitetut alueet määritellään tarkemmin suunnitteluvaiheessa, tilat tulee voida eriyttää muista tiloista.

4.1.2 Ateriahuollon tilatarpeiden tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö (kuumennuskeittiö). Keittiössä valmistetaan vain energialisukkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriahuollon tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Jätehuolto ja rullakko/pahvi varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille.
- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tai keskilattialla tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin).
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten aterioiden kuljetukseen kerroksissa ja alakerran tiloissa. Ryhmien määrä ja sijainti selviävät myöhemmin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan käsipesualtaat
- ruokasalin kotikeittiön yhteyteen varataan kotitalouskylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.

Katso liittyvät asiakirjat 04 Keittiön suunnitteluohjeistus

4.1.3 Puhtaanapidon tavoitteet

Rakennuksen tilojen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettäviä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä. Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä.

Materiaali- ja kalustevalinnoissa huomioidaan tilan käyttötarkoitus ja siivottavuus, pintojen helppohoitoisuus, sekä ylläpidon elinkaarikustannukset.

Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Lattiamateriaalin on oltava kulutuksen kestävä eikä lattian vahaustarvetta saa olla.

Siivoamalla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Rakennuksen siivottavuus on hyvä, jos tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti (koneet) ja turvallisesti. Sii-

vouskohteiden työturvallisuus huomioidaan suunnitteluvaiheessa; mm. liikkumisen esteettömyys, siivoustilojen ja -pisteiden työergonomia, kohteiden saavutettavuus ja pistorasioiden määrä.

Siivouskeskus/ Vaatehuoltotila
Siivouskeskus sijaitsee ensimmäisessä kerroksessa. Siivouskeskuksen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tilan m^2-määrä. Samaan tilaan tulee päiväkodin vaatehuoltotila. Tilassa tulee eriyttää puhdas ja likainen puoli. Siivouskeskus toimii myös laitoshuollon varastotilana, jossa säilytetään käsipaperia, wc-paperia ja käsisaippuat. Siivouskeskuksessa pestään päivittäin siivouksen ja päiväkodin pyykki, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Siivouskeskukseen pitää olla huoltoliikenteeltä suora sisäyhteys.

Jätehuollon tilat
Jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöin; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle, muoville ja puolitettu säiliö lasi- ja metallijätteelle. Jätepisteiden tulee sijaita lähellä keittiötä ja kulku jätepisteelle sisäkautta tulisi olla mahdollisimman lyhyt myös siivouksen näkökulmasta. Syväsäiliöiden tyhjennyksessä tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde. Syväkeräyssäiliöiden pieniin kansiin lukitus kiinteistön sarjaan ja lukkojen päälle kumilätkät, estämään lukkojen jäätyminen.

Tarkemmat tilakohtaiset määrittelyt ja varusteet löytyvät Ohjeita suunnittelijoille -asiakirjasta.

4.1.4 Väestönsuojatilat

Päiväkodin laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m^2. Päiväkodin suojatilatarve (2 % kerrosalasta, suoja-alatarve < 30 m^2).

4.2 Mitoitusperusteet, tilaohjelma ja huonekortit

4.2.1 Päiväkodin toiminnallinen henkilömitoitus

Varhaiskasvatuslain (2016) mukaan yhtä hoito- ja kasvatushenkilöä kohden saa olla lapsia:

- alle 3-vuotiaita enintään 4 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö
- ja 3 vuotta täyttäneitä enintään 8 lasta / 1 hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö.

Vantaa ei ole nostanut 3-vuotta täyttäneiden lasten suhdelukua seitsemästä kahdeksaan lapseen / hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö. Uusissa päiväkodeissa tilat mitoitetaan kuitenkin suhdeluvun 8 lasta / hoito- ja kasvatustehtävässä oleva henkilö mukaan.

Kielotien päiväkotiin tulee 128 tilapaikkaa. Lasten määrä vaihtelee sen mukaan, ovatko he alle vai yli 3-vuotiaita. Päiväkodissa toimintaa järjestetään 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka.

Kielotien päiväkodin mitoitusperuste on neljä kotialuetta:

- Yhden kotialueen tilapaikat (8+8) + (8+8) lasta, 32 tilapaikkaa
- yhteensä 4 x 32 = 128 tilapaikkaa.

Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa on 16 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, ateria- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 2 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 1-3. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 20 - 22.

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin.

4.2.2 Tilaohjelma ja tehokkuustavoitteet

Hankesuunnitelman tilaohjelmassa on täsmennetty tarveselvityksen tilaohjelmaa. Päiväkodin tilat perustuvat vantaalaisen 128-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen.

Tilaohjelmassa lasten toimintatilaa on 6,8 m^2 / tilapaikka.

Päiväkodin hyötyneliöt ilman teknisiä tiloja ovat 974 m^2.
Päiväkodin huoneistoala on 1100 m^2 ja bruttoala 1412 m^2.

Päiväkodin tilaohjelma on esitetty erillisenä liitteenä 3.

4.3 Tilojen vaatimukset

4.3.1 Yleistä

Rakennuksen tulee olla tilaratkaisultaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Ratkaisun tulee ottaa huomioon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Uuden oppimisympäristön suunnittelussa tulee erityisesti huomioida riittävä akustiikka ja tilakohtaiset määräykset.

Päiväkodin viereisten talojen varjostus tulee minimoida niin sisä- kuin ulkotiloissakin. Lasten toimintatilojen tulee saada suora luonnonvaloa ja sijoittua siten, ettei kotialueen kaikki tilat ole pohjoiseen.

Riittävä päivänvalon saanti ulko- ja sisätiloihin varmistetaan tutkimalla viereisten rakennusten varjostavuus. Valoa tulee saada 5 tuntia päivässä kevät- ja syyspäivän tasauksen välisenä aikana klo 8:n ja 18 välisenä aikana.

Lasten sisäänkäynnit tulee olla aidatulla piha-alueella ja mielellään samalla puolella rakennusta.

Lasten kotialuetilat muodostuvat kahdesta kahden kasvattajan ja maksimissaan 16 lapsen toimintatiloista. Kotialueen kummallakin ryhmällä (16 lasta) on oma toimintatila sekä rauhallinen suljettava tila, joka mahdollistaa lepäämisen ja rauhoittumisen (noin 30 m^2). Ryhmien lepotilat tulee saada yhdistettyä yhdeksi suuremmaksi tilaksi. Näihin tiloihin laitetaan kattoon kaksi koukkua, jotka kestävät esim. lasten keinun. Huonekorteista poiketen kotialueen molemmat toimintatilat varustetaan allastasolla kaapistoineen sekä kahdella korkealla kaapilla.

Ryhmien eteistilat ovat osa toiminnallisia tiloja. Huonekorteissa on esitetty yhden ryhmän (16 lasta) eteisvarustelu. Kotialueella on kaksi ryhmää.

Märkäeteistilat ovat kotialueen kahden ryhmän yhteiset. Huonekortissa on esitetty varustelu 32 lapselle.

Rakennusurakkaan esitetään jokaiselle kotialueelle kaksi sermiä ja yksi kalusteratkaisu, (esim. akustisesti vaimentava “leikkimökki”), joilla jaetaan tiloja pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Huonetilojen välillä käytetään sisäikkunoita ja / tai ikkunallisia sisäovia tai lasiovia.

Kotialueelle toteutetaan wc-pesutilat huonekortin mukaan. Kahdelle kotialueelle toteutetaan babystander. Kolmannelle kotialueelle toteutetaan suihkuallas.

Kummassakin kerroksessa tulee olla LE-wc. Toisessa kerroksessa toinen sosiaalitilan wc-tilasta suunnitellaan LE-tilaksi. Ensimmäisessä kerroksessa ruokailutilan yhteyteen tuleva wc suunnitellaan LE-tilaksi.

Liikunta- ja ruokailutilaan suunnitellaan erillinen sisäänkäynti. Sisäänkäynnin yhteyteen tulee kenkä- ja vaatesäilytys.

Päiväkodin lattiamateriaali on mm. lepotiloissa akustisesti vaimentava Astma- ja allergialiiton hyväksymä tekstiilimatto, joka sitoo pölyä, on helposti imuroitavissa ja siten allergiaystävällinen ja akustisesti toimiva ratkaisu, joka luo osaltaan viihtyisyyttä.

Tilojen linkittäminen, läpinäkyvyys, sujuvat kulkureitit ja riittävä valaistus lisäävät turvallisuutta sekä valvottavuutta.

Kalustus ja varustus
Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeistuksen mukaan, liittyvä asiakirja 02. Tilat varustetaan ja kalustetaan kaupungin päiväkotisuunnittelun huonekorttien mukaan, liittyvä asiakirja 03. Keittiötilojen suunnitteluohjeistus on liittyvä asiakirja 04.

4.1 Pihan toiminnalliset vaatimukset

4.1.1 Leikkipihat

Päiväkotien leikkipihan ohjeellinen mitoitus on 20 m^2 / hoitopaikka.

Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä. Se suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista ja kannustaa liikkumaan. Pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus.

Koska päiväkoti rakennetaan tiiviiden asuinkortteleiden yhteyteen, sillä ei ole riittävästi omaa piha-aluetta päiväkodin yhteydessä. Leikkipiha suunnitellaan siten, että se jakautuu kahteen osaan, josta pienten piha sijoitetaan välittömästi päiväkotirakennuksen yhteyteen ja isojen lasten leikkipiha rakennetaan viereiseen Kirjastopuistoon.

Piha aidataan ja jaetaan ns. pienten pihaksi, noin 600 m^2 ja isompien pihaksi noin 1400 m^2.

Päiväkodin yhteydessä olevaan pienten pihaan sijoitetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen ”piha”-huonekortin mukaiset pienten lasten leikkivälineet. Tontilla tulee sijaita myös leikkiväline- ja vaunuvarasto, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta. Lisäksi pihassa tulee olla sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii myös selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen.

Kirjastopuistoon sijoittuva isompien lasten piha suunnitellaan puistomaiseksi leikkipihaksi, johon istutetaan melua vaimentavia ja liikenteen saasteista aiheutuvaa haittaa vähentäviä helppohoitoisia puita. Piha varustetaan huonekortin mukaisesti huomioiden leikkivälineiden säilyttäminen. Päiväkodin pihan tulee pienhiukkasten vuoksi sijaita vähintään noin 30 m:n etäisyydellä Lummetiestä.

Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

4.1.2 Saatto- ja huoltopiha

Päiväkodin huoltopiha sijoittuu rakennuksen pohjoispuolelle.

Päiväkodin saattoliikenteen edellyttämät pysäköintipaikkojen sijainti selvitetään asemakaavoituksen yhteydessä.

Tarveselvityksen mukaisesti Vantaan kaupungille varataan 16 paikkaa henkilökunnan pysäköintiin ja saattoliikenteelle.

Saatto- ja huoltoliikenne eivät saa ristetä.

4.2 Lasten osallistaminen

Tämän hankkeen kohdalla ei osallisteta lapsia hankkeen suunnittelussa.

5 RAKENNUS

5.1 Yleiset tavoitteet

5.1.1 Esteettömyys- ja käyttöturvallisuusvaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 117 § Esteettömyys) on määritelty rakentamiselle asetettavat vaatimukset. MRL:n mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. Valtioneuvoston asetus 241/2017 esteettömästä rakennuksesta ja asetus 1007/2017 rakennuksen käyttöturvallisuudesta tulivat voimaan tammikuussa 2018.

Esteettömyys- ja käyttöturvallisuuden osalta noudatetaan mm. seuraavia vaatimuksia:

Rakennukseen on oltava vähintään 1 200 millimetriä leveä, helposti havaittava, pinnaltaan tasainen, kova ja luistamaton kulkuväylä tontin tai rakennuspaikan rajalta sekä tilasta ja alueelta, joka palvelee rakennuksen käyttöä. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia. Jos kulkuväylällä on porras, sen yhteydessä on oltava luiska tai kiinteästi asennettu pyörätuolin ja pyörillä varustetun kävelytelineen käyttäjälle soveltuva henkilöiden nostoon tarkoitettu laite.

Rakennuksen sisäänkäynnit suunnitellaan esteettömiksi. Sisäänkäyntien yhteyteen toteutetaan avautumispuolelle vähintään 1500*1500 mm levyinen tasanne. Kynnysten korkeudet toteutetaan korkeintaan 20 mm korkuisina. Esteettömien kulkureittien ovet toteutetaan vapaalta leveydeltään vähintään 850 mm levyisinä.

Portaan ja tasanteen sivureunat on varustettava korotuksella, joka estää luistamisen reunan yli, jos tason ja kaiteen tai seinän välisestä raosta mahtuu leveydeltään yli 50 millimetrin kokoinen kuutio. Portaan tasanteelle aukeavan oven etäisyyden luiskan tai porrassyöksyn yläreunasta on syöksyn sivuseinällä oltava vähintään 400 millimetriä ja päätyseinällä vähintään 1 500 millimetriä. Uloskäytävän kulkureitillä olevan oven eteen ja taakse on varattava vähintään 800 millimetrin pituinen tasanne.

Käsijohteet toteutetaan molemmille puolille portaita ja ne ulotetaan vähintään 300 millimetriä porrassyöksyn alkamis- ja loppumiskohdan ohi.

Kaksikerroksiseen rakennukseen toteutetaan hissi. Esteetön wc-tila toteutetaan molempiin kerroksiin. Esteettömien wc-tilojen tulee yhdessä muodostaa kokonaisuus, jossa rakennuksesta löytyy kummaltakin puolelta lähestyttävä wc-istuin.

Lisäksi noudatetaan soveltaen vanhentuneita esteettömän rakentamisen ohjeistuksia kuten RakMK F1Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, sillä poikkeuksella, että rakennuksen lattiapintojen ja rakennukseen liittyvien ulkopuolisten kulkuväylien tulee olla täysin tasaisia. Lattia- ym. pinnasta kohoavia saumalistoituksia, kynnyksiä ym. ei saa olla. Ovien kynnyksettömyyden toteuttamisessa noudatetaan RT-ohjekortin, Vanhusten palveluasuminen RT 93–11134, kuvan 85 mukaan. Eteis- ym. matot tulee olla upotettuna lattiapinnan tasoon.

5.1.2 Muuntojoustotavoite

5.1.2.1 Rakenteiden muuntojousto

Kantavat seinälinjat sijoitetaan ulkoseinälinjoille ja rakennusrungon syvyyden vaatiessa rakennusrungon sisällä kantava linja toteutetaan teräspalkeilla ja pilareilla. Poikittaiset jäykistävät seinälinjat on sallittuja vain esim. porrashuoneen seininä. Jäykistävät seinät ovat ulkoseinälinjoilla tai käytetään mastojäykistystä. Hissikuilut ovat teräsbetonirakenteisia. Maantasokerroksen vapaa korkeus valittava siten, että talotekniikalla on riittävästi tilaa korkeussuunnassa.

5.1.2.2 Tilojen muuntojousto

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

5.1.2.3 Talotekniikan muuntojousto

Talotekniikan nousukuilut mitoitetaan ja sijoitetaan niin, että myöhemmät asennustyöt ovat joustavasti tehtävissä.

5.1.3 Elinkaaritavoitteet

Kantavien rakenteiden tekninen tavoitekäyttöikä on 100 vuotta.
Teräsbetonisten julkisivuelementtien tekninen tavoitekäyttöikä on 50 v.
Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta.
Lvi-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

5.1.4 Sisäilmatavoite

5.1.4.1 Yleistä

Tilojen sisäilman tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 sisäilmaluokan S3-vaatimukset muutamin poikkeuksin.

5.1.4.2 Valaistustavoitteet

Valaistustavoitteet ovat standardin SFS-EN 12464-1 (Valo ja valaistus, Osa 1) mukaiset.

5.1.4.3 Lämmönhallinnan tavoitteet

Sisälämpötilan lämmönhallinnan yläraja sisäilmaluokka S3:sen mukaan.

5.1.4.4 *Kosteudenhallinnan tavoitteet*

Tilat toteutetaan julkaisun RIL 250-2011 kosteudenhallinta- ja homevaurioiden estäminen, kosteusriskiluokan R2 mukaisesti sääsuojan alla.

Noudatetaan Kuivaketju 10 -toimintatapaa tai vastaavaa toimintatapaa.

5.1.4.5 *Äänitekniset tavoitteet*

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Ympäristöministeriön asetuksessa edellytetään muun muassa, että opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö. Rakennuksen opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja tärinäntorjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö ja käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä puheenerotettavuus. (Yma 796/2017)

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että uuden rakennuksen taloteknisistä laitteista tai hissistä aiheutuva keskiäänitaso ei saisi ylittää 28 desibeliä. Puheenerottavuutta koskevan vaatimuksen täyttymiseksi käytettäviä arvoja perustelumuistion mukaan.

Taulukko 4. Ympäristöministeriön asetuksen 796/2017 vaatimukset erilaisten tilojen akustisista ominaisuuksista koskien jälkikaiunta-aikaa ja puheensiirtoindeksiä.

Huonetila	Jälkikaiunta-aika T (s)	Puheensiirtoindeksi STI
Opetus- tai kokoustila	0,5 - 0,7	≥ 0,7
Ruokailu- tai liikuntatila	≤ 1,2	≥ 0,6
Potilashuone, hoito- tai harrastustila	≤ 0,8	≥ 0,6
Toimistotila	≤ 0,6	≤ 0,5

Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä määrittelee mm. seuraavaa:

Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetustiloissa kommunikoinnin tulee olla vaivatonta. Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetushuoneen jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on pienempi tai yhtä suuri kuin 0,6 sekuntia.

Opetustiloissa kommunikoinnin opettajan ja oppilaan, sekä oppilaiden välillä tulee olla vaivatonta. Opetustilan jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on välillä 0,5 - 0,7 sekuntia ja puheensiirtoindeksin STI ohjearvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,7. Avoimissa oppimisryhmissä puheenerotettavuuden lukuarvo koskee yksittäistä oppimisryhmää lyhyillä etäisyyksillä. Oppimisryhmien välillä pyritään siihen, että puheen erotettavuus on mahdollisimman pieni. Luentosaleissa puheenerotettavuutta koskeva vaatimus on tarkoituksenmukaista toteuttaa käyttämällä sähköistä äänentoistoa, jos lukuarvot eivät toteudu huoneakustisella suunnittelulla. Kokoustilan jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on välillä 0,5 - 0,7 sekuntia ja puheensiirtoindeksin STI ohjearvo on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,7.

5.1.4.6 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus

Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

5.1.4.7 Tiiveysvaatimus

Noudatetaan ympäristöministeriön asetusta uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017). Ilmanpitävyys varmistetaan tiiveysmittauksilla.

5.1.5 Tieto/viestintätekniikkavaatimus

(Rakennukseen tulee kattava langaton verkko. Sisäverkkokaapelointi ja mobiilitukiasema tulee toteuttaa siten, että matkapuhelimien kuuluvuus sisätiloissa on hyvä.)

Noudatetaan viestintäviraston lainmukaisia määräyksiä, erityisesti määräystä 65 rakennuksen sisäverkkokaapeloinnista.

5.1.6 Energiatehokkuustavoite

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkodin energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 $kWh_E/(m^2, a)$. Vantaan kaupungin päiväkotirakennuksille asettama tavoitteellinen laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on 85 $kwhE/m^2$ a. Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen peruskulutuksen mukaan mitoitettu sähköenergiamäärä.

5.1.7 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P1 tai P2 suunnitteluratkaisusta riippuen. Koko rakennuksessa on automaattinen sammutuslaitteisto (sprinkler) ja paloilmoitinjärjestelmä. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan. Palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma. Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla.

5.2 Rakennusratkaisun tavoitteet

5.2.1 Rakennusratkaisun toiminnallinen ja liikenteellinen ratkaisu

Tavoitteena on toiminnallisesti ja liikenteellisesti toimiva tilaratkaisu. Toiminnot sijoitetaan ja niille varataan tilat oikeissa keskinäisissä suhteissa. Liikenteellisesti tilajako toteutetaan siten, että vältetään umpiperiä ja siten, etteivät toisiinsa liittyvien toimintojen väliset etäisyydet muodostu liian pitkiksi.

Päiväkodin toiminta on turvallista ja ilmanlaadultaan terveellistä mahdollisesti toiminnan aikana ympärillä olevien rakennusten rakennustyömaista huolimatta.

5.2.2 Rakennusratkaisun arkkitehtoniset tavoitteet

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”*Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.*” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen rakennus, ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen.

Päiväkoti sijaitsee Tikkurilan keskustassa. Päiväkoti toteutetaan ympäröivään kaupunkirakenteeseen arkkitehtoniselta ilmeeltään sopiviksi. Kohde suunnitellaan Senaatti-kiinteistöjen järjestämän suunnittelu ja tontinluovutuskilpailun voittaneen ehdotuksen ratkaisuperiaatteisiin tukeutuen ottaen kuitenkin huomioon Vantaan kaupungin tilakeskuksen suunnitteluohjeet ja sivistystoimen toiminnalliset tavoitteet ja vaatimukset.

Päiväkoti rakennetaan kilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisesti pulpettikattoisena ja kaksikerroksisena, muodoltaan kiilamaisena rakennuksena. Arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista ja leikkisää. Julkisivujen tulee olla väritykseltään murrettua ja värikylläistä. Sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin. Julkisivusommittelun tulee olla pienimittakaavaista ja kävelymiljöötä korostavaa. Vantaa noudattaa resurssiviisauden tiekarttaa, mikä tarkoittaa tässä sitä, että rakennus on joko julkisivuiltaan puuaineinen tai vaihtoehtoisesti rakennuksen katto tehdään viherkattona. Pihavarastot tulee toteuttaa viherkattoisina. Piharakennukset ja sääsuojat tulee suunnitella arkkitehtuurilta korkealuokkaisina, samoin huoltoalueen rajaukset.

Rakennus toteutetaan niin, että sen on ylläpitokustannuksiltaan edullinen, toimiva ja tarkoituksenmukainen. Rakennuksesta tehdään helposti ylläpidettävä ja huollettava, myös julkisivun osalta. Rakennuksesta tehdään tilaratkaisuiltaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Suunnittelu ja materiaalivalinnoilla vaikutetaan rakennuksen elinkaareen. Tehdyissä ratkaisuissa huomioidaan ekologiset ja elinkaarikustannuksien kannalta edulliset ratkaisut.

Arkkitehtonisena tavoitteena on laitosmaisuuden välttäminen, sisä- ja ulkotilojen monimuotoisuus, viihtyisyys ja luonnon valon hyödyntäminen sekä vaihtelevien näkymien luominen. Sisäiset ja ulkoiset yhteydet suunnitellaan tehokkaiksi ja helpoksi orientoitua.

Päiväkoti tulee tiiviiseen miljööseen kahden korttelin väliin sijoittuvalle päiväkotia varten kaavoitettavalle tontille. Päiväkoti rakennetaan kahteen kerrokseen.

Päiväkodin tilojen laadulliset ja tekniset tavoitteet ovat RT-ohjekortin 96-11003 Päiväkotien suunnittelu (julkaistu elokuussa 2010) mukaisia.

Päiväkodin tilat suunnitellaan niin, että ne voidaan vähäisin muutoksin muuttaa tarvittaessa muuhun toimintaan soveltuviksi.

Katso myös liite 02 melu- ja johtokartat.

5.3 Tekniset järjestelmät

5.3.1 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Rakennuksen tulee olla tilaratkaisuiltaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Suunnittelu- ja materiaalivalinnoilla vaikutetaan rakennuksen elinkaareen ja hiilijalanjälkeen. Tehdyt ratkaisut valitaan mahdollisimman ekologisin ja kustannustehokkain perustein.

Suunnittelussa ja rakentamisessa noudatetaan voimassa olevia rakentamista koskevia säädöksiä ja viranomaismääräyksiä sekä Vantaan kaupungin valvovien viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Rakennus-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita rakennusfysikaaliseen toimintaan, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, sisäilman laatuun, valaistukseen sekä äänenvaimennukseen.

5.3.2 Rakennetekniset tavoitteet

5.3.2.1 Yleistä

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältettävä palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Päiväkodin runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat pääosin ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta. Runkojärjestelmänä suositellaan käytettäväksi pilari-palkki-järjestelmää rakennusrungon sisällä.

Rakennus perustetaan teräs- tai teräsbetonipaaluilla ennen suunnitteluvaihetta laadittavan perustamistapalausunnon mukaisesti. Rakennus salaojitetaan ja routasuojaus suunnitellaan perustamistapalausunnon mukaisesti. Rakennus varustetaan radonin poistolla tarvittaessa.

Rakennuksen alapohja tehdään kantavana alustatilallisena koneellisella ilmanvaihdolla varustettuna. Ryömintätilan maalattian päälle asennetaan 150 mm kevytsorakerros alustatilan kosteudenhallintaa varten.

Ulkoseinälinjoilla on kantavana rakenteena joko pilari-palkki-rakenneratkaisu ja nauhaelementit tai teräsbetoninen sandwich-elementti kantavalla sisäkuorella.

Yläpohjan päälle asennetaan yhtenäinen kermikerros estämään mahdolliset vesivuodot kerroksiin.

Parvekelaatat sijoitetaan vähintään 50 mm sisäpuolisen lattiapinnan alapuolelle ja esteetön pääsy parvekkeelle toteutetaan esim. teräs-, komposiitti tai puurakenteisena. Parvekekaiteen yläreunan tulee olla metrin korkeudella parvekkeen lopullisesta lattiatasosta.

Valittavan kantavan rakenteen mukaisesti valitaan joko jatkuvat anturalinjat tai pilarianturat.

Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuvuuskohdista.

Rakenteet ja detaljit suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniikka viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella, höyrynsulkukerroksen lävistyksiä ei sallita.

Maata vasten rakennettavat rakenteet vesieristetään ja otetaan salaojituksessa huomioon.

5.3.3 LVI-tekniset tavoitteet

5.3.3.1 Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

Lvi-tekniset laitteet ja järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmön talteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä.

Sisäilmaston sisäilmaluokka on S3, jossa CO2-rajana on 1200 ppm. Ilmavirrat vähintään 6 l/s per henkilö, paitsi neuvottelukäyttöisissä huoneissa (kotikeittiö/taukotila) vähintään 6 l/m$^{2\,ja}$ taide- ja taitoaineiden opetustiloissa vähintään 8 l/s/henkilö. Lämpötilan yläraja luokan S3 mukaan. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (sisäilmaluokitus 2018), iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

5.3.3.2 Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkostoon lämmönjakohuoneeseen sijoitettavan alajakokeskuksen välityksellä.

Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/ kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesikiertoinen matalalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ym. lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radiaattoreita termostaattiventtiilein. Lämmönjakokeskuksen pumput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä.

Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään sijoittamalla laitteet alustatilaan tai alustatilan ilmanvaihtokojeessa.

5.3.3.3 Ilmanvaihto

Rakennus varustetaan tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja tehokkaat lämmöntalteenottolaitteet omaavalla tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, wc ym. tilojen ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Ilmanvaihdon suunnittelussa pyritään mahdollisuuksien mukaan siihen, että tilat ovat muunneltavissa muuhun toimintaan soveltuvaksi.

Kohteen iltakäyttö on erityisesti huomioitava ja kojeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuret tilat, joiden käyttökuormitus on vaihteleva sekä ryhmä- ja lepohuoneet varustetaan yksinkertaisilla tilakohtaisilla ilmamääräsäätimillä läsnäolo, lämpötila tai hiilidioksidianturein. Ilmamäärä ohjattavissa 20/60/100 % (poissa/läsnä /tehostus).

Iv-kojeet mitoitetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho eli SFP-luku 1/1-teholla on max 1,5 kW/(m^3/s). Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajaohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Kosteuden ja lumen pääsy järjestelmään estetään mitoittamalla raitisilmavirran nopeus pieneksi, lumisiepparein ja ilmakammioiden vedenpoistojärjestelyin. Rakennuksen ilmanvaihtokanavistot asennetaan lämmöneristyksen sisäpuolelle. Ilmanvaihtokanavistot ovat vakiopaineisia ja tiiviitä – kanavat min luokka B, kanavaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakiovärisävyyn maalattuja tehdasvalmisteisia tuotteita.

5.3.3.4 Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoihin. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein, kylmän sekä kuuman veden mittaritiedot tulee olla luettavissa myös VAK:ista.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo piha-alueelle, joka liitetään pihan jätevesiviemäriin. Sadevedet johdetaan räystäskouruin ja syöksytorvin rännikaivoihin ja edelleen pihan sadevesiviemäreihin. Tilannetta, jossa viemärivesiä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

5.3.3.5 Sprinkler

Sprinklerjärjestelmä rakennetaan, mikäli lupaehdot sitä edellyttävät, esim. jos rakennus on puurakenteinen tai ympärivuorokautinen. Sprinklerjärjestelmän tarve ja laajuus selvitetään paloviranomaisten kanssa ehdotussuunnitteluvaiheesssa.

5.3.3.6 Automaatio

Rakennuksen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella.

5.3.4 Sähkötekniset tavoitteet

5.3.4.1 Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Asennuksissa noudatetaan standardin SFS 6000 sähköturvallisuutta koskevia ohjeita sekä muita lakeja, määräyksiä ja ohjeita. Järjestelmät ja laitteet tulee asentaa valmiiseen käyttökuntoon. Loppupiirustuksia tulee toimittaa kohteeseen yksi paperisarja sekä keskuksiin laitettavat piirustukset ja lisäksi tilaajalle toimitetaan sähköisesti piirustukset.

5.3.4.2 Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan ulkoseiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta. Piharakennukset varustetaan sisä- ja ulkopuolisella valaistuksella, pistorasioilla ja läsnäoloanturilla.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa.

5.3.4.3 Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti. Ryhmä-, ohjaus- ja indikointikaapelit päätetään riviliittimiin. Rakennukseen asennetaan ryhmäkeskukset komeroihin (IP20) ja LVI-teknisiin tiloihin (IP34). Kehikkokeskukset saranoidulla kansilla.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella (keskeisesti rakennukseen keittiön lähelle ja 2600x500 sekä pariovilla) sekä ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön sekä kaapeloinnin minimointi.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Mitattavia suureita ovat mm. kiinteistö-, LVI- ja keittiölaitteiden sähköenergian kulutus.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

5.3.4.4 Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia. Hyllyjen pitää olla tukevasti asennettuja ja suoria.

5.3.4.5 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta ja kuiluissa on avattavat luukut. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää. Sähkökalusteiden (rasiat ym.) sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

5.3.4.6 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistustasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella. Saliin asennetaan urheilutilan valaisimet.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia ja järkevää valaistusryhmitystä. Lisäksi joissakin huonetiloissa voidaan valaistukseen lisätä himmentimiä, jotka säätävät tilakohtaisesti valaistusvoimakkuutta ulkoa tulevan päivänvalon mukaan.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus. Lepohuoneissa asennetaan seinälle yksi himmennettävä lukuvalaisin. Lasten oleskelutilat ja niiden yhteydessä olevat käytävät sekä aulat opaalipintaisilla valaisimilla, joilla kunnon pohjalevyt. Liikuntasalin valaisimet liikuntatilaan sopivia. Ruokasalissa sekä pääaulassa huomioitava valaisimien visuaalinen ilme sopivaksi tilan arkkitehtuuriin.

Sisäänkäynti ja ulkoseinät sekä -katokset mahdollisimman hyvin kestävin valaisimin (esim. DefaProtect). Ulkovalaistusta ohjataan keskuksen kytkimien ja VAK:n (valoanturin) avulla. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia. Rakennuksen julkisivu valaistaan vaihtuva värisillä LED-valaisimilla (12 kpl) ja oman ohjausyksikön avulla. Julkisivuvalaistuksen ohjauksen tulee suunnitella huomioon ottaen rakennuksen sijainti keskeisen puistoalueen ja toisaalta asuinrakennusten välissä.

Valaistustasot ovat seuraavat (muissa tiloissa huomioitava normit/ohjeet):

- toimisto- ja hallintotilat 700 lx
- käytävät, aulat 300 lx
- sali 20/700 lx
- tekniset- ja sosiaalitilat 200 lx
- keittiö 500 lx
- lasten oleskelutila 300 lx

5.3.4.7 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan (1600x8oo komero). Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, opetustiloihin, ryhmä- ja lepohuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin. Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän dataloggereille asennetaan kaapelointi ja pistorasia energian tuoton seurantamonitorille, joka sijaitsee pääsisäänkäynnin yhteydessä.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Urakkaan kuuluu välikaapelit. Päiväkotiin asennetaan 2 rasiaa/leikkihuone ja 1 rasia/lepohuone sekä kuhunkin ryhmään yksi rasia Wlan-lähetintä varten. Muualle asennetaan pohjapiirustuksista ilmenevän tarpeen mukaisesti siten, että kaikille mahdollisille toimistopisteille tulee ATK-rasiat muukaan lukien keittiön emännän työpiste. VAK:lle tuodaan ATK-rasia. Aktiivilaitteet sekä WLAN-asemat hankkii käyttäjä.

5.3.4.8 Äänentoisto- ja AV-järjestelmä

Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla.

5.3.4.9 Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä väyläpohjaisella keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään.

5.3.4.10 Inva WC -hälytysjärjestelmä

Liikkkumisrajoitteisten WC-tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

5.3.4.11 Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä. Ulkona painikkeiden pitää olla upotettuja ja metallirakenteisia.

Päiväkodin johtajan käyttöön tarkoitettu toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

5.3.4.12 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan Vantaan kaupungin hankintasopimuksen mukaisesti Schneider Oy:n kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja sekä sen hankinta kuuluu urakkaan. Järjestelmän suunnittelu tulee tehdä Vantaan kaupungin erillisen ohjeen mukaisesti.

5.3.4.13 Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä (Hedengren HHL). Järjestelmä toteutetaan pääsääntöisesti liikeilmaisimilla, joita asennetaan käytäville, ensimmäisen kerroksen ikkunallisiin huoneisiin ja toisen kerroksen huoneisiin, jotka ovat katosten yhteydessä. Keittiön sisäänkäynnin yhteyteen asennetaan koodiohisulkija. Keskusyksikkö ja hälytyksen siirtolaitteet asennetaan telekomeroon.

5.3.4.14 Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä (Avigilon). Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia. Urakkaan kuuluvan ristikytkentätelineen pitää olla riittävän iso, että myös keskusyksikkö ja monitori mahtuu.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

5.3.4.15 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella keskusakustopohjaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä tai valaisinkohtaisilla kondensaattoreilla. Valaisimina käytetään energiatehokkaita (LED) valaisimia.

5.3.4.16 Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät. Muutoin rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä palovaroitinjärjestelmällä.

Palovaroitinjärjestelmä toteutetaan palovaroitinmääräysten vaatimusten mukaisesti täydennettynä Keski Uudenmaan pelastuslaitoksen erityisvaatimuksilla. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

5.3.4.17 Savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

5.3.4.18 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus) ellei siellä ole vesikiertoista lattialämmitystä. Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

Aurinkosähköjärjestelmän inverttereille ja dataloggerille asennetaan kaapelointi. Aurinkosähköjärjestelmä mitoitetaan vähintään vastaamaan kesäaikaista päiväkäytön peruskulutusta. Järjestelmän hankita ja asennus käyttökuntoon kuuluu urakkaan.

5.4 Rakennustyön aikaiset vaatimukset

Rakennustyössä on noudatettava valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Vna 205/2009.

Rakennustyön puhtausluokka on P1 (Sisäilmaluokitus 2018)

Rakennusosien ja -tarvikkeiden kuivaketjun on oltava aukoton. Rakennusosat ja -tarvikkeet eivät saa kostua tai kastua missään rakentamisen vaiheessa.

Rakennustyönaikaisesta sääsuojauksesta tulee laatia suunnitelma rakennesuunnittelun yhteydessä ja selvitettävä sääsuojien tarve (”huputus”).

Betonin suhteellinen kosteusprosentti < 80 % RH (Betonin pintaosien (2-3 cm) alle 75%) ennen seuraavaa työvaihetta. Mittaus tapahtuu rakenteissa olevilla antureilla rakennustyön aikana.

6 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

6.1 Sijainti ja rakennuspaikan hallinta, kaava ja kiinteistötiedot sekä rasitteet

Alue, johon päiväkoti rakennetaan Tikkurilan keskustaan, koostuu tällä hetkellä Suomen valtion omistamasta ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimasta kiinteistöstä 92-61-209-1 sekä kaupungin omistamasta puistokiinteistöstä 92-421-6-451. Rakennuspaikan katuosoite on Kielotie 15.

Valtion kiinteistöllä on vuonna 1970 valmistunut pääosin kolmikerroksinen Senaatti-kiinteistöt Oy:n kolmikerroksinen teräsbetonirunkoinen tiiliverhottu virastorakennus (6 248 kem2). Rakennus puretaan. Maaperään jää purettavan rakennuksen purkulaajuudesta riippuen maanalaisia rakenteita, esim. paalutus.

Valtion omistama kortteli on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y) ja kaupungin tontti puistoksi (VP).

Alueen rakentaminen edellyttää kaavamuutosta. Kaavamuutos tehdään perustuen Senaatti-kiinteistöjen teettämään ja Vantaan kaupunkisuunnittelun hyväksymään muutosalueen toteutusratkaisuun. Kaavamuutos toteutetaan siten, että se tulee voimaan vuoden 2019 aikana.

Senaattikiinteistöt järjesti suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun alueesta yhteistyössä Vantaan kaupunkisuunnittelun kanssa. Kilpailun voitti Peab Oy. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kilpailun tuloksen ja esisopimukset kiinteistökaupoista Peab:n kanssa. Kaupunki tekee maankäyttösopimuksen maanomistajan eli Senaatti-kiinteistöjen kanssa sekä esisopimuksen Kielotien päiväkodin tilojen toteuttamisesta ja vuokraamisesta. Asemakaavatyön valmistuttua kaupunki tekee vuokrasopimuksen päiväkodin tilojen vuokraamisesta.

Kuva 2. Suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittaneen ehdotuksen asemapiirros.

Päiväkotirakennus sijoittuu Peab Oy:n laatimassa kilpailuehdotuksessa Kielotie 15 korttelialueen keskelle. Rakennuksen itäpuolella sijaitsee nykyisin kirjaston viereinen pysäköintialue. Päiväkodin piha-alue toteutetaan päiväkotirakennuksen itäpuolelle toteutettavalle puistovyöhykkeelle. Alueelle laaditaan asemakaavamuutos, jossa päiväkodille varataan 1500 k-m^2.

6.2 Tontin rakennettavuus ja pohjaolosuhteet

Pintamaalajikartan mukaan rakennuspaikan maaperä on täyttömaata. Alueen luonnollinen maapohja on tutkimusten mukaan savea. Maakerrokset ovat routivia. Kairaukset ovat päättyneet noin 6-11 metrin syvyyteen maanpinnasta.

Rakennus paalutetaan ja alapohja tehdään kantavana. Piha-alueiden sekä putkijohtolinjojen osalta tulee varautua stabilointiin. Rakennustäytöt sekä pihatyöt tulee tehdä kevennettyinä painumien välttämiseksi. Rakennus salaojitetaan. Rakennuksen salaojitustasojen tulee olla alueella vallitsevan ylimmän pohja- ja/tai orsivedenpinnan yläpuolella. Maanalaiset rakenteet tehdään vesitiiviinä. Purettavan rakennuksen maaperään jäävät rakenteet (paalutus ja anturat) vaikeuttavat uusien rakenteiden sijoittelua sekä aiheuttavat lisätutkimustarpeen. Uudet paalut tulee sijoittaa tarpeeksi kauas purettavan virastotalon vanhoista paaluista. Perustusrakenteet routasuojataan.

Rakennuspaikan maanpinnan korkeusasemat vaihtelevat +17,3…18,2 välillä. Tikkurilan alueella pohjavesi on noin 1–2 metrin syvyydellä maanpinnasta.

Vantaan kaupungin hulevesiohjeessa edellytetään sadevesien viivytystä tontilla.

Tikkurilan alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikan maa-aineksen mahdollinen pilaantuneisuus tulee tarkistaa viimeistään suunnittelun aikana.

Rakennuspaikalle teetetään tarkemmat pohjatutkimukset rakennuspaikan varmistuessa, viimeistään suunnittelun alkaessa.

6.3 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Liittymät kunnallistekniikkaan HSY:n ohjeistuksen mukaan.

Vantaa kehittää Kielotiestä joukkoliikennekatua ja kevyen liikenteen pääyhteyttä. Tulevaisuudessa Kielotietä pitkin kulkee mahdollisesti raitiovaunu. Jatkossakin Kielotiellä tullaan sallimaan henkilöautoliikenne ja kadunvarsipysäköinti. Kortteleista ja niiden välittömästä läheisyydestä tulee suunnitella miellyttävää ja viihtyisää kaupunkiympäristöä kävelijöille ja pyöräilijöille.

Tikkurilan keskustan kaavarungossa Kielotie 15 korttelialueen itäpuolella sijaitseva alue (kirjaston ja kilpailualueen väli) on suunniteltu viheralueeksi. Päiväkodin piha sijaitsee tällä alueella. Tältä kilpailualueen ulkopuoliselta tulevaisuudessa viheralueeksi rakennettavalta alueelta ei saa osoittaa liikennettä kilpailualueelle. Päiväkodin sisältävässä suunnitelmassa päiväkodin huoltoon voidaan kuitenkin osoittaa rajoitetusti huoltoliikennettä tältä kilpailualueen ulkopuoliselta alueelta.

Kielotie 15:n pysäköinti suunnitellaan ensisijaisesti omalle korttelialueelle. Pysäköinti tulee sijoittaa maanalaiseen tai maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. Korttelin asuntojen ja

uuden Kielotie 13:een rakennettavan toimistotalon keskinäistä vuorottaispysäköintiratkaisua voidaan tutkia asemakaavoituksen yhteydessä, mutta kilpailuehdotuksessa siihen ei voi tukeutua.

Henkilökunnan pysäköintipaikkoja ja saattoliikennettä varten varataan yhteensä 16 autopaikkaa. Pysäköinti sijoitetaan korttelin asemakaavamuutoksen mukaiseen maanalaiseen tai maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. Lisäksi pysäköintiin varataan asemakaavatyössä määriteltävä polkupyöräpaikkamäärä.

Korttelia palveleva vesihuolto on rakennettu. Lummekujalla ja Kielotiellä kulkee alueen lähin yleinen vesijohto ja viemärit. Hulevesiä on viivytettävä Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallin mukaisesti.

Katso karttaliite 02, melu- ja johtokartat.

6.4 Rakentamisrajoitteet, ympäristö, melu

Liikenteen aiheuttamien hiukkaspäästöjen vuoksi päiväkodin ja päiväkodin piha-alueen rakentaminen on mahdollista noin 50 metrin etäisyydelle Kielotien ajoradan korttelin puoleisesta reunasta ja noin 30 metrin etäisyydelle Lummetien ajoradan korttelin puoleisesta reunasta ilmanlaatusuojavyöhykekartan mukaisesti (Ks. karttaliite 02, sivu 5).

Rakennuspaikka ei ole lento- tai rautatiemeluvyöhykkeillä. Tiemelumittausten 2016 mukaan päiväkodille esitetty rakennuspaikka on Kielotien meluvyöhykkeillä <50 ja päiväkodin puistoon sijoittuva piha-alue meluvyöhykkeillä <50 ja 50–55 dB.

6.5 Liittyvät hankkeet

Päiväkodin rakennuspaikka on osa kaavamuutosaluetta, johon kaupunginhallitus on päätöksellään 23.1.2017 antanut suunnitteluvarauksen Senaatti-kiinteistölle.

7 VÄISTÖTILATARVE

Väistötilatarve aktualisoituu, mikäli muut Tikkurilan alueen päiväkotihankkeet eivät toteudu suunnitellussa aikataulussa.

8 KUSTANNUKSET

8.1 Vuokrakustannukset

Kaupunki vuokraa päiväkodin tilat pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kilpailutuksen perusteella valitulta asuinrakennushankkeen toteuttajalta.

Vuokra-aika on 25 vuotta. Kaupunki voi irtisanoa sopimuksen päättymään ensimmäisen kerran 15 vuoden kuluttua vuokra-ajan alkamisesta. Seuraava irtisanomismahdollisuus on 20 vuoden kuluttua vuokra-ajan alkamisesta.

Päiväkodin pääomavuokra on korkeintaan 17 €/htm^2/kk. Vuokra sidotaan elinkustannusindeksin muutokseen (pisteluku 12/2019) vuodesta 2020 alkaen. Ylläpitovuokraennuste on 4,51 €/htm^2/kk.

Pääomavuokraennuste perustuu Tikkurilan keskustassa 2015 tehtyihin vuokrasopimuksiin suhteutettuna todennäköiseen hintakehitykseen. Ylläpitovuokraennuste perustuu tilakeskuksen arvioon.

Vuokraennuste yhteensä on 21,51 €/htm^2/kk ja vuodessa ~ 284 000 €.

Vuokrakustannus on 2 218 € / tilapaikka / v.

8.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle (käyttökustannusennuste)

Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja puhtaus sekä toimintakulut ovat ~ 800 000 € / v.

8.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannukset

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat ~ 84 000 €.

8.4 Muut kustannukset

Tarveselvityksessä on kirjattu että, kaupunki maksaa autopaikoista vuokraa 80 €/autopaikka/kk (ALV 0 %).

Autopaikkavuokrat ovat vuodessa ~ 15 400 € (80 € ap / kk)

Päiväkodin leikkipihan rakennuskustannukset viereiseen puistoon ovat
~ 300 000 € (alv 0 %).

9 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU

9.1 Rahoitus, investointiohjemaan kuuluminen

Kielotien päiväkoti on vuosien 2018 - 2027 investointisuunnitelmassa merkitty vuokratilaksi ja valmistumisvuodeksi vuosi 2021. Kielotien päiväkodin leikkipihan toteuttamiseen Tikkurilan Kirjastopuiston alueelle on vuosien 2018 - 2027 investointisuunnitelmassa varattu 300 000 euroa vuosille 2020 - 2021.

Vuokra- ja käyttökustannukset kuuluvat sivistystoimen taloussuunnitelman käyttötalousmäärärahoihin.

9.2 Toteutus

Päiväkodin suunnitteluttaa ja rakennuttaa Senaatti-kiinteistöjen järjestämän kilpailutuksen perusteella valittu Peab Oy.

9.3 Aikataulu

Rakennus valmistuu vuonna 2020.

10 RISKIT JA MITEN NIIHIN VARAUDUTAAN

10.1 Alueen rakentumiseen ja viihtyisyyteen liittyvät riskit

Päiväkoti on Senaatin alueen ensimmäisiä rakennuksia.
Ympäristön turvallisuus ja viihtyisyys haasteet talojen rakentuessa ympärillä voi kestää jopa vuosia.

10.2 Rakentamisen riskit

Normaalit rakentamiseen liittyvät riskit.

10.3 9.2 Kaavamuutos

Hankkeeseen haetaan kaavamuutos. Mahdolliset valitukset voivat viivästyttää hankkeen toteutumista. Riski pyritään minimoimaan kaavoitusaikaisella riittävällä tiedottamisella.

10.4 9.3 Aikataulu

Koko prosessin (suunnittelualueen kilpailuttaminen, kaavamuutos, suunnittelu ja rakentaminen) aikataulu on hyvin tiukka.

Teknisessä lautakunnassa hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan päiväkoti valmistuisi vuonna 2021. Päiväkodin valmistumisaikataulusta sovitaan tarkemmin kaupungin kanssa sopimusneuvotteluiden yhteydessä.

Kaupungin oman päivähoitotarpeen mukainen tavoitteellinen valmistumisaika on kuitenkin vuonna 2020. Mikäli päiväkodin valmistuminen myöhästyy tästä, alueelle tulee toteuttaa väistötiloja.

10.5 Perustamisolosuhteet

Kohteen maaperä on huonoa ja se tulee mahdollisesti nostamaan toteutuskustannuksia, koska lopullisia paalupituuksia tai piha-alueen stabilointitarvetta ei vielä tiedetä.

Purettavan virastotalon paalutus ja mahdollisesti maaperään jätettävät muut maanalaiset rakenteet saattavat vaikeuttaa uudisrakennusten paalutusta ja näin lisätä kustannuksia.

Mahdolliset kustannusriskit todentuvat varsinaisen pohjatutkimusten tulosten myötä.

Tikkurilan alue sijaitsee entisen Grönbergin lyijysulaton laskeuma-alueella. Rakennuspaikan maa-aineksen mahdollinen pilaantuneisuus tulee tarkistaa viimeistään suunnittelun aikana.

10.6 Työturvallisuustehtävien tarkastuslistan läpikäyminen

Rakennuttajan työturvallisuuskoordinaattori vastaa hankkeen työturvallisuusasioiden läpikäymisestä.

11 TYÖRYHMÄ/ VASTUUHENKILÖT

Sivistystoimen toimiala
Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue
Asematie 6A, 01300 Vantaa

Leena-Mari Tornivaara, varhaiskasvatuspäällikkö, gsm 040 832 2731
Päivi Riehunkangas, suunnittelija, gsm 040 521 9722
Matti Nurmi, työsuojeluvaltuutettu, gsm 040 076 0984

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Tilakeskus
Kielotie 13, 01300 Vantaa

Ifa Kytösaho, hankesuunnittelupäällikkö, hankesuunnittelun ohjaaja, suunnitteluryhmän vetäjä, gsm 040 749 2595
Pekka Halonen, sähköinsinööri, gsm 040 593 9211
Ari Hällström, LVI-insinööri, gsm 040 739 7997
Tuula Raulo, kustannusinsinööri, gsm 043 826 8086
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija, gsm 043 825 7348
Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija, gsm 040 588 6289
Marika Suotula, Pihavastaava, gsm 043 827 1754
Pia Tasanko, vuorovaikutussuunnittelija
Ritva Kotilainen, aluearkkitehti, gsm 050 310 4267
Marja Leppänen, suunnitteluinsinööri, hulevesiasintuntija, gsm 0503024296
Burjam Heidi, puistosuunnittelupäällikkö, gsm 043 825 2343
Janne Juntunen, projektijohtaja, gsm 040 6824287

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala, Tietohallinnon palvelukeskus
Kielotie 14, 01300 Vantaa
Ilkka-Aleksi Ylioja, ICT-järjestelmävastaava, gsm 040 198 6431

KIELOTIE 15, päiväkoti

Hankesuunnitelma

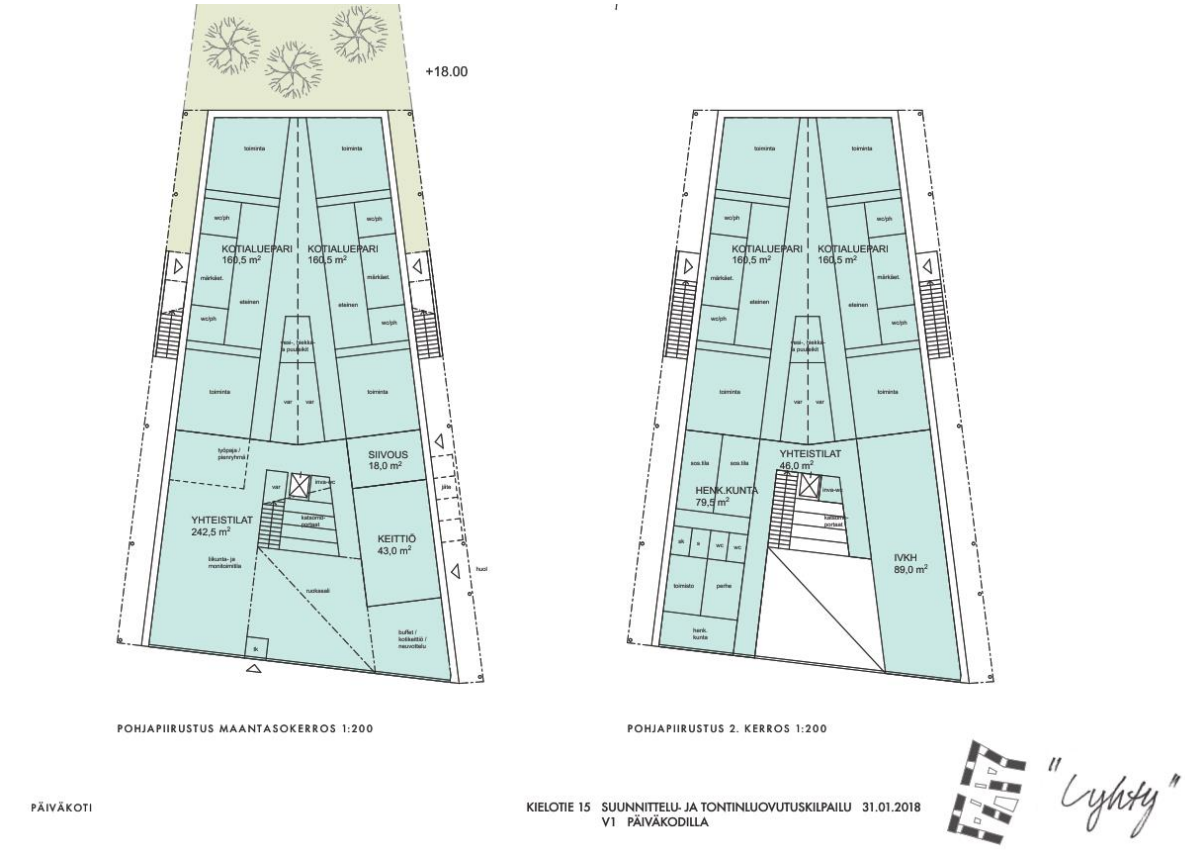
Liite 1

SUUNNITTELU- JA TONTINLUOVUTUSKILPAILUEHDOTUS ”LYHTY”

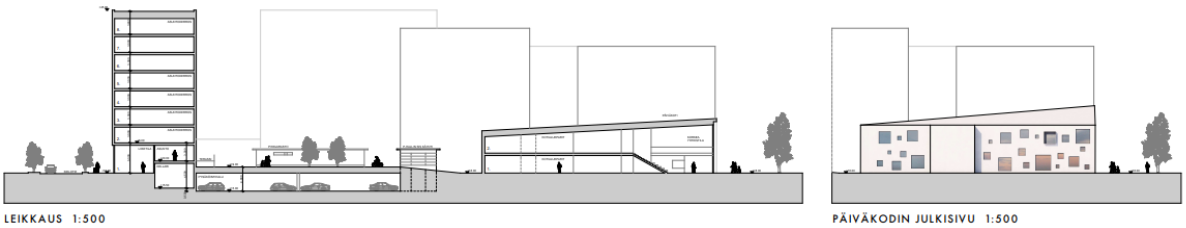
Päiväkodin suunnitelmat
Peab Oy

Kuva 1. Kielotie 15. Suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 31.1.2018 kilpailun voittaneen ehdotuksen ”Lyhty” asemapiirros. Päiväkodille on varattu oma tontti kahden asuinkerrostalokorttelin väliin.

Kuva 2. Kielotie 15. Suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 31.1.2018 kilpailun voittaneen ehdotuksen "Lyhty" päiväkodin pohjapiirrokset. Piirrokset eivät ole mittakaavassa.

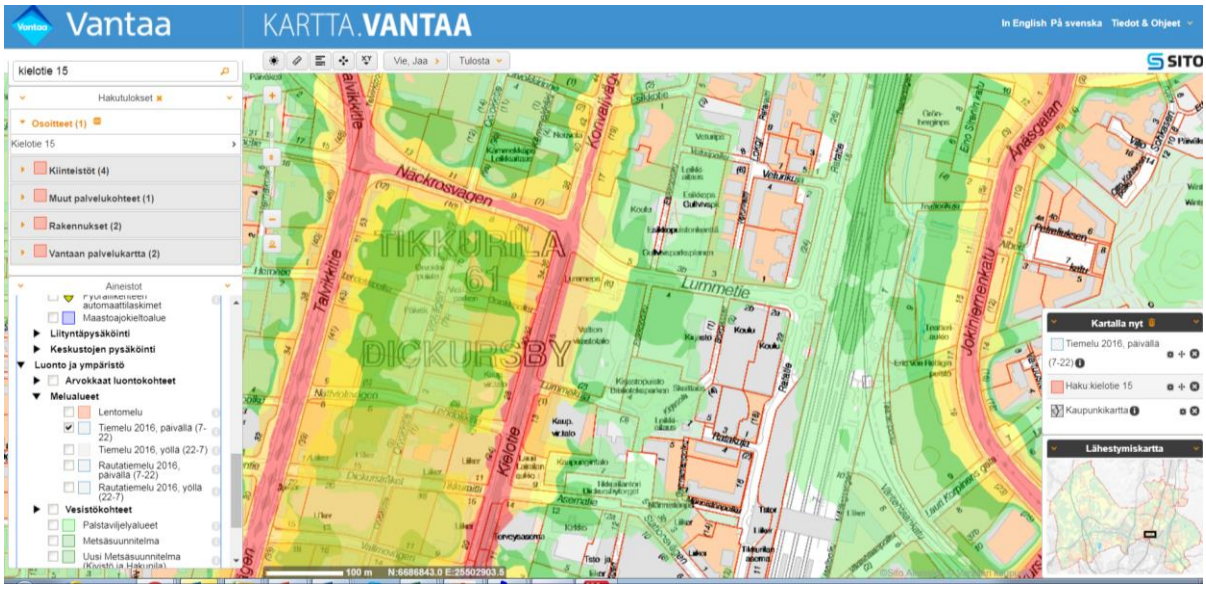

Kuva 3. Kielotie 15. Suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 31.1.2018 kilpailun voittaneen ehdotuksen "Lyhty" leikkauspiirustus, jossa näkyy päiväkodin korkeusasemat suhteessa ympärille suunniteltaviin asuinrakennuksiin. Kuva ei ole mittakaavassa.

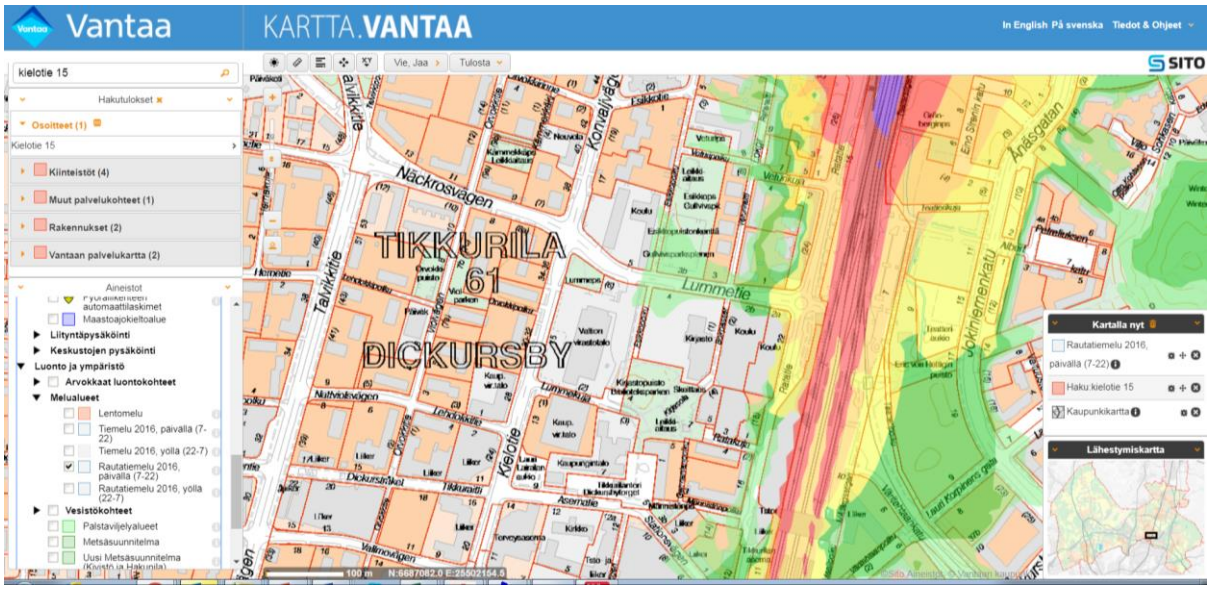
Kielotien päiväkoti, Tikkurila,
Karttaliite 2

Kielotie 15, päiväkoti

Karttaliitteet, Vampatti 20.9.2018

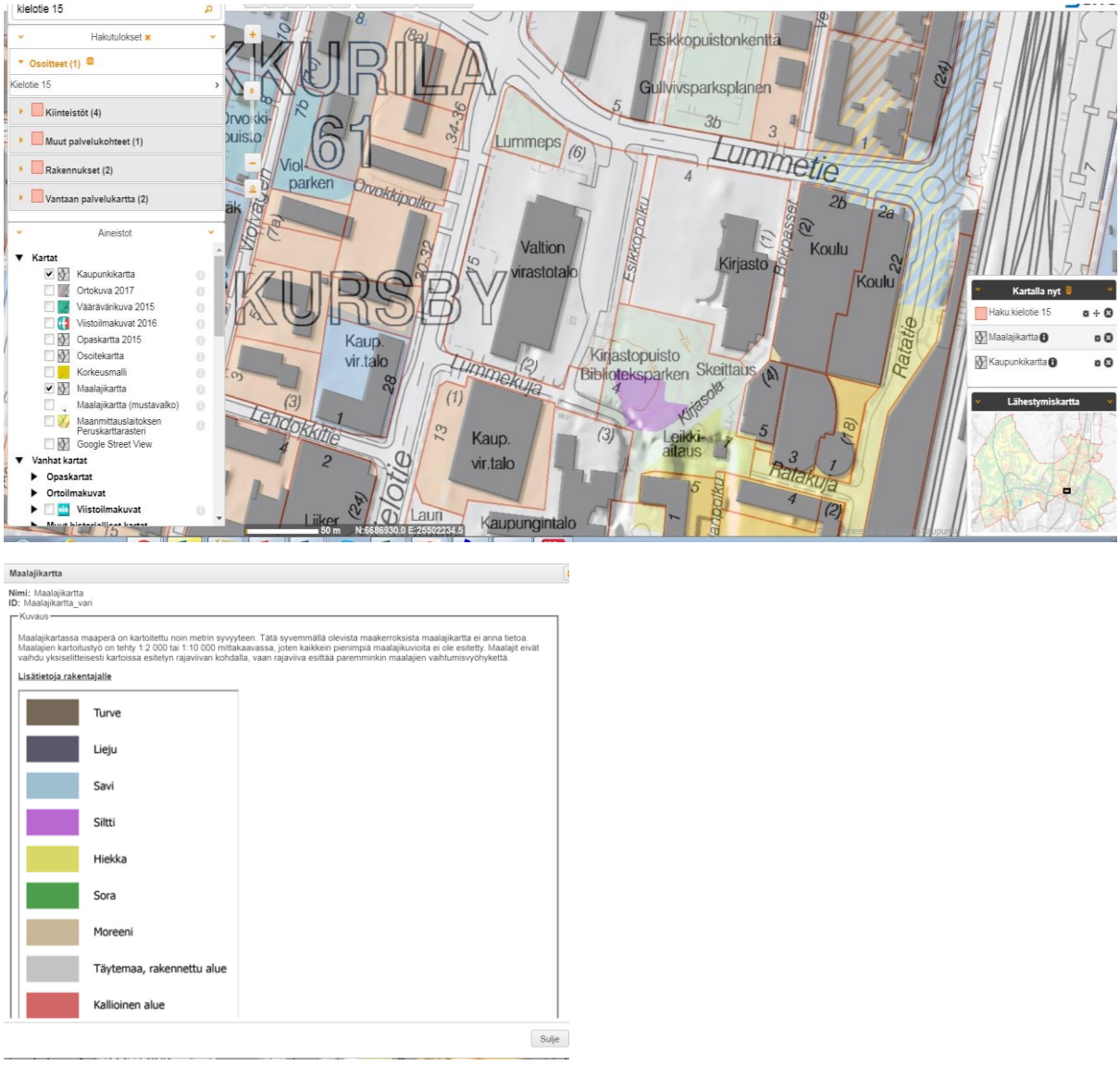

Kuva 1. Tiemelu 2016, päivällä (7-22), vaalean vihreä alue < 50dB, tummempi vihreä 50-55dB, keltainen 60-65 dB. Vampatti 20.9.2018

Kuva 2. Rautatiemelu 2016, päivällä (7-22), vaalean vihreä melualue < 50dB. Vampatti 20.9.2018.

Kielotien päiväkoti, Tikkurila,
Karttaliite 2

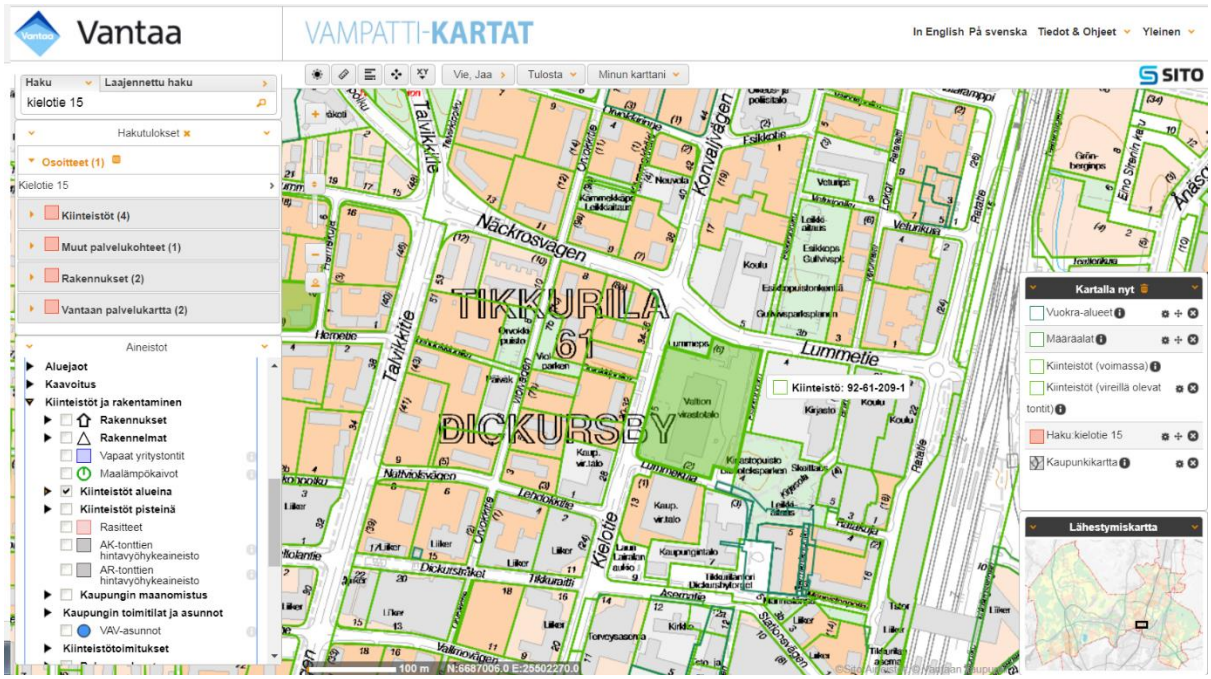
Kuva 3. Maalajikartta. Kielotie 15 alue on täytemaata ja rakennettua aluetta. Vampatti 20.9.2018.

Kielotien päiväkoti, Tikkurila,
Karttaliite 2

Kuva 4. Kielotie 15 johtokartta: hulevesiviemärit, jätevesiviemärit, kaukolämpöjohdot, sähkökaapelit, tietoliikennekaapelit, vesijohdot, kaadu- ja biokaasujohdot. Vampatti 16.10.2018

Kielotien päiväkoti, Tikkurila,
Karttaliite 2

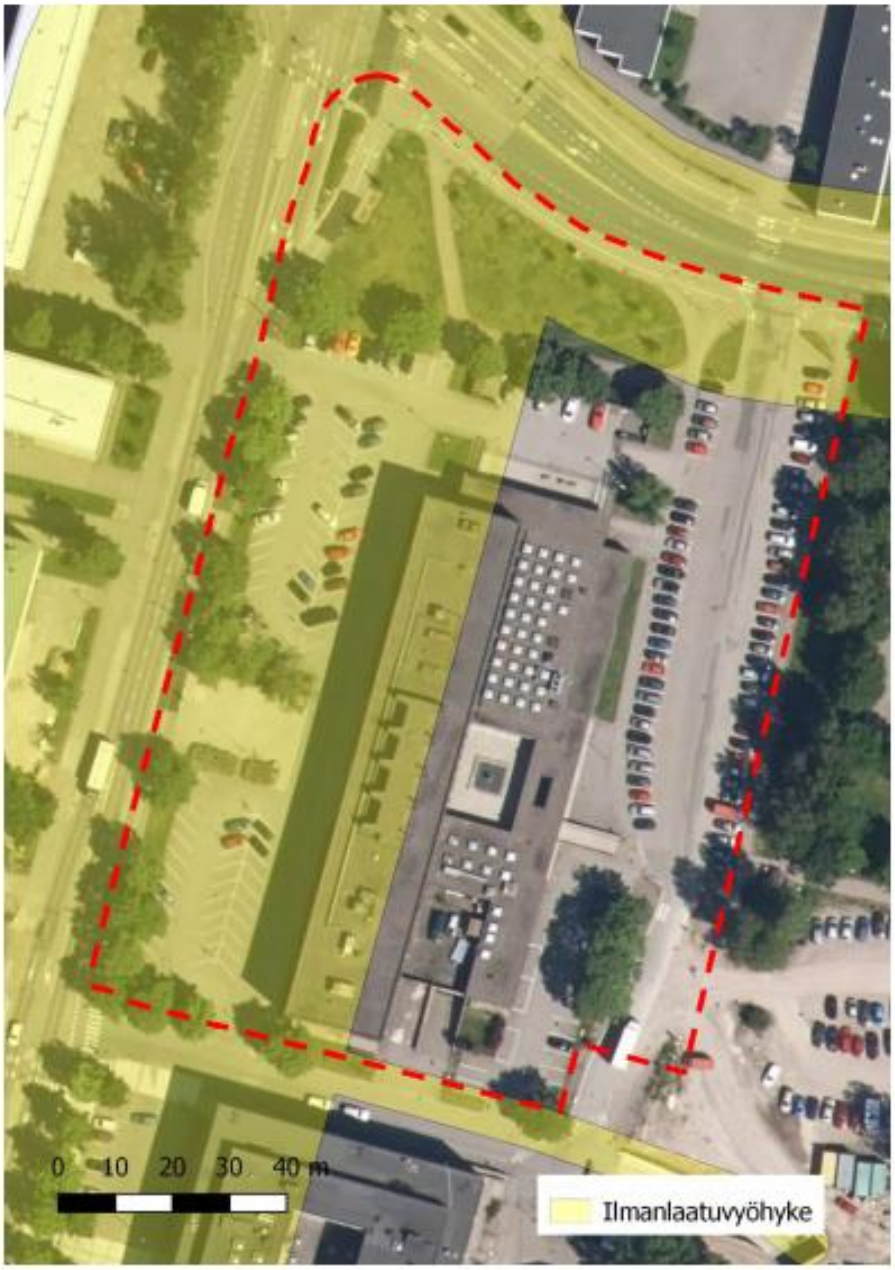

Kuva 5. Kiinteistöt alueina. Vihreänä Senaatti-kiinteistöjen omistama 92-61-209-1. Vampatti 18.10.2018

Kielotien päiväkoti, tarveselvitysvaiheen liite 03, HS-karttaliite sivu 5

KIELOTIE 15 - ILMANLAATUSUOJAVYÖHYKE

Ilmanlaadun suojavyöhyke, jota lähemmäs katuja ei pidä sijoittaa päiväkotia eikä sen pihaa.

KIELOTIEN PÄIVÄKOTI 4 kotialuetta		**TILAOHJELMA**
9.10.2018		
kotialueet A, B, C JA D, 32= 2 x 16 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8). Kaksi kasvattajaa / ryhmä.		
lapsimäärä yhteensä 128 tilapaikkaa		Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Kotialue A1 ja A2, 32 lasta	**hym2**	**muuta**
märkäeteinen, yhteinen	11	yhteinenA1+A2, 32 lapselle
eteistilat A1, A2	19	osana toimintatilaa
wc-pesutilat A1, A2	13	**yleisesti wc-tiloihin:** 3-4 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
toimintatilat /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/varastotilaa	117	Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 32 m² (2 m2 / 16 lasta), varastot voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
Kotialue A1 + A2	**160**	
wc-tila	**2**	1 kotialueella, helposti ulkoa saavutettava
Kotialuetilat yhteensä:	**642**	
Yhteiset tilat:		
kotikeittiö / neuvottelutilan yhteyteen	5	neuvottelutilan yhteydessä oleva kotikeittiövarustelu
työpaja	16	huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä	10	
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	90	toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m, sali yhteiskäytössä kuntalaisten kanssa
ruokailutila	40	yhteiskäytössä kuntalaisten kanssa, erillinen sis.käynti asukkaille liikuntasaliin ja ruokailutilaan
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	4	
le-wc	6	ruokasalin yhteyteen
Yhteiset tilat yhteensä:	**171**	
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	**813,0**	
liikennetila-arvio 7%	56,9	
lasten toimintatilla m2 / tilapaikka	869,9	6,80
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat		
toimisto / johtaja	12	monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työtila/taukotila/neuvottelutila	20	kotikeittiön yhteydessä, henkilökunnan työ-,neuvottelu- ja taukotila, myös lasten tilana, salin läheisyyteen.
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10	sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	8	1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille, 2. kerroksen wc le
henk.kunnan suihkutila	3	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 23h x 0,8m2	18	miehille ja naisille erikseen
Toimintatilat tilat yhteensä:	**71**	
Keittiötilat		tilavaraus ei sisällä rullakoiden ja pahvin säilytystiloja
palvelukeittiö aputiloineen	60,0	
keittiön wc-tila	1,5	
Keittiötilat yhteensä	**62**	
Huoltotilat		
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	15	yhdistetty tila, likainen ja puhdas puoli erikseen, esitettävä lähtevän ja tulevan pyykin tila
siivouskomero	3	
keskusvarasto	10	
Keittiötilat yhteensä	**28**	
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**974**	**HANKESUUNNITELMASSA**

KIELOTIEN PÄIVÄKOTI 4 kotialuetta		**TILAOHJELMA**
Huoneistoala	**1 100**	hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin 1,13
Bruttoala	**1 412**	**Hyötyalasta bruttoalaksi kerroin 1,45**
Huoneistoalaa per lapsipaikka	**8,6**	tilapaikkoja 128

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus §:t 8-13

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen, ellei muutoksenhakuohjeen kohdan 7. Oikaisuvaatimus-/ valituskielto alakohdissa 7.1 tai 7.2 toisin mainita.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on jätettävä **Vantaan kaupungin opetuslautakunnalle.**

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Opetuslautakunta
Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: 09 8392 2184, faksinumero: 09 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 7/ Oikaisuvaatimus-/ valituskielto §:t 7 ja 14-19

7.1
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen** § -, ei saa hakea muutosta.

7.2
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa sekä päätöksistä §:t 7 ja 14–19, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.